

**Vlastní hodnotící zpráva
Univerzity Karlovy v Praze
2004-2008**

Praha, listopad 2009

Tento materiál byl projednán Vědeckou radou UK dne 26.11.2009
a Akademickým senátem UK dne 22. ledna 2010

Obsah

Shrnutí	3
1. Úvodem	6
2. Věda a výzkum	7
3. Vzdělávací činnost	20
3.1. Hodnocení kvality výuky	44
4. Internacionalizace	48
5. Sociální záležitosti	69
6. Vnější vztahy	89
7. Rozvoj	101
7.1 Projekty	101
7.2 Informační systém	114
7.3 Knihovnické služby	129
7.4 Vnitřní předpisy	132
7.5 Investiční výstavba – programové financování	133
8. Závěr	145

Shrnutí

Univerzita Karlova si v roce 2004 vytkla za cíl stát se špičkovou výzkumnou univerzitou a dbát na to, aby se výsledky výzkumu promítaly do vzdělávací činnosti, zejména v doktorských studijních programech. Současně se chtěla ještě výrazněji zapojit do mezinárodní kooperace ve vědě i ve vzdělávání, a otevřít se více společnosti. To vyžadovalo také modernizaci její infrastruktury.

Bilance pěti hodnocených let ukazuje, že i přes rozdílnou výkonnost ve vědě a výzkumu a odlišný profil a poslání jednotlivých fakult lze Univerzitu Karlovu označit za špičkovou výzkumnou univerzitu, která se díky svému vědeckému výkonu, kvalitou svých absolventů a mezinárodním rozměrem svých aktivit neustále zlepšuje v mezinárodních srovnávacích žebříčcích, v nichž se již blíží druhé stovce nejlepších světových univerzit.

Vědecko-výzkumný výkon měřený počtem výstupů registrovaných v databázích typu WoS/ RIV je systematicky sledován a za hodnocené období se zvýšil na dvojnásobek. Úspěšnost UK v realizaci výzkumných záměrů a v činnosti výzkumných center je podle externích hodnocení vysoká. Podobně vysoká, v ČR nadprůměrná, byla úspěšnost v zapojení do mezinárodních projektů 6. a 7. Rámcového programu EU.

Druhým indikátorem rozvoje ve vědeckovýzkumné sféře je doktorské studium: neustále se zvyšující počet studentů doktorských studijních programů (v roce 2008 jich na UK studovalo přes 7 000) i počet absolventů ukazuje, že UK ve vědecké výchově zajišťuje přípravu více než čtvrtiny všech doktorandů v ČR. Podíl doktorandů mezi všemi studenty představoval na konci roku 2008 16% (špičkové světové univerzity dosahují ovšem poměru nad 30%). Úspěšnost doktorského studia je v mezinárodním srovnání poměrně vysoká, i když průměrná délka studia je mírně delší. Doktorské studium je periodicky hodnoceno absolventy. Pozitivně lze hodnotit též fungování GA UK a její orientaci na podporu výzkumné práce doktorandů.

Pokud jde o kvalifikační růst akademických pracovníků, došlo k aplikaci náročných doporučených hledisek respektujících oborová specifika. Počet nových docentů a profesorů mírně klesal (v průměru na zhruba 40 docentů a 85 profesorů ročně), jejich věk klesl za 5 let v průměru o 1,5 roku.

Studenty a uchazeči o studium je však univerzita hodnocena především podle kvality studia a podmínek pro ně. V hodnoceném období se UK snažila jednak dostát doporučením evropských dohod (strukturace studia, implementace ECTS, rozšíření a zkvalitnění výměn studentů a učitelů, spolupráce typu co-tutelle apod./, jednak klást důraz na kvalitu při přípravě akreditačních materiálů. Dalším cílem bylo otevřít studium na UK dovnitř (odstraňováním bariér mezi součástmi univerzity) i navenek, tj. přitáhnout zájemce o studium ze zahraničí, případně uchazeče z jiných VŠ v ČR do navazujících studijních programů. Jedním z důležitých cílů byl i rozvoj distančních forem vzdělávání, a zejména rozvoj CŽV a vybudování jeho systému na UK (lze totiž předpokládat, že v nadcházejících letech očekávaného demografického poklesu nabude CŽV na významu).

Vývoj ukázal stále ještě pokračující nárůst celkového počtu studentů (o 15%). Byla téměř dokončena strukturace studijních programů (SP) tam, kde tomu nebrání profesní kritéria. Drtivá většina studentů pokračuje v navazujících magisterských SP; profesně orientovaných bakalářských SP např. ve spolupráci s vyššími odbornými školami je stále zanedbatelný počet.

Prostupnost studia mezi fakultami UK se sice zvýšila, ale stále ještě v nedostatečné míře (především opatřením umožňujícím studentovi získat 10% kreditů na kterékoli fakultě UK). UK se výrazně více otevřela studentům ze zahraničí: zhruba o 30% narostl počet studentů cizinců a více než dvojnásobný je počet cizinců studujících v cizím jazyce (převážně na lékařských fakultách; na více fakultách jsou pak akreditovány doktorské SP v cizím jazyce). V celoživotním vzdělávání narostl počet kurzů o 40% a mírně klesl počet účastníků. Stále se však nedaří najít odpověď na otázku, zda vůbec a případně jak budovat systém CŽV na UK: jako celouniverzitní centrum aktivní organizace a metodické podpory nebo jako síť informací o požadavcích zájemců o vzdělávání ?

Ve všech svých hlavních činnostech se UK může opřít o mezinárodní kontakty a spolupráci. Řada poměrně ambiciózních cílů v mezinárodní oblasti byla v letech 2004 - 2008 dosažena: mobilita studentů rostla, studijní výsledky z ní jsou ve stále větší míře uznávány, podpora z Fondu mobility byla vyšší, v náročném programu Erasmus - Mundus je UK nejúspěšnější v ČR, roste počet co-tutelle i zapojení badatelů do mezinárodních výzkumných projektů. Na druhou stranu klesl počet mobilit akademických pracovníků a neexistuje průkazný přehled o spolupráci s „kvalitními“ či „prestižními“ univerzitami ve světě (především proto, že není jasné, které to jsou vzhledem k rozmanité oborové skladbě každé z nich). UK se také výrazně zapsala do povědomí akademické i širší veřejnosti v Evropě zvýšenou aktivitou v prestižních asociacích jako jsou EUA a UNICA.

K posunům došlo též v oblasti péče o studenty a pracovníky. Ve většině indikátorů došlo ke zlepšení: UK připravila proměnu koncepce ubytovacích služeb, které se ve větší míře stanou autonomními a přitom zůstane zachován vliv ubytovaných studentů na jejich fungování. Byly vytvořeny příznivé podmínky pro podporu zájmové a spolkové činnosti studentů a do užívání byl předán Studentský klub. Zvýšená péče byla věnována studentům se speciálními vzdělávacími potřebami (vznikla Kancelář pro tyto studenty, byla vypracována koncepce jejich podpory). Mezi významné kroky ke stabilizaci pracovníků patří také zahájení výstavby tzv. startovacích bytů a zřízení sociálního fondu i rozšiřující se možnosti jeho využití. Zatím se nedaří prosazovat motivační prvky v odměňování pracovníků, které by podporovaly jejich aktivity např. v projektech CŽV a v doplňkové činnosti.

Dobrý obraz UK závisí nejen na kvalitních výsledcích činnosti, ale do značné míry též na jejich prezentaci veřejnosti. Mezi úspěchy v hodnoceném období lze řadit skutečnost, že se podařilo stabilizovat některé prvky proaktivní komunikační strategie UK. Jde o pravidelné prezentace univerzity zájemcům o studium, zavedení a udržování funkční databáze univerzitních odborníků, o spolupráci s médii, vydávání elektronického i-Fóra i monotematického čtvrtletníku Forum, o vydání prezentačních a reklamních materiálů o UK. Založena byla Cena rektora UK za prezentaci univerzity a zvýšil se rozsah a efektivita informací a poradenských služeb.

Mezi úkoly stále čekající na své vyřešení patří kompletní systém anglických www stránek UK a citelně též chybí reprezentativní publikace o UK v české i cizojazyčné mutaci.

Pokud jde o vývoj infrastruktury hlavních činností univerzity, dosažené výsledky lze rozdělit do tří kategorií. Do kategorie investičního rozvoje, do kategorie informačního zázemí (Informační systém/IS UK, databáze, portály a knihovnické služby), a konečně do kategorie účelových projektů rozvíjejících přístrojové a materiální vybavení pracovišť (programové financování, rozvojové projekty MŠMT a projekty ESF) nebo podporujících nové aktivity UK (Centrum pro přenos poznatků a technologií - CPPT).

Mezi největší úspěchy lze v hodnoceném období zařadit realizaci významných rekonstrukcí v Praze a v Hradci Králové (např. budova MFF na Malostranském nám., v Hlavově ul., v Kateřinské ulici a v ulici U Nemocnice, Výukové centrum v Hradci Králové atd.), přípravné studie i projektové práce na minikampusech UK (Plzeň, Hradec Králové, Praha - Albertov/, dále pokrok v řešení tísnivé situace humanitních fakult (akvizice CDMS Krystal a příprava rekonstrukce objektu bývalé menzy 17.listopadu v Tróji). Razantnějšímu pokroku v investiční výstavbě významně bránily restrikce v tzv. programovém financování v letech 2006-2008.

Významně též pokročila implementace jednotného IS UK, byť v jednotlivých agendách je míra dosavadní funkčnosti odlišná. Podařilo se ustavit a rozběhnout činnost CPPT, i když již koncem roku 2008 byly znát negativní dopady ekonomické krize postihující též společnosti, které do těchto oblastí obvykle investují.

Souhrnně lze říci, že UK učinila v hodnoceném období krok správným směrem a založila předpoklady strategického směřování k moderní univerzitě světového významu.

1. Úvodem

Předkládaná hodnotící zpráva má sloužit jako nástroj pro zlepšování kvality činností Univerzity Karlovy. Pro její vypracování, provedené externími specialisty, byla zvolena standardní metodika používaná při vnitřním hodnocení vzdělávacích institucí, která spočívá v posouzení, jak instituce v určitém období naplňovala především cíle, které si sama stanovila.

Pro období uplynulých zhruba pěti let byly hlavní cíle UK zformulovány v Dlouhodobém záměru Univerzity Karlovy v Praze schváleném Akademickým senátem UK 16. dubna 2004. Tento základní strategický dokument charakterizoval nadcházející období jako „*léta rozvoje a strategického budování moderní univerzity vstupující do mezinárodního vzdělávacího a výzkumného prostoru*“. Zároveň stanovil čtyři priority, které se „*systémově promítají do vzdělávací činnosti*“:

- 1) rozvoj vědecké a výzkumné činnosti,
- 2) kvalitativní proměnu zahraničních kooperací spojenou s důrazem na jejich vazbu na vědu,
- 3) větší otevřenost univerzity,
- 4) vybudování celouniverzitního informačního systému.

V souladu s těmito prioritami byla v Dlouhodobém záměru formulována celá řada úkolů a cílů pro všechny hlavní oblasti univerzitní činnosti. Dlouhodobý záměr UK byl každoročně aktualizován: stanovené cíle byly upřesňovány a konkretizovány a zároveň byly formulovány i cíle nové, tak jak to vyžadovala měnící se situace na univerzitě i v jejím okolí.

Informace o dosažených výsledcích týkající se jednotlivých cílů byly čerpány především z Výročních zpráv o činnosti Univerzity Karlovy v Praze za roky 2004 až 2008. Další informace byly získány při rozhovorech s členy kolegia rektora, dalšími pracovníky zejména rektorátu UK i studiem některých dalších dokumentů. Komparativní analýzou pak byla posouzena míra dosažení jednotlivých cílů.

Zpráva je členěna podle hlavních oblastí činnosti univerzity, tak jak byly stanoveny v Dlouhodobém záměru a v následných aktualizacích. Těmito oblastmi jsou: *výzkum a vývoj, vzdělávací činnost (studium), internacionalizace (zahrnující zahraniční vztahy a mobility), sociální záležitosti, vnější vztahy univerzity k partnerům v rámci ČR, rozvoj univerzity a hodnocení výuky*. Struktura každé kapitoly odpovídá metodickým krokům: nejprve jsou popsány cíle stanovené v Dlouhodobém záměru a jeho aktualizacích pro danou oblast, pak jsou shrnuty informace z výročních zpráv a dalších zdrojů a na jejich základě je provedena analýza a zhodnocení, do jaké míry byly cíle v dané oblasti dosaženy a nakonec jsou navržena doporučení k jejímu dalšímu rozvoji.

Pro správné pochopení poslání této hodnotící zprávy je třeba upozornit na důležitou okolnost. Zpráva sleduje plnění cílů Dlouhodobého záměru, který se týká univerzity jako celku, nikoliv explicitně jejích jednotlivých součástí. Zabývá se tedy převážně činnostmi celouniverzitního charakteru, činnosti jednotlivých fakult a dalších součástí, popisované v jejích výročních zprávách – jakkoli jsou pro život univerzity klíčové – se do ní promítají zpravidla v souhrnné podobě.

Hodnoticí zpráva tedy kriticky přehlíží období od schválení Dlouhodobého záměru a posuzuje, nakolik byly cíle v něm stanovené splněny. Mohla by proto sloužit i jako důležité východisko pro přípravu příštího Dlouhodobého záměru.

2. Věda a výzkum

Vědecká a výzkumná činnost hraje v aktivitách Univerzity Karlovy prvořadou roli. Její postavení bylo zdůrazněno i v Dlouhodobém záměru (DZ), v němž je rozvoj této oblasti uveden jako první ze čtyř priorit. Vědecká a výzkumná činnost probíhá samozřejmě na fakultách a dalších součástech UK. V hodnoticí zprávě, která posuzuje univerzitu jako celek a všímá si především činností na celouniverzitní úrovni, mohou být proto posuzována především organizační a jiná opatření, která rozvoji vědy a výzkumu na univerzitě napomáhají, nikoli konkrétní výsledky vědecké práce.

I. Dlouhodobý záměr a jeho aktualizace

Rozvoj vědecké a výzkumné činnosti je první ze čtyř priorit DZ:

„První prioritou je pro nás i nadále rozvoj vědecké a výzkumné činnosti. Chceme se vymezit jako špičková výzkumná univerzita. Kvalita výuky je totiž do značné míry závislá právě na kvalitě vědecko-výzkumné práce na každém pracovišti. Považujeme za svůj cíl, aby se zejména doktorské a magisterské studijní programy v co největší míře opíraly o vlastní vědeckou a výzkumnou činnost. K tomu, abychom obstáli, je třeba další stimulace vědecké činnosti a ještě důraznější podpora výchově mladých badatelů na univerzitě. Naším cílem je, aby vysoká kvalita vědy a její propojení s výukou bylo samozřejmým standardem v každém oboru“.

V dalších částech DZ je tato priorita rozvedena do hlavních úkolů soustředěných do čtyř oblastí:

- A) Dokončit novou evaluaci fakult a dalších součástí v oblasti vědy a výzkumu.*
- B) Propojit a koncentrovat výzkumné kapacity pracovišť UK zejména v souvislosti s přípravou nových výzkumných záměrů a výzkumných center.*
- C) Posílit vazbu vědy a výzkumu na vzdělávací činnost.*
- D) Podpořit další rozvoj systému vědeckých informací jako základní služby vědecko-výzkumné činnosti.*

Oblast D) se týká i ostatních aktivit UK, nejen vědy a výzkumu. Bude jí proto věnována samostatná část 7.2. této zprávy.

První tři oblasti jsou v DZ dosti podrobně specifikovány:

A) Dokončit novou evaluaci fakult a dalších součástí v oblasti vědy a výzkumu. Cílem tohoto procesu je identifikovat slabá místa ve srovnání se špičkovými zahraničními univerzitami, zjistit dynamiku vývoje a na základě toho přijmout kvalifikovaná a podle oborů diferencovaná opatření. Společným jmenovatelem evaluace, která se musí stát pravidelnou, zůstávají následující kritéria: vědecký výkon (především počet a kvalita publikací a úspěšnost v grantových soutěžích), přínos jednotlivých pracovišť k rozvoji vědy u nás a zejména v zahraničním srovnání (účast na mezinárodních projektech, mezinárodní spolupráce ve vědě i mimo grantové projekty, bilaterální spolupráce, atd.) a v neposlední řadě počet doktorandů a

jejich úspěšnost a participace na vědecké činnosti pracovišť, prezentace jejich výsledků na vědeckých konferencích. Cílem je nastartovat žádoucí změny, to znamená:

- podpořit kvalifikační růst mladých vědeckých a pedagogických pracovníků. Při zachování náročných kritérií pro habilitační a profesorská jmenovací řízení je nutné usnadnit zahajování těchto řízení u mladších pracovníků. Věkový průměr docentů a profesorů je stále příliš vysoký a v řadě oborů (zejména humanitních) lze hovořit o krizové situaci. Ve větší míře než dosud chceme vytvářet podmínky pro graduaci využíváním tvůrčího volna a motivačními pobídkami. Hlavním kritériem graduačních řízení přitom musí stále být úroveň pedagogické a vědecké činnosti. V pedagogické činnosti bude kladen ještě větší důraz než dosud na počet vedených a zejména úspěšně ukončených doktorských prací, případně prací diplomových. V případě doktorských prací podpoříme kritérium zapojení doktoranda do spolupráce se zahraničními odborníky - partnery školitele či školícího pracoviště. Ve vědecké činnosti chceme kromě dosud vyžadovaných kritérií klást větší důraz na aktivní roli kandidáta (vedoucí řešitel, garant) v koncipování a řešení výzkumných úkolů ve spolupráci se zahraničními partnery;
- dále zvýšit úspěšnost doktorského studia. Poté, co byly vytvořeny podmínky pro hmotnou stimulaci školitelů za úspěšně ukončené studium jejich doktorandů v řádném termínu, je nutno přistoupit k dalším opatřením. Situace ve včasném ukončování studia není totiž přes výrazné zlepšení v minulých letech stále uspokojivá.
 - a. Zkvalitnit je nutno již přijímací řízení. Jeho součástí musí být zařazení uchazečova projektu do konkrétní výzkumné práce školitele (pracoviště), včetně naplánování stáže na zahraničním pracovišti;
 - b. je nezbytné i nadále vyvozovat důsledně závěry z nedostatečného plnění studijních povinností doktorandů;
 - c. u příbuzných oborů je zapotřebí sjednotit požadavky na průběh a ukončení studia s větším důrazem na výzkumnou práci než na absolvování jednotlivých kursů. V této oblasti stojíme před dvěma úkoly: srovnat výchozí úroveň studentů oborově příbuzných doktorských studijních programů formou vstupní intenzivní výuky a dosáhnout výrazně vyššího podílu uchazečů o studium na UK, kteří přicházejí z jiných – domácích i zahraničních - univerzit. Chceme také usilovat o prosazení náročných kritérií doktorského studia, jejichž plnění by se na UK stalo standardem, i kdyby to mělo vést v rámci České republiky ke kvalitativně odstupňované akreditaci doktorských studijních programů.

Brzdou motivace doktorandů však stále zůstává příliš nízká úroveň stipendií, která řadě z nich neumožňuje plnou koncentraci na studium nebo vede dokonce k jeho předčasnému ukončení. I nadále budeme vyvíjet tlak na přímé navýšení stipendií ze státního rozpočtu a současně na větší využívání možnosti odměňovat doktorandy z grantových aj. zdrojů. Vhodnou cestu, jak řešit tuto otázku, představuje také intenzivnější zapojení doktorandů do výuky umožňující jejich platové ohodnocení;

- zvýšit podíl mezinárodní vědecké spolupráce, zejména v rámci EU. Klíčovým úkolem je zapojení do nových forem vědecké spolupráce se zahraničními partnery. Jednak přípravou komplexních projektů v rámci 6. Rámcového programu EU se zapojením většího počtu pracovišť než dosud a také aktivnějším vyhledáváním špičkových partnerů v rámci dvoustranné spolupráce. Perspektivní cestu pro nás představuje vytváření společných center badatelského výzkumu a doktorských studií se

zahraničními partnery, což kromě kvality výsledků zaručuje i reálnou šanci na publicitu a zvyšování renomé univerzity v zahraničí. Při větším zapojení doktorandů lze pak očekávat dobrou investici do budoucího pozitivního vývoje univerzity.

Tato oblast činnosti univerzity je ze všech nejširší a fakticky se člení na čtyři podoblasti:

- A1) *Evaluace vědecké a výzkumné činnosti fakult a dalších součástí*
- A2) *Kvalifikační růst akademických pracovníků (graduační řízení)*
- A3) *Doktorské studium*
- A4) *Mezinárodní vědecká spolupráce*

B) Propojit a koncentrovat výzkumné kapacity pracovišť UK zejména v souvislosti s přípravou nových výzkumných záměrů a výzkumných center. Neznamená to, že by si univerzita neuvědomovala význam úspěšnosti svých pracovišť v grantových soutěžích. Bude proto i nadále podporovat kvalitní grantové projekty podávané u národních, resortních či dalších agentur.

Páteř vědecko-výzkumné činnosti UK však představují výzkumné záměry. Výzkumné záměry pro období 2005 – 2009 (resp. 2011) jsou totiž příležitostí k propojení výzkumných kapacit univerzity. UK využila nových legislativních podmínek institucionálního financování vědy tak, aby byla posílena integrující funkce univerzity v její vědecké a výzkumné činnosti. Výzkumné záměry představují širěji koncipované úkoly základního výzkumu, jehož uskutečňování posílí institucionální prvky (nové výzkumné týmy, laboratoře atd.) a prohloubí žádoucí interdisciplinaritu. Objevují se tak příklady intenzivnější spolupráce více fakult na řešení záměrů. Jejich podpora ovšem vyžaduje novou organizační strukturu a způsob řízení vědecké činnosti (rady výzkumných záměrů, koordinace řešitelských týmů, distribuované financování v rámci univerzity).

Dalším příkladem žádoucí spolupráce a navíc příležitostí ke vzniku nových kvalitních pracovišť jsou výzkumná centra. Ta propojují naše výzkumné kapacity s kapacitami dalších vysokých škol, ústavů AV ČR nebo jiných výzkumných institucí. Univerzita hodlá vypsane soutěže na financování výzkumných center využít k podpoře rozvoje nových oborů a perspektivních výzkumných témat.

C) Posílit vazbu vědy a výzkumu na vzdělávací činnost. Na základě nové legislativy se změnilo pojetí tzv. specifického výzkumu i způsob jeho financování. Spočívá v těsnější vazbě na akreditované magisterské a zejména doktorské studijní programy. Je proto nezbytné přizpůsobit obsah studia tak, aby byla umožněna širší účast studentů na výzkumné činnosti pracovišť. Prostor pro výzkumnou činnost musí být ve studijních programech jasně a konkrétně specifikován. Posílí se tak individuální, profilovaná činnost studentů jako skutečných partnerů ve vědecké činnosti. S prosazováním nového pojetí specifického výzkumu úzce souvisí změny ve fungování vnitrouniverzitní instituce podpory výzkumu - Grantové agentury UK. Po doladění jejího nového pojetí hodláme posílit prostředky, které jsou pro ni každoročně vyčleňovány.

Aktualizace DZ přináší některá upřesnění uvedených úkolů a řadu konkrétních úkolů menšího rozsahu. Tyto aktualizace nedodržují přesně strukturu DZ – např. počínaje akademickým rokem 2006/2007 mají samostatnou kapitolu „Akademické kvalifikace“, která zahrnuje výše uvedené oblasti A2 a A3. Oblast A3 (doktorské studium) byla v předchozích

aktualizacích zase pojednána na začátku kapitoly „Vzdělávací činnost“. Pro přehlednost seřídíme úkoly z aktualizací DZ na jednotlivé akademické roky podle uvedených oblastí DZ.

A1) Evaluace vědecké a výzkumné činnosti fakult a dalších součástí

Akt.2004/05: *Dokončit evaluaci fakult v oblasti vědy a výzkumu podle schválených kritérií a po projednání ve Vědecké radě UK poskytnout její výsledky fakultám a součástem univerzity k dalšímu využití.*

Akt. 2005/06: *Po ukončení evaluace vědecké a výzkumné činnosti fakult přistoupit k periodickému opakování tohoto procesu a specifikovat ve spolupráci s VR UK podmínky a kritéria (určení periodicity, formy zpracování, formy publikování závěrů atd.)*

Akt. 2006/07:

- *Začít pravidelně a systematicky využívat metodiky Rady vlády pro vědu a výzkum pro hodnocení a stimulaci vědeckého výkonu; usilovat zejména o úplnost údajů o publikační činnosti v Registru informací o výsledcích (RIV).*
- *Podpořit registraci časopisů splňujících příslušná kritéria v databázi WoS-ISI.*
- *Identifikovat špičková pracoviště nebo badatelské týmy v jednotlivých oborech.*

Akt. 2007/08:

- *Implementovat metodiku Rady pro výzkum a vývoj do algoritmu pro rozpis prostředků pro specifický výzkum mezi fakulty a součásti UK.*
- *Identifikovat špičkové badatelské týmy UK a zavést systém jejich podpory.*
- *Vytvořit nástroje podporující úplnost údajů o výsledcích tvůrčí činnosti v databázi RIV.*

Akt. 2008/09:

- *Prostřednictvím seminářů, informačních materiálů a motivačních faktorů zvyšovat objem a kvalitu výsledků tvůrčí činnosti na UK.*
- *V případě přijetí novely Zákona o podpoře výzkumu a vývoje připravit vnitrouniverzitní mechanismy její implementace a pravidla pro rozdělování institucionálních prostředků.*

A2) Kvalifikační růst akademických pracovníků (graduační řízení)

Akt. 2006/07:

- *Dokončit oborovou specifikaci doporučených hledisek hodnocení pro habilitační a profesorská řízení.*
- *Připravit koncepci podpory mladých pracovníků v kategorii „post-doc“.*
- *Analyzovat možnosti zavedení podpůrného fondu pro získávání špičkových mladých pracovníků zejména ze zahraničí.*
- *Podpořit zvyšování odborné úrovně a další vzdělávání akademických a administrativních pracovníků.*

Akt. 2007/08:

- *Vyhodnocovat efekt nových doporučených hledisek pro habilitační řízení a řízení ke jmenování profesorem pro akademický rok 2007/2008.*
- *Připravovat podmínky pro atrahování perspektivních pracovníků v kategorii post-doc, vymezit tuto kategorii pracovníků a vytvořit systém informační podpory pro tyto pracovníky.*

Akt. 2008/09:

- *Iniciovat vnitrouniverzitní a následně meziuniverzitní diskusi o aktuálních problémech akademických kvalifikací.*

A3) Doktorské studium

Akt. 2004/05: Zvyšovat i nadále úspěšnost doktorského studia počínaje zkvalitněním přijímacího řízení, přes jeho důslednou vícestupňovou kontrolu (oborové rady, vědecké rady fakult a UK) a to při sjednávání náročných požadavků na jeho průběh a ukončení v oborově příbuzných programech.

Akt. 2005/06: Směřovat k dosažení srovnatelné úrovně doktorského studia v oborově příbuzných programech uplatňováním společných kritérií doporučených Vědeckou radou UK; zvyšovat jeho úspěšnost důslednou vícestupňovou kontrolou.

Akt. 2006/07:

- Dále zkvalitňovat doktorské studium, zejména prostřednictvím zapojení doktorandů do výzkumu.
- Realizovat další kolo hodnocení doktorského studia absolventy a na základě jeho výsledků a srovnání s předchozím kolem přijmout vhodná opatření.

Akt. 2007/08:

- Zpracovat optimální standardy doktorského studia pro jednotlivé skupiny oborů (lékařské, přírodovědné, humanitní).
- Revidovat administrativní zabezpečení společných standardů doktorského studia, práce školitelů a oborových rad.
- Vytvořit nabídku kurzů pro zvyšování konkurenceschopnosti absolventů doktorského studia na trhu práce pro studenty všech fakult.

Akt. 2008/09:

- Zlepšit systém administrativního zajištění doktorského studia a dopracovat standardy tohoto studia.
- Zahájit přípravu integrace doktorského studia příbuzných oborů na UK ve spolupráci s dalšími vhodnými odbornými pracovišti.
- Pro studenty doktorského studia na UK vytvořit strukturovanou nabídku dovednostních kurzů zvyšujících uplatnění absolventů na trhu práce.

A4) Mezinárodní vědecká spolupráce

Akt. 2004/05: Zaměřit se na vytváření společných center badatelského výzkumu a doktorských studií se zahraničními partnery; vyhodnotit dosavadní aktivity UK v rámci EU a dalších programech EU a zásadně zefektivnit činnost univerzity v této oblasti.

Akt. 2005/06: Podrobně vyhodnotit výsledky 6.RP na UK. Výrazně se zaměřit na zapojení badatelů UK do 7.RP EU vytvářením informační a konzultační podpory s cílem zvýšit úspěšnost UK v něm.

Akt. 2006/07: Zabezpečit podání co největšího počtu kvalitních projektů do 7. RP.

Akt. 2007/08: Vyhodnotit dosavadní systém podpory přípravy projektů do 7. RP. Pokračovat v podpoře podávání projektů do 7. RP.

Akt. 2008/09: Stávající podporu podávání projektů 7. RP EU rozšířit o pomoc při formulaci a uzavírání konsorciálních smluv mezi partnery těchto projektů.

B) Výzkumné záměry a výzkumná centra

Akt. 2004/05: Zahájit řešení nově přijatých výzkumných záměrů a vytvořit podmínky pro jejich vnitřní periodickou evaluaci a pro optimální organizační strukturu jejich řízení na UK; obdobně postupovat u přijatých projektů výzkumných center. Na základě těchto hodnocení usilovat v odůvodněných případech o navyšování zdrojů pro tyto projekty.

Akt. 2005/06: Připravit vhodné projekty pro nové kolo projektů výzkumných záměrů a výzkumných center. Na základě podkladů z fakult zajistit pravidelné sledování a hodnocení dosažených výsledků běžících VZ a VC na úrovni UK. Projekty a průběžné hodnocení jejich výsledků využít jako nabídky k zahraniční spolupráci institucím, kde se řeší podobná problematika, a současně též ke srovnání s úrovní výzkumu na obdobných pracovištích v ČR.

Akt. 2006/07: Průběžně vyhodnocovat úspěšnost výzkumných záměrů a center.

C) Specifický výzkum, GAUK

Akt. 2004/05:

- Posílit vazbu vědy a výzkumu na vzdělávací činnost podporou projektů zapojujících studenty do výzkumné činnosti pracovišť, zejména úpravou studijních programů a zpřesněním pravidel realizace specifikovaného výzkumu.

- Doladit, případně upravit podmínky pro podávání a hodnocení projektů v rámci Grantové agentury UK podle zkušeností s realizací 1. kola; navýšit finanční zdroje pro GA UK.

Akt. 2005/06: Zvýšit informovanost zájemců z řad studentů o možnostech zapojení do výzkumných projektů na různých úrovních.

Akt. 2006/07: Vyhodnotit inovovaný systém hodnocení projektů v GAUK.

Další úkol (mimo uvedené hlavní oblasti)

Akt. 2007/08: Připravit přehled sofistikovaného přístrojového a technologického vybavení a přispět k jeho efektivnějšímu využívání.

II. Výroční zprávy

A1) Evaluace vědecké a výzkumné činnosti fakult a dalších součástí

O tomto důležitém výchozím úkolu, který v aktualizacích nebyl zásadně modifikován, se ve výročních zprávách vůbec nehovoří. Ve skutečnosti evaluace v jisté formě proběhla (a fakticky stále probíhá): z databáze *Web of Science* byly pomocí aplikace, k tomu účelu vytvořené, získány bibliografické údaje o publikacích akademických pracovníků UK za určité období a rozříděny podle fakult a dalších součástí. Nověji se postupuje též podle metodiky RVV. Na základě těchto údajů jsou ve výročních zprávách uváděny informace o vědeckém výkonu celé univerzity i jednotlivých fakult.

A2) Kvalifikační růst akademických pracovníků (graduační řízení)

K tomuto tématu lze nalézt informace ve všech výročních zprávách. Kromě počtu nově jmenovaných profesorů a docentů v daném roce je vždy uváděn i jejich průměrný věk.

A3) Doktorské studium

Ve srovnání s dosti podrobným stanovením cílů v DZ a jeho aktualizacích jsou údaje ve výročních zprávách týkající se doktorského studia (a to jak v části Studijní a sociální

záležitosti, tak v části Věda a výzkum) poměrně skoupé. V části III. se proto pokusíme o podrobnější hodnocení (které by mohlo doplnit evaluaci vědecké a výzkumné činnosti fakult zmíněnou v části A1).

A4) Mezinárodní vědecká spolupráce

Ve výročních zprávách jsou uváděny jak v textu, tak zejména v podrobných tabulkách všechny relevantní informace, z nichž lze posoudit plnění cílů DZ (viz část III).

B) Výzkumné záměry a výzkumná centra

Ve výročních zprávách jsou přehledně (v tabulkách) uvedeny základní informace, které poskytují obraz o rozsahu těchto činností. Některé další informace lze získat na webových stránkách MŠMT.

C) Specifický výzkum, GA UK

Základní strategie UK, totiž větší část prostředků na specifický výzkum přidělovat Grantové agentuře UK, je ve výročních zprávách zřetelně dokumentována. Ve výročních zprávách jsou pravidelně uváděny i počty podaných a přijatých projektů podle fakult a rovněž takto získané finanční prostředky. O specifikaci podílu výzkumu ve studijních programech se ve výročních zprávách nepíše.

III. Analýza

A1) Evaluace vědecké a výzkumné činnosti fakult a dalších součástí

Tento důležitý úkol byl do jisté míry splněn vytvořením přehledu o publikacích akademických pracovníků UK. Vzhledem k šíři a rozsahu vědecké a výzkumné činnosti na univerzitě se 17 fakultami a dalšími součástmi není důsledná evaluace snadným úkolem. Měla by se uskutečnit jednak na úrovni fakult (ani to nebude na velkých fakultách snadné), jednak na úrovni několika fakult s příbuzným zaměřením (řada oborů je pěstována souběžně na několika fakultách). Obojí hodnocení je nutno koordinovat a propojit (časově i obsahově) s hodnocením výzkumných záměrů a výzkumných center. Odbor vědy nyní disponuje datovou základnou, která takovéto evaluace velmi usnadní.

Aby evaluace zcela naplnila cíle deklarované v DZ („identifikovat slabá místa ve srovnání se špičkovými zahraničními univerzitami, zjistit dynamiku vývoje a na základě toho přijmout kvalifikovaná a podle oborů diferencovaná opatření“), bylo by vhodné do ní zahrnout též analýzu doktorského studia na jednotlivých fakultách, jak to ostatně DZ předpokládá. (Viz níže hodnocení oblasti A3).

Pokud jde o dílčí úkoly, specifikované v aktualizacích DZ, byly vesměs splněny:

- Bylo zavedeno pravidelné a systematické využívání metodiky RVV pro hodnocení a stimulaci vědeckého výkonu,
- byl pořízen SW na porovnání databáze WoS s RIV (10⁴ položek).

Počet publikací pracovníků UK, které jsou registrovány v databázi WoS meziročně roste: zatímco v roce 1990 to bylo 491 publikací, v roce 2006 činil tento počet 2035 a v roce 2008 dosáhli pracovníci UK 3138 záznamů.

Vědecký výkon univerzity za roky 2004-2008 hodnocený podle metodiky RVV obsahuje následující tabulka. Z tabulky je patrný výrazný meziroční nárůst publikačních výstupů

v rámci celé univerzity i jednotlivých fakult. Mezi roky 2004 a 2008 se zároveň více než zdvojnásobil průměrný počet publikačních výstupů přepočtený na jednoho akademického pracovníka (z 0,8 na 1,73). V roce 2008 byla UK jako celek nejvýkonnější výzkumnou institucí v ČR (pouze úhrnný výkon všech ústavů AV ČR dohromady byl vyšší).

Počet výstupů vykázaných do RIV v letech 2004-2008							Bodové hodnocení výstupů v RIV v roce 2008
	2004	2005	2006	2007	2008	Celkem	
KTF	7	6	56	41	86	196	668
ETF	97	81	159	157	134	628	2965
HTF	2	2	5	41	95	145	601
PF	76	172	272	481	447	1448	4392
1. LF	914	965	775	1454	1994	6102	28778
2. LF	417	251	425	361	727	2181	12883
3. LF	293	393	208	288	1121	2303	6722
LFPL	154	154	152	183	373	1016	8256
LFHK	144	176	476	411	680	1887	11853
FaF	385	322	199	196	223	1325	14668
FF	803	452	1328	1976	1474	6033	19722
PřF	981	1077	988	1495	2105	6646	40967
MFf	1603	1315	1764	2068	2166	8916	72720
PedF	256	176	118	229	1068	1847	2961
FSV	216	65	544	683	605	2113	6007
FTVS	569	211	115	173	225	1293	1884
FHS	95	188	317	359	191	1150	6989
CERGE	130	109	34	34	68	375	1120
Univerzita Karlova celkem	7142	6115	7935	10630	13782	45604	246366
Průměr na akad. pracovníka	0,8	0,73	0,97	1,11	1,73	1,06	30,925

Vnitrouniverzitní pravidla pro rozdělování institucionálních prostředků na výzkum nebylo možno do konce roku 2008 stanovit vzhledem k nevyjasněné situaci ohledně metodiky rozdělování těchto prostředků na úrovni státního rozpočtu a tím i na úrovni jednotlivých poskytovatelů.

A2) Kvalifikační růst akademických pracovníků (graduační řízení)

Na základě údajů ve výročních zprávách je možno dobře posoudit stav a vývoj v této oblasti (viz tabulka).

Nově jmenovaní profesori a docenti na UK¹

Rok	Profesoři		Docenti	
	počet	prům.věk (roky)	počet	prům.věk (roky)
2004	53	52,5	100	46,3
2005	39	51,9	98	45,0
2006	33	53,2	77	45,9
2007	38	51,7	86	44,9
2008	39	50,8	79	44,9

Počet nově jmenovaných profesorů a docentů v průměru mírně klesá – to jistě souvisí s poměrně vysokými nároky, které se na UK na jmenovací řízení kladou. Průměrný věk nově jmenovaných se během čtyř let snížil u profesorů o 1,5 roku, u docentů o 1 rok – což není mnoho, ale lze to chápat jako první náznak úspěšnosti nastoupené strategie podpory kvalifikačního růstu mladých vědeckých a pedagogických pracovníků.²

Byl též splněn úkol z Akt.2006/07 vypracovat doporučená hlediska pro graduační řízení s ohledem na oborová specifika (humanitní obory, přírodovědné a exaktní obory a lékařské obory). Po projednání a schválení Vědeckou radou UK byla publikována příkazem rektora č. 28/2007 s platností od 1. 7. 2007. Jejich efekt však bude možno spolehlivě vyhodnotit až v příštích letech. Diskuse o aktuálních problémech akademických kvalifikací (Akt.2008/09) se fakticky stala součástí širší diskuse o materiálu „Perspektivy dalšího vývoje českého vysokého školství“, který UK zveřejnila v květnu 2009.

A3) Doktorské studium

Doktorské studium hraje v úsilí „vymezit se jako špičková výzkumná univerzita“ klíčovou roli. Počet doktorandů ukazuje na rozsah vědecké tematiky, doktorandi zároveň významně přispívají k vědecké produkci. Výchovou doktorandů plní univerzity jedno ze svých důležitých posláních: nacházet mezi studenty ty nejnadanější pro vědeckou práci a pomáhat jim v jejich rozvoji.

Hodnotit postavení doktorského studia na UK lze z několika hledisek, jedním z nich je podíl doktorandů z celkového počtu studentů. Tento podíl činí pro celou UK cca 16 % a v uplynulých letech mírně narůstal. Jak toto číslo hodnotit? V rámci ČR je to druhý nejvyšší podíl, větší podíl má pouze VŠCHT (22 %), u ostatních škol je tento podíl menší než 10 % (MU 9 %, UP 7 %, ČVUT 9,7 % atd.).³ Za průměrnou hodnotou pro celou UK se ovšem skrývá poměrně velké rozpětí tohoto poměru na jednotlivých fakultách. Vysoký podíl svědčí o velkém podílu vědecké výchovy na fakultě, výši podílu však může ovlivňovat i délka doktorského studia. Proto lze za objektivnější ukazatel zastoupení doktorského studia na

¹ Přebíráme údaje uvedené ve výroční zprávě za rok 2008.

² Vezmou-li se v úvahu údaje od roku 2000, je patrné jisté kolísání v průměrném věku a tendence v jeho snižování je mírnější (cca 1,8 měsíce za rok u profesorů a 3,6 měsíce za rok u docentů).

³ Na Oxford University činí tento podíl 37 % - viz Hampl, V.: Forum UK 1/2008, s. 40.

fakultě považovat poměr absolventů doktorského a magisterského studia. Jelikož u malých fakult mohou být velké meziroční fluktuace v počtu absolventů, vzali jsme pro výpočet vždy souhrnný počet absolventů za roky 2005 - 2007. Podle tohoto ukazatele je doktorské studium relativně nejvíce zastoupeno na ETF, MFF a PřF (okolo 30 %), následují lékařské fakulty a FSV (okolo 15 %). Kolem 10 % se pohybují LFP, FaF, FF a PedF.⁴ Nepřekvapí, že MFF, FaF, PřF a ETF jsou zároveň i na předních místech pokud jde o hodnocení vědeckého výkonu podle metodiky RVV, viz výše (kapitola 2, část A1). Vezmeme-li údaje za celou UK, podíl absolventů doktorského a magisterského studia stále mírně roste:

	2005	2006	2007	2008
absolventi Mgr celkem	4036	4111	4197	4268
absolventi PhD celkem	512	555	632	659
abs.PhD/abs.Mgr. (%)	12,7	13,5	15,1	15,4

Celkově lze konstatovat, že na některých fakultách odpovídá poměrné zastoupení doktorského studia obecným představám o výzkumné univerzitě. UK je však současně naší největší vysokou školou a vzdělává značné počty odborníků pro řadu profesí (učitelé, lékaři, právníci), které nejsou nezbytně spojeny s vědeckou činností. Jelikož v nejbližší budoucnosti nelze očekávat významné snížení celkového počtu studentů UK, nemá smysl usilovat o významné zvyšování relativního (ani absolutního) počtu doktorandů. DZ ani jeho aktualizace ostatně v tomto směru žádné cíle nestanoví.

DZ však stanovil několik úkolů s cílem „*dále zvýšit úspěšnost doktorského studia*“. Z dalšího textu vyplývá, že se tím nemíní jen snaha, aby co největší počet studentů přijatých do doktorského studia v rozumném termínu napsal a úspěšně obhájil disertaci. Je tam totiž i věta „*Chceme také usilovat o prosazení náročných kritérií doktorského studia, jejichž plnění by se na UK stalo standardem*“, která je s uvedeným obecným cílem přinejmenším v jistém napětí. Úkoly stanovené v jednotlivých aktualizacích míří též tímto druhým směrem, např. úkol z Akt.06/07 „*Dále zkvalitňovat doktorské studium, zejména prostřednictvím zapojení doktorandů do výzkumu*“. Přesnější hodnocení, např. nakolik témata disertací zapadají do výzkumných záměrů, by vyžadovalo hlubší rozbor, který by mohl být součástí výše zmíněné evaluace fakult. Podařilo se však splnit přinejmenším tyto dva konkrétní úkoly:

- do studijních plánů se systematicky zařazují stáže na zahraničním pracovišti (DZ a Akt.2004/05.
- bylo provedeno další kolo hodnocení doktorského studia absolventy Akt.2006/07.

Výroční zpráva za rok 2008 přináší (poprvé) velmi zajímavé výsledky hodnocení doktorského studia (za akademický rok 2007/08). Výsledky jsou uvedeny podle fakult, zde se omezíme na situaci za celou UK. Hodnoceno bylo celkem 6175 doktorandů, což je 84,4 % z jejich celkového počtu. Podíl hodnocených studentů v kombinované a prezenční formě zhruba odpovídal tomuto podílu v celkovém počtu studentů Ph.D., (hodnocených v kombinované formě 60,7 %, v celkovém počtu 62,3 %). Vedení doktorandů zajišťovali z 82,6 % pracovníci UK, v 11 % pracovníci AV ČR a v 6,4 % pracovníci z jiných institucí. Podíl pracovníků AV ČR není příliš vysoký, ovšem UK není jedinou vysokou školou, s níž AV ČR v této oblasti spolupracuje.⁵ Zajímavé jsou údaje o plnění individuálních studijních plánů a o zahraničních

⁴ Poměrně nízký poměr u FF může souviset s tím, že je tam podle výše uvedeného šetření nejdelší průměrná doba doktorského studia (6,0 roku), i když relativní počet doktorandů je tam dosti vysoký.

stážích, které uvedeme pro obě kategorie doktorandů (PreF - prezenční forma, KomF - kombinovaná forma):

	PreF	KomF	celkem	KomF/celkem (%)
Individuální stud. plán A splnil	2100	2961	5061	58,5
B částečně splnil	259	560	819	68,4
C nesplnil	65	230	296	77,7
Zahraniční stáž do 3 měsíců	302	295	597	49,4
nad 3 měsíce	227	173	400	43,2

Je vidět, že studenti v kombinované formě jsou více neúspěšní, než odpovídá jejich podílu na celkovém počtu a méně se podílejí na zahraničních stážích. Není to nic překvapivého (viz dále). Pokud jde o zahraniční stáže, absolvovalo je jen 16 % z celkového počtu hodnocených doktorandů. I když velká část hodnocených doktorandů ještě studium neukončila a na stáž ještě může vyjet, cesta k cíli, kdy každý doktorand absolvuje zahraniční stáž, bude nějakou dobu trvat.

Pro hodnocení úspěšnosti (či naopak neúspěšnosti) doktorského studia lze též využít údajů ze statistik ÚIV a z výročních zpráv o neúspěšných studentech:

Rok	Zapsaní		Neúspěšní ^a		Absolventi		Počet studentů	
	PreF	KomF	PreF	KomF	PreF	KomF	PreF	KomF
2005	834	450	135	362	76	436	2866	4225
2006	897	466	169	408	63	492	2690	4144
2007	930	482	169	480	70	562	2766	4545
2008	859	456	183	470	76	583	2758	4559

^a Studium ukončeno jinak než absolvováním, přestupem, převodem, zánikem akreditace či odnětím akreditace studijnímu programu.

Tabulka ukazuje několik věcí:

- zatímco u zapsaných studentů je poměr prezenční a kombinované formy hruba 2 : 1, u absolventů je tomu výrazně naopak, téměř 1 : 8. Vysvětlení je nasnadě: studenti preferují prezenční formu, protože v té mají nárok na stipendium; když jim vyprší standardní doba a nejsou s disertací hotovi, přestupují do kombinované formy, kde posléze absolvují;
- počet neúspěšných je přibližně roven počtu absolventů.** To by mohlo na první pohled svědčit o vysoké náročnosti studia, příčin však bude asi více a stálo by za to se jimi podrobněji zabývat. Mezi neúspěšnými převažují studenti s kombinovanou formou studia - to rovněž nepřekvapuje, protože neúspěšnému ukončení studia většinou předchází přestup z prezenční do kombinované formy;
- počet studentů, kteří do „systému“ vstupují (zapsaní) a ze systému vystupují (neúspěšní + absolventi) během jednoho roku se příliš neliší (odmyslíme-li si roční fluktuace). Vydělíme-li celkový počet studentů průměrem z počtu vstupujících a vystupujících během jednoho roku, dostaneme střední dobu „pobyту v systému“, tj. **střední dobu doktorského studia**. Ta v letech 2006 - 2008 činí přibližně **5,5 roku**.

A4) Mezinárodní vědecká spolupráce

⁵ Podle výroční zprávy AV ČR za rok 2008 se na jejích pracovištích školilo 2162 doktorandů; 682 doktorandů z UK představuje tedy cca 30 %.

V této oblasti jsou úkoly z DZ a jeho aktualizací příkladně plněny a příslušné informace se uvádějí ve výročních zprávách jak v textu, tak zejména v podrobných tabulkách. Jedná se především o účast v 6. a 7. Rámcovém programu EU. Počet projektů v 6.RP, na nichž spolupracovali pracovníci UK se v letech 2005 až 2008 pohyboval kolem 60 (některé projekty končily, některé byly zahajovány). V roce 2008 byli pracovníci UK zapojeni do 67 projektů 6. RP. Byly splněny též úkoly týkající se zajištění co největší účasti v 7. RP. Osvědčilo se, že na přípravu podávání projektů do 7. RP byla najata specializovaná firma. V roce 2007 bylo podáno 64 projektů, ukončené hodnocení bylo u 36, úspěšných bylo 12. Tato účastnická úspěšnost 33,3 % je v rámci ČR nadprůměrná (v ČR činila 22 %). V roce 2008 bylo připraveno 51 projektů a přijato 26. Pracovníci UK byli v tomto roce již zapojeni do 34 projektů 7. RP.

Nesplněn zatím zůstal ambiciózní úkol z DZ „*vytváření společných center badatelského výzkumu a doktorských studií se zahraničními partnery*“, i když UK má např. řadu dohod o společném vedení doktorských prací.

B) Výzkumné záměry a výzkumná centra

Rovněž v této oblasti si UK vede relativně úspěšně. V 1. kole přidělování výzkumných záměrů (2005) získala UK financování pro 29 výzkumných záměrů (5 neuspělo), v 2. kole (2006) pro 8 dalších. S výjimkou KTF řeší každá fakulta alespoň jeden výzkumný záměr. Tuto skutečnost je nutno hodnotit ve světle toho, že přidělování prostředků na výzkumné záměry mělo spíše charakter grantové soutěže než rozdělování institucionálních prostředků na výzkum. Za velmi úspěšné je nutno považovat výsledky hodnocení výzkumných záměrů za první dva roky, které proběhlo v roce 2007. Z 29 hodnocených VZ jich 9 setrvalo v kategorii A (na škále A – D), 10 postoupilo z kategorie B (při vstupním hodnocení) do kategorie A, 6 setrvalo v kategorii B a pouze u 3 bylo hodnocení sníženo (u 2 z A na B, jen u jediného na C). Toto hodnocení lze pokládat za svého druhu vnější hodnocení značné části vědecké a výzkumné činnosti UK.

UK je též úspěšná pokud jde o výzkumná centra, v nichž se mnohdy realizuje spolupráce s AV ČR, dalšími vysokými školami nebo jinými výzkumnými institucemi. V současné době je UK zapojena celkem do 41 výzkumných center (30 v kategorii základního a 11 aplikovaného výzkumu), přičemž ve 13 výzkumných centrech je koordinátorem (10 v základním a 3 v aplikovaném výzkumu).

Celkově lze konstatovat, že úkoly z DZ a jeho aktualizací jsou v této oblasti dobře plněny.

C) Specifický výzkum, GA UK

Posilování vazby vědy a výzkumu na vzdělávací činnost (cíl formulovaný v DZ) se děje mj. promyšleným využíváním prostředků na tzv. specifický výzkum. Zhruba třetina těchto prostředků je na UK přidělována GA UK, která je od roku 2006 koncipována jako „tréninková“ agentura, do níž mohou podávat projekty pouze studenti UK (v magisterských a především v doktorských programech). UK získala v roce 2007 na specifický výzkum cca 180 mil.Kč, z toho 103 mil.Kč šlo na GA UK, zbytek (77 mil.Kč) byl rozdělen fakultám: 90 % (cca 69 mil.Kč) podle metodiky MŠMT, 10 % (cca 8 mil.Kč) podle metodiky RVV; tento podíl má v příštích letech růst, aby fakulty přešly na budoucí přidělování institucionálních prostředků na VaV postupně. V roce 2008 bylo z 285 mil.Kč na specifický výzkum přiděleno GA UK 99,5 mil.Kč. Byla realizována sada opatření ke zlepšení činnosti GA UK, tak jak byla plánována v DZ a jeho aktualizacích, zejména nový elektronický systém usnadňující činnost GA UK

IV. Závěry a doporučení

Z uvedeného přehledu plnění stanovených úkolů vyplývá, že převážná většina úkolů v oblasti vědy a výzkumu byla úspěšně splněna. Věda a výzkum patří nepochybně k silným stránkám Univerzity Karlovy jako celku, nelze to však jednoznačně říci o všech jejích fakultách. Na příkladu doktorského studia je vidět, že rozdíly mezi fakultami jsou značné. K podobnému závěru by patrně dospěla i evaluace vědecké a výzkumné činnosti na základě publikační činnosti.

V nejbližší budoucnosti bude nutno se vypořádat se změnami, které přináší novela zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje a reforma oblasti výzkumu a vývoje vůbec. Nejdůležitější změna patrně nastane ve způsobu přidělování a rozdělování tzv. institucionálních prostředků. UK bude muset vypracovat vlastní systém jejich rozdělování, který zejména bude korigovat nedostatky metodiky použité na celostátní úrovni. Prioritou je zajistit, aby nezanikly kvalitní týmy vzniklé v rámci VZ. Nemělo by se při tom zapomenout ani na další osud výzkumných center, která se namnoze prokázala jako špičková vědecká pracoviště i jako vynikající prostředí pro výchovu doktorandů. Zkušenost ukazuje, že bez centrální podpory ze strany národní politiky vědy a výzkumu i ze strany univerzity je může na fakultách čekat nejistá budoucnost.

Hlavní doporučení, které vyplývá z naznačeného rozboru vědecké a výzkumné činnosti UK, zní: pokračovat v nastoupeném trendu zkvalitňování této činnosti včetně doktorského studia, důsledně prosazovat a podporovat oborové rady v prosazování náročných standardů.

3. Vzdělávací činnost

Pro studium, stejně jako pro další činnosti UK, platí obecné cíle, formulované v úvodu DZ. Vedení univerzity konstatuje, že instituce prošla v 90. letech minulého století obdobím rekonstrukce a stabilizace, které se v oblasti vzdělávací činnosti vyznačovalo zejména úsilím „o obnovu pedagogických sborů, o potvrzení kvality našich studijních programů akreditacemi“, ale také souvisejícími činnostmi soustředěnými na „obnovování sítě zahraničních kontaktů a rozvoj mobility“ apod. Současná doba vyžaduje sledovat mezinárodní vývoj především v Evropě a zabývat se změnami dosavadního chování tradičních evropských univerzit.

Cílem univerzity je dosáhnout mezinárodní konkurenceschopnosti, která obecně vyžaduje větší otevřenost vzhledem k partnerům i celé společnosti, podporu interdisciplinaritu napříč vzdělávacími a výzkumnými obory a tomu odpovídající reorganizaci znalostí, rozvoj spolupráce s domácími i zahraničními partnery a důsledné propojení výzkumné a vzdělávací činnosti s vědomím stírajících se hranic mezi základním a aplikovaným výzkumem. Na základě těchto skutečností jsou formulovány tři priority, které se promítají do všech činností univerzity. Těmito prioritami jsou:

- rozvoj výzkumu a vývoje,
- mezinárodní spolupráce,
- vytváření otevřené univerzity.

V první prioritě se ve vztahu ke vzdělávací činnosti uvádí, že její kvalita „je totiž do značné míry závislá právě na kvalitě vědecko-výzkumné práce na každém pracovišti.“ Univerzita proto považuje za svůj cíl, „aby se zejména doktorské a magisterské studijní programy v co největší míře opíraly o vlastní vědeckou a výzkumnou činnost a aby vysoká kvalita vědy a její propojení s výukou bylo samozřejmým standardem v každém oboru.“ Poslední priorita, která kromě jiného vyžaduje respektovat tlak na zvýšení počtu studentů a na vytváření nových studijních programů a oborů, se též výrazně dotýká vzdělávací činnosti. DZ však upozorňuje na to, že nelze podlehnout pouze tlakům na kvantitu, ale nastavit náročná kvalitativní kritéria ve všech stupních vzdělávání tak, aby prestiž UK zajistila dostatečný zájem o nabízené studium bez ohledu na demografický vývoj. Nutnost zajistit dostatečný přístup akademické komunity k objektivním informacím a zároveň usnadnit řadu administrativních úkonů zatížených doposud zbytečnou byrokracií je vyjádřena cílem vybudovat do roku 2006 celouniverzitní informační systém, který bude kromě jiného hrát klíčovou roli v pravidelném nebo i jednorázovém hodnocení kvality.

I. Dlouhodobý záměr a jeho aktualizace

Priority vztahující se ke vzdělávací činnosti jsou charakterizovány uplynulým obdobím stabilizace a úspěšné akreditace většiny studijních programů, ale také zahájením restrukturalizace na třístupňové studium v souladu s Boloňským procesem. V uplynulém období byli též stanoveni garanti a rady garantů studijních programů a zahájena implementace ECTS. DZ formuluje pět základních cílů na další období, jejichž obsah lze rozčlenit na několik dílčích cílů. Úpravy těchto cílů v každoročních Aktualizacích jsou často potvrzením, případně rozšířením původního cíle DZ pro další období, v některých případech jde o upřesnění původních cílů, jindy o modifikaci sledující mírně odlišnou nebo navazující prioritu (redefinice původního cíle) nebo o doplnění nových dílčích cílů (formulace sekundárního cíle).

A. První cíl se vztahuje k přípravě akreditace nově strukturovaných studijních programů a z textu DZ lze vytipovat několik konkrétních dílčích cílů:

- A1. aktivní příprava akreditačního procesu,
- A2. důsledná nová struktura studijních programů s výjimkami ze závažných důvodů, hledání optimální struktury studia na základě mezinárodních standardů,
- A3. preference bakalářského studia jako předstupně pro navazující studium,
- A4. realizace samostatných (profesních) bakalářských programů ve spolupráci s kvalitními partnery (VOŠ),
- A5. zajištění kvality studia pravidelným hodnocením výuky studenty a získáváním zpětné vazby od absolventů.

Akt. 2004/05 navazuje přímo na dílčí cíle A2 a A4. Dílčí cíl A2 je v Aktualizaci potvrzen a zdůrazněn formulací „výrazně pokročit ve strukturaci studijních programů na bakalářské a navazující magisterské“. Aktualizace formuluje dva sekundární cíle související s A4. Sekundární dílčí cíle nově formulují jasnou podporu spolupráce fakult na společném uskutečňování studijních programů, implicitně tedy podporu interdisciplinárních studijních programů a v případě bakalářských podporu uskutečňování programů ve spolupráci s VOŠ. Cíl A5 rozšiřuje aktualizace na systematické a průběžné hodnocení kvality studia s větším využitím hodnocení výuky studenty a potvrzuje zavedení hodnocení studia absolventy.

Akt. 2005/06 vyžaduje pokračovat ve strukturování studia všude tam, kde tomu nebrání profesní legislativa. Oba dva cíle o podpoře společných studijních programů (fakult případně škol a ve spolupráci s VOŠ) jsou formulovány zcela stejně jako v předchozím roce (Akt.2004/05), tyto aktivity by tedy měly pokračovat.

Akt. 2006/07 vyžaduje dokončení nové struktury studia ve všech případech, kdy tomu nebrání profesní podmínky/legislativa, zatímco následující rok (**Akt.2007/08**) by měl být rokem definitivního dokončení a zhodnocení tohoto procesu.

Aktualizace pro poslední tři akademické roky se už nezabývají spoluprací s vyššími odbornými školami.

Akt. 2008/09 formuluje nový cíl, který na strukturované studium navazuje, a sice analyzovat potřeby a přínosy UK pro vytváření národní soustavy kvalifikací a zapojit se aktivně do této práce.

B. Druhým cílem DZ je odstraňování bariér mezi součástmi univerzity. Bariérami se rozumí neprostupnost studia mezi jednotlivými součástmi UK v případě, že se chovají jako uzavřené celky. Tento cíl zároveň vyžaduje „zachování oborové struktury“. DZ jasně definuje nástroje, „které přestupy umožní bez zbytečných průtahů a komplikací“. Jsou jimi jasně definované podmínky návaznosti mezi bakalářskými a navazujícími magisterskými programy, celouniverzitní kreditní systém, přizpůsobení obsahu studijních programů, aktualizované informace zveřejňované ve vhodné formě (syllaby a anotace kurzů) a především dohody „mezi fakultami o vzájemném uznávání splnění studijních povinností“, o akceptovatelných kurzech. DZ nespecifikuje kontrolovatelné (kvantifikovatelné) cíle, kterými by mohly být počty studentů studujících v navazujících magisterských programech, a to zejména počty studentů v těch programech, které přímo nenavazují na předchozí bakalářské studium.

Akt. 2004/05 navazuje na tento cíl zpřesněním konkrétních dílčích cílů.

- „Připravit podmínky pro zavedení jednotného kreditního systému na UK od akademického roku 2005/2006;
- Podporovat prostupnost studia mezi obory i dalšími prostředky, po dohodě garantů studijních programů a děkanů fakult formalizovat vzájemné uznávání plnění studijních povinností mezi fakultami a usnadnit získávání kreditů na jiné fakultě, než na které je student zapsán.“

Prostupnost studia prostřednictvím dohod o vzájemném uznávání není v aktualizaci dále specifikována.

Akt. 2005/06 dále upřesňuje cíle z předchozího akademického roku takto:

- formulovat principy vzájemného uznávání plnění studijních povinností a
- formulovat principy přenosu kreditů mezi fakultami.

Cíle aktualizace navazují na předcházející rok a vyžadují pokročit dále, tj. předložit principy, které formálně upravují uznávání studia mezi fakultami a zajišťují využití přenosové funkce kreditů.

Akt. 2006/07 vychází z toho, že kreditní systém je plně připraven a cílem je proto jeho implementace. V souvislosti s tím se otvírají další (sekundární) cíle, a sice příprava podkladových materiálů pro žádost o udělení „ECTS Label“ a „Diploma Supplement Label“.

Z **Akt. 2007/08** je možné dovodit, že implementace jednotného kreditního systému nebyla zcela dokončena a jejím cílem je proto vytvořit účinné nástroje pro dovršení implementace. Další cíl této Aktualizace navazuje na přípravu podkladů pro získání labelů ECTS a DS a deklaruje cíl dokončit činnosti související s jejich získáním.

Jednoznačně návazný na předchozí činnosti je cíl **Akt. 2008/09**, který požaduje, aby UK podala žádost o Diploma Supplement Label a připravila podklad pro podání žádosti o ECTS Label.

Cíl **D⁶** je opět propojen s akreditací a **týká se poskytování studijních programů v cizích jazycích**, které jsou považovány za indikátor špičkové úrovně vysoké školy. DZ formuluje cíl vytvářet pobídkové nástroje pro:

- fakulty a další součásti UK, které studium v cizích jazycích nabízejí (nástrojem bude zejména mzdová politika) a
- potenciální zájemce o studium v ČR,

avšak nespecifikuje žádné kvantitativní cíle. Pobídka pro fakulty/součásti nabízející studium v cizích jazycích je relativně konkrétní, protože se jedná o mzdovou politiku, pobídky pro zájemce o studium nejsou blíže specifikovány.

Akt. 2004/05 vyžaduje rozšiřování nabídky programů v cizích jazycích, obdobně **Akt. 2005/06** požaduje další rozšíření nabídky programů v cizích jazycích, aniž by byl požadavek kvantifikován. Aktualizace pro další léta se již programy v cizích jazycích nezabývají, což je v souladu s vysvětlením uvedeným v úvodu Akt. 2007/08 a sice, „že činnosti uváděné v minulých letech jako prioritní úkoly, které byly vyřešeny nebo se již staly součástí běžné agendy, nejsou v Aktualizaci uváděny“.

Další cíl (**E**) je zaměřen **na nabídku studia mimo formální vzdělávací systém**, která by měla vyhovět společenské potřebě a být výrazně rozšířena. Cíle jsou formulovány takto:

⁶ Cíl C vztahující se k oblasti studentských mobilit není v této kapitole uveden záměrně, neboť analýza aktivit UK v oblasti studentských mobilit je obsažena v kapitole internacionalizace.

- bude poskytována široká nabídka kurzů profesně orientovaných (doplňující, rozšiřující a specializační studium) i zájmové kurzy,
- fakulty budou v systému ČŽV spolupracovat,
- kurzy budou poskytovány různým cílovým skupinám.
- přednost budou mít vlastní absolventi a absolventi vysokých škol obecně, dále uchazeči o studium, kteří byli odmítnuti z kapacitních důvodů.

DZ kvantifikuje současný stav (10 000 posluchačů kurzů celoživotního vzdělávání), ale nespecifikuje požadavky do budoucna. Ani **Akt. 2004/05** neurčuje kvantifikované cíle, ale vyžaduje připravit programy celoživotního vzdělávání založené na spolupráci více fakult (zaměřené na další profesní kvalifikaci a podporující kariérní růst), což je možné chápat jako kvalitativní změnu oproti kurzům celoživotního vzdělávání poskytovaného jednotlivými fakultami. **Akt. 2005/06** na cíle předchozího roku přímo navazuje (spolupráce více fakult) a kvalitativně modifikuje cíl v tom smyslu, že vyžaduje budování systému, jehož nabídka profesně orientovaných programů ČŽV naváže na akreditované studium. **Akt. 2006/07** výše uvedený cíl dále kvalitativně posunuje a vyžaduje provést analýzu vhodných forem budoucího koordinačního a informačního centra ČŽV na UK. Kvantitativní požadavky ve smyslu počtu kurzů ČŽV nebo účastníků se studentů aktualizace neobsahují. **Akt. 2007/08** vyžaduje provést komplexní bilanci rozvoje ČŽV na UK, což je záležitost k ukončení v roce 2008. **Akt. 2008/09** navazuje požadavkem všestranné podpory programů ČŽV a kvalitativně upravuje předcházející cíle v tom smyslu, že žádá „*zvyšovat jejich přiměřenost [programů ČŽV] poptávce ve společnosti*“.

Posledním cílem (**F**) je **podpora rozvoje a užití moderních informačních technologií** ve vzdělávání (distanční vzdělávání), které DZ váže na zajištění materiálních podmínek. Tento obecný úkol stejně jako úkoly předchozí není v DZ nijak kvantifikován. **Akt. 2004/05 a 2005/06** se tímto cílem vůbec nezabývají. **Akt. 2006/07** vyžaduje „*Pokračovat v podpoře distančního vzdělávání*“, což implicitně znamená, že podpora moderním technologiím byla poskytována již v předešlých letech, zejména e-learningu“, aniž by specifikovala kvantifikovatelné cíle a příslušné indikátory, které by bylo možno sledovat a hodnotit naplnění cíle. **Akt. 2007/08** pojímá distanční vzdělávání komplexně jako nedílnou a velmi důležitou součást celoživotního vzdělávání. Požaduje všestranně podporovat rozvoj distančních forem vzdělávání, avšak stejně jako v předcházejícím roce nejsou vyjádřeny žádné kvantifikované požadavky ani indikátory pro případné hodnocení, zda a jak jsou cíle plněny. **Akt. 2008/09** se explicitně týká už jen rozvoje celoživotního vzdělávání, které samozřejmě v sobě nové formy studia obsahuje. V souladu s výše uvedenou poznámkou se distanční vzdělávání/e-learning stalo běžnou součástí vzdělávací činnosti.

Výše popsané cíle Dlouhodobého záměru a jeho aktualizací bylo pro přehlednost a k využití pro analýzu (viz část III) vhodné uspořádat do Tabulky, která je Přílohou této kapitoly. V Tabulce jsou obsaženy všechny cíle UK v této oblasti v období 2004-2008, včetně jejich modifikovaných formulací, zpřesnění a sekundárních cílů. Souhrn cílů lze formulovat následovně:

- 1) **Restrukturalizace studia**
- 2) **Spolupráce na uskutečňování studijních programů (fakulty, VOŠ)**
- 3) **Odstraňování bariér s cílem zajistit skutečnou prostupnost studia**
- 4) **Formulace principů vzájemného uznávání kurzů a plnění studijních povinností**
- 5) **Celouniverzitní kreditní systém, podklady pro získání ECTS Label a Diploma Supplement Label**
- 6) **Rozšiřování nabídky studijních programů v cizích jazycích**

- 7) **Rozšiřování nabídky kurzů celoživotního vzdělávání (profesních i zájmových) pro různé cílové skupiny**
- 8) **Budování systému CŽV (celouniverzitního centra CŽV) ve spolupráci fakult**
- 9) **Rozšiřování distanční formy vzdělávání**
- 10) **Aktivní vstup UK do přípravy národní soustavy kvalifikací.**

Specifickým cílem je hodnocení kvality výuky (vzdělávací činnosti), kterému je věnována zvláštní část zprávy.

II. Výroční zprávy

A. Struktura studia, spolupráce fakult, spolupráce s VOŠ

Výroční zpráva za rok 2004 konstatuje, že restrukturalizace studijních programů stále probíhá (jako příklad jsou uvedeny FF a HTF) a že bylo akreditováno 14 bakalářských a 10 navazujících magisterských studijních oborů. Došlo k útlumu pětiletých magisterských studijních oborů (studenti do nich již nebyli přijímáni na PřF, MFF a FF) a ke změně struktury studia ve srovnání s rokem 2003, která je charakterizovaná následujícími údaji: nárůst počtu studentů v bakalářských studijních programech o 28,1 % a pokles počtu studentů v magisterských studijních programech o 6,91 %).

Obdobně Výroční zpráva za rok 2005 uvádí, že v průběhu roku 2005 byla udělena akreditace celkem 18 studijním programům a 81 studijním oborům především v rámci restrukturalizace magisterských studijních programů a oborů na bakalářské a navazující magisterské. K restrukturalizaci významně přispělo rozdělení magisterského studia na PedF, FTVS a HTF i další útlum pětiletého magisterského studia (v akademickém roce 2005/2006 se otevřelo o 16 studijních oborů méně než v roce předchozím).

Výroční zpráva za rok 2006 potvrzuje pokračování strukturace pětiletého magisterského studia ve smyslu Boloňského procesu, která na mnoha fakultách proběhla již v roce 2005. Na restrukturalizaci studia obtížnou vzhledem k vysokému počtu oborů se v roce 2006 soustředila zejména Filozofická fakulta. Na fakultách je postupně omezováno magisterské pětileté studium, tzn. že v magisterských studijních oborech zůstávají studenti pouze na dostudování a každoročně se snižuje počet otevíraných 1. ročníků magisterského pětiletého studia. V roce 2005 bylo na UK pro nové uchazeče otevřeno 52 dlouhých magisterských studijních oborů, v roce 2006 byl tento počet snížen více než o polovinu, na pouhých 24 oborů. Výroční zpráva dále potvrzuje pokrok v restrukturalizaci studia přesunem studentů mezi dlouhými magisterskými a bakalářskými studijními programy. Ve srovnání s rokem 2005 došlo ke zvýšení počtu studentů v bakalářských studijních programech o 19,90 %, naproti tomu v magisterských studijních programech bylo zaznamenáno snížení počtu studentů o 2,81 %. Počty studentů v jednotlivých stupních studia jsou následující: 47 831 studentů (počet jednotlivých studií ve studijních programech), z toho 13 476 studentů v bakalářských studijních programech, 26 991 v magisterských studijních programech a 7 364 studentů v doktorských studijních programech.

Výroční zpráva za rok 2007 uvádí, že na většině fakult proběhla restrukturalizace magisterského studia z větší části již do roku 2006, na dvou fakultách (ETF a HTF) byla dokončena v roce 2007 a zbývá dokončit restrukturalizaci studia na FF. Přijímací řízení pro rok 2008/09 otevře vstup do dlouhých magisterských programů pouze tam, kde budou v této podobě vyučovány i nadále. Jedná se o Katolickou teologii, Všeobecné lékařství, Zubní

lékařství, Farmacii, Právo a právní vědy, Učitelství pro základní školy a Psychologii. V ostatních studijních programech a oborech budou uchazeči přijímáni pouze do bakalářského studia, popřípadě do navazujícího magisterského studia. V kvantitativním vyjádření dokumentuje zpráva strukturu studia takto: Oproti roku 2006 došlo na UK ke zvýšení počtu studentů v bakalářských studijních programech o 15,29 %, naproti tomu v magisterských studijních programech bylo zaznamenáno vlivem pokračující strukturace studia snížení počtu studentů o 4,38 %.

Výroční zpráva za rok 2008 konstatuje, že se v tomto roce završila implementace řady změn a úprav, včetně završení procesu restrukturalizace a potvrzuje, že: „...výuka se uskutečňuje v 51 nerestrukturizovaném magisterském programu Kromě studia všeobecného lékařství, částečně studia farmacie, studia práv a učitelského studia pro 1. stupeň základní školy jde o dobíhající studijní programy, do nichž se již noví studenti nepřijímají.“ V číslech to pak znamená nárůst studentů v bakalářských studijních programech o 19,17% a snížení počtu studentů v magisterských studijních programech o 2,46%. Zpráva se stručně vrací k jednomu z původních cílů DZ, kterým je aktivní příprava akreditačního procesu a konstatuje, že „akreditace nových studijních programů/oborů i průběžné inovace, reakreditace nebo prodlužování akreditací studijních programů/oborů již existujících“ patří stále k nejdůležitějším prioritám v oblasti studia. Tuto skutečnost dokládá informaci o zcela nové nabídce 12 bakalářských a 5 navazujících magisterských studijních oborů.

Výroční zprávy se zabývají bakalářskými programy akreditovanými společně s VOŠ jen okrajově a vesměs odkazují na statistické údaje uvedené v tabulkových přílohách. Výroční zpráva za rok 2005 uvádí, že byla u dvou bakalářských studijních programů (ETF, FTVS) rozšířena akreditace na vyšší odborné školy a celkový počet VOŠ, sdílejících akreditaci s fakultami UK, stoupl na čtyři. Počet vyšších odborných škol sdílejících akreditaci s fakultami UK zůstává v roce 2006 stejný jako v roce předešlém, příslušná výroční zpráva (2006) se spoluprací s VOŠ podrobně nezabývá a pro informace odkazuje na tabulkovou část. Z pohledu celé UK téměř setrvalý stav zůstává pokračuje a Výroční zpráva za rok 2007 opět odkazuje pouze na tabulkovou část, z níž je možné zjistit, že počet společných studijních programů stoupl na šest. Různé typy spolupráce fakult ve vzdělávací činnosti jsou pojednány jako součástí dalších tématik. Výroční zpráva za rok 2008 opět pouze konstatuje, že v tomto roce bylo nabízeno pět bakalářských studijních oborů akreditovaných společně s vyšší odbornou školou.

B. Odstraňování bariér, zavedení celouniverzitního kreditního systému, ECTS a DS Label

Výroční zpráva za rok 2004 se o prostupnosti studia a s tím souvisejícími cíli DZ a Aktualizace nezmiňuje. V roce 2005 (Výroční zpráva za rok 2005) byl změněn Studijní a zkušební řád UK, který umožnil připravovat výuku pro akademický rok 2006/2007 podle nového celouniverzitního kreditního systému (kompatibilní s ECTS) pro bakalářské a magisterské studium. Kredity byly pojaty jako nástroj usnadňující mobilitu studentů mezi partnerskými vzdělávacími institucemi. Podle Výroční zprávy za rok 2006 byla v akademickém roce 2006/2007 zahájena výuka s využitím nového jednotného celouniverzitního kreditního systému, který má především podpořit prostupnost studia. Umožňuje studentům volit nepovinné předměty i přednášky nebo semináře z jiných oborů a to i na jiných fakultách. Zpráva nepodává žádnou informaci o přípravách žádosti o udělení ECTS a DS Label. Výroční zpráva za rok 2007 uvádí, že byla dokončena implementace kreditního systému (ECTS) do studijních plánů všech studijních oborů pregraduálního studia se základním cílem podporovat mobilitu studentů. Kromě toho kreditní systém umožňuje centralizovanou kontrolu studia prostřednictvím informačního systému, která se začíná

rozvíjet. Výroční zpráva za rok 2008 řadí implementaci kreditového systému mezi procesy v tomto období ukončené. Informuje také o tom, že se podařilo připravit a podat žádost o udělení Diploma Supplement Label.

D. Studium v cizích jazycích

Výroční zpráva za rok 2004 uvádí, že na Univerzitě Karlově studují cizí státní příslušníci, a to v českém a anglickém jazyce. Z celkového počtu 4985 studentů-cizinců na UK jich 736 studuje v anglickém jazyce (tab. III–2d). Ve srovnání s údaji za rok 2003 jde o výrazný nárůst celkového počtu studentů-cizinců (celkový počet v roce 2003 byl 4305 studentů-cizinců, tj. nárůst o 680 studentů), avšak zároveň došlo k mírnému poklesu studujících v anglickém jazyce, kterých bylo v roce 2003 o 15 více (751). DZ ani aktualizace neuvádějí v části o studiu cíle týkající se uznávání studia. Výroční zprávy se však v těchto částech uznáváním studia zabývají; zpráva za rok 2004 uvádí, že akademické uznávání (za účelem přijetí do dalšího studia na vysoké škole) se nemění. Statistická data zprávy dokladují, že z 300 žádostí o uznání studia získaného v zahraničí bylo asi 17% žádostí zamítnuto. Zpráva dále uvádí, „že nejvíce jich [žádostí] přichází ze zemí bývalého Sovětského svazu a že nejčastěji jsou uznávána studia v oborech humanitních, učitelských a lékařských“.

Výroční zpráva za rok 2005 uvádí, že oproti se roku 2004 se zvýšil počet zahraničních studentů o 11,55 %. Celkový počet studentů-cizinců byl 5561, z toho jich 1069 studovalo v anglickém jazyce, ostatní v jazyce českém (tab. III-2d). Nárůst celkového počtu studentů-cizinců oproti minulému roku byl opět relativně vysoký, stejně jako nárůst studujících v anglickém jazyce. Zpráva opět uvádí statistiku týkající se uznávání studia a konstatuje, že počet žádostí (žadatelů ze zahraničí i českých občanů) vzrostl na 350, z nichž obdobně jako v předcházejícím roce byla většina vyřízena kladně (16% žádostí bylo odmítnuto). Uznávání kreditů studentů UK získaných v zahraničí není v této části zprávy pojednáno.

Počet studentů cizinců podle výroční zprávy za rok 2006 dále narůstal (o 9,31%) na celkový počet 6 097, přičemž studujících v anglickém jazyce bylo 1 354. Počet žadatelů o uznávání se opět mírně zvýšil (na 370, z nichž opět byla velká část žádostí vyřízena kladně). Nejvíce žadatelů (stejně jako dříve) přichází ze zemí bývalého východního bloku, ale výrazně se zvýšil i počet žadatelů ze zemí EU a nejčastěji jsou jako v předešlých letech uznávána studia v oborech humanitních, učitelských a lékařských.

Výroční zpráva za rok 2007 dokládá, že se opět zvýšil počet zahraničních studentů a to oproti roku 2006 o 5,44 %. Celkový počet studentů cizinců dosáhl 6 410, z nichž 1 533 studentů studovalo v cizím jazyce, převážně v anglickém, ostatní studenti v jazyce českém. Studium celého studijního programu v cizím jazyce bylo realizováno výhradně za úplatu.

Také Výroční zpráva za rok 2008 konstatuje nárůst počtu studentů cizinců oproti přecházejícímu roku (o 4,48%), což znamená, že celkový počet těchto studentů byl 6 697. Z údaje, že 1928 z nich studovalo převážně v jazyce anglickém, ostatní v jazyce českém, je možné usoudit, že velkou část studentů cizinců tvoří studenti ze Slovenské republiky. Stejně jako v předešlých letech bylo cizojazyčné studium celého studijního programu poskytováno výhradně za úplatu. Obdobně pokračoval i trend výběru studia – největší zájem je o studium lékařství, které zahraničním studentům otvírá možnost získat lukrativní zaměstnání.

E. Celoživotní vzdělávání

Výroční zpráva za rok 2004 konstatuje, že v rámci celoživotního vzdělávání pořádá UK:

- přípravné kurzy k přijímacím zkouškám,
- placené kurzy v rámci akreditovaných studijních programů,

- kvalifikační kurzy včetně jazykových kurzů,
- studijní pobyty,
- letní školy,
- kurzy Univerzity třetího věku a
- nejrozličnější semináře.

Pro veřejnost byla připravena široká nabídka cca 350 kurzů; těchto vzdělávacích programů se zúčastnilo přes 5100 účastníků. Obsahově jsou tyto kurzy zaměřeny na nejširší okruh uživatelů od zájemců o studium na Univerzitě Karlově ve vazbě na přípravné kurzy k přijímacím zkouškám na fakulty UK; dále na placené programy v rámci akreditovaných studijních programů, které realizovala více než polovina fakult. Významné je i profesní a zájmové zaměření kurzů v oblasti vzdělávání včetně kurzů Univerzity třetího věku určených pro seniory. Ze strany seniorů zájem o tyto speciálně pro ně určené kurzy neustále roste, a přestože bylo nabídnuto 43 kurzů na 13 fakultách UK a navíc souběžně probíhala řada kurzů víceletých, nebylo možné zájem uspokojit. Spolupráce fakult se realizuje prostřednictvím celouniverzitního rozvojového projektu *Univerzita třetího věku na UK*, na kterém se podílelo šest fakult.

Výroční zpráva za rok 2005 uvádí obdobně jako zpráva za předchozí rok různé typy poskytovaných kurzů celoživotního vzdělávání, navíc jsou uvedeny kurzy dalšího vzdělávání pedagogů. Kurzy jsou určeny různým cílovým skupinám – uchazečům o studium, absolventům univerzity, seniorům, studentům a zájemcům z řad široké veřejnosti. Z textu zprávy však není možné dovodit, zda se úspěšně rozvíjí spolupráce více fakult na poskytování kurzů (případně na kterých z nich fakulty spolupracují), jak vyžaduje Aktualizace pro rok 2004/05 i pro rok 2005/06. Počet realizovaných kurzů ve srovnání s rokem 2004 mírně poklesl (z 350 kurzů na 319), zatímco v případě Univerzity třetího věku došlo k výraznému navýšení počtu kurzů (ze 43 na 74) a počet fakult, které je poskytují, vzrostl ze 13 na 14 (plus další součásti UK). Zpráva dále uvádí počet fakult, které poskytují přípravné kurzy pro uchazeče o studium (10), ale neuvádí, zda se podařilo realizovat záměr aktualizace, tj. spolupráce fakult na poskytování kurzů celoživotního vzdělávání. Bez přímé návaznosti na DZ (případně na aktualizace) zpráva podává informaci o dalším vzdělávání pedagogů, kde se spolupráce fakult rozvíjí velmi úspěšně (105 kurzů) zejména prostřednictvím projektu *Další profesní vzdělávání učitelů na UK*, jehož řešitelem je UK a na němž spolupracují FF, PřF, MFF, PedF a FTVS.

Výroční zpráva za rok 2006 opět potvrzuje zaměření celoživotního vzdělávání na různé cílové skupiny a jako klíčovou oblast uvádí další profesní vzdělávání rozšiřující vzdělání pedagogů. Na něm se jako v předešlém roce podílí 5 fakult. Celkový počet poskytovaných kurzů celoživotního vzdělávání opět mírně klesl (305) a kromě dalšího vzdělávání pedagogů není jasné, zda se daří plnit záměr spolupráce fakult na přípravě kurzů celoživotního vzdělávání. Výroční zpráva nereaguje na požadavek Aktualizace pro rok 2005/06 vybudovat systém, jehož nabídka profesně orientovaných programů ČŽV naváže na akreditované studium.

Výroční zpráva za rok 2007 definuje celoživotní vzdělávání jako prioritu s důrazem na všechny formy vzdělávání, z nichž zejména distanční studium podporuje flexibilitu vzdělávací nabídky, a tvorbu studijních materiálů, které dovolují vzdělávání zkvalitňovat a rozšiřovat k němu přístup. Dále zpráva podrobně informuje o nabízených kurzech jejichž počet se oproti roku 2006 navýšil na 328 a počet jejich účastníků byl 11 594. Kurzy opět směřovaly k různým cílovým skupinám – uchazeče o studium (přípravné kurzy pořádá 10 fakult), pedagogy (tuto klíčovou oblast zajišťují HTF, FF, PřF, MFF, PedF, FTVS a ÚJOP

UK, které poskytují odborné a pedagogickopsychologické a jazykové kurzy), pracovníky státní správy, seniory (Univerzita třetího věku je součástí 15 fakult), studenty i zájemce z řad široké veřejnosti – například kurzy přispívající k popularizaci vědy. Informace o kurzech celoživotního vzdělávání jsou zpřístupněny na webové stránce UK a jsou pro veřejnost doplněny publikacemi Katalog kurzů U3V a Přehled kurzů celoživotního vzdělávání na UK.

Rovněž v následujícím roce bylo celoživotní studium důležitou součástí aktivit UK. Výroční zpráva za rok 2008 shrnuje, že kurzy celoživotního vzdělávání nabízely všechny fakulty i další součásti UK. Celkově šlo o 302 kurzů, jichž se účastnilo a absolvovalo celkem 13 500 účastníků. Zpráva uvádí, že v rámci celoživotního vzdělávání lze absolvovat jak placené kurzy akreditovaného studia, tak kurzy profesní rekvalifikační, doplňující a specializační, mezi něž lze zahrnout i další vzdělávání pedagogických pracovníků, kurzy pro pracovníky státní správy a další kurzy připravené přesně podle potřeb jejich zadavatele. Kurzy celoživotního vzdělávání jsou určeny nejrozličnějším zájmovým skupinám, mezi které se tradičně řadí posluchači U3V. Na důležitosti získávají i kurzy pro zahraniční zájemce, mezi něž lze řadit nejen kurzy češtiny, ale i různé kurzy zájmové, některé z nich pořádané ve spolupráci se zahraničními vzdělávacími institucemi.

F. Distanční vzdělávání

Výroční zpráva za rok 2004 se na rozdíl od Aktualizace DZ distančním vzděláváním zabývá. Uvádí stav a plán rozvoje e-learningu – konstatuje, že se moderní technologie postupně začínají stále více využívat a to jak v akreditovaných studijních programech vedoucích k akademickému titulu, tak v kurzech celoživotního vzdělávání. Dále zpráva informuje o nových kurzech, kterých bylo v tomto roce bylo připraveno 18. Podstatná je též informace o seminářích zaměřených na možnosti distančního vzdělávání.

Výroční zpráva za rok 2005 používá velmi podobnou formulaci o stavu a rozvoji e-learningu jako zpráva za rok předcházející, konkrétní údaj se týká nově připravených distančních kurzů (34). Také informace o pořádání seminářů je obdobná jako v roce 2004. Vzhledem k vytvoření kurzu pro zájemce z řad pedagogů, kteří by chtěli zařadit distanční prvky do výuky lze usoudit, že semináře jak v roce 2005 tak pravděpodobně i v roce předcházejícím byly zaměřeny na vzdělávání o distančním vzdělávání.

V následujícím roce bylo podle informací z výroční zprávy za rok 2006 připraveno dalších 42 nových kurzů, což je, jak zpráva uvádí, o třetinu více než v roce předešlém a tudíž rychlý nárůst počtu kurzů pokračuje. Pořádány byly opět i semináře, u nichž došlo k výrazné kvalitativní změně v tom, že se jich účastnili kromě pedagogických pracovníků i studenti doktorského studia.

Aktualizace DZ za poslední dva roky požaduje všestrannou podporu a rozvoj distančního vzdělávání, zejména e-learningu. Výroční zpráva za rok 2007 se této oblasti podrobně věnuje. Informuje o vytvoření nových e-learningových kurzů a multimediálních vzdělávacích objektů na centrálních serverech, případně na serverech jednotlivých fakult. Na tyto inovace navázala technická podpora tvůrců kurzů distančního vzdělávání i koncových uživatelů těchto kurzů na úrovni správy vývojových a uživatelských serverů, správy a ochrany dat včetně údržby operačních systémů, údržby a provozu jednotného prostředí Moodle pro podporu e-learningu a přechod na novou verzi Moodle 1.8. Zajištěny byly též běžné programátorské práce reagující na poptávku tvorby aplikací v rámci vývoje kurzů, programátorské a testovací práce v oblasti přípravy kurzů při náběhu do plného uživatelského prostředí. Dále zpráva informuje o projektu MEFANET, který je metodicky orientován a jeho hlavním cílem je posílení

spolupráce lékařských fakult při aplikaci informačních technologií do výuky, standardizace postupů v této oblasti a zajištění maximální kompatibility výsledných materiálů. Výroční zpráva dále dokládá rozvoj e-learningu statistickými údaji.

Také v roce 2008 byly na UK podporovány různé formy distančního vzdělávání a e-learningu. Výroční zpráva za rok 2008 potvrzuje, že tyto aktivity byly centrálně podporovány. Byly vytvořeny nové e-learningové kurzy i rozvíjeny úspěšné projekty z minulých let. Zpráva dále přináší informaci o technické podpoře distančního vzdělávání a srovnání počtu kurzů a jejich účastníků na centrální instalaci Moodle v posledních třech letech, která jednoznačně potvrzuje rychlý rozvoj v této oblasti.

III. Analýza

Analýza vzdělávací činnosti v období 2004-2008 využívá především veřejně dostupné dokumenty, kterými jsou Dlouhodobý záměr, jeho každoroční aktualizace a výroční zprávy za roky 2004, 2005, 2006, 2007 a 2008. Doplnující, zejména kvalitativní údaje byly získány ze společných diskusí vedení UK a pracovníků CSVŠ, případně z dalších dokumentů UK. Cíle ve vzdělávací činnosti, které formuluje DZ, jsou v aktualizacích v některých případech znovu zmíněny, často zpřesněny nebo modifikovány, případně jsou doplněny sekundární cíle. Z nich jsou vydefinovány souhrnné cíle, jejichž míru naplnění lze empiricky analyzovat pomocí kvantitativních a kvalitativních indikátorů, které poskytují jednotlivé výroční zprávy. Analýza se postupně zabývá souhrnnými cíli 1. – 9. a sleduje přitom následující kvantitativní indikátory:

- a) Počet studentů v bakalářském a navazujícím magisterském stupni studia.
- b) Počet studentů v původním magisterském stupni studia.
- c) Meziroční procentní nárůsty v bakalářských studijních programech a poklesy v navazujících magisterských programech.
- d) Počet nově akreditovaných bakalářských a navazujících magisterských studijních programů.
- e) Počet fakult na nichž probíhá/byla dokončena restrukturalizace, počet otvíraných dlouhých magisterských studijních oborů.
- f) Počet společně akreditovaných studijních oborů s vyššími odbornými školami.
- g) Počet fakult spolupracujících na společných studijních oborech/programech a na dostupnosti studia.
- h) Mezifakultní dohody.
- i) Počet uzavřených smluv.
- j) Implementace jednotného celouniverzitního kreditního systému.
- k) Získání ECTS a Diploma Supplement Label.
- l) Počty studujících v cizích jazycích.
- m) Počet kurzů CŽV, počet studujících CŽV.
- n) Budování celouniverzitního centra CŽV.
- o) Počet kurzů distančního vzdělávání.

1. Restrukturalizace studia

Zavádění třístupňové struktury vysokoškolského studia, která je prosazovaná jako základní princip Boloňského procesu, je obtížné pro všechny vysoké školy a všechny studijní programy a klade velké nároky na akademické i řídicí pracovníky všech vysokých škol, tudíž i na UK. Odpovědnost za strukturované studium je v rukou příslušných pracovníků univerzity, fakult a případně kateder a garantů jednotlivých programů. Aktualizace pro jednotlivé roky

neurčují, jaký počet či procento programů má být v průběhu příslušného akademického roku strukturováno, ale je požadováno, aby byla restrukturalizace ukončena do akademického roku 2006/07 a v následujícím roce provedeno zhodnocení tohoto procesu. Ani v případě spolupráce mezi fakultami a spolupráce na tvorbě studijních programů s VOŠ neuvádějí aktualizace kvantitativní požadavky. V případě spolupráce s VOŠ je důvodem především to, že tato aktivita není prioritou rozvoje UK, v obou případech pak to, že se situace na jednotlivých fakultách může výrazně lišit a tudíž se bude lišit i naplnění cílů.

V celém systému vysokého školství stále přetrvávají problémy především v oblasti bakalářského studia. V obecné rovině existuje souhlas s požadavkem, aby každý absolvent bakalářského studia byl uplatnitelný v praxi a současně mu byla dána možnost, resp. nebyla uzavřena cesta, v pokračování v dalším studiu. V praxi však stále v mnoha oborech ještě není bakalář zaměstnavateli dobře přijímán, obtíže činí někdy plošně (do všech oborů) prosazovaná představa o tom, že polovina absolventů bakalářů odchází do praxe, zatímco pouze polovina by měla/mohla pokračovat v dalším studiu. Z rozhovorů s vedením UK jasně vyplývalo, že jakákoliv opatření prosazovaná obecně, aniž by se zabývala možnými negativními důsledky a brala v úvahu rozdíly mezi obory, mohou a nepochybně budou způsobovat problémy. Negativně se projevuje formálně provedená restrukturalizace studijních programů do dvou stupňů. Postup restrukturalizace studia na třístupňové lze posoudit empirickou analýzou na základě kvantitativních indikátorů a) až e).

Pokračující restrukturalizaci charakterizuje narůstající počet studentů bakalářských studijních programů a počet studentů v navazujících magisterských programech, zatímco počet studentů v nestrukturovaných magisterských programech klesá, jak dokumentuje tabulka „Restrukturalizace studia“. Důsledkem restrukturalizace je pokles počtu studentů v původních „dlouhých“ magisterských studijních programech – viz opět tabulka „Restrukturalizace studia“.

Restrukturalizace studia					
Stupeň studia/rok	2004	2005	2006	2007	2008
Bc	9 328	11 239	13 476	15 537	18 516
Mgr	26 365	25 466	23 730	21 372	19 527
NMgr	2 058	2 306	3 261	4 436	5 664
PhD	6 640	6 904	7 364	7 637	7 668
Celkem	4 4391	45 915	47 831	48 982	51 357

Výroční zprávy uvádějí meziroční procentní nárůsty studentů-bakalářů a poklesy studentů v nestrukturovaných magisterských programech: nárůst studentů v bakalářských studijních programech o 28,1% a pokles počtu studentů v magisterských programech o 6,91% v roce 2004 oproti roku 2003; obdobně vyjádřeno v dalších letech: 2005/2004 – 20,48%/2,29%, 2006/2005 – 19,90%/2,81%, 2007/2006 – 15,29%/4,38%, 2008/2007 – 19,17%/2,46%. Restrukturalizaci charakterizují dále nově akreditované studijní programy a obory. V roce 2005 bylo v rámci restrukturalizace akreditováno 11 nových studijních programů a 56 nových studijních oborů, v roce 2005 jde o odpovídající čísla 18 a 81. V roce 2006 se jednalo o 11 bakalářských a 9 magisterských studijních oborů se zcela novou nabídkou 7 oborů. Obdobně v roce 2007, kdy bylo nově akreditováno 15 bakalářských a 19 navazujících magisterských studijních programů s novou nabídkou 10 bakalářských a dvou magisterských studijních oborů i v roce 2008, kdy dříve nestrukturované magisterské studium

nahrazuje 16 bakalářských a 8 navazujících magisterských nově akreditovaných studijních programů.

Poslední indikátor e) je do jisté míry kvalitativní a situaci lze analyzovat následovně: v roce 2004 restrukturalizace započatá v předcházejících letech pokračovala, na některých fakultách byla implementována do relativně vysoké míry, což znamená, že do řady původních pětiletých studijních oborů již nebyli studenti přijímáni (PřF, MFF, FF). V roce 2005 byla významně rozšířena strukturace studia rozdělením magisterského studia na PedF, FTVS a HTF a bylo konstatováno, že restrukturalizace studia do tohoto roku již z větší části proběhla. V roce 2006 akceleroval proces restrukturalizace na FF, kde si vzhledem k vysokému počtu různorodých studijních oborů vyžádal delší dobu než tomu bylo na ostatních fakultách, dokončoval se proces restrukturalizace též na fakultách teologických. Pětileté magisterské studium je v této době na většině fakult omezeno a každoročně se snižuje počet otevíraných prvních ročníků tohoto studia. Tento fakt vyjádřen v číslech znamená, že zatímco v roce 2005 bylo otevřeno 52 dlouhých magisterských oborů, v roce 2006 jejich počet poklesl na 24. Restrukturalizace na ETF a HTF byla dokončena v roce 2007, poslední fakultou, na níž je nutno proces finalizovat, je FF. Ukončený proces dokumentuje přijímací řízení pro akademický rok 2008/2009, které otvírá pouze ty magisterské studijní obory, které budou jako pětileté (dlouhé) vyučovány i nadále (Katolická teologie, Všeobecné lékařství, Zubní lékařství, Farmacie, Právo a právní věda, Učitelství pro základní školy). V ostatních studijních programech a oborech už jsou od tohoto roku uchazeči přijímáni pouze do bakalářského studia, popřípadě do navazujícího magisterského studia. Rok 2008 charakterizuje výroční zpráva jako období dovršení a implementace řady změn a úprav, mezi něž patří především proces restrukturalizace studia.

Dosud nabyté zkušenosti na UK byly diskutovány s vedením UK. Ukazuje se, že lze nalézt příklady velmi dobře fungujícího bakalářského studia – například v oborech zaměřených na jazyky, v některých zdravotnických oborech apod. Zároveň stále existují nejasnosti/obavy z výrazně profesního vzdělávání a případné neexistence návaznosti studia. Naopak v přírodovědných disciplínách se ukazuje větší a oprávněná potřeba studovat v navazujících programech. Ale ani tato situace není jednoduchá, protože ne všichni studenti setrvávají v původní představě dokončit magisterské studium a je třeba jim dát možnost zvolit praktickou orientaci (v současné době je to možnost rozhodnout se po prvním společném ročníku). Postupně se tedy vyjasňuje a v souladu s diversifikovaným přístupem k jednotlivým studijním programům modifikuje původní cíl DZ preferovat bakalářské studium jako předstupeň ke studiu dalšímu stejně jako představa o realizaci samostatných bakalářských studijních programů, jejichž konkrétní podoba patrně v současné době splývá s výše uvedenými příklady. Některé fakulty připravují kurzy CŽV pro absolventy bakalářského studia, aby se lépe mohli uplatnit v praxi. Tento postup je možné doporučit obecně a považovat ho za příklad dobré praxe. Je zcela zřejmé, že UK se s restrukturalizací vyrovnala v souladu s DZ a jeho aktualizacemi, ale i v souladu se současně platným zněním zákona o vysokých školách a s požadavky Akreditační komise. Diskutovat je nadále potřeba otázky, jak se dělení studijních programů ve smyslu obsahu studia jednotlivých stupňů povedlo, jak vyhovuje studentům a zejména absolventům při odchodu do praxe, zda je ve všech oborech vhodný model 3+2, který není z úrovně Boloňského procesu závazný, případně další otázky a problémy, jejichž řešení povede ke zdokonalení studijní nabídky.

Lze tedy konstatovat, že rámcový cíl DZ „Důsledné dokončení zahájených změn v oblasti studia“ byl v této oblasti naplněn a implicitně tudíž i cíl aktivně vystupovat v akreditačním procesu, což bylo nutnou podmínkou pro rozsáhlou restrukturalizaci, kterou UK provedla.

Obdobně i „*Hledání optimální podoby strukturovaného studia*“ došlo k žádoucímu stavu, kdy na všech fakultách bylo dokončeno zavádění nové struktury studia a ponechány v původní podobě pouze ty studijní programy, jejichž strukturování není vhodné a kde AK s tímto postupem souhlasí, resp. u nichž není jasná představa o možné struktuře studia a zejména o budoucím uplatnění absolventů potenciálního prvního cyklu. Hodnocení restrukturalizace bylo diskutováno na základě zatím velmi krátkých zkušeností. Ve smyslu kvantitativním jsou v souladu s Výroční zprávou za rok 2008 cíle DZ v plném rozsahu naplněny. Kvalitativní zhodnocení bude vyžadovat dlouhodobější zkušenosti a musí zahrnout kromě jiného i úspěšnost absolventů, a to zejména absolventů bakalářského studia (v současné době končí studium v mnoha oborech teprve první absolventi), na pracovním trhu a z toho vyplývající reakci na případnou úpravu obsahu těchto programů. Bez ohledu na naplnění cílů DZ je tudíž diskuse o struktuře studia a úspěšnosti jejich provedení nejen na UK stále otevřená. Ke kvalitativnímu hodnocení restrukturalizace studia může nepochybně přispět i vytváření národní soustavy kvalifikací, ke které se UK prostřednictvím Akt. 2008/09 aktivně hlásí.

Doporučení

Výroční zprávy by mohly obsahovat některé příklady dobré praxe i s podrobnějším popisem zkušeností (zde uvedených na základě diskusí s vedením UK), protože by tak mohly posloužit i jiným vysokým školám. Akt. 2009/10 by už mohla naznačit, zda a v jaké míře UK přistoupí ke kvalitativnímu hodnocení restrukturalizace studijních programů, případně jak se toto hodnocení propojí s prací na národním rámci kvalifikací.

2. Spolupráce na uskutečňování studijních programů (fakulty, VOŠ)

Spolupráce partnerů na tvorbě bakalářských studijních programů je prioritou DZ ministerstva. Jedním z aspektů této spolupráce je využití potenciálu vyšších odborných škol a z toho vyplývající podpora spolupráce fakult vysokých škol a vyšších odborných škol na tvorbě bakalářských studijních programů a na jejich společném uskutečňování. Spolupráce s VOŠ není zásadní prioritou UK. Podnětem pro spolupráci byla výše uvedená „výzva“ MŠMT, která byla na UK interpretována jako jedna z cest k rozšíření možností studia, i když v souladu s koncepčními cíly (prioritami DZ UK) nikoliv příliš významně, ale také jako možnost vytipovat skutečně dobré VOŠ a ukázat příklad dobré vzájemné spolupráce. Vzhledem k uvedeným skutečnostem je počet nabízených společných programů malý a ani trend nevykazuje zásadní nárůst. Vývoj indikátoru f) - počet společných studijních oborů se od roku 2004, kdy byly poskytovány 3 společné obory, změnil na 6 v roce 2007 a stejný stav je i v roce 2008; počet oborů je z pohledu jejich obsahu celkem 5, ale stejně jako v roce předcházejícím jeden z nich (studijní obor Pastorační a sociální práce v rámci studijního programu Sociální práce) uskutečňují ve spolupráci s ETF dvě vyšší odborné školy. Jako dobrý příklad lze uvést, že první společná akreditace studijního programu se uskutečnila na základě spolupráce ETF UK a Vyšší sociálně pedagogické a teologické školy (JABOK). Výborná dlouholetá spolupráce je s Collegium Marianum – Týnskou vyšší odbornou školou, na jejímž základě byly společně s PedF akreditovány dva studijní obory: Sbormistrovství chrámové hudby a Historická hudební praxe. Výsledkem spolupráce FTVS se Střední zdravotnickou školou a Vyšší zdravotnickou školou Kladno je akreditace studijního oboru Fyzioterapie. Společné programy vznikaly na základě promyšlené koncepce a výrazně výběrového přístupu UK k volbě vyšších odborných škol pro spolupráci. Zkušenosti ze spolupráce jsou vesměs dobré a plynule pokračují bez nároků na extenzivní rozvoj.

Doporučení

Informace o spolupráci s VOŠ, která není pro UK zásadní a tudíž není rozsáhlá, ale je významná ve výběru VOŠ a zkušeností s nimi, by stála za zveřejnění ve výroční zprávě

(podrobnosti o spolupráci s VOŠ vyplynuly z diskusí s vedením UK) jako příklad dobré praxe k využití pro jiné vysoké školy.

3. Odstraňování bariér s cílem zajistit skutečnou prostupnost studia

4. Formulace principů vzájemného uznávání kurzů a plnění studijních povinností (smlouvy)

Mezifakultní spolupráce, která je základní podmínkou pro odstraňování bariér, překonávání uzavřenosti fakult a dalších pracovišť a zároveň dovoluje zachovat oborovou strukturu, je složitá záležitost. Její postupné řešení lze utřídit do třech kategorií, z nichž první dvě je potřeba zmínit, aniž by se na nich dala jasně dokumentovat prostupnost studia, a která naopak do velké míry souvisí s restrukturalizací studia a sekundárním cílem Aktualizace 2004/05 – podporovat programy uskutečňované více fakultami, který opakovaly ještě i aktualizace pro další dva akademické roky. Následující body a) a b) uvádějí stav indikátorů g) a h) včetně kvalitativního popisu situace.

a) Společná realizace jednoho SP více fakultami (společná akreditace).

- V postgraduálním studiu jde o spolupráci pražských lékařských fakult, Přírodovědecké fakulty (PřF) a Fakulty humanitních studií (FHS) v oblasti biomedicíny. Konkrétní studijní programy jsou sdruženy pod názvem: „Doktorské studijní programy v biomedicině“.
- V pregraduálním studiu je společně realizován více fakultami (PřF a FSV/FF) bakalářský studijní obor Demografie s ekonomikou a Demografie se sociologií. Akreditační komise tuto spolupráci nedoporučuje, protože se vlastně jedná o dva samostatné „dvouobory“ uskutečňované v rámci jednoho studijního oboru. Fakulty proto pracují na přípravě nových samostatných dvouoborů, které budou akreditovány pro každou z fakult a jejich realizace by se uskutečňovala prostřednictvím mezifakultního studia.

b) Spolupráce více fakult při realizaci jednoho studia složeného ze dvou samostatně akreditovaných studijních oborů – tzv. „mezifakultní studium“

- V současné době se ve spolupráci fakult, které mají akreditováno dvouoborové studium (ETF, HTF, FF, PřF, MFF, PedF, FSV, FTVS), vytvořily podmínky vzájemné spolupráce, které jsou shrnuty ve vzoru mezifakultních dohod (jsou na studijním odboru k dispozici).

c) Spolupráce, která skutečně vyjadřuje prostupnost studia. Tato spolupráce spočívá na zásadě, že každý student má možnost využívat studia v rámci celé UK a zapsat si jakýkoliv předmět v celkovém objemu alespoň 10% kreditů z požadovaného počtu kreditů v jeho studiu. Jde o volbu, která je plně v kompetenci jednotlivých studentů, zápis do předmětů umožňuje e-prostředí a jediným limitem může být kapacita příslušného předmětu.

Rozvoj uvedené flexibilní volby studia vyžaduje vysokou míru spolupráce, cílem je najít společný „řád“, o kterém se jedná na společných schůzkách vedení fakult a stále je udržována komunikace o budoucích smlouvách, které by byly v souladu s konkrétními cíli aktualizací DZ. V současné době jsou 3 smlouvy (indikátor i)) dopracovány do definitivní podoby. Financování v případě dvouoborového studia je vyřešeno, avšak finanční vyrovnání mezi fakultami v případě volby studentů z celouniverzitní nabídky studia není dosud dořešeno. Cíle DZ a jeho aktualizací se daří řešit v delším časovém horizontu, než bylo předpokládáno, ale pojetí spolupráce mezi fakultami je velmi atraktivní a může sloužit jako výrazný příklad dobré praxe. Uvnitř UK jde o příklad dobré praxe pro fakulty, které se zatím účastní méně aktivně, na úrovni vysokoškolského systému pak pro všechny vysoké školy.

Další rozvoj spolupráce fakult, která umožňuje flexibilní volbu studia, může podpořit národní soustava kvalifikací, která bude v souladu s rámcovou kvalifikační soustavu vytvářenou „pod záštitou“ Boloňského procesu. Kvalifikace budou definovány na základě získaných znalostí a dovedností, bez ohledu na cestu, kterou daný absolvent k jejich získání zvolil, a budou tudíž podporovat vytváření flexibilních studijních cest, jejichž rozvoj je podmíněn prostupností studia jak v rámci systému vysokoškolského vzdělávání, tak v rámci institucí.

Doporučení

Informace o mezifakultní spolupráci nebyly získány z výročních zpráv, ale především z rozhovorů s vedením UK. Vzhledem k tomu, že jde o různá zajímavá řešení, užitečná i mimo kontext hodnocení UK, by stálo za zvážení uvést je i ve výročních zprávách. Výroční zprávy se touto činností prakticky nezabývají, ačkoliv cíle v DZ i Aktualizacích deklarují podporu odstraňování bariér mezi součástmi univerzity a skutečné prostupnosti studia.

5. Celouniverzitní kreditní systém, podklady pro získání ECTS Label a Diploma Supplement Label

Příprava celouniverzitního kreditního systému začala změnou Studijního a zkušebního řádu UK z roku 2005. Výuka podle nového jednotného celouniverzitního kreditního systému byla zahájena v akademickém roce 2006/07. V roce 2007 byla implementace kreditního systému ukončena a mohla proto začít centralizovaná kontrola studia prostřednictvím informačního systému. Cíl DZ a aktualizace pro rok 2006/07 týkající se implementace celouniverzitního kreditního systému byl tedy v plné míře splněn (indikátor j)), jak to potvrzuje i Výroční zpráva za rok 2008. Smyslem zavedení kreditního systému bylo podpořit prostupnost studia. Kreditní systém umožnil zrušit formální vazbu mezi předměty a ročníky, což umožňuje studentům volit flexibilní cestu studia. Zároveň však nejsou studenti ponecháni jenom vlastní iniciativě; pomoc naleznou v doporučení vhodné studijní cesty a příslušná pracovní zátěž je dosažena získáním minimálního počtu kreditů vyžadovaného pro zápis. K dispozici je také vzor studijního plánu v kreditním systému spolu s citacemi předpisů UK a komentářem, který usnadňuje pochopení kreditního systému na UK.

Podklady pro získání ECTS a DS Label byly rámcově splněny. Žádost o udělení ECTS Label nebyla zatím podána. Důvodem jsou některé technické problémy, ale i problémy související s implementací nového vzdělávacího programu EU a nejjasností, jak a kde o tento certifikát žádat. Je vytvořena brožura, která by pro účel vydání ECTS Label měla sloužit, je vystavená na www stránce, ale vyžaduje ještě některé úpravy. Dodatky k diplomu jsou vydávány od roku 2005. V doktorském studiu jsou problémy s vyplňováním některých údajů do informačního systému (např. publikační činnost studentů). Obdobně jako v případě ECTS Label brání technické problémy dopracování a podání žádosti o získání DS Label. Výroční zpráva za rok 2008 uvádí, že žádost UK o DS Label byla zpracována a podána v lednu 2009.

Doporučení

Plánované získání ECTS a DS Label nebylo zatím splněno (indikátor k)), i když žádost o DS Label byla již podaná, a je pravděpodobné, že bude úspěšná. Přesto by však bylo vhodné sledovat ve výročních zprávách další vývoj v této oblasti.

6. Rozšířená nabídka studijních programů v cizích jazycích

Nabídka studia v cizích jazycích je jednou ze základních priorit, počty studentů v těchto studijních programech se však konkrétně neplánují. Nárůst počtu studentů ze zahraničí je vesměs spontánním jevem, v některých oborech jde naopak o cílenou politiku v jejich získávání (jako příklad lze uvést LF). Trvalý nárůst studentů – cizinců i počty studentů studujících v cizích jazycích stále narůstají (indikátor I)), jak ukazuje tabulka „Programy v cizích jazycích“.

Programy v cizích jazycích		
Rok/počet studentů	Počet studentů - cizinců	Počet studentů – cizinců studujících v cizím jazyce
2004	4 985	736
2005	5 561	1 069
2006	6 079	1 354
2007	6 410	1 533
2008	6 697	1 928

Většina fakult předkládá k akreditaci studijní programy, případně obory v cizím jazyce poté, kdy jsou tytéž programy/obory akreditovány pro výuku v češtině; kompletní programy vyučované v angličtině nabízí PŘF a MFF. Na všech lékařských fakultách, na Fakultě farmaceutické a na Evangelické teologické fakultě jsou akreditovány v angličtině doktorské studijní programy. Novým trendem, ukazujícím se na FSV, je zvyšující se počet žádostí o akreditaci studijních oborů, které budou vyučovány pouze v cizím jazyce (angličtině). V současné době je z pohledu nabídky studia v cizích jazycích nejhorší situace na Katolické teologické fakultě, malá nabídka je také zatím HTF a FF. Velký zájem o studium na UK též projevují studenti ze Skandinávských zemí a z Německa.

Doporučení

V souladu s DZ, který konstatuje, že programy poskytované v cizích jazycích jsou indikátorem špičkové úrovně vysoké školy, by bylo vhodné dodat do výročních zpráv více informací: přehlednou tabulku studijních programů/oborů poskytovaných v cizích jazycích, země, odkud studenti přicházejí apod. Tabulky III-1f, 1g a III-2d Výroční zprávy za rok 2008 už určitý přehled poskytují a umožňují různé interpretace. Přesto by si tato významná priorita zasloužila větší pozornost i v textové části zprávy. Výroční zpráva by mohla také osvětlit, že není cílem počty zahraničních studentů přesně plánovat, ale že existují aktivity a nástroje, jak je získávat a popsat je.

7. Rozšiřování nabídky kurzů celoživotního vzdělávání (profesních i zájmových) pro různé cílové skupiny

8. Budování systému CŽV (celouniverzitního centra CŽV) ve spolupráci fakult

Cíle DZ požadují rozšířit nabídku profesně orientovaných i zájmových kurzů, poskytovat tyto kurzy různým cílovým skupinám při upřednostnění vlastních absolventů a uchazečů o studium odmítnutých z kapacitních důvodů. Dalším požadavkem je spolupráce fakult na nabídce celoživotního vzdělávání. Aktualizace cíle DZ potvrzují a rozšiřují požadavkem, aby kurzy celoživotního vzdělávání navazovaly na akreditované studijní programy. Aktualizace na akademické roky 2006/07 a 2007/08 formulují sekundární cíle: Provést analýzu vhodných forem budoucího koordinačního a informačního centra CŽV a Provést komplexní bilanci aktivit, záměrů a možností rozvoje programů celoživotního vzdělávání. Kvalitativní změna je pak patrná z cílů pro další období, které deklarují všestrannou podporu rozvoji celoživotního vzdělávání, avšak zejména s ohledem na poptávku společnosti.

Výroční zprávy za všechny roky sledovaného období konstatují širokou nabídku kurzů celoživotního vzdělávání složenou z kurzů profesních, zájmových, přípravných kurzů k přijímacím zkouškám, kurzů v rámci akreditovaných studijních programů, jazykové kurzy, kurzy dalšího vzdělávání pedagogů, kurzy U3V. Kurzy jsou určeny různým cílovým skupinám – uchazečům o studium, studentům, absolventům, seniorům i zájemcům široké veřejnosti. Celkové počty kurzů a počty účastníků tak, jak je lze z výročních zpráv získat, jsou uvedeny v následující tabulce (Kurzy CŽV). Do roku 2006 byl trend v počtu kurzů i jejich studujících rostoucí, v posledních letech není tento trend jednoznačný. Počty kurzů mírně klesají, zatímco počet účastníků kolísá. Vývoj sledovaného kvantitativního indikátoru m) by proto měl být doplněn kvalitativními poznatky. V případě U3V je trend v počtu poskytovaných kurzů výrazně rostoucí v první části sledovaného období, počet účastníků kurzů uváděný ve výročních zprávách v posledních třech letech se jen mírně mění. Výrazná je v této oblasti spolupráce fakult. Nepochybně k ní přispěl celouniverzitní rozvojový projekt Univerzita třetího věku na UK, na kterém se podílelo 6 fakult.

Kurzy CŽV			
	Počet kurzů	Počet účastníků	U3V-počet kurzů/fakult/ účastníků
2004	245		43/13
2005	249	14 358	74/14
2006	365	14 567	72/14/4 333
2007	328	11 594	4 423
2008*	302	13 500	75/4 154

*V tabulce jsou uvedena čísla z textové části zprávy, v tabulkách se čísla mírně liší (308 kurzů, 13 741 účastníků)

Řada fakult pořádá přípravné kurzy pro uchazeče o studium, jejichž počet narůstá (v roce 2005 se jednalo o 27 kurzů, v roce 2006 to byly 34 kurzy); v roce 2008 tvořily tyto kurzy 8% z celého obsahu celoživotního vzdělávání. Jednou z klíčových oblastí celoživotního vzdělávání je další profesní vzdělávání učitelů. Další významná, ale zatím patrně ne zásadní oblast celoživotního vzdělávání, je poskytování kurzů pro další vzdělávání akademických pracovníků. Tyto aktivity se na UK rozvíjejí téměř výhradně na ústavech a na Přírodovědecké fakultě. Dobrých výsledků bylo dosaženo v projektu financovaném v rámci programu JPD3, v němž spolupracovalo pět fakult připravujících učitele (FF, PřF, MFF, PedF a FTVS). Po ukončení projektu je nadále využívána vytvořená infrastruktura a fakulty nadále spolupracují při sdílení vzdělávacích modulů. Do této skupiny se připojil i ÚJOP a HTF. Zveřejňování informací o možnostech studia využívá nejen webové stránky, ale je připravena i publikace *Přehled kurzů celoživotního vzdělávání* na jednotlivých fakultách a *Katalog Kurzů U3V*.

Výroční zprávy uvádějí v textové části i v tabulkách sumarizovaná data o kurzech orientovaných na výkon povolání a o kurzech zájmových. Z dat je zřejmé, že počet kurzů zaměřených na výkon povolání výrazně převažuje. Obdobně výrazně převažuje počet kurzů placených nad kurzy poskytovanými bezplatně (314/51 v roce 2006, 253/75 v roce 2007, 234/74 v roce 2008)). Sledování vývoje po několik uplynulých let ukazuje velmi pestrý vývoj obsahu poskytovaných kurzů, ale také procentní podíly účasti jednotlivých fakult a součástí UK na celoživotním vzdělávání. Zatím se nejedná o zevrubnou analýzu a komplexní bilanci, kterou požaduje aktualizace DZ pro rok 2007/08, i když obsáhlé tabulky Výroční zprávy za rok 2008 již poskytují materiál k možné interpretaci. Ukazuje se však, že kromě pozitivních snah, jako například výše uvedené projekty, není uvnitř univerzity dostatečná vůle soustředit úsilí na vybudování celouniverzitního centra (Aktualizace 2006/07). Sledování vývoje také

ukazuje, že existují různá, v některých případech velmi dobře rozvinutá centra celoživotního vzdělávání fungující na komerčním základě (například v oblasti postgraduálního vzdělávání lékařů), která jsou vážným, někdy i problematickým konkurentem univerzitním aktivitám. Do budoucna tedy bude bez podpory univerzity obtížné budovat centra celoživotního vzdělávání (naplnění indikátoru n)). Spolupráci fakult by měla podpořit nově schválená celouniverzitní metodika, která upřednostní společné aktivity oproti individuálním akcím, například v možnostech využívání univerzitních prostor apod. Zároveň se předpokládá, že se celoživotní vzdělávání stane jedním z podstatných příjmů pro fakulty a zvýší tím nabídku vzdělávání na trhu. Zajímavým námětem by mohla být realizace doktorského studia zaměřeného na aplikovaný výzkum.

Doporučení

Mnoho informací, které byly využity v analýze tematiky celoživotního vzdělávání, bylo získáno z rozhovorů s vedením UK a byla vysvětlena řada otázek, které nelze z výročních zpráv vysledovat. Je evidentní, že UK ve výročních zprávách nemůže uvádět různé podrobnosti a důvody vzniklých problémů, kterých je v budování systému CŽV poměrně hodně. Na druhé straně je této oblasti věnováno velké úsilí a je vidět mnoho dobrých výsledků a zkušeností, které by stálo za to do výroční zprávy uvést. Kromě toho by se tak vhodně vysvětlilo, proč v CŽV zatím nedošlo k naplnění všech cílů Aktualizací. Námětem pro diskusi by mohlo být také další vzdělávání akademických pracovníků, které poskytují jenom některé součásti UK.

Z dosavadních zkušeností a ze stanovisek vedení UK je zřejmé, že CŽV je do budoucna třeba považovat za jednu z hlavních priorit UK v oblasti vzdělávací činnosti. Základní strategií v tomto směru by mělo být vycházet maximálně vstříc požadavkům praxe v nejširším smyslu slova a mobilizovat k tomu v rámci univerzity veškerý potenciál. Organizačně je vhodné zajistit rychlou a úplnou integraci vzdělávání v oblasti CŽV do informačního systému UK. Již nyní by také bylo účinné prohloubit prostřednictvím IPC přípravu a nabídku programů univerzitních kurzů CŽV ve spolupráci se spotřebitelskou sférou. Do budoucna je třeba zvážit možnost zavedení speciálního centra UK pro CŽV.

9. Rozšiřování distančního vzdělávání

Výroční zpráva z roku 2004 konstatuje, že distanční vzdělávání se rozvíjí jak v souvislosti s celoživotním vzděláváním tak s výukou v rámci akreditovaných studijních programů, kde se moderní technologie ve výuce stále více uplatňují. Rozvoj distančního vzdělávání je prioritou DZ, kterou všechny aktualizace potvrzují a požadují jeho další rozvoj. Kvantitativní indikátory, kterými by mohly být různé typy kurzů poskytovaných ve formě distančního vzdělávání, lze ve výročních zprávách sledovat jenom částečně. Texty výročních zpráv za roky 2004, 2005 a 2006 uvádějí počty nově připravených distančních kurzů, které rychle narůstají – 18, 34 a 42; výroční zpráva za rok 2007 pouze konstatuje, že pokračovala podpora vytváření těchto kurzů. Výroční zprávy za rok 2005 a 2006 uvádějí počty kurzů distančního vzdělávání podle jednotlivých fakult. V obou letech výrazně nejvíce těchto kurzů poskytovala PřF, v celkovém počtu kurzů je vidět rychlý nárůst – 125 v roce 2005 a 274 v roce 2006. Jednotné platformy pro poskytování kurzů v distanční formě bylo dosaženo vybudováním systému MOODLE. Výroční zpráva za rok 2007 uvádí přehledný graf nárůstu počtu kurzů centrálně provozovaných v systému Moodle – 86 v roce 2005, 199 v roce 2006 a 325 v roce 2007, což reprezentuje 66% nárůst mezi dvěma posledními roky; v roce 2008 bylo těchto kurzů již 600. Obdobně jsou charakterizovány návštěvy v systému, kterých bylo 103 877 v roce 2006, zatímco v roce 2007 již 197 801, tedy nárůst o 90%. Kvantitativní indikátor o) tedy soustavně narůstá. Podporu distančního vzdělávání lze sledovat i v kvalitativní poloze –

výroční zprávy uvádějí pořádání seminářů o přípravě a realizaci distančního vzdělávání, které každoročně poskytují možnosti dalšího vzdělávání akademickým pracovníkům, velkou příležitost poskytoval rozvojový projekt, do něhož se v letech 2004-2006 zapojilo 14 fakult. Z rozhovorů s akademickými funkcionáři přesto vyplynulo, že připravenost akademických pracovníků na efektivní využití nových forem vzdělávání je stále velmi diversifikovaná a je zde proto velký prostor pro další zlepšování. Kvalitativní posun a velký význam posilující spolupráci fakult při využívání nových technologií ve výuce lze spatřovat v ustavení vzdělávací sítě lékařských fakult v ČR v rámci projektu MEFANET (MEDical FAculties – educational NETwork), kde hrála důležitou roli 1.LF UK.

Doporučení

Bylo vhodné vyjasnit obsah termínů distanční vzdělávání a e-learning a definovat termín „kurz“. Informační hodnota výročních zpráv by se zlepšila jasnější formulací, co bylo cílem seminářů o distančním vzdělávání (vzdělávání lektorů DiV, tvůrců studijních materiálů, manažerů?). Dalším námětem pro výroční zprávy je doporučení zachovávat stejné statistické údaje o celoživotním vzdělávání tak, aby bylo možné tvořit časové řady a komentovat kvantitativní vývoj.

Obecné doporučení k oblasti studium

Výroční zprávy by měly pokud možno sledovat cíle uvedené v Aktualizacích a alespoň stručně zmínit každý z nich, a to i v případě, že se v průběhu roku z nějakého důvodu činnost s příslušným cílem spojená nevykonávala. Doporučení vyplývá z toho, že výroční zpráva i DZ a aktualizace jsou veřejné dokumenty a že by měl mít jejich čtenář možnost se v nich dobře orientovat. Otázkou je, jak postupovat v situaci, kdy se výroční zprávy zabývají činnostmi a jejich výsledky, které nejsou zmíněny ani v DZ ani v aktualizacích (příklad: uznávání studia DZ ani aktualizace neobsahují; uznávání je ale součástí prostupnosti studia a výroční zprávy se jím zabývají; pro nezasvěceného čtenáře je to situace trochu matoucí). Je samozřejmé, že DZ a aktualizace neobsahují všechny činnosti, kterými se univerzita zabývá, ale výroční zprávy by patrně mohly návaznosti cílů a činností vysvětlit.

Příloha:

Vzdělávací činnost na UK – cíle DZ a Aktualizací

DZ/Akt.	Cíl/dílčí cíl	Indikátor	Nástroj
DZ	Důsledné dokončení zahájených změn v restrukturalizaci studia, aktivní role v akreditačním procesu		
DZ.	dílčí cíle		
A1	Aktivně vystupovat v přípravné fázi akreditačního procesu	Kvalitativní indikátor	Odpovědní pracovníci UK Pravidelné hodnocení výuky studenty a získávání zpětné vazby od absolventů.
A2	Důsledná nová struktura studijních programů s výjimkami ze závažných důvodů (legislativní, profesní)	Počet strukturovaných programů s výjimkou oborů, kde závažné důvody mluví v neprospěch strukturovaného studia	
A3	Preference tvorby bakalářského studia jako předstupně k magisterskému studiu	Počet bakalářských programů tohoto typu	
A4	V odůvodněných případech příprava a realizace samostatný bakalářských programů s kvalitními partnery		
Akt.2004/05	Výrazně pokročit ve strukturaci studijních programů na bakalářské a navazující magisterské úrovni	Počet strukturovaných programů, změna oproti přecházejícímu akademickému roku	Garanti studijních programů, rady garantů, další odpovědní pracovníci UK a fakult
Akt.2004/05 Sekundární cíl	Podporovat studijní programy uskutečňované společně více fakultami, případně ve spolupráci s dalšími VŠ	Počet programů ve spolupráci fakult	
Akt.2004/05 Sekundární cíl	V případě bakalářských programů podporovat jejich uskutečňování ve spolupráci s VOŠ	Počet společných programů s VOŠ	
Akt.2005/06	Pokračovat ve strukturaci studia tam, kde tomu nebrání profesní legislativa	Počet strukturovaných programů, změna oproti předcházejícímu akademickému roku	Garanti studijních programů, rady garantů, další odpovědní

Akt.2005/06	Podporovat studijní programy uskutečňované společně více fakultami, případně ve spolupráci s dalšími VŠ	Počet programů ve spolupráci fakult, změna oproti předcházejícímu akademickému roku	pracovníci UK a fakult
Akt.2005/06	V případě bakalářských programů podporovat uskutečňování programů ve spolupráci s VOŠ	Počet společných programů s VOŠ, změna oproti předcházejícímu akademickému roku	
Akt.2006/07	Dokončit strukturování studia ve všech oblastech, kde to umožňují profesní podmínky	Počet strukturovaných programů ve všech případech, kde tomu nebrání legislativa resp. kde to umožňují profesní podmínky; zjištění, zda jsou to opravdu všechny programy	Garanti studijních programů, rady garantů, další odpovědní pracovníci UK a fakult
Akt.2007/08	Zhodnotit proběhlý proces strukturování studia na UK	Výsledek hodnotícího procesu , zpráva	Odpovědní pracovníci UK
B	Odstraňovat bariéry, které z jednotlivých pracovišť i fakult vytvářejí uzavřené celky, při zachování oborové struktury Zajistit skutečnou prostupnost studia	Počty spolupracujících fakult, resp. společných studijních programů/oborů	Definované podmínky návaznosti mezi bakalářskými a navazujícími magisterskými programy , celouniverzitní kreditní systém, vhodné a dostupné informace. Spolupráce a dohody garantů, vzájemně akceptovatelné kurzy.
Akt.2004/05	Připravit podmínky pro zavedení jednotného kreditního systému na UK od akademického roku 2005/2006	Připravené podmínky pro zavedení jednotného kreditního systému. Počet fakult, které jsou připraveny systém využívat	Odpovědní pracovníci UK Celouniverzitní kreditní systém
Akt.2004/05	Podporovat prostupnost studia mezi obory i dalšími prostředky – dohody garantů,	Počet připravených smluv Kvalitativní indikátor: popis jak je usnadněno získávání kreditů z jiných fakult	Garanti studijních programů, děkani fakult Aktualizované informace dohodami mezi fakultami o vzájemném uznávání splnění

			studijních povinností.
Akt.2005/06	Formulovat principy vzájemného uznávání plnění studijních povinností	Principy uznávání jako základy smluv	Garanti studijních programů Děkani fakult
Akt.2005/06	Formulovat principy přenosu kreditů mezi fakultami	Principy přenosu kreditů	
Akt.2006/07	Implementovat schválený celouniverzitní kreditní systém.	Implementovaný celouniverzitní systém na jednotlivých fakultách (počet fakult, které systém začaly využívat)	Garanti studijních programů Děkani fakult
Akt.2006/07	Přípravit podkladové materiály pro žádost o udělení „ECTS Label“ a „Diploma Supplement Label“.	Podkladové materiály pro příslušné certifikáty na úrovni fakult	Děkani fakult/ další odpovědní pracovníci
Akt.2007/08	Vytvořit systém účinných nástrojů pro dovršení implementace kreditního systému studia.	Nástroje k implementaci	Garanti studijních programů Děkani fakult
Akt.2007/08	Dokončit činnosti související se získáním labelů DS a ECTS pro UK	Získání obou labelů	
Akt.2008/09	Podat žádost s Diploma Supplement Label a připravit podklady pro žádost o ECTS Label.		
D	Poskytování studia v cizích jazycích	Počet studentů studujících v cizích jazycích	Motivující mzdová politika fakult a součástí, resp. další motivace Motivace uchazečů o studium .
Akt.2004/05	Usilovat o rozšíření nabídky studijních programů akreditovaných v cizím jazyce.	Změna počtu (nárůst) studijních programů/počtu studentů studujících v cizích jazycích	Odpovědní pracovníci UK
Akt.2005/06	Rozšiřovat i nadále nabídku studijních programů akreditovaných v cizím jazyce.	Změna počtu studijních programů/počtu studentů studujících v cizích jazycích	

E	Rozšířit nabídku profesně orientovaných i zájmových kurzů	Počet kurzů	Motivace akademických pracovníků Motivace účastníků kurzů
	Poskytovat kurzy různým cílovým skupinám, přednost: vlastní absolventi, absolventi vysokých škol obecně, z kapacitních důvodů odmítnutí uchazeči	Počet a obsah kurzů pro různé cílové skupiny	
	Spolupráce fakult	Počet a obsah kurzů připravených ve spolupráci fakult	
Akt.2004/05	Připravit programy celoživotního vzdělávání založené na spolupráci více fakult poskytující další profesní kvalifikaci a podporující kariérní růst.	Počet profesních kurzů založených na spolupráci více fakult	Pracovníci UK odpovědní za rozvoj celoživotního vzdělávání Motivace akademických pracovníků Motivace účastníků kurzů
Akt.2005/06	Budovat systém profesně orientovaných programů celoživotního vzdělávání navazujících na akreditované studium s využitím spolupráce více fakult.	Stav systému	Motivace odpovědných pracovníků
Akt.2006/07	Provést analýzu vhodných forem budoucího koordinačního a informačního centra CŽV na UK.	Výsledky analýzy	Pracovníci UK odpovědní za rozvoj celoživotního vzdělávání – pracovníci Centra CŽV ?
Akt.2007/08	Provést komplexní bilanci aktivit, záměrů a možností rozvoje programů celoživotního vzdělávání	Výsledky bilance	Pracovníci UK odpovědní za rozvoj celoživotního vzdělávání
F	Rozšiřovat prvky distanční formy vzdělávání, zajistit materiální podmínky	Počet kurzů/studijních programů v distanční formě, v kombinované formě Počet kombinovaných studijních programů	Zajištění lidských zdrojů a materiálních podmínek pro fungování distančního vzdělávání

Akt.2005/06	Rozšiřovat nabídku distančních kursů a jejich funkční využití ve všech formách vzdělávací činnosti	Počet kurzů v distanční formě vzdělávání, kvalitativní indikátor – posouzení stavu rozvoje distančního vzdělávání a připravenosti akademických pracovníků	Pracovníci UK odpovědní za rozvoj moderních forem vzdělávání
Akt.2006/07	Pokračovat v podpoře distančního vzdělávání, zejména e-learningu.		
Akt.2007/08	V souvislosti s komplexní bilancí rozvoje CŽV všestranně podporovat rozvoj distančních forem vzdělávání		
Akt.2008/09	Všestranně podporovat rozvoj programů CŽV a zvyšovat jejich přiměřenost poptávce ve společnosti		
Nový cíl, formulovaný v Akt.2008/09 vyplývající z požadavků Boloňského procesu	Zapojit se aktivně do přípravy národní soustavy kvalifikací v terciárním vzdělávání, analyzovat potřeby a možné přínosy UK v tomto směru	Podíl UK na vytvoření národní soustavy kvalifikací	Vedoucí pracovníci UK

3a. Hodnocení kvality výuky

Hodnocení kvality vzdělávání studenty je jednou z velmi významných a nezbytných součástí celého mechanismu vnitřního hodnocení kvality. Vzhledem k relativně rozvinutému studentskému hodnocení by bylo vhodné o něm podrobně diskutovat a analyzovat cíle i výsledky realizovaného rozvojového projektu⁷, ale především různé modely hodnocení existující na jednotlivých fakultách a snažit se najít mezi nimi souvislosti, srovnatelné výstupy apod. Další tématem k diskusi by mohla být úloha stálé komise pro hodnocení výuky. Studentské hodnocení by se tak mohlo stát základním prvkem modelu (případně institucionalizovaného modelu) vnitřního hodnocení kvality činností UK.

I. Cíle v DZ a jeho aktualizacích

DZ UK uvádí, že „*Důležitým prvkem zajištění kvality studia je pravidelné hodnocení výuky studenty a získávání zpětné vazby od absolventů*“.

Akt. 2004/05 reaguje na cíl DZ sekundárním cílem a vyžaduje „*Systematizovat průběžné hodnocení kvality studia s větším využitím hodnocení výuky studenty a zavedením jeho hodnocení absolventy; toto hodnocení koordinovat v rámci UK a učinit ho součástí vzdělávací činnosti*“.

Akt. 2005/06 cíle z předcházejícího roku potvrzuje a dále rozšiřuje začleněním absolventů do hodnotícího procesu a požadavkem na odbornou úroveň:

- „*zvyšovat odbornou úroveň i účinnost hodnocení výuky studenty a absolventy a učinit ho integrální součástí vzdělávací činnosti;*
- *koordinovat metody a proces hodnocení v rámci UK*“.

Akt. 2006/07 cíle v oblasti hodnocení kvality opět rozšiřuje a žádá „*Zkvalitnit nástroje hodnocení výuky studenty tak, aby výsledky mohly poskytovat lepší zpětnou vazbu pro fakulty i univerzitu*“.

Akt. 2007/08 potvrzuje cíle z předešlých let ve smyslu tvorby systému na univerzitní úrovni a dále cíl rozšiřuje následovně: „*Pokročit ve vytváření celouniverzitní části systému hodnocení výuky studenty jejím uvedením do stadia ověřování*“.

Akt. 2008/09 požaduje implementovat na celouniverzitní úrovni rozšířený čtyřstupňový systém hodnocení výuky studenty a dále též „*Zhodnotit možnosti a efektivitu využívaných testů studijních předpokladů, a to zejména z hlediska příbuzných oborů a potřeb skupin fakult*“.

II. Výroční zprávy

Výroční zpráva za rok 2004

se studentským hodnocením zabývá poměrně podrobně. Informuje, že „*Hodnocení výuky studenty probíhá na jednotlivých fakultách pravidelně každý rok, v souladu s Řádem hodnocení výuky z roku 2001. Organizačním i obsahovým aspektům hodnocení je věnována soustavná pozornost, jak vyplývá z pravidelného univerzitního semináře, na kterém jsou prezentovány fakultní modely hodnocení a kde jsou diskutována aktuální témata*“ . Výroční zpráva dále uvádí, že hodnocení výuky pedagogy probíhá i na jednotlivých fakultních

⁷ Pod názvem „Studentské posuzování kvality výuky na celé UK“.

pracovištích. Informuje též o pilotní studii, která byla zaměřena na hodnocení kvality studia v doktorských studijních programech, a kterou hodnotili jejich absolventi. Zpráva potvrzuje, že: „*O velkém významu, který univerzita hodnocení přikládá, svědčí i ustavení stálé komise pro hodnocení výuky*“.

Výroční zpráva za rok 2005

Zpráva informuje o tom, že hodnocení výuky na jednotlivých fakultách se řídí Řádem hodnocení výuky z roku 2001. Obdobně jako na řadě jiných vysokých škol existují odlišné modely hodnocení na jednotlivých fakultách, případně i na jednotlivých pracovištích fakult. Zpráva dále uvádí, že: „*Organizační i obsahové aspekty byly diskutovány na společných seminářích*“.

Výroční zpráva za rok 2006

Zpráva konstatuje, že na jednotlivých fakultách pravidelně probíhá hodnocení výuky v souladu s Řádem pro hodnocení výuky z roku 2001, že univerzita věnuje těmto záležitostem velkou pozornost a že využívá dosažených poznatků ke zkvalitňování výuky. Také v roce 2006 se konaly společné semináře, kde „*byly pravidelně prezentovány fakultní modely hodnocení a diskutována aktuální témata. Cílem těchto aktivit je především posílení odpovědnosti učitelů i studentů za kvalitu výuky*“. Důležitá je informace o schválení nového rozvojového projektu „Studentské posuzování kvality výuky na celé UK“, který významně pomohl k naplnění plánovaných cílů. Dále zpráva konstatuje, že: „*V roce 2006 proběhlo na UK již 2. kolo ankety hodnocení výuky v doktorských studijních programech samotnými absolventy. Dotazník byl rozeslán cca 3000 respondentům, výsledky budou k dispozici v roce 2007*“.

Výroční zpráva za rok 2007

Také tato výroční zpráva potvrzuje, že hodnocení kvality výuky probíhá v souladu s Řádem pro hodnocení výuky z roku 2001 a že UK věnuje tomuto hodnocení všestrannou a stálou pozornost. Informuje o tom, že také „*v roce 2007 byly pravidelně prezentovány fakultní modely hodnocení a diskutována aktuální témata*“. Zpráva zdůrazňuje důležitou roli v předcházejícím roce přijatého rozvojového projektu, znovu upozorňuje na druhé kolo ankety hodnocení kvality v doktorských studijních programech prováděné jejich absolventy a potvrzuje, že „*výsledky byly v roce 2007 vyhodnoceny a příslušné závěry jsou připraveny k využití pro jednotlivé fakulty*“.

Výroční zpráva za rok 2008

Výroční zpráva potvrzuje všechny aktivity vykonávané již jako rutinní činnosti v souladu s Řádem hodnocení výuky. V roce 2006 schválený projekt „Studentské posuzování kvality výuky na celé UK“ pokračoval a jeho ukončení se předpokládá v roce 2009. Projekt by měl umožnit kvalifikovaně realizovat společnou část hodnocení simultánně na všech fakultách. Novým prvkem v hodnocení výuky je implementace závěrů z hodnocení výuky v doktorských studijních programech, která proběhla v roce 2008. Výroční zpráva informuje, že se předpokládá „*periodické opakování ankety ve zhruba tříletých intervalech*“.

III. Analýza studentského hodnocení

Cíle v hodnocení kvality výuky jsou globálně stanoveny v DZ, jeho aktualizace je upřesňuje a kvalitativně modifikují jejich obsah. Naplňováním cílů v této oblasti se zabývají všechny výroční zprávy a je proto možné monitorovat následující indikátory:

- a) realizace (pravidelná) studentského hodnocení výuky a hodnocení doktorského studia absolventy;
- b) existence „metodiky“ pro hodnocení výuky;
- c) možnost porovnání metodiky na součástech UK, koordinace/integrace systému hodnocení výuky na univerzitě;
- d) inovace/modifikace užívaných mechanismů, odborná úroveň hodnocení;
- e) využití zpětné vazby (výsledků) hodnocení výuky;
- f) efektivita hodnocení výuky.

Cíle DZ i aktualizací se po celé sledované období opírají o Řád pro hodnocení výuky z roku 2001, podle něhož probíhá na fakultách pravidelné hodnocení výuky studenty. Z výročních zpráv za celé sledované období vyplývá, že hodnocení výuky studenty je pravidelné, a že je tudíž indikátor a) naplňován. Stejně tak z existence Řádu pro hodnocení výuky z roku 2001 vyplývá, že je stanovena určitá metodika (indikátor b)). Z výročních zpráv dále vyplývá, že modely hodnocení výuky jsou na jednotlivých fakultách, případně i na pracovištích, odlišné a že se v tomto smyslu patrně za celé sledované období nic výrazně nezměnilo. Na celouniverzitní úrovni jsou pravidelně pořádány semináře, které umožňují prezentovat jednotlivé modely hodnocení kvality výuky a poskytují prostor pro diskusi o aktuálních tématech. Systém je tedy do jisté míry koordinován (indikátor c)), i když se ze zpráv nedá posoudit, do jaké míry koordinace funguje (jak to požaduje Akt. 2005/06), jak daleko pokročila práce ve vytváření celouniverzitní části systému hodnocení výuky studenty (Akt. 2007/08) a jak se koordinace /integrace projeví na efektivitě těchto aktivit (indikátor f)).

Všechny výroční zprávy konstatují, že „UK věnuje soustavně velkou pozornost organizačním i obsahovým aspektům“ hodnocení kvality a výroční zprávy za rok 2006 i 2007 dále konstatují, že tyto aspekty „jsou na základě poznatků postupně zkvalitňovány“, zatímco výroční zpráva za rok 2008 konstatuje, že „Cílem těchto aktivit je především posílení odpovědnosti učitelů i studentů za kvalitu výuky“. Kvalitativní indikátor e) je tedy naplňován. V roce 2006 byl schválen rozvojový projekt „Studentské posuzování kvality výuky na celé UK“, který podle výročních zpráv za rok 2006 i 2007 k naplnění cílů, jimiž je především koordinace hodnotících aktivit a posílení odpovědnosti učitelů i studentů za kvalitu výuky, významně pomohl. Je možné tedy konstatovat, že projekt zcela jistě přispěl k naplňování požadavků DZ i jeho aktualizací v oblasti studentských hodnocení kvality výuky. Přesto však není možné z výročních zpráv dobře posoudit, do jaké míry je naplňován cíl „*toto hodnocení [výuky] koordinovat v rámci UK a učinit ho součástí vzdělávací činnosti*“ (indikátor c) a e)). Výroční zprávy také nedávají odpověď na to, jak se daří „*zvyšovat odbornou úroveň i účinnost hodnocení výuky studenty*“ (Akt. 2005/06, indikátor d)). Z výroční zprávy za rok 2007 není jasné, zda a jak je naplňován cíl Akt.200708 „*Pokročit ve vytváření celouniverzitní části systému hodnocení výuky studenty jejím uvedením do stadia ověřování*“, případně zda jde o cíl, který je bezprostředně spojen s rozvojovým projektem. Výroční zpráva za rok 2004 hovoří o „*ustavení stálé komise pro hodnocení výuky*“, která není už v dalších dokumentech zmiňována a nelze tudíž posoudit a analyzovat její práci.

Za velice významné je možno považovat uskutečnění „*pilotní studie zaměřené na výuku v doktorském studiu, které hodnotili jeho absolventi*“. Pilotní hodnocení je naplněním Akt. 2004/05 a dalších, jejichž cílem je zapojit do hodnocení výuky absolventy. Výroční zpráva za rok 2006 informuje o druhém kole ankety pro absolventy doktorského studia (bylo osloveno 3000 absolventů, výroční zpráva nijak neupřesňuje jejich výběr) s tím, že výsledky budou k dispozici v roce 2007. Výroční zpráva za rok 2007 informuje, že šetření bylo vyhodnoceno a výsledky připraveny k použití, Výroční zpráva za rok 2008 pak potvrzuje implementaci

výsledků a rozhodnutí opakovat tato šetření pravidelně ve zhruba tříletých intervalech. Tato aktivita přispívá k naplňování prakticky všech sledovaných indikátorů.

IV. Komentáře a doporučení

- Vzhledem k požadavku „koordinovat metody a proces hodnocení v rámci UK“ (Akt. 2005/06) a „Pokročit ve vytváření celouniverzitní části systému hodnocení výuky studenty....“ (Akt. 2007/08) by bylo vhodné analyzovat výsledky pravidelně konaných seminářů, případně výsledků rozvojového projektu a ve výroční zprávě formulovat, do jaké míry je tento cíl aktualizace plněn;
- Žádná z výročních zpráv se nevyjadřuje k odborné úrovni hodnocení kvality, jejíž zvyšování je požadováno v Akt. 2005/06;
- Aktualizace vyžadují zlepšení zpětné vazby studentských hodnocení pro fakulty i univerzitu, výroční zprávy tuto skutečnost nehodnotí;
- Vzhledem k závažnosti a přínosu hodnocení doktorských studijních programů jejich absolventy by měla výroční zpráva toto hodnocení více zdůraznit a podrobněji popsat jeho výsledky i způsob jejich implementace;
- Studentské hodnocení kvality by mělo být součástí komplexního systému vnitřního hodnocení kvality UK.

4. Internacionalizace (zahraniční vztahy a mobilita)

Vývoj zahraničních vztahů a aktivit (dále internacionalizace) na UK lze obecně rozdělit do dvou na sebe navazujících etap. První, probíhající v letech 1989-2003, je možno označit za „kvantitativní“. Tato kvantitativní etapa se v souhrnu vyznačovala nárůstem počtu bilaterálních dohod UK o meziuniverzitní spolupráci umožňující tak intenzivnější zapojení UK do evropských programů Erasmus, Leonardo, Ceepus, Aktion a dalších. V tomto období se UK též stala členem či podnikla kroky k členství v několika prestižních nevládních organizacích a akademických sítích (např. EUA, EUROPAEUM, IAU, Coimbra Group).

Kvantitativní aspekty rozvoje internacionalizace na UK jsou pak zhruba od roku 2004 doplňovány kvalitativně orientovanými hledisky v souladu s druhou prioritou DZ, kterou je „*kvalitativní proměna zahraničních kooperací spojená s důrazem na jejich vazbu na vědu*“. Tato druhá „kvalitativní“ etapa rozvoje aktivit internacionalizace na UK se v praxi projevuje selektivnější politikou při uzavírání nových dohod zaměřovaných především na spolupráci se špičkovými univerzitami v příslušných oborech a umísťujícími se předních místech mezinárodních žebříčků, a též rušením některých nefunkčních bilaterálních dohod⁸. S ohledem na takto formulovanou politiku UK lze tedy jako kritéria vyšší kvality oproti minulé praxi definovat pokračování/uzavírání dohod, které též:

- zahrnují společné projekty vědecko-výzkumné spolupráce a společné vědecké konference nebo publikace;
- umožňují jedno- až dvousemestrální pobyty studentů a vzájemnou kompatibilitu výuky;
- umožňující dvojí vedení diplomových a doktorských prací.

Důraz na kvalitu aktivit v této etapě však neznamená opomenutí důležitosti sledování kvantitativních měřítek tj. zejména počtu příjíždějících a vyjíždějících studentů a akademických pracovníků.

I. Dlouhodobý záměr a jeho aktualizace

Výchozí stav (r. 2004) studentských mobilit charakterizuje DZ takto: „*Narůstá počet studentů vyjíždějících na zahraniční studijní pobyt. Pozvolna roste také počet přijímaných studentů ze zahraničí. Počet příjíždějících představuje zhruba dvě třetiny počtu vyjíždějících ... Situace v oblasti mobilit i v nabídce kursů vyučovaných v cizím jazyce přesto není uspokojivá. Problémy přetrvávají nejen se zajištěním žádoucí kompatibility výuky, ale také se zabezpečením zahraniční spolupráce se špičkovými univerzitami*“.

DZ pak v oblasti mobility studentů a akademických pracovníků stanovuje následující rozvojové cíle:

„...*Prioritou budou programy EU. Kromě cíle zlepšit využívání programu Erasmus/Socrates, tj. zvýšit počet vyjíždějících a zejména příjíždějících studentů, chceme využít také možnosti nabízené programem Erasmus Mundus*“.

S tím úzce souvisí i další cíle formulované v části DZ věnované vzdělávací činnosti:

„*Učinit ze zahraniční mobility studentů samozřejmou součástí jejich studia... Rozvoj mobility studentů se bude týkat především studentů magisterského a doktorského studia - 10%*

⁸ Cca 150 aktivních dohod v roce 2004 (DZ UK).

studentů pobývajících na zahraniční škole v daném semestru považujeme za optimální počet. Chceme, aby se počet studentů magisterského studia, kteří takový pobyt absolvují, stále zvyšoval. U doktorandů by taková minimálně semestrální stáž na partnerském pracovišti měla být povinná. Dokončení procesu vzájemného uznávání studijních povinností je pak předpokladem, že se tyto pobyty stanou integrální součástí studia, které nebude o tuto dobu prodlouženo. Výrazně by se pak rozvoj této dimenze studia měl projevit v nárůstu společně vedených diplomových a doktorských prací ... Tyto záměry vyžadují v krátkém čase rozšířit a zkvalitnit nabídku kursů v cizím jazyce. To ovšem vyžaduje zajištění odpovídajícího materiálního zázemí pro přijíždějící studenty a učitele – zejména kvalitního ubytování ... Finanční zabezpečení výměn lze řešit např. v rámci sdružení univerzit Coimbra Group i rozvíjením dohod o statutu „free movers“, tj. udělováním tzv. vědeckých nebo studentských viz. Současná situace v nabídce zahraničních pobytů je pro řadu studentů i vyučujících málo přehledná, což budeme řešit větším využitím Informačně poradenského centra a efektivnější cirkulací informací o zahraničních stážích ... UK v minulém období začala podporovat mobilitu studentů i učitelů také z vlastního Fondu mobility. Dosavadní priority tohoto fondu budeme reformulovat tak, aby byly v souladu s prioritami v ostatních oblastech. Proto budeme v nejbližším období klást důraz především na podporu příjezdů kvalitních zahraničních pracovníků ... a na podporu výjezdů studentů doktorských studijních programů v prezenčním studiu“.

Jak vyplývá z části DZ věnované internacionalizaci, vyšší participace studentů a akademických pracovníků v mobilitních programech má být dosaženo taktéž prostřednictvím aktivit Informačně-poradenského centra a Fondu mobility založeného v roce 2001, z něhož je v rámci prioritních okruhů od roku 2002 možno čerpat až 50% celkových nákladů spojených s příslušným pobytem či cestou.

V oblasti internacionalizace tedy DZ, v souladu se snahou o posílení kvalitativní dimenze, univerzitu obecně zavazuje zejména k:

- a) podpoře zapojení UK do mezinárodních programů za účelem rozvoje mobilit studentů a akademických pracovníků zejména prostřednictvím programů Erasmus, Erasmus-Mundus;
- b) podpoře vytváření společných studijních programů za účelem nárůstu společně vedených diplomových a doktorských prací;
- c) podpoře vzájemného uznávání částí studia;
- d) rozšíření a zkvalitnění nabídky kurzů v cizím jazyce;
- e) vyšší podpoře mobilit na UK z Fondu mobility.

Rozvojové cíle DZ v oblasti internacionalizace jsou reformulovány a zpřesňovány v následných aktualizacích DZ⁹ a to buď konkretizací daného cíle, nebo, mnohem častěji, stanovení dalších „sekundárních“ rozvojových cílů, jejichž realizace významně napomůže splnění cílů deklarovaných v DZ (zpřesnění pomocí sekundárního cíle). *Zapojení UK do mezinárodních programů mobilit Erasmus, Erasmus-Mundus* (priorita a) je v aktualizacích DZ zpřesněna s cílem intenzivnější spolupráce UK v rámci mezinárodních univerzitních sítí a s tím souvisejícím zvýšením počtu uzavřených dohod o meziuniverzitní spolupráci a to zejména v rámci programu Erasmus-Mundus (Akt. 2005-08). *Podpora vytváření společných studijních programů za účelem nárůstu společně vedených diplomových a doktorských prací* (priorita b) je zpřesněna zvýšením počtu dvojího vedení doktorských prací (Akt. 2006),

⁹ V kapitolách Internacionalizace a Vnější vztahy jsou aktualizace Dlouhodobého záměru datovány jako kalendářní nikoliv jako akademické roky. Tedy např. Aktualizací na rok 2006 je míněna Aktualizace na akademický rok 2005/2006, Aktualizací na rok 2007 je míněna Aktualizace na akademický rok 2006/2007 apod.

zvýšením počtu společných doktorských studijních programů s prestižními zahraničními pracovišti na dvacet v roce 2008 (Akt. 2005, 07, 08) a obecně orientací na prestižní instituce s rozvinutým doktorským studiem při uzavírání smluv o meziuniverzitní spolupráci (Akt. 2009). *Podpora vzájemného uznávání částí studia* (priorita c) je zpřesněna vyšším důrazem na vzájemné uznávání studijních výsledků a na včasné potvrzení budoucích uznatelných studijních povinností v rámci programů mobility (Akt. 2006-07). *Vyšší podpora mobility na UK z Fondu mobility* (priorita e) je zpřesněna s cílem zhodnocení činnosti Fondu od jeho založení (Akt. 2005), zhodnocení činnosti Fondu z hlediska pořadí priorit (Akt. 2007), aktualizací priorit Fondu pro podporu spolupráci s předními zahraničními pracovišti a akademickými pracovníky (Akt. 2008) resp. porovnáním projektů podpořených Fondem se závazky vyplývajících z bilaterálních smluv UK za posledních 5 let (Akt. 2008-09). *Rozšíření a zkvalitnění nabídky kurzů v cizím jazyce* (priorita d) není v aktualizacích DZ UK 2005-09 dále zpřesněna.

Podrobný přehled rozvojových cílů a jejich upřesnění podle DZ a jeho aktualizací je uveden v tabulce jako příloha k této kapitole. Stručně je můžeme shrnout (bez pořadí důležitosti) následovně:

- 1) *Rozvoj mobility studentů na 10% Mgr., až 100% Ph.D.;*
- 2) *Rozvoj mobility akademických pracovníků;*
- 3) *Vyšší zapojení do mobilityních programů EU, zejména zvýšení počtu programů Erasmus-Mundus;*
- 4) *Zvýšení počtu společných doktorských studijních programů s prestižními zahraničními univerzitami (z toho alespoň 20 nově uzavřených dohod jako cíl pro rok 2007/08);*
- 5) *Podpora vzájemného uznávání studijních výsledků;*
- 6) *Zkvalitnění meziuniverzitní spolupráce (a to zejména orientací na prestižní zahraniční univerzity, doktorské studijní programy, pobyty „post-doc“ pracovníků);*
- 7) *Rozšíření a zkvalitnění nabídky kurzů v cizím jazyce;*
- 8) *Vyšší zapojení Informačně-poradenského centra;*
- 9) *Vyšší podpora z Fondu mobility a analýza jeho aktivit;*
- 10) *Zvýšení motivace akademických pracovníků pro spolupráci s prestižními zahraničními univerzitami vč. podpory „post-doc“ pracovníků.*

Specifickým 11. cílem je pak *příprava a realizace pražského zasedání Evropské asociace univerzit (EUA), jež proběhne v dubnu 2009.*

II. Výroční zprávy

Naplňování cílů UK v oblasti internacionalizace bývá obsaženo v kapitole 5 Zahraniční spolupráce Výroční zprávy univerzity. Tato kapitola je tematicky strukturována do několika částí: činnost Fondu mobility, přímá meziuniverzitní spolupráce, pracovní plány a rozšíření spolupráce, společné vedení doktorských prací domácím a zahraničním školitelem, kulturní dohody, mezinárodní programy (Erasmus, Erasmus-Mundus a dalších vč. CEEPUS a AKTION), mezinárodní univerzitní síť a členství UK v mezinárodních nevládních organizacích. Pro vytvoření konkrétnější představy o vývojových trendech v oblasti internacionalizace na UK vybíráme nejdůležitější data z výročních zpráv UK za roky 2004-2008.

Mezinárodní programy (Socrates-Erasmus)

V roce 2004 zaznamenal evropský výměnný program Socrates/Erasmus pouze mírný nárůst počtu vyjíždějících studentů. Výraznější nárůst počtu studentů, související se vstupem 10 kandidátských zemí do Evropské unie dnem 1. května 2004 se očekává až v roce 2006. Oproti roku 2003 vycestovalo v roce 2004 o 88 studentů více, celkem tedy 1 412. Na druhé straně se podařilo navýšit počet přijíždějících studentů až k číslu 907 ... Mobilita vědecko-pedagogických pracovníků zůstává již po několik let konstantní. Program Socrates/Erasmus využívá pro realizaci pedagogického pobytu cca 120 pracovníků ročně.

Rok 2005 byl zlomovým rokem v počtu mobilit evropského výměnného programu Socrates/Erasmus (podrobnosti viz graf V-a, b). Poprvé v historii tohoto programu nedošlo k významnějšímu navýšení počtu vyjíždějících studentů. Oproti roku 2004 vycestovalo v roce 2005 o 103 studentů méně, celkem tedy 1 309. Důvody poklesu v celkovém počtu vyslaných studentů jsou následující:

- *mezi akademickými roky 2003/2004 a 2004/2005 došlo ke snížení finanční podpory ze 450 EUR/měsíc na 350 EUR/měsíc;*
- *program Socrates/Erasmus umožňuje pouze jeden výjezd v průběhu studia. Aktivní studenti již možnosti vycestování v průběhu studia využili;*
- *počet uzavřených bilaterálních dohod se zvyšuje a nabídka stále roste.*

Výrazný nárůst byl naopak zaznamenán ze strany přijíždějících studentů. Tento nárůst byl očekáván v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie, a tím s rozšířenou spoluprací s novými partnerskými zeměmi. Počet přijíždějících studentů tak vzrostl na 1 115. UK se tak jako jediná z institucí zapojených do programu Socrates/Erasmus v ČR začíná přibližovat k vyrovnanému počtu přijíždějících a vyjíždějících studentů ... Mobilita vědecko-pedagogických pracovníků zůstává již po několik let konstantní. Program Socrates/Erasmus využívá pro realizaci pedagogického pobytu na partnerských univerzitách cca 140 pracovníků ročně.

V rámci programu Socrates/Erasmus vycestovalo v roce 2006 do zahraničí 1 633 studentů. Oproti minulému roku se jedná o nárůst o 104 studentů. Počet přijíždějících studentů rovněž vzrostl. V roce 2006/2007 studovalo na UK 858 studentů z partnerských institucí. V rámci kalendářního roku došlo k přijetí 1 429 studentů. K zemím, s nimiž má UK největší výměnu studentů, patří Německo, Francie a Španělsko. Oficiální statistické hodnocení programu Erasmus Evropskou unií, zveřejněné koncem roku 2006, ukázalo, že na UK přijíždí největší počet zahraničních vědecko-pedagogických pracovníků ze všech univerzit v Evropě. UK je tedy vůbec nejvyhledávanějším partnerem evropských akademických pracovníků v rámci programu Erasmus. V počtu pedagogů odjíždějících z univerzity do zahraničí se UK umístila na 2. místě v Evropě. Páté místo patří UK v počtu „erasmovských“ studentů odjíždějících z univerzity do zahraničí, v počtu přijíždějících studentů je UK dvaadvacátá. Celkově patří UK k deseti evropským univerzitám s největší výměnou studentů a pracovníků v programu Erasmus, jehož se účastní více než 2500 evropských vysokých škol.

V roce 2007 zaznamenala UK již tradiční nárůst vyslaných i přijatých studentů v rámci programu Erasmus. V tomto roce vycestovalo 1 816 a na UK studovalo 1 494 zahraničních studentů ... Ukončení programu Socrates bylo spojeno s oslavami 20. výročí existence programu Erasmus. UK se tak připojila k oslavám tohoto programu pořádáním setkání se studenty a jejichmi zástupci.

Začleněním programu Erasmus do programu LLP došlo k jeho posílení. Kromě konstantně se navyšujícího rozpočtu mezi roky 2007–2013 je možné v tomto období realizovat nové druhy

mobilit. Studenti tak mohou kromě klasických studijních pobytů absolvovat i praktickou stáž v zahraničí¹⁰. Mobilita zaměstnanců byla rozšířena o účast na tzv. školení, které se týká jak vědecko-pedagogických pracovníků, tak i ostatních zaměstnanců Univerzity Karlovy¹¹. V kvantitativním měřítku představoval rok 2008 pokračování ve stávajícím růstu počtu vyslaných i přijatých studentů.

Meziuniverzitní spolupráce a její rozšiřování

Na návrh vedení UK bylo v roce 2004 provedeno vyhodnocení spolupráce se 177 spolupracujícími zahraničními univerzitami podle toho, jak jsou zařazeny ve své zemi v žebříčku univerzit s ohledem na akademický a vědecký výkon. Při tomto vyhodnocování bylo použito rankingů a ratingů sestavovaných vysokoškolskými vzdělávacími institucemi, či centry pro výzkum vysokého školství, které pořadí připravují. Z porovnání vyplynulo, že v zemích západní a střední Evropy a dalších, jako je Čína, Japonsko a Austrálie, spolupracuje UK s univerzitami, které jsou na jednoznačně prvních místech ... Rozšíření vědecké spolupráce a konkrétní pracovní plány byly v roce 2004 podepsány se šesti univerzitami a připravovalo se šest aktualizovaných pracovních plánů (k podpisu dojde v roce 2005).

V souladu s Dlouhodobým záměrem UK pro oblast internacionalizace byl [v roce 2005] kladen důraz na rozvoj přímé meziuniverzitní spolupráce a na posílení mobility, zejména pak studentské mobility s důrazem na doktorská studia, rozšiřování nabídky studia pro zahraniční studenty, rozšiřování dvojího vedení diplomových a dizertačních prací ve spolupráci se zahraničními univerzitami, vytváření společných magisterských programů. Celkem má Univerzita Karlova v Praze uzavřeno 182 dohod o přímé meziuniverzitní spolupráci se zahraničím ... Rozšíření spolupráce a konkrétní pracovní plány byly v roce 2005 podepsány se šesti univerzitami, byla prodloužena platnost dohod s devíti univerzitami a připravovalo se dvanáct nových dohod (k podpisu dojde v roce 2006).

Rozvoj přímé meziuniverzitní spolupráce pokračoval i v roce 2006. Byl v souladu s Dlouhodobým záměrem UK, který se zaměřuje zejména na studentské mobility s důrazem na doktorská studia, zvyšování počtu vědecko-pedagogických projektů, rozšiřování studijních kurzů a programů v cizích jazycích pro zahraniční studenty a zvyšování počtu přijíždějících studentů a pedagogů. Při jednáních o uzavírání spolupráce s univerzitami bylo přihlíženo na jejich zařazení ve světovém žebříčku hodnocení ... V roce 2006 byla rozšířena spolupráce a podepsány konkrétní pracovní plány s osmi univerzitami. Se třemi univerzitami byla prodloužena platnost dohod a s dvanácti vznikly dohody nové, které jsou připraveny k podpisu na rok 2007

V roce 2007 se podařilo podepsat tři nové dohody s australskými univerzitami (Griffith University, University of Macquarie a University of Melbourne, které spolu s University of Queensland (dohoda již uzavřena) a New South Wales (uzavření dohody ve stadiu přípravy) patří do skupiny osmi nejprestižnějších australských univerzit pod názvem „Group of Eight“).

V roce 2008 bylo podepsáno osm nových meziuniverzitních dohod. V lednu uzavřela UK dohodu s rakouskou lékařskou univerzitou Paracelsus Medizinische Privatuniversität Salzburg ... V březnu byla podepsána dohoda s Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Gruzie ... V případě francouzských institucí byla uzavřena dohoda s College de France, Paříž, Francie, v jejímž rámci lze každý rok pozvat tři profesory této instituce na přednáškový pobyt na UK. Na jaře bylo podepsáno memorandum s National Institutes of Health / National

¹⁰ V roce 2008 absolvovalo praktickou stáž v zahraničí celkem 9 studentů UK (VZ 2008).

¹¹ V roce 2008 této možnosti využilo celkem 6 zaměstnanců UK (VZ 2008).

Institute of Child Health, Bethesda, USA, o spolupráci v oblasti postgraduálních programů v oboru lékařství a přírodních věd. UK nominuje každý rok dva doktorandy, kteří mohou díky stipendiu NIH/NICHD strávit dva roky výzkumnou prací v tomto prestižním institutu. V iberoamerické oblasti zaujímají důležité místo vysoké školy v Mexiku, Peru a Chile. UK iniciovala uzavření tří smluv. Byly uzavřeny dohody s Universidad de Lima, Peru ... dále s Universidad de Chile ... a s Universidad Autónoma de Nuevo Leon, Mexiko ... O spolupráci požádala Universidad Central, Caracas, Venezuela; ze strany UK projeví zájem FF a ÚJOP.

Fond mobility

Od 28. března 2001 ... do podzimu roku 2004 bylo na celkem osmi zasedáních Rady rozděleno více než 23 mil. korun. V roce 2004 došlo k navýšení Fondu mobility z 5 mil. Kč na 7,5 mil. Kč. Finanční příspěvek na jednotlivé projekty zůstal stejný jako v předchozím roce 2003, tedy maximálně do jedné poloviny celkových nákladů spojených s cestou a pobytem na zahraniční univerzitu. Nezměnily se ani priority oproti roku 2003, kterými nadále zůstaly jedno až dvousemestrální pobyty studentů magisterského a doktorského studia, dlouhodobé pobyty zahraničních hostujících profesorů na UK a studium zahraničních studentů na UK ... Na přelomu let 2003 a 2004 došlo k velkým úpravám webových stránek Fondu mobility UK. Jejich nové uspořádání a podstatné rozšíření vedlo očividně k výrazně větší informovanosti potencionálních žadatelů. To bylo obzvláště patrné z výsledků roku 2004, kdy značně klesl počet neúplných podávaných přihlášek a vzrostl počet kvalitních projektů spadajících do rámce Fondu mobility Univerzity Karlovy. V roce 2004 bylo předloženo 238 návrhů a schváleno 177 návrhů o příspěvky (což je 74 % úspěšnost), 177 návrhů představovalo příspěvek pro 129 studentů zapsaných v magisterském a doktorském studiu na UK, 15 zahraničních studentů a 33 hostujících profesorů.

V roce 2005 disponoval Fond mobility částkou 7,5 mil. Kč. Priority pro činnost fondu zůstaly stejné jako v předešlém roce ... Studium našich studentů na zahraničních univerzitách bylo podmíněno uznáním jejich studijních výsledků domácí univerzitou. Celkem bylo předloženo v hodnotícím roce 323 žádostí o příspěvek, schváleno bylo 227 žádostí (60% úspěšnost). Celkově požadovaná částka dosáhla 12 847 tis. Kč, rozděleno bylo 7 663 tis. Kč. Příspěvek byl přiznán 80 studentům v doktorském programu a 70 studentům v magisterském programu. Příspěvek obdrželi i zahraniční studenti a hostující profesori na UK.

Specifickým nástrojem, kterým UK podporuje mezinárodní mobilitu svých studentů a akademických pracovníků (a také stáže zahraničních odborníků na UK) je již řadu let Fond mobility. V roce 2006 disponoval částkou 7,5 mil. Kč. Priority pro jeho činnost zůstaly stejné jako v předešlém roce ... Z celkové požadované částky ve výši 11 847 tis. Kč bylo rozděleno 7 026 tis. Kč, což je 59% úspěšnost. Příspěvek byl přiznán 170 studentům, z toho 69 studentům v doktorském programu a 101 studentům v magisterském programu. Výběr byl proveden podle priorit. Příspěvek fondu také obdrželi zahraniční studenti a hostující profesori na UK ... O příspěvek z fondu je i nadále trvale velký zájem a na podzimním zasedání se Rada Fondu mobility rozhodla rozšířit priority pro rok 2007.

V roce 2007 rozdělila Rada Fondu mobility na dvou zasedáních částku přes 9 500 tis. Kč. Z této částky bylo necelých 5 mil. Kč přiděleno na vysílání studentů do zahraničí ... Zbytek byl přidělen formou účelového stipendia pro studenty a příspěvku z Fondu mobility pro vědecké pracovníky.

V roce 2008 rozdělil Fond mobility Univerzity Karlovy v Praze částku přes 6,5 mil. Kč. Z této částky bylo necelých 4,5 mil. Kč přiděleno z Rozvojového projektu MŠMT ČR na rok 2008 (podprogramu 1c) na podporu rozvoje internacionalizace – mezinárodní mobilita studentů vysokých škol. Zbývající částka byla přidělena ze zdroje Fond mobility, a to formou účelového stipendia pro studenty a příspěvku z FM UK pro vědecké pracovníky. Mezi priority pro činnost Fondu mobility patřila podpora jedno- až dvousemestrálních pobytů studentů magisterského a doktorského studia v zahraničí, podpora studia zahraničních studentů na UK a podpora dlouhodobých pobytů zahraničních hostujících profesorů na UK. Studium našich studentů na zahraničních univerzitách bylo podmíněno uznáním jejich studijních výsledků domácí fakultou.

Jak vyplývá ze vzájemného porovnání struktury kapitoly 5 výroční zprávy UK s výše uvedenými 11 cíli, k některým z nich se v této kapitole odkazuje explicitně (cíle 1-4¹², 6, 9), některé z cílů jsou popsány v jiných kapitolách výroční zprávy (cíle 5, 7, 8 v kapitole 3 Studijní a sociální záležitosti, cíl 8 též v kapitole 9 Vnější vztahy). Realizaci cíle č. 10 (za předpokladu, že zvýšená motivace akademických pracovníků UK pro spolupráci se zahraničními subjekty má kladný vliv na počet dlouhodobě přednášejících zahraničních odborníků na UK) lze posoudit na základě tabulky V-2 ve výročních zprávách, která uvádí počet dlouhodobě přednášejících zahraničních odborníků na UK. Hodnocení příprav a realizace pražského zasedání EUA není z důvodu aktuálnosti uvedeno ve výroční zprávě za rok 2008.

Realizace výše uvedených jedenácti cílů UK v oblasti internacionalizace je předmětem hlubšího rozboru provedeného v následující části.

III. Analýza

Analýza aktivit internacionalizace v příslušných dokumentech UK (zejména DZ a jeho aktualizace) naznačuje, že některé z 11 cílů jsou v aktualizacích DZ pouze znovu zmíněny či reformulovány, jiné dále zpřesněny. Jak vyplývá z tabulky v příloze, tyto cíle mají hierarchickou povahu, tzn. že zkvalitnění aktivit internacionalizace (meziuniverzitní spolupráce), v praxi měřitelné nejen počtem uzavřených dohod o spolupráci ale zejména rostoucím počtem mobilit studentů a akademických pracovníků, bude významně posíleno, nikoliv však garantováno, vyšší mírou uznávání studijních výsledků dle principů Lisabonské úmluvy, vyšší motivací akademických pracovníků ke spolupráci, vyšším zapojením Informačně-poradenského centra, podporou z Fondu mobility apod. (viz.následující schéma)

	Rozvoj mobilit studentů	Rozvoj mobilit AP	
		Zkvalitnění meziuniverzitní spolupráce	
	Vyšší počet dohod o společném vedení doktorských prací	Vyšší zapojení do mobilitních programů (zejm. Er.-Mundus)	
	Vyšší uznávání částí studia	Vyšší nabídka kurzů v ciz. jaz.	
Vyšší podpora Fondu mobility	Vyšší motivace AP	Vyšší zapojení IPC	

¹² Realizace cíle č. 4 tj. zvýšení počtu dohod o společném vedení doktorských prací (tzv. co-tutelle) s prestižními zahraničními univerzitami (alespoň 20 nově uzavřených dohod jako cíl pro rok 2007/08) je nově uvedena též v tabulce III-4e výroční zprávy za rok 2007.

Pro empirickou analýzu míry realizace uvedených 11 cílů budou využity ty indikátory, ke kterým existují data především ve výročních zprávách UK:

- počet příjíždějících/vyjíždějících studentů v mobilitních programech EU;
- počet příjíždějících/vyjíždějících studentů v Socrates-Erasmus;
- počet příjíždějících/vyjíždějících aka. pracovníků v mobilitních programech EU;
- počet příjíždějících/vyjíždějících aka. pracovníků v Socrates-Erasmus;
- počet dohod o meziuniverzitní spolupráci, z toho programy Erasmus-Mundus;
- počet dohod o společně vedených doktorských pracích domácím a zahraničním školitelem (co-tutelle) v rámci společných doktorských programů s prestižními univerzitami;
- počet uznaných studijních výsledků na UK (procentuální přepočet);
- počet dotazů v Informačně-poradenském centru zejména týkajících se mobilitních programů EU (činnost IPC);
- počet podaných/realizovaných žádostí do Fondu mobility a výše alokovaných finančních prostředků do Fondu mobility;
- počet zahraničních akademických pracovníků na UK (celková mobilita AP příjíždějící), z toho dlouhodobě přednášející.

Príslušná data k těmto indikátorům aktivit internacionalizace na UK jsou uvedena v následujících tabulkách.

Příjíždějící/vyjíždějící studenti v mezinárodních vzdělávacích programech									
2004		2005		2006		2007		2008	
In	Out	In	Out	In	Out	In	Out	In	Out
1014	1510	1154	1324	1632	1907	1620	1830	1765	1851

Příjíždějící/vyjíždějící studenti v programu Socrates-Erasmus									
2004		2005		2006		2007		2008	
In	Out	In	Out	In	Out	In	Out	In	Out
907	1406/1412	1098/1115	1290/1309	1429	1633	1494	1816	1677	1834

Příjíždějící/vyjíždějící AP v mezinárodních vzděl. programech									
2004		2005		2006		2007		2008	
In	Out	In	Out	In	Out	In	Out	In	Out
135	233	129	275	216	283	163	210	174	243

Příjíždějící/vyjíždějící AP v programu Socrates-Erasmus									
2004		2005		2006		2007		2008	
In	Out	In	Out	In	Out	In	Out	In	Out
75	156	87	156	86	199	141	137	125	165

Počet dohod o meziuniverzitní spolupráci; programy Erasmus-Mundus				
2004	2005	2006	2007	2008

Počet dohod	Erasmus-Mundus	Počet dohod	Erasmus-Mundus	Počet dohod	Erasmus-Mundus	Počet dohod	Erasmus-Mundus	Počet dohod	Erasmus-Mundus
177	1 ¹³	182 (+ 5)	2 ¹⁴	190 (+ 8)	2	194 (+ 4)	5 ¹⁵	202 (+8)	4

(+..) ... nové v daném roce

Počet dohod o společném vedení doktorských prací domácím a zahraničním školitelem (co-tutelle)				
2004	2005	2006	2007	2008
+ 10 (8 + 2)	+ 13	+ 16	+17	+10

Vzájemné uznávání studijních výsledků									
2004		2005		2006		2007		2008	
Celkem	Z toho uznáno	Celkem	Z toho uznáno	Celkem	Z toho uznáno	Celkem	Z toho uznáno	Celkem	Z toho uznáno
300	249 (83%)	350	294 (84%)	370	310 (84%)	385	320 (83%)	433	355 (82%)

Počet studijních programů akreditovaných v cizím jazyce; z toho uskutečňovaných												
Typ	Bc.			Mgr.			Navaz. Mgr.			Ph.D.		
Jazyk	1 Aj	Nj	Frj	2 Aj	Nj	Frj	3 Aj	Nj	Frj	4 Aj	Nj	Frj
Akreditovaných v r. 2006	16	n/a ¹⁶	n/a	30	n/a	n/a	20	n/a	n/a	79	n/a	n/a
Z toho uskutečňovaných	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Akreditovaných v r. 2007	17	0	0	30	0	0	22	1	1	85	4	1
Z toho uskutečňovaných	5	0	0	7	0	0	6	0	0	19	0	0
Akreditovaných v r. 2008	15	1	0	30	0	0	25	1	1	91	5	1
Z toho uskutečňovaných	4	0	0	6	0	0	6	0	0	19	0	0

Činnost Informačně-poradenského centra (IPC)					
Aktivita	Rok				
	2003	2004	2005	2006	2007
E-mailové dotazy v ČJ	1271	n/a	883	n/a	828
E-mailové dotazy v AJ	926	n/a	816	n/a	637
Telefonické dotazy	6151	n/a	3856	n/a	3121
Návštěvy	3829	n/a	8180	n/a	8250

Počet žádostí do Fondu mobility vč. čerpání fin. prostředků (v mil. Kč.)

¹³ LATER – Language Technology Erasmus Mundus Programme v rámci aktivity č. 4 se zaměřením na projekty evropské spolupráce za účelem zvýšení atraktivnosti a zviditelnění evropského vysokoškolského vzdělávání ve třetích zemích.

¹⁴ MA SEN (Master Degree in Special Education Needs) v rámci aktivity č. 1, LATER v rámci aktivity č. 4.

¹⁵ Z toho 4 programy tj. MA SEN, LCT, IMESS, EuroPhilosophie v rámci Aktivity 1 (magisterské programy EM) a 1 program v rámci Aktivity 4 (LATER – Language Technology Erasmus Mundus Programme).

¹⁶ V německém jazyce akreditovány celkem 4 studijní programy bez rozlišení typu.

2004		2005		2006		2007		2008	
Žádáno	Přiznáno	Žádáno	Přiznáno	Žádáno	Přiznáno	Žádáno	Přiznáno	Žádáno	Přiznáno
10 209	7 112	12 847	7 664	11 848	7 026	17 269	9 502	12 228	6 570
Podáno	Schvál.	Podáno	Schvál.	Podáno	Schvál.	Podáno	Schvál.	Podáno	Schvál.
238	177	323	227	289	217	410	228	235	168
Úspěšnost		Úspěšnost		Úspěšnost		Úspěšnost		Úspěšnost	
74%		60%		75%		55%		71%	

Počet zahraničních akademických pracovníků na UK, z toho dlouhodobě přednášející									
2004		2005		2006		2007		2008	
Celkem	Dlouh.	Celkem	Dlouh.	Celkem	Dlouh.	Celkem	Dlouh.	Celkem	Dlouh.
2016	33	1642	21	1808	28	1872	26	2203	28

Vzhledem k počtu stanovených indikátorů se před provedením samotné analýzy realizace cílů UK v oblasti internacionalizace jeví vhodné stručně shrnout základní vývojové trendy v této oblasti tak, jak vyplývají z příslušných časových řad. Takto lze konstatovat, že mobilita studentů na UK, realizovaná zejména v programu Socrates-Erasmus, má od roku 2004, s výjimkou roku 2005, rostoucí tendenci. Pokles v roce 2005 byl zapříčiněn, jak konstatuje příslušná výroční zpráva, zejména snížením průměrné finanční podpory z 450 EUR/měsíc na 350 EUR/měsíc mezi akademickými roky 2003/04 a 2004/05. Analýza vývoje studentských mobilit v letech 2007-08, podpořená příslušnými daty, pak ukazuje značně vyšší (cca desetinásobný) meziroční nárůst počtu příjíždějících v porovnání s vyjíždějícími studenty (+ 183 příjíždějících oproti + 18 vyjíždějících v případě programu Socrates). Oproti rostoucí studentské mobilitě mobilita akademických pracovníků v rámci programů EU spíše stagnuje a to na hodnotě kolem 160 příjíždějících (s výrazným nárůstem o cca. 90 osob mezi roky 2005-06 a následným poklesem v průměru o 48 osob v letech 2007-08) a 250 vyjíždějících. Za zmínku zcela jistě stojí klesající počet vyjíždějících akademických pracovníků mezi roky 2006 a 2007 a to jak celkově v mobilitních programech EU tak v programu Erasmus, *přičemž v tomto programu v roce 2007 počet příjíždějících pracovníků poprvé překročil počet vyjíždějících* (tento stav se neopakoval v roce 2008, kdy počet vyjíždějících AP byl vyšší než počet příjíždějících jak celkově tak v programu Socrates). Obdobně vykazuje stagnující tendenci též počet zahraničních odborníků s dlouhodobým pobytem na univerzitě oscilující v průměru kolem 27 ročně. Počet uzavřených dohod o meziuniverzitní spolupráci se každoročně zvyšuje, stejně jako počet dohod o společně vedených doktorských programech. V roce 2007 Univerzita Karlova v Praze realizovala celkem 5 programů Erasmus-Mundus (z toho 4 v rámci Aktivit 1 a 1 v rámci Aktivit 4), což univerzitu řadí na první místo mezi vysokými školami v ČR a na jedno z čelních míst v středo- a východoevropském kontextu. V roce 2008 pak byly realizovány celkem 4 programy Erasmus-Mundus (viz. tabulka III-Ii, VZ 2008). Procentuální průměrná úspěšnost žádostí o uznání studijních výsledků se od roku 2004 pohybuje mezi 83-84 %¹⁷, zatímco průměrná úspěšnost žádostí o příspěvek z Fondu mobility v letech 2004-08 je 67 %. Přehled aktivit IPC od roku 2003 vykazuje snižující se počty telefonických dotazů a e-mailových dotazů v anglickém jazyce, stagnující počet e-mailových dotazů v českém jazyce (období 2005-2007) a oproti tomu značný nárůst osobních návštěv mezi roky 2003 a 2005 pokračující v menší míře i v roce 2007.

¹⁷ Jedná se však o celkový počet všech žádostí tj. nejen těch týkajících se počtu uznaných výsledků studentských mobilit.

Uvedené vývojové trendy dokládají obecně zvyšující se intenzitu aktivit internacionalizace (více výjezdů studentů, více dohod o spolupráci, více žádostí o prostředky z Fondu mobility – zejména v roce 2007) a tak její narůstající význam v celouniverzitním měřítku. Konstatované trendy jsou pak vč. příslušných dat dobrým východiskem pro analýzu realizace 11 cílů UK v oblasti internacionalizace, která následuje.

1. Rozvoj mobilit studentů na 10% v magisterském studiu a až na 100% v doktorském studiu. Stanovení tohoto cíle odráží celkový počet studujících v jednotlivých cyklech studia. Jestliže např. k 31. 10. 2007 na UK studovalo celkem 15 538 studentů v bakalářských studijních programech, 21 372 v tzv. „dlouhých“ magisterských programech, 4 436 v navazujících magisterských programech a 7 636 v doktorských programech, pak 10 % mobilitních studentů magisterského studia („dlouhý“ + navazující dvouletý cyklus) představuje cca. 2 600 vyjíždějících studentů ročně. V případě studentů doktorského studia představuje stoprocentní mobilita dlouhodobý cíl týkající se všech typů mobilitních výjezdů tj. i těch kratších než obvyklých cca šest měsíců. Problémem při snaze o zhodnocení míry realizace uvedených cílů v oblasti mobilit studentů magisterského a doktorského studia je existence pouze rámcové celouniverzitní statistiky s příslušnými daty, která by zahrnovala všechny typy mobilit.

2. Rozvoj mobilit akademických pracovníků. Strategie rozvoje mobilit akademických pracovníků je na UK především v gesci jednotlivých součástí (fakult). Zejména z tohoto důvodu nebyly na rozdíl od studentských mobilit stanoveny v této oblasti konkrétní kvantifikované cíle na celouniverzitní úrovni. Vzhledem k této decentralizaci (součásti UK běžně uzavírají bilaterální smlouvy upravující podmínky mobilit jejich pracovníků) jsou pak příslušné celouniverzitní statistiky podhodnoceny, neboť v praxi je též realizována řada kontaktů součástí UK se součástmi zahraničních vysokých škol založených na osobních kontaktech, které vyústí v krátkodobé pobyty akademických pracovníků UK v zahraničí. Decentralizace primární odpovědnosti za uskutečňování mobilit akademických pracovníků na fakultní úroveň se jeví jako odpovídající strategie přispívající k rozvoji těchto mobilit – např. mezi roky 2004 a 2005 vzrostl počet vyjíždějících akademických pracovníků v mobilitních programech EU o 42, zatímco počet přijíždějících akademických pracovníků mezi roky 2005 a 2006 narostl o 87. V tomto ohledu je tedy možno konstatovat plnění výše uvedeného cíle DZ. Nicméně nezanedbatelný pokles mobilit vyjíždějících akademických pracovníků v programech EU vč. programu Erasmus mezi roky 2006 a 2007, při kterém v programu Erasmus v roce 2007 počet přijíždějících pracovníků (141) poprvé překročil počet vyjíždějících (137), naznačuje vzhledem k příslušnému cíli DZ potřebu hlubšího zhodnocení vývoje v této oblasti, aby tak bylo stanoveno, do jaké míry (a pokud ano, pak v jakých programech, typech výjezdů apod.) má být o další rozvoj mobilit akademických pracovníků usilováno a to též ve vztahu k aktualizaci cílů DZ univerzity resp. jednotlivých součástí. Toto konstatování platí navzdory tomu, že v roce 2008 nedošlo k opakování popsaného jevu. V roce 2008 sice počet přijíždějících akademických pracovníků v mobilitních programech (vč. programu Erasmus) nepřevýšil počet vyjíždějících (174:243 celkem, z toho 125:165 Socrates), nicméně celkově jsou počty přijíždějících/vyjíždějících pracovníků stále pod příslušnými hodnotami z roku 2006 (216:283)¹⁸.

3. Vyšší zapojení univerzity do programů EU prostřednictvím programu Erasmus-Mundus. Od roku 2004, kdy začal být na FF realizován první program Erasmus-Mundus, se počet programů Erasmus-Mundus na UK zvýšil na 5 v roce 2007 (z toho 4 v rámci Aktivity 1 a 1 v rámci Aktivity 4), přičemž v roce 2008 činil 4. Tato statistika řadí univerzitu na první

¹⁸ Neplatí pro program Erasmus.

místo mezi českými vysokými školami¹⁹ a na jedno z čelních míst mezi vysokými školami z nových členských států Evropské unie. V případě zapojení UK do programu Erasmus-Mundus se tedy jedná o vysoce úspěšnou realizaci příslušného cíle DZ a to navzdory značným časovým a odborným nárokům na přípravu společných studijních programů vyplývajících z celkového zaměření tohoto programu EU.

4. Zvýšení počtu dohod o společném vedení doktorských studijních programů s prestižními zahraničními univerzitami (tzv. co-tutelle).²⁰ Realizace tohoto cíle je obecně do značné míry otázkou vhodnosti tématu doktorské práce, přičemž studium v režimu co-tutelle dosud probíhá na vybraných univerzitách ve Francii, Německu, Belgii a Polsku. Dle dosavadní praktické zkušenosti jsou témata akceptovaná zahraničním partnerem snáze definovatelná v případě společenských a humanitních věd, naopak obtíže s nalezením vhodného tématu přetrvávají zejména v přírodovědných a medicínských oborech. Dalším komplikujícím faktorem je definice „prestižní“ zahraniční univerzity – vzhledem k množství možných určujících charakteristik a různosti osobních stanovisek jsou v tomto ohledu představiteli UK jako *pomocné kritérium* využívány přední zahraniční ratingy vysokých škol. Nicméně přes tyto obtíže došlo k uzavření 17²¹ nových dohod v roce 2007 resp. 10 v roce 2008, což znamená, že příslušný cíl DZ se podařilo z velké části naplnit. Průměrný nárůst dohod o společném vedení doktorských prací pak od roku 2004 činí 13 dohod ročně. Cíl do budoucna pak v této oblasti představuje společné vedení doktorských prací v rámci programů vedoucích ke společnému diplomu (joint-degree) – v tomto ohledu se nabízí provázání tohoto cíle s obsahem programů Erasmus-Mundus realizovaných na UK.

5. Podpora vzájemného uznávání studijních výsledků. Jak bylo uvedeno v souhrnné přehledu trendů internacionalizace na UK, počet žádostí o uznání částí studia ze strany UK celkem –*nezahrnující tedy pouze studentské mobility* – narostl mezi roky 2004 a 2008 o 85 (300 – 385), přičemž počet zamítnutých žádostí v tomto období se pohybuje mezi 16-18% z celkového počtu ročně. V případě studentských mobilit není k dispozici podrobnější celouniverzitní statistika, nicméně dle informací zainteresovaných aktérů (zejména prorektor pro studium, prorektor pro zahraniční styky a mobilitu) dochází k problémům s uznáváním částí studia na zahraniční vysoké škole ze strany součástí UK pouze výjimečně, standardem se stává poskytnutí informací o počtu uznatelných studijních výsledků před výjezdem – *např. za rok 2007 nebyly zaznamenány žádné stížnosti tohoto charakteru*. Z těchto zjištění je možné usuzovat na plnění příslušného cíle DZ, přesto by bylo vhodné zvážit stimulaci součástí univerzity k vedení příslušné statistiky.

6. Zkvalitnění meziuniverzitní spolupráce prostřednictvím orientace na prestižní zahraniční univerzity. Komplexní hodnocení meziuniverzitní spolupráce bylo provedeno v roce 2005. Z tohoto hodnocení vyplývá, že v roce 2005 z celkového počtu 182 uzavřených dohod byla realizována mobilita studentů na základě reciprocity s 94 univerzitami. Z toho 29 univerzit pravidelně nabízelo kromě semestrálních a dvousemestrálních pobytů pro studenty v magisterském programu také studium pro studenty zapsané v doktorských programech. Mobilita vědecko-pedagogických pracovníků byla zakotvena ve všech dohodách a aktivně probíhala se 141 univerzitami. Konkrétní pracovní plány (jedno- až tříleté) či prováděcí protokoly k nim byly uzavřeny se 41 univerzitami. V rámci pracovních plánů bylo řešeno 204 vědecko-pedagogických projektů. Pravidelně probíhaly společné vědecké a odborné

¹⁹ Vzataženo k roku 2007.

²⁰ Z toho alespoň 20 nově uzavřených dohod jako cíl pro rok 2007/08.

²¹ Toto číslo není „absolutní“ vzhledem k časovému překryvu vyplývajícím ze současně probíhající přípravy a uzavírání dohod a navazující opětovné přípravy dalších dohod.

konference se 45 univerzitami. K roku 2007 vzrostl počet dohod o meziuniverzitní spolupráci na 194. V roce 2008 pak bylo uzavřeno 8 nových dohod a jejich celkový počet pak dosáhl 202. Tato kvantitativní hlediska však neposkytují vodítko ohledně míry prestižnosti zahraniční univerzity – v tomto ohledu opět vyvstává problém jednotnosti definice prestižní univerzity např. v případě zájmu univerzit z Jižní Ameriky o spolupráci s UK (viz dohody uzavřené v roce 2008). Nicméně bez ohledu na tyto obtíže se cíl DZ tj. orientace na prestižní zahraniční univerzity v roce 2007 podařilo naplnit zejména uzavřením tří nových dohod o meziuniverzitní spolupráci a to s Griffith University, University of Macquarie a University of Melbourne, které spolu s University of Queensland (dohoda již uzavřena) a University of New South Wales (uzavření dohody ve stadiu přípravy) patří do skupiny osmi nejprestižnějších australských univerzit nazývanou „Group of Eight“. Všechny tyto dohody zahrnují výměny studentů, přičemž této možnosti využilo v roce 2007 celkem 16 studentů UK. Za účelem navazování dalších kontaktů s prestižními zahraničními vědecko-pedagogickými a výzkumnými centry s návazností na reciproční výměny studentů v doktorském studijním programu na základě přímé univerzitní spolupráce byla vydána brožura obsahující nabídku nosných doktorských studijních programů v cizím (anglickém) jazyce na jednotlivých součástech UK (viz VZ 2007, kapitola 5). Vzhledem k těmto skutečnostem je možné konstatovat plnění příslušného rozvojového cíle v obecném měřítku.

7. Rozšíření a zkvalitnění nabídky kurzů v cizím jazyce. Jak vyplývá z příslušných celouniverzitních statistik (tabulky III-2c, III-2d výroční zprávy), celkový počet cizinců studujících na UK činil v roce 2004 4 985 z toho 736 studentů-samoplátců, v roce 2007 pak 6 410 cizinců z toho 1533 studentů-samoplátců, což představuje cca dvojnásobný nárůst cizinců-samoplátců. Pokud jde o počty studijních programů v cizím jazyce a kurzů v cizím jazyce uskutečňovaných v jejich rámci, souhrnná celouniverzitní statistika je k dispozici v tabulkách III-1f²² (počet akreditovaných studijních programů v cizím jazyce) a III-1g²³ (počet uskutečňovaných studijních programů v cizím jazyce). Tato statistika potvrzuje, že naprostá většina těchto programů je nabízena v anglickém jazyce a z toho nejvyšší nabídka i s ohledem na praktickou realizaci (tedy nejen akreditaci daného programu) je v případě doktorských studijních programů. Dle doplňujících informací prorektora pro zahraniční styky a mobilitu je nabídka studijních programů a kurzů uskutečňovaných v cizím jazyce na součástech UK různorodá a odvíjí se od zaměření fakulty – na lékařských fakultách jsou programy v cizím jazyce standardem, na humanitně a společenskovědně zaměřených fakultách jsou v cizím jazyce realizovány většinou jen části studijních programů, přičemž v celkovém měřítku lze konstatovat *pozvolný* nárůst počtu kurzů v cizím jazyce. Tento normativní závěr však nevypovídá o kvalitě těchto kurzů dle příslušného cíle DZ (nabídky kurzů v cizím jazyce) o to opět zejména z důvodu obtížnosti stanovení jednotné přijímané definice kvality.

8. Vyšší zapojení Informačně-poradenského centra do podpory mobilit. Informačně-poradenské centrum (IPC) je do podpory mobilit zapojeno především prostřednictvím služeb poskytované zájemcům o krátkodobý studijní pobyt na zahraniční vysoké škole v rámci programu Erasmus. Pro podporu mobilit přijíždějících a vyjíždějících studentů a akademických pracovníků je na webové stránce IPC k dispozici několik obsahově bohatých informačních brožur pokrývajících též problematiku free-movers (v případě tohoto materiálu by však neškodilo věnovat více pozornosti grafické stránce). Vzhledem k neexistenci operacionalizace tohoto cíle DZ v následných aktualizacích je obtížné posoudit míru jeho naplnění, tj. zda jsou příslušné aktivity IPC realizovány v dostatečném měřítku či nikoliv.

²² Obsažena ve výroční zprávě od roku 2006.

²³ Nově ve výroční zprávě od roku 2007.

Nicméně dostupná data (za roky 2003 – bráno jako výchozí stav, 2005, 2007) dokazují snižující se počet e-mailových dotazů v anglickém jazyce a počet telefonických konzultací (2003 anglické e-maily: 926 oproti 637 v roce 2007, 2003 tel. konzultace: 6 151 oproti 3 121 v roce 2007) a oproti tomu značný nárůst osobních návštěv (z 3 829 v roce 2003 na 8 250 v roce 2007). Pokud jde o počet konzultací (jakoukoli formou komunikace) týkajících se možnosti výjezdů v programu Erasmus, IPC poskytuje v průměru ročně 800 konzultací tohoto druhu, tj. víc než 66 měsíčně, a tento počet má v poslední době rostoucí tendenci. Z normativního hlediska pak při rozhovorech se zainteresovanými aktéry (kancléř, prorektor pro vnější vztahy, pracovníci odboru vnějších vztahů, pracovníci IPC) nebyly v realizaci aktivit IPC, vč. aktivit studijního poradenství studentům usilujícím o mobilitní výjezdy, shledány žádné závažnější nedostatky (viz. též část Vnější vztahy této hodnotící zprávy), z čehož lze, též vzhledem k zvýšení celkového počtu²⁴ realizovaných konzultací (12 177 v roce 2003, 12 836 v roce 2007), vyvodit závěr, že cíl DZ usilující o vyšší zapojení IPC do mobilitních aktivit UK je rámcově naplňován.

9. Vyšší podpora aktivit internacionalizace z Fondu mobility. Tato podpora probíhá od založení Fondu v roce 2001. V letech 2004-06 činila dotace vždy 7 500 000 Kč., přičemž průměrná míra úspěšnosti se v těchto letech pohybovala kolem 70 %. V roce 2007 narostla dotace na 9 530 000 Kč, tento nárůst byl však doprovázen též značným zvýšením počtu žádostí oproti roku 2006 (289 v roce 2006, 410 v roce 2007) a poklesem míry úspěšnosti na cca 55 %. Oproti roku 2007 poklesl v roce 2008 počet žádostí na 235 (z toho 168 uznaných) a míra úspěšnosti se zvýšila na 71%. Hodnocení podaných žádostí/projektů probíhá dle každoročně aktualizovaných priorit – dlouhodobě se podporují zejména realizace odborné (diplomové/doktorské) práce na zahraniční vysoké škole resp. dlouhodobé pobyty zahraničních odborníků na UK – s ohledem na celkovou kvalitu návrhu a pravděpodobnost realizace deklarovaných cílů (např. pro schválení dotace realizaci diplomové resp. doktorské práce je nutný souhlas přijímající vysoké školy) s celkovou snahou o naplňování celouniverzitních rozvojových priorit. S ohledem na stanovený rozvojový cíl v aktualizaci DZ pro rok 2005 (zhodnocení činnosti Fondu mobility od jeho založení) bylo provedeno zhodnocení Fondu mobility UK za roky 2001-2004 zahrnující zejména aktivity Fondu, vývoj programu, čerpání v jednotlivých letech, čerpání dle kategorií a dle priorit. Toto hodnocení bylo předloženo kolegiu rektora v dubnu 2005. Na základě provedeného hodnocení došlo k úpravě webových stránek Fondu, formulářů a závěrečných zpráv a byly navrženy další úpravy s využitím od roku 2005. V roce 2007 bylo v souladu s aktualizací DZ (provést zhodnocení činnosti Fondu mobility z hlediska pořadí priorit) vypracováno podrobné hodnocení Rady fondu mobility od roku 2004 do roku 2007 (dle priorit, kategorií, účasti studentů v magisterských a doktorských programech, destinací a průměrné výše příspěvků, využívání univerzitních dohod atp.). Příslušnou zprávou se zabývalo kolegium rektora a na základě jeho doporučení byly upraveny webové stránky jakož i priority Fondu (viz rozvojový cíl na rok 2008), jež byly následně vyhlášeny v únoru 2008 na rok 2008 formou „Opatření rektora UK“. Na základě těchto skutečností lze konstatovat úspěšnou realizaci příslušných cílů DZ a jeho aktualizací, tj. vyšší podporu aktivit internacionalizace z Fondu mobility zvýšením dotace v roce 2007 a provedení stanovených hodnocení činnosti Fondu též z hlediska pořadí jeho priorit. Jak již bylo naznačeno, rozvojový cíl na rok 2008 tj. provést aktualizaci priorit Fondu mobility za účelem podpory spolupráce s předními zahraničními pracovišti a akademickými pracovníky, byl též realizován (viz obsah priorit na rok 2008 na webové stránce Fondu²⁵).

²⁴ Započteny všechny formy dotazování vč. osobních návštěv.

²⁵ Viz. <http://www.cuni.cz/UK-357.html>.

10. Zvýšení motivace akademických pracovníků pro spolupráci s prestižními zahraničními univerzitami. Realizace tohoto cíle sleduje primárně získání zahraničního odborníka, zahrnující též úroveň „post-doc“, pro déletrvající spolupráci na základě převážně osobního kontaktu ovšem s tím, že výsledek této spolupráce přinese užitek univerzitě, její části, pracovišti (např. formou zavedení nové metodiky) apod. Tato strategie tedy není primárně založena na finančním benefitu příslušného pracovníka UK, resp. zahraniční vysoké školy, ačkoliv samozřejmě existuje možnost finanční podpory z Fondu mobility, ale na zájmu o vědecký přínos danému oboru/disciplíně. *Dle příslušné statistiky počet zahraničních pracovníků dlouhodobě působících na UK od roku 2004 stagnuje na hodnotě kolem 27 pracovníků ročně.* Je tedy na místě otázka míry efektivity této strategie tj. motivace „touhou po vědění“, nikoliv „touhou po finančních prostředcích“. Ačkoliv pochopitelně vázání primárně finanční motivace akademických pracovníků UK na realizaci dlouhodobé spolupráce se zahraničními kolegy nezaručí automaticky vyšší přínos této spolupráce pro univerzitu, nabízí se možnost zvážit mimořádné finanční ohodnocení pro spolupracující aktéry poté, co bylo dosaženo prokazatelného přínosu zvláštní důležitosti pro UK (přínos definován typicky na úrovni vedení součásti). Realizace takto modifikované strategie, *mimo podporu poskytovanou z Fondu mobility*, pilotní formou a odpovídající mediální prezentace by mohly ve svém důsledku přispět jak k faktickému zvýšení počtu zahraničních odborníků dlouhodobě působících na UK, tak k vyšší efektivitě jejich působení. V souvislosti s realizací rozvojového cíle pro rok 2009 („Připravit podmínky pro podporu pobytů zahraničních "post-doc" pracovníků na UK“) lze též doporučit zavedení příslušné celouniverzitní statistiky evidující počet zahraničních "post-doc" působících na UK (zejm. v kategoriích „přednáškové pobyty krátkodobé/dlouhodobé“) resp. počet "post-doc" pracovníků UK působících v zahraničí (v identických kategoriích)²⁶.

11. Příprava na kongres Evropské asociace univerzit (EUA). Příprava na kongres EUA v dubnu 2009 v Praze probíhala jak na úrovni organizační (zajištění potřebné infrastruktury), tak obsahové (spolupráce s EUA na návrhu programu kongresu). Po stránce obsahové byla ze strany UK navržena témata vč. obsahové podoby letáku pro podzimní zasedání EUA v Rotterdamu. Cílem UK je na kongresu prezentovat důležitost institucí vysokého školství (univerzit) pro všechny hlavní zainteresované zájmové skupiny (stakeholdery) a to včetně politických elit. Za tímto účelem byla s nabídkou účasti oslovena Kancelář prezidenta republiky a primátor hl. města Prahy. Určitou překážku úspěšného pořádání kongresu představují finance, kde se snaha univerzity o finanční zajištění na odpovídající úrovni setkává, na rozdíl od běžné zahraniční praxe, s poměrně malým zájmem ze strany komerčního i veřejného sektoru obecně. Přes možná omezení tohoto typu univerzita vyvine velké úsilí uspořádat kongres EUA na takové úrovni, aby prestiž kongresu ani pořádající univerzity neutrpěla.

Přehled plnění cílů UK v oblasti aktivit internacionalizace udává tabulka „**Internacionalizace na UK**“.

Internacionalizace na UK		
	Cíl	Realizace

²⁶ Monitoring mobilitních „post-doc“ pracovníků by též do jisté míry napomohl vyhodnocení dalšího cíle UK v oblasti internacionalizace a to zkvalitňování meziuniverzitní spolupráce (viz. důraz na pobyty „post-doc“ pracovníků při uzavírání a obnovování smluv o spolupráci jako priorita Akt. DZ pro rok 2008/09).

1	Rozvoj mobilit studentů na 10% v magisterském studiu a až 100% v doktorském studiu	Nelze posoudit z důvodu neexistence příslušných dat
2	Rozvoj mobilit akademických pracovníků	Ano, avšak celková stagnace resp. pokles ²⁷ akademických mobilit ²⁸ od roku 2005
3	Vyšší zapojení univerzity do programů EU prostřednictvím programu Erasmus-Mundus	Ano, 5 programů Erasmus-Mundus v roce 2007, UK nejaktivnější v ČR
4	Zvýšení počtu dohod o společném vedení doktorských studijních programů s prestižními zahraničními univerzitami (tzv. co-tutelle)	Ano, cíl 20 nových dohod pro rok 2007 téměř naplněn (uzavřeno 17), přesto problém definice „prestiže“
5	Podpora vzájemného uznávání studijních výsledků	Ano, avšak neexistence příslušné statistiky o uznávání studentských mobilit (jen celouniverzitní plošná)
6	Zkvalitnění meziuniverzitní spolupráce	Ano, avšak problém jednotně přijímané definice „kvality“ a „prestiže“
7	Rozšíření a zkvalitnění nabídky kurzů v cizím jazyce	Ano, avšak normativní závěr, neexistence příslušné statistiky
8	Vyšší zapojení Informačně-poradenského centra do podpory mobilit	Ano
9	Vyšší podpora aktivit internacionalizace z Fondu mobility	Ano, zvýšením dotace na max. 9 530 300 v roce 2007, provedeno též hodnocení aktivit Fondu
10	Zvýšení motivace akademických pracovníků pro spolupráci s prestižními zahraničními univerzitami vč. podpory „post-doc“ pracovníků	Ne, zejm. vzhledem ke stagnujícímu počtu ²⁹ cizích odborníků s dlouhodobým pobytem na UK. Potřeba databáze mobilitních „post-doc“ pracovníků
11	Příprava na kongres Evropské asociace univerzit (EUA)	Ano, úspěšná realizace však závislá též na alokaci dostatečného množství finančních prostředků

IV. Závěry a doporučení

Z přehledu plnění jednotlivých cílů stanovených v oblasti internacionalizace lze vyvodit několik doporučení k dalšímu úspěšnému rozvoji internacionalizace na Univerzitě Karlově. Ačkoliv je na základě provedené analýzy možné konstatovat splnění 9 z 11 rozvojových cílů, v případě několika cílů (rozvoje mobilit akademických pracovníků, podpory vzájemného uznávání studijních výsledků, zkvalitnění meziuniverzitní spolupráce orientací na prestižní zahraniční univerzity, rozšíření a zkvalitnění nabídky kurzů v cizím jazyce) je kvalita hodnocení snížena neexistencí dostupných relevantních empirických dat. Tato skutečnost se zejména projevuje v případě kvantitativního cíle rozvoje studentských mobilit, jehož naplnění nelze, vzhledem k neexistenci příslušných dat na celouniverzitní úrovni, zhodnotit. I přes to je však možno, především na základě skutečností uvedených ve výroční zprávě univerzity za rok 2006 a vyplývajících z hodnocení programu Erasmus Evropskou unií, konstatovat vysokou míru úspěšnosti univerzity při realizaci studentských mobilit, jakož i mobilit akademických

²⁷ Mezi roky 2006 a 2007.

²⁸ Tj. počty vyjíždějících akademických pracovníků ve všech programech EU.

²⁹ Kolem 27 zahraničních odborníků ročně od roku 2004.

pracovníků mezi vysokoškolskými institucemi EU (2. místo UK v počtu vyjíždějících akademických pracovníků, 5. místo UK v počtu vyjíždějících studentů).

Z uvedených skutečností vyplývá doporučení zorganizovat sběr dat zásadně vypovídajících o aktivitách v oblasti internacionalizace. *Indikátory, ke kterým neexistují dostupná data na celouniverzitní úrovni, jsou:*

- počet mobilitních studentů v magisterských studijních programech;
- počet mobilitních studentů v doktorských studijních programech;
- počet mobilitních pracovníků na úrovni „post-doc“;
- počet uznaných studijních výsledků v případě studentských mobilit;
- počet kurzů v cizím jazyce.

Nicméně i na základě současných informací je možno celkově konstatovat vysokou míru úspěšné realizace cílů univerzity v oblasti internacionalizace. Velké ocenění zaslouží především míra zapojení univerzity do programu Erasmus-Mundus (5 programů realizovaných v roce 2007, 4 programy v roce 2008), díky které je Univerzita Karlova na prvním místě mezi všemi českými vysokými školami a na jednom z předních míst mezi univerzitami ve střední a východní Evropě. Ocenit je nutno i zvyšující se podporu aktivit internacionalizace z Fondu mobility, zapojení Informačně-poradenského centra³⁰ a v neposlední řadě též organizační úsilí věnované přípravě kongresu EUA.

Dobře míněné úsilí a zdroje vkládané do rozvoje meziuniverzitní spolupráce, uzavírání dohod o společném vedení doktorských studijních programů (co-tutelle), jakož i do zvyšování motivace akademických pracovníků univerzity o navazování dlouhodobější spolupráce se zahraničními kolegy jsou pak do jisté míry limitovány obtížností shody nad tím, jak definovat „prestižní univerzitu“, „zkvalitnění spolupráce“, „zvýšení motivace“ apod. Ačkoliv lze v případě zvýšení motivace akademických pracovníků Univerzity Karlovy pro realizaci dlouhodobé spolupráce se zahraničními odborníky zvážit možnost mimořádného finančního ohodnocení³¹ prokazatelných výsledků této spolupráce, u žádného z těchto normativních hledisek s velkou pravděpodobností nikdy nebude možno z pohledu externího subjektu konstatovat 100% splnění příslušného cíle. Zajištění zvyšující se kvality těchto aktivit na Univerzitě Karlově ve smyslu definice kvality jako vhodnosti k danému účelu resp. jako vhodnosti účelu jako takového je spíše otázkou nastavení vnitřních hodnotících mechanismů a nástrojů na úrovni celé univerzity a – což je důležité – *všech* jejích součástí.

Z provedené analýzy je možné učinit závěr, že realizace aktivit spadajících do kategorie *internacionalizace* na Univerzitě Karlově představuje silnou stránku univerzity, avšak pro další rozvoj těchto aktivit prostřednictvím plánování strategických cílů, efektivity a účinnosti přijímaných opatření s nimi souvisejících v krátko- a střednědobém výhledu je nutné uskutečnit sběr a evidenci všech relevantních empirických dat a to zejména dat týkajících se mobilit studentů magisterského a doktorského studia³², resp. pracovníků na pozici „post-doc“ a alespoň v případě některých součástí univerzity též počtu cizojazyčných kurzů resp. počtu (ne)uznaných studijních výsledků v případě studentských mobilit.

³⁰ V případě zhodnocení aktivit IPC je však v budoucnu též nutné získání zpětné vazby od hlavní cílové skupiny tj. studentů UK.

³¹ Toto opatření realizované pilotní formou.

³² V této souvislosti se pochopitelně nabízí též zvážení sběru dat studentů bakalářského studia – v případě této cílové skupiny je však otázkou návratnost vynaložených zdrojů vzhledem k empirickým zjištěním.

Důležitým tématem při diskuzi o stanovení priorit v aktivitách internacionalizace by se též měla stát mobilita akademických pracovníků, zejména pak ve vztahu k mobilitě vyjíždějících akademických pracovníků univerzity v programech EU, a to vzhledem k nezanedbatelnému poklesu tohoto typu mobility mezi roky 2006 a 2007 (též v programu Erasmus); v tomto ohledu až vývoj v nejbližší budoucnosti prokáže, jedná-li se o krátkodobou anomálii – jak naznačují data za rok 2008 – či o začátek déletrvajícího trendu.

Internacionalizace na UK

	DZ/Akt.	Cíl UK	Indikátor	Nástroj
1	DZ	Rozvoj mobilit studentů na 10% Mgr., až 100% PhD.	Počet přijíždějících/ vyjíždějících studentů (v Mgr., PhD. Programech)	Mobilitní programy EU (zejména Socrates-Erasmus) Fond mobility Inf-por. Centrum
2	DZ	Rozvoj mobilit akademických pracovníků (AP)	Počet přijíždějících/ vyjíždějících AP	Mobilitní programy EU (zejména Socrates-Erasmus) Fond mobility Inf-por. Centrum
3	Akt. 05 Akt. 06 Akt. 07 Akt. 08	Prohloubit zapojení UK do mezinárodních programů, zejména v rámci EU Ve větší míře využívat mezinárodní programy mobilit, zejména programy EU ... Pro vytváření Mgr. programů s cílem zapojit se účinněji do programu Erasmus-Mundus využívat kromě standardní spolupráce i členství UK v mezinár. univerzitních sítích Výrazně podpořit zapojení UK do programů Erasmus-Mundus Využít stávající síť meziuniver. dohod k dalšímu rozšíření studijních programů v rámci programu Erasmus-Mundus, tyto programy akreditovat	Počet uzavřených dohod o spolupráci, z toho programy Erasmus-Mundus	Dohody o meziuniverzitní spolupráci Mobilitní programy EU (Erasmus-Mundus)
4	Akt. 05 Akt. 06	Podporovat vytváření společných studijních programů, zejména PhD., se zahraničními partnery Pro rozšíření mobility doktorandů podporovat vytváření společných PhD.studijních programů a dvojí vedení PhD. prací	Počet smluv o dvojím vedení doktorských prací (společně domácí a zahraniční školitel)	Odpovědní pracovníci UK Joint degree programy

	Akt. 07	Rozšířit počet společných PhD. studijních programů s prestižními zahr. univerzitami		
	Akt. 08	Rozšířit počet nových společných PhD. studijních programů s předními zahr. pracovišti nejméně na dvacet		
5	DZ	Podpora vzájemného uznávání Studijních výsledků		
	Akt. 06	U studentské mobility dbát na vzájemné uznávání studijních výsledků	Počet uznatelných (100%)/uznaných studijních výsledků	Odpovědní pracovníci UK
	Akt. 07	V rámci mezinárodních mobilit (Erasmus) dbát na včasné potvrzení budoucích uznatelných studijních povinností		
6	Akt. 05	Dokončit přehled prestižních zahr. univerzit a vědeckých institucí a navrhnout konkrétní plán rozvoje spolupráce	Počet prestižních zahr. univerzit/institucí k oslovení Seznam tematik ke spolupráci	
	Akt. 06	Upravit kritéria pro evaluaci meziuniverzitní spolupráce a rozšířit jejich aplikaci na další formy zahr. spolupráce s cílem vyhodnotit efektivitu všech zahr. aktivit UK; připravit či upravit stávající databáze spolupráce	Stávající/revidovaná kritéria Stávající/revidovaná databáze	Pověření pracovníci UK
	Akt. 09	Při uzavírání i obnovování smluv s prestižními světovými univerzitami a výzkumnými pracovišti klást důraz na doktorské studium, pobyty "post-doc" pracovníků a na rozvoj a aktivity v tzv. inovačním transferu	Počet smluv s prestižními zahr. univerzitami/pracovišti realizující Ph.D. stud. programy; počet mobilitních "post-doc" pracovníků	
7	DZ	Rozšíření a zkvalitnění kurzů v cizím jazyce	Stávající/optimální počet kurzů v ciz. jazyce	Odpovědní pracovníci UK

8	DZ	Vyšší zapojení Informačně-poradenského centra do podpory mobilit	Počet informací o možnostech využití mobil. programů	Pracovníci Informačně-poradenského centra
9	DZ	Vyšší podpora mobilit z Fondu mobility	Počet podaných /realizovaných žádostí Výše alokovaných finančních prostředků	Fond mobility Pracovníci Fondu mobility + pověření pracovníci UK (hodnocení)
	Akt. 05	Zhodnocení činnosti Fondu mobility od jeho založení		
	Akt. 07	Zhodnocení činnosti Fondu mobility z hlediska pořadí priorit	Pořadí priorit stávající/optimální	
	Akt. 08	Aktualizace priorit Fondu mobility pro podporu spolupráce s předními zahr. pracovišti a AP	Re-formulace priorit	
	Akt. 09	Analýza pobytů podpořených Fondem mobility; jejich porovnání s naplňováním závazků bilaterálních smluv UK za posledních pět let	Korelace smluvních závazků a podpořených pobytů	
10	Akt. 07	Připravit systém motivace akademických pracovníků pro spolupráci s předními světovými univerzitami ... [za tímto účelem] analyzovat možné formy podpory prac. pobytů významných odborníků na UK (např. tzv. sabbatical)	Počet zahraničních (významných) AP na UK, z toho dlouhodobě přednášející	Nabízené benefity Pracovníci UK a jejich kontakty Fond mobility
	Akt. 09	Připravit podmínky pro podporu pobytů zahraničních "post-doc" pracovníků na UK	Počet zahraničních "post-doc" pracovníků na UK	
11	Akt. 08	Připravit zasedání European Universities Association (EUA) v Praze v dubnu 2009	Harmonogram realizace	Pověření pracovníci UK Finanční prostředky UK, dalších subjektů

5. Sociální záležitosti

Dlouhodobý záměr věnuje sociální politice univerzity samostatnou část, v jejímž úvodu specifikuje pomoc sociálně potřebným studentům i studentům se speciálními potřebami a dále se zaměřuje na sociální zvýhodnění těch studentů, kteří vykazují úspěchy ve studiu a ve s ním spojených výzkumných, další tvůrčích či odborných činnostech. Koncepce sociální politiky by měla podle DZ navazovat na priority předcházejícího období, v němž byla vytvořena nová pravidla pro rozdělování ubytovacích míst na kolejích. Počet míst na kolejích vzrostl po získání nového areálu v Hostivaři, změněn byl stipendijní řád, podle něhož se poskytují vyšší stipendia za vynikající studijní výsledky a další účelová stipendia.

Koncepce sociální politiky se zaměřuje nejen na studenty, ale i na zaměstnance univerzity a na pomoc při řešení jejich problémů.

DZ formuluje osm priorit, které zohledňují především kvalitu a efektivitu práce a této oblasti.

I. Dlouhodobý záměr a jeho aktualizace

A. První cíl se vztahuje ke **studentům doktorského studia**, jejichž vynikající výsledky budou výrazněji podporovány než v minulém období. **Akt. 2004/05-2008/09** sociální záležitosti studentů-doktorandů nezmiňují, a to ani v částech týkajících se přímo sociálních záležitostí, ani v jiných částech, což znamená, že tato priorita se stala běžnou součástí fungování univerzity a není potřeba ji zmiňovat v aktuálních plánech.

B. Další cíl DZ vyžaduje aktualizovat **koncepci ubytování na kolejích a stravování v menzách**; změněná koncepce by měla brát v úvahu i možné změny dotační politiky státu v této oblasti. **Akt. 2004/05** na cíl navazuje ve třech směrech:

- dokončit optimalizaci menz;
- pokračovat v dosavadní koncepci ubytování, připravit varianty pro možnou změnu dotační politiky;
- v souladu s investičním programem pokračovat v rekonstrukci a modernizaci kolejí.

Akt. 2005/06 vyžaduje dokončení optimalizace provozu menz. V oblasti ubytování studentů aktualizace navazuje přímo na DZ ve smyslu kvality a efektivitu práce a vyžaduje, aby byly upraveny stávající podmínky pro ubytování s cílem maximálního vytížení lůžek a aby byla vyhodnocena pravidla pro udělování ubytovacích stipendií. Na aktualizaci pro předcházející rok navazuje v požadavku v případě potřeby pravidla upravit pravidla v souvislosti se změnou politiky státu. Také v investičním programu se předpokládá plynulé pokračování spočívající v rekonstrukci kolejí, které umožní zlepšovat podmínky ubytování studentů a jejich hostů. Sekundární cíl vyjadřuje kvalitativně nový požadavek této aktualizace a týká se mimostudijního života studentů, pro který by měly být vytvářeny vhodné podmínky.

Akt. 2006/07 plánuje projednat transformaci kolejí a menz a zahájit její realizaci. Zcela jasně je však navázáno na cíl DZ i aktualizace z předcházejících let v požadavku přizpůsobit transformaci plán optimalizace kolejí a menz a obdobně je tomu v případě investičního programu, kde je formulován požadavek přizpůsobit transformaci plán modernizace kolejí a menz. Aktualizace dále požaduje valorizovat stipendia v souladu se změnou Stipendijního řádu. Na požadavek podporovat mimostudijní aktivity navazuje v této aktualizaci další sekundární cíl vytvořit systém podpory zájmové a spolkové činnosti studentů.

Akt. 2007/08 je stručná, ale výstižná – požaduje zahájit transformaci kolejí a menz a následně i **Akt. 2008/09**, která ukládá zvolit a realizovat způsob transformace kolejí a menz v závislosti na rozhodnutí AS UK.

C. Třetí cíl se soustřeďuje na **podporu studentů s vynikajícími studijními výsledky** při zachování podpory pro sociální slabší studenty. DZ nijak neupřesňuje, jakým způsobem a do jaké míry by měly studijní výsledky ovlivňovat sociální podporu. **Akt. pro roky 2004/05, 2005/06, 2006/07, 2007/08** ani **2008/09** tuto prioritu nezmiňují.

D., E. Další dva cíle DZ jsou vzájemně provázané. První z nich požaduje zlepšit **informovanost v oblasti sociálního zajištění** pro uchazeče, studenty a akademické pracovníky, druhý **zlepšovat podmínky** pro studenty se speciálními potřebami (bezbariérové přístupy apod.).

Akt. 2004/05 zlepšování podmínek pro studenty se speciálními potřebami doplňuje požadavkem rozšiřovat aktivity v této oblasti a formuluje sekundární cíl využívat k tomu nadační projekty a granty. Explicitně nezmiňuje informovanost v oblasti sociálního zajištění, ale uvádí, že rozšiřování nejrůznějších aktivit by se mělo dít prostřednictvím Kanceláře pro studenty se speciálními potřebami, která nepochybně pomáhá zlepšovat i informovanost o těchto aktivitách.

Akt. 2005/06 vyžaduje pravidelné informace o aktivitách v sociální oblasti. Dále pak zlepšování služeb pro studenty se speciálními potřebami, kde by měla nadále významnou roli hrát Kancelář pro studenty se speciálními potřebami. Kvalitativně nový (sekundární) cíl formulovaný v této aktualizaci se týká zlepšování podmínek využití volného času na kolejích, aniž by však bylo podrobněji pojednáno, v čem bude zlepšování podmínek spočívat.

Akt. 2006/07 záležitosti týkající se informovanosti v oblasti sociální péče a aktivit pro studenty se speciálními potřebami explicitně nezmiňuje. Vyžaduje však vyhodnotit stávající podmínky studentů se speciálními potřebami v oblasti jejich studia a sociálního zabezpečení a nalézt efektivní možnosti jejich zlepšování.

Akt. 2007/08 vyžaduje připravit minimální standardy péče o studenty se zvláštními potřebami.

Akt. 2008/09 na předcházející rok přímo navazuje požadavkem „*Uvést do praxe opatření rektora Minimální standardy podpory poskytované studentům a uchazečům o studium se speciálními potřebami*“. Dále se zabývá jednotlivými subjekty této podpory, jejichž roli včetně cíleného vzdělávání je potřeba posílit.

F. Pátý cíl se týká **motivace akademických pracovníků** formou odměňování.

Akt. 2004/05 ukládá posilovat motivační prvky, ale nespecifikuje, jaké to budou prvky ani jakým způsobem se budou uplatňovat. **Akt. 2005/06** explicitně odměňování jako možnou motivaci pro akademické pracovníky nezmiňuje. **Akt. 2006/07** opět ekonomickou motivaci zmiňuje (stanovit ekonomické podmínky), a to pro projektovou činnost v oblasti celoživotního vzdělávání a v další činnosti. **Akt. 2007/08** ani **Akt. 2008/09** se už o motivaci dále nezmiňují..

G. Šestý cíl se zabývá **vytvořením podmínek pro stabilizaci akademického sboru**, a to především vytvořením podmínek pro mladé pracovníky nabídkou „startovacích“ bytů na kolejích. **Akt. 2004/05** explicitně na cíl DZ nenavazuje. **Akt. 2005/06** více méně opakuje cíl stanovený v DZ - podle možností zajistit podmínky pro stabilizaci zaměstnanců UK se zaměřením na mladé pracovníky, aniž by přesněji specifikovala, o jaké podmínky se jedná. **Akt. 2006/07** ukládá analyzovat a nalézt optimální variantu pomoci univerzity mladým pracovníkům v oblasti bydlení. **Akt. 2007/08** je poměrně konkrétní – vyžaduje připravit pravidla pro výběr zájemců o „startovací“ byty a pravidla pro jejich užívání. Dále stanovuje cíl Rekonstruovat jeden z objektů areálu v Hostivaři na „startovací“ byty. **Akt. 2008/09** ukládá zahájit provoz startovacích bytů, které budou dány k dispozici prvním zájemcům z řad mladých pracovníků UK (nikoli v Hostivaři, ale v objektu Krystal v Praze 6).

H. Poslední cíl se opět zaměřuje na pomoc akademickým pracovníkům, tentokrát prostřednictvím **sjednání výhodných sociálních programů pro pracovníky** (pojištění, půjčky apod.). **Akt. 2004/05** na prioritu DZ přímo navazuje požadavkem připravit sociální programy v rámci dané legislativy. **Akt. 2005/06** sociální programy nezmiňuje, zatímco **Akt. 2006/07** deklaruje cíl využít pro sociální programy pro zaměstnance Sociální fond a zahájit tyto programy na základě schválených pravidel. **Akt. 2007/08** ani **Akt. 2008/09** se už sociálními programy explicitně nezabývá, je proto možné konstatovat, že se výhodné sociální programy staly běžnou součástí fungování UK.

Cíle Dlouhodobého záměru a jeho aktualizací bylo pro přehlednost i pro další (analytickou) práci vhodné uspořádat do Tabulky, která je Přílohou k této kapitole.

V Tabulce (viz. Příloha) jsou obsaženy všechny cíle UK v oblasti sociálních záležitostí v období 2004-2009, včetně jejich modifikovaných formulací, zpřesnění a sekundárních cílů. Souhrn cílů lze formulovat následovně:

1. **Podpora doktorandů**
2. **Koncepce/transformace ubytovacích a stravovacích služeb**
3. **Podpora vynikajících studijních a odborných/výzkumných výsledků, sociální stipendia**
4. **Podmínky studia studentů se speciálními potřebami, informovanost této specifické skupiny studujících a osob, kteří s nimi pracují**
5. **Ekonomické motivační podmínky, stabilizace stavu zaměstnanců**
6. **Sociální podmínky**

II. Výroční zprávy

A. Stipendia doktorandů

Přestože aktualizace tento cíl nesledují, výroční zprávy sledují plánované cíle takto:

Výroční zpráva za rok 2004 uvádí, že pro výborné studenty doktorského studia poskytla nadace Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových 60 míst (počet míst zahrnuje též mladé výzkumné pracovníky s vynikajícími výsledky – viz prioritou g) v Hlávkově koleji s finanční podporou těmto studentům.

Výroční zpráva za rok 2005 dokumentuje poskytování řádných a účelových stipendií studentům doktorských studijních programů v Tab. III-7.

Výroční zpráva za rok 2006 konstatuje, že stejně jako každý rok poskytovala univerzita v souladu se Stipendijním řádem řadu stipendií, mezi nimi i stipendia studentům doktorských studijních programů. Dále uvádí, že nejzávažnější změny se staly ve stipendiích za vynikající výsledky (prospěchová stipendia), na které má podle Stipendijního řádu nárok alespoň 10% studentů fakulty, studijního programu nebo ročníku a výše stipendia se pohybuje mezi 9 – 18 000 Kč za akademický rok.

Výroční zpráva za rok 2008 podobně jako zpráva za rok předcházející informuje o řadě stipendií, které UK poskytuje a mezi něž patří i stipendia pro doktorandy. Zpráva konstatuje, že výše těchto stipendií (z veřejných prostředků) je nedostatečná, proto byla na UK provedena jejich valorizace, podle níž UK na stipendia doktorandů přispívá 20 mil Kč ročně. Uvádí též konkrétní hodnotu prospěchového stipendia, která se od roku 2007 mírně navýšila a byla v rozmezí 9 560 – 18 900 Kč.

B. Koleje a menzy

Výroční zpráva za rok 2004 uvádí seznam kolejí, počty žádostí o ubytování a počty skutečně ubytovaných studentů na základě Zásad ubytování. Zásady jako v minulých letech zohledňují prospěch (v prvních ročnících výsledek přijímací zkoušky), zatímco kritérium dojezdnosti už není kritériem zásadním. Zpráva konstatuje, že se nedaří uspokojit zájem všech žadatelů o preferované koleje v Praze a Plzni. Výroční zpráva zmiňuje problémy v hospodaření s lůžky na kolejích poskytované jiným osobám než studentům (nález kontroly v případě tzv. hostinských pokojů v roce 2003), na které vedení KaM neupozornilo a projednávání kapacity kolejí na akademický rok 2005/06 proběhlo tudíž obdobně. Přestože zisk z takto organizované doplňkové činnosti byl využit pro příslušné koleje, rozhodl rektor o nápravě v hospodaření a o vyvození zodpovědnosti za vzniklé problémy. Problém související se zavedením inkasních plateb vznikl na podzim roku 2004. Náprava nebyla možná ihned, avšak byl dodržen princip nepostihovat studenty za nesrovnalosti (neuhrazení platby), které nevznikly jejich zaviněním. Vedení UK, Sociální komise AS UK a Grémia kolejních rad našlo akceptovatelné řešení situace. V případě menz se výroční zpráva odvolává na schválenou koncepci („*Na základě schválené koncepce pokračovala první fáze transformace menz, zahrnující útlum těch neefektivních.*“) – a konstatuje, že investice do rozvoje menz byly odloženy vzhledem k závažným změnám v poskytování dotací na ubytování. Statistická data týkající se menz uvádějí tabulky III–9a,b.

Výroční zpráva za rok 2005 reaguje na změnu dotační politiky státu týkající se ubytování studentů a konstatuje, že byla přijata nová koncepce ubytování promítnutá do *Zásad ubytování studentů UK v akademickém roce 2005/2006*. V souvislosti se změnou dotační politiky byla přijata nová metodika stanovování cen za ubytování a vypracován nový systém elektronického podávání a vyhodnocování žádostí, oznámení výsledků, námitkového řízení a kompletní agenda stipendií na podporu ubytování. Mimo předpoklady a cíle DZ i aktualizací zpráva uvádí, že bylo z prostředků UK poskytnuto stipendium na ubytování ve výši téměř 3,5 mil Kč těm studentům, kteří nevyhověli globálním kritériím pro získání stipendia podle MŠMT, ale jejich žádost byla v souladu s kritérii UK. Zpráva se nezabývá reakcí na cíle aktualizace ve smyslu rekonstrukce a modernizace kolejí a zlepšování podmínek pro ubytování studentů i jejich hostů, ani sekundárním cílem aktualizace vytvářet vhodné podmínky pro mimostudijní život studentů. V souvislosti s menzami zpráva konstatuje, že pokračovala jejich transformace na základě schválené koncepce, že zahrnuje útlum nejméně efektivních provozů (konkrétní údaje v Tab. III-9a, 9b) a že vzhledem ke změnám v dotacích na ubytování byly investice do rozvoje dalších menz odloženy.

Výroční zpráva za rok 2006 uvádí, že se jednalo o první rok nového způsobu poskytování příspěvků na ubytování, který se projevil v zájmu o ubytování na kolejích (poklesu počtu žádostí), a to zejména při podávání žádostí na akademický rok 2006/2007 (třetí čtvrtletí roku 2006). Zpráva zmiňuje novou koncepci ubytování, která se promítla do Zásad ubytování studentů UK v roce 2006 a novou metodiku stanovování cen za ubytování vycházející z režijních nákladů. Další změnou bylo rozšíření možnosti celoročního zvýhodněného ubytování.

Výroční zpráva za rok 2007 potvrzuje vliv změny poskytování dotace na ubytování, která se již v předcházejícím roce projevila snížením zájmu o místa na kolejích, především na poklesu počtu přihlášek podávaných do prvního kola. V tomto roce byli již studenti plně seznámeni s podmínkami vyplácení přímé dotace a mohli porovnat bydlení na koleji s jinými možnostmi. Ze strany univerzity vedly nové podmínky spolu se zavedeným způsobem rezervování přiděleného místa na koleji k větší stabilitě ubytovacích služeb. Zpráva zdůrazňuje zavedení dvou nových druhů stipendií – stipendium na podporu ubytování a sociální stipendium, s jehož vyplácením se začalo v roce 2006 a uvádí o nich souhrnné údaje: v roce 2007 byla tato stipendia vyplácena cca 28 000 studentům. Využita byla dotace MŠMT ve výši 111 mil. Kč na ubytovací stipendia a 9 mil. Kč na sociální stipendia. Stipendia jsou poskytována jednotně na celé univerzitě, agenda podávání žádostí o tato stipendia a jejich vyřizování je kompletně realizována v elektronické podobě. Údaje o stravování uvádí výroční zpráva pouze v tabulkách bez jakýchkoli komentářů.

Výroční zpráva za rok 2008 informuje opět o výše uvedených dvou relativně nových typech stipendií – stipendium na podporu ubytování a sociální stipendium, která jsou stejně jako v roce předcházejícím poskytována na celé univerzitě jednotně a jejich vyřizování je realizováno v elektronické podobě. Kromě dotace na ubytovací stipendia získané z MŠMT doplňuje UK prostředky z vlastních zdrojů pro ty studenty, kteří nesplňují kritéria MŠMT, ale vyhovují částečně odlišným podmínkám, které stanovila UK. Zpráva dále uvádí, že došlo ke stabilizaci situace v ubytování studentů a to především proto, že podmínky poskytování dotací už byly v tomto roce dobře známy. Ke stabilitě vedlo též rezervování přiděleného místa na koleji oproti záloze. Ve srovnání s rokem předcházejícím došlo jen k nepatrnému poklesu zájmu o ubytování na kolejích. Údaje o stravování uvádí opět pouze tabulka bez komentáře v textové části zprávy.

C. Studenti s vynikajícími výsledky

Výroční zpráva za rok 2004 v textové části ani v tabulkové části reakci na tuto prioritu DZ neuvádí.

Výroční zpráva za rok 2005 uvádí, že na UK jsou poskytována stipendia za vynikající studijní výsledky a několik druhů mimořádných stipendií. Ze souhrnné informace k přiznaným stipendiím v Tab. III-7 však nelze dovodit závěry, která a kolik stipendií se týkají sociálně slabších studentů. Výroční zpráva dále zmiňuje 12. ročník prestižní Bolzanovy ceny za vynikající odborné a vědecké práce studentů všech stupňů studia, která navazuje na tradici univerzitních soutěží v oblasti studentské vědecké a odborné činnosti. Bez komentáře jsou v tabulkové části vedle Bolzanovy ceny uvedeny další ceny v tomto roce studentům udělené – cena Josefa Hlávky, cena ministra, cena rektora UK a další.

Stejně jako v předcházejících letech informuje Výroční zpráva za rok 2006 o různých druzích účelových stipendií. Zabývá se stipendii souhrnně (tj. implicitně i stipendii dostupnými pro studenty se speciálními potřebami). Uvádí, že přiznávání stipendií se na Univerzitě Karlově

řídí Stipendijním řádem, který taxativně vymezuje druhy stipendií na univerzitní úrovni, limity a další podmínky pro získání stipendia i základní procesní pravidla pro přiznávání stipendií. Ustanovení stipendijního řádu jsou na řadě fakult dále konkretizována fakultními pravidly. Podle výroční zprávy došlo k nejzávažnější změně ve stipendiích poskytovaných za vynikající studijní výsledky (prospěchová stipendia), na která má nárok alespoň 10 % nejlepších studentů dané fakulty, studijního programu nebo ročníku. Prospěchové stipendium se v tomto roce pohybovalo mezi 9 000 až 18 000 Kč za akademický rok. Obdobně jako v minulých letech uvádí výroční zpráva informaci o Bolzanově ceně, zmiňuje i cenu Josefa Hlávky, cenu rektora a cenu ministryně školství a bez dalších komentářů odkazuje na tabulky, uvádějící přehled těchto cen.

Výroční zpráva za rok 2007 potvrzuje platnost Stipendijního řádu obdobně jako v roce předešlém. Obdobně jako v roce předcházejícím byla vyplácena stipendia prospěchová a vynikajícím studentům uděleny ceny: Třem studentům byla udělena cena MŠMT, sedmnáct studentů obdrželo cenu Josefa Hlávky, pět studentů bylo oceněno cenou rektory a řada dalších cenou Bolzanovou.

Výroční zpráva za rok 2008 informuje o všech typech stipendií, která jsou vyplácena v souladu se Stipendijním řádem, včetně stipendií prospěchových, jejichž hodnota mírně narostla (9 450 – 18 900 Kč), jak už bylo uvedeno výše. Opět obdobně jako v předešlém roce byly vynikajícím studentům uděleny ceny rektora, Josefa Hlávky a tři absolventi obdrželi cenu ministra školství. V tomto roce byl přijat nový statut Bolzanovy ceny, která je podle něho udělována ve třech tématických kategoriích a je otevřena studentům všech studijních programů vyučovaných na UK.

D., E. Informovanost v oblasti sociálního zajištění, podmínky studia studentů se speciálními potřebami

Výroční zpráva za rok 2004 konstatuje, že byla věnována mimořádná pozornost zajištění podmínek studia i pobytu na univerzitě pro studenty se speciálními potřebami. Cíle plnila Kancelář pro studenty se speciálními potřebami, která studentům poskytovala informace, poradenskou službu, technickou pomoc a sloužila jako kontaktní místo. Pracovníci Kanceláře společně se specializovanými pedagogy fakult zajišťovali:

- asistenční služby,
- speciální informační služby,
- webové stránky,
- speciální software v knihovnách, studovnách, laboratořích,
- skenování studijní literatury,
- pomoc při realizaci zahraničních mobilit studentů,
- pomoc při zřízení a vybavení nových míst na kolejích, včetně organizace sportovního života.

Nadační projekty patrně nebyly získány, avšak Kancelář organizovala a koordinovala celouniverzitní projekt *Zkvalitňování podmínek studia handicapovaných studentů na UK*. Statistická data v tab. III–7, 10a, 10b, 10c (tyto tabulky neposkytují data o studentech se speciálními potřebami) a 11 výroční zprávy dokladují počty vyplacených různých typů stipendií, využití lůžek na kolejích, ceny za ubytování a za stravování. Výroční zpráva nespecifikuje, jak byly zlepšeny podmínky pro studenty se speciálními potřebami.

Výroční zpráva za rok 2005 odkazuje na Tabulku III-11, která přehledně uvádí počet studentů se speciálními potřebami. Zpráva zdůrazňuje cíl umožnit handicapovaným studentům pokud

možno standardní zapojení do všech činností a maximální možnou integraci mezi ostatní studenty. V dalším textu reaguje především na prioritu DZ jako takového, rozlišuje jednotlivé skupiny studentů se speciálními potřebami a uvádí, že: a) pokračuje snaha zcela nebo alespoň částečně zpřístupnit budovy UK (výukové prostory, knihovny, koleje, menzy) pro potřeby pohybově postižených studentů; b) pro zrakově postižené studenty je zajišťována studijní literatura v potřebné formě (elektronické texty, zvětšený tisk, materiály v Braillově písmu, eventuálně zvukové nahrávky); postupně jsou zpřístupňovány fondy knihoven (speciální software, skenery). Vybrané budovy jsou postupně vybavovány orientačním systémem (orientační zvukové majáčky, popisky v bodovém písmu, reliéfní plány); c) sluchově postiženým studentům jsou poskytovány studijní materiály v potřebné formě, zvýhodněné kopírování, v případě potřeby je jim zajišťováno asistenční tlumočení. Vybrané učebny jsou technicky vybaveny například indukční smyčkou. Všichni studenti s těžkým zdravotním postižením mohou využívat asistenční služby, speciální pracoviště a poradny (speciálně technicky upravená pracoviště, laboratoře, centrum sportovních aktivit zdravotně postižených studentů UK atd.). Prostřednictvím kontaktních osob na fakultách mohou požádat o úpravu studijního plánu stejně tak jako o možnost studia v zahraničí, např. v rámci programu Socrates/Erasmus. Mají nárok na přednostní ubytování na kolejích UK.

Cíle Aktualizace zlepšovat služby pro studenty se speciálními potřebami jsou podle výroční zprávy velmi dobře naplňovány, vesměs se však jedná o kvalitativní posouzení. Obdobně to platí o zajišťování informací o nabídce poskytovaných služeb a informací pro uchazeče o studium, které jsou poskytovány prostřednictvím Kanceláře pro studenty se speciálními potřebami. Kancelář slouží též jako celouniverzitní kontaktní místo pro handicapované studenty, poskytuje poradenské služby a nadále koordinuje celouniverzitní rozvojový projekt *Zkvalitňování podmínek studia handicapovaných studentů na UK*. Zpráva se zmiňuje o možnosti využívání centra sportovních aktivit zdravotně postižených studentů, což je nepochybně první fáze uskutečňování cíle zlepšit podmínky pro využití volného času těchto studentů.

Obdobně jako výroční zpráva za rok 2005 reaguje i Výroční zpráva za rok 2006 na prioritu DZ i na Aktualizaci pro rok 2005/06. Jak uvádí zpráva, UK trvale usiluje o optimální integraci studentů se speciálními potřebami (zdravotním handicapem) v oblastech sociální, studijní i vědecké a vytváří prostředí, které umožní jejich standardní zapojení do struktury a života univerzity. Pro skupiny studentů s různými potřebami spojenými s jejich zdravotním stavem jsou vytvářeny odpovídající podmínky - průběžně jsou prostory vybavovány nájezdovými rampami, schodolezy a dalšími úpravami, které zohledňují potřeby tělesně postižených studentů. Pro zrakově postižené studenty pokračuje zajišťování studijní literatury v adekvátní formě (elektronické texty, zvětšený tisk, materiály v Braillově písmu, zvukové nahrávky), objekty univerzity byly postupně opatřovány orientačním systémem (zvukové majáčky, popisky v bodovém písmu apod.). Pro sluchově postižené studenty byly poskytovány speciální studijní materiály a mohli začít využívat i tlumočnických služeb. Vybrané učebny byly vybaveny indukční smyčkou a infra-vysílačem. Všichni studenti se speciálními potřebami mohli využívat asistenčních služeb, speciálních pracovišť a poraden, kopírování studijních materiálů v prostorách Informačně-poradenského centra UK zdarma. Nadále slouží jako kontaktní místo Kancelář pro studenty se speciálními potřebami. Poskytuje informace o studiu uchazečům i studentům a poradenské služby a nadále koordinuje projekt „*Podpora studentů se speciálními potřebami na UK*“. Kontaktní osoby připravené pomoci handicapovaným studentům působí také na fakultní úrovni. Naplňován je i cíl umožnit studentům se speciálními potřebami rozvíjet mimostudijní činnost - mohou vyzkoušet lyžování, vodní sporty a například i cyklistiku. Zkvalitnění života studentů se speciálními potřebami

podporuje i fakt, že získali nárok na přednostní ubytování na kolejích UK, což není jako cíl uvedeno ani v DZ ani v jeho aktualizacích.

Výroční zpráva za rok 2007 reaguje na Aktualizaci pro rok 2007/08 a konstatuje, že byla dokončena příprava dokumentu *Minimální standardy podpory poskytované studentům a uchazečům o studium se speciálními potřebami na UK*. Posláním dokumentu bude deklarovat a definovat práva studentů a uchazečů o studium, kteří se připravují na budoucí povolání studiem na UK. Podpora studentům se specifickými potřebami byla nadále poskytována jednotlivými fakultami a dalšími pracovišti UK, které vzájemně spolupracují. Kontaktním centrem zůstává Kancelář pro studenty se speciálními potřebami, která zajišťuje informovanost studentů a pracovníků UK, poskytuje poradenské služby, koordinuje celouniverzitní projekty zaměřené na oblast podpory studentů se speciálními potřebami a kooperuje s kontaktními osobami pro tyto studenty na jednotlivých fakultách UK.

Výroční zpráva stručně uvádí výčet služeb, které jsou pro podporu studia handicapovaných studentů poskytovány. V tomto smyslu byla provedena řada technických úprav eliminujících bariéry při studiu, PF a ETF doplnily pro studenty se zrakovým postižením systém nápisů v Braillově písmu, pokračovala digitalizace a tisk učebních textů na KTF UK, MFF UK, ETF vybavila pro studenty se sluchovým postižením vybrané učebny zvukovým zařízením s možností elektronického zápisu a zařízením pro bezdrátový přenos zvuku do infra-sluchátek a indukční smyčkou. Studenti se speciálními potřebami mohli využívat výuky cizích jazyků v modifikované formě prostřednictvím studovny Mediáteký JC FF UK a navštěvovat kurzy pořádané Ústavem jazykové a odborné přípravy. Širokou nabídku služeb nabízela i ostatní speciální pracoviště a poradny. Významným nástrojem kompenzace zdravotního znevýhodnění studentů při plnění studijních povinností byly rovněž asistenční služby při studiu. Přehled informací o službách studentům se speciálními potřebami je uveden v tabulkové části výroční zprávy.

Také Výroční zpráva za rok 2008 se podrobně věnuje situaci studentů ze znevýhodněných skupin. Opět potvrzuje, že UK dlouhodobě usiluje o integraci studentů se zdravotním znevýhodněním. Systém podpory znevýhodněných studentů je stále rozvíjen jako decentralizovaný, tj. zajišťovaný především kontaktními osobami na jednotlivých fakultách. Centrálně nadále působí Kancelář. Od října 2008 je v platnosti opatření rektora, které stanoví Standardy podpory pro znevýhodněné studenty, vypracované na základě návrhu sítě UNICA k vytvoření celoevropské standardizace podpory znevýhodněných studentů. Výroční zpráva pak uvádí řadu dalších konkrétních opatření, která znevýhodněným studentům pomáhají nejen ve studiu, ale i v běžném životě – například bezbariérové ubytování na kolejích pro mimopražské studenty.

F. Motivace akademických pracovníků

Výroční zprávy za sledované období nezmiňují ekonomickou motivaci pro akademické pracovníky ani v textu, ani neuvádí žádná data v tabulkové části.

G. Stabilizace akademického sboru

Výroční zpráva za rok 2004 konstatuje, že pro mladé pedagogické a vědecké pracovníky UK s vynikajícími výsledky poskytla nadace Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových 60 míst (počet míst obsahuje též počet míst pro vynikající studenty – doktorandy) v Hlávkově koleji s finanční podporou. Výroční zpráva za rok 2005 ani za rok 2006 o podmínkách pro mladé pracovníky s cílem stabilizace zaměstnanců nehovoří. Z tabulky III – 10a pro roky 2004 – 2006 je vidět, že v letech 2004 a 2005 nebyla pro ubytování zaměstnanců v kolejích určena

žádná lůžka, v roce 2006 bylo pro tento účel vyčleněno 115 lůžek (v souladu s aktualizacemi pro roky 2005/06 a 2006/07), jejichž cílem je pomoci mladým pracovníkům v oblasti ubytování. O analýze optimální možnosti pomoci mladým pracovníkům (Akt. 2006/07) výroční zpráva nehovoří. Výroční zprávy za rok 2007 a 2008 se obdobně jako zprávy z předešlých let také explicitně podmínkám pro mladé pracovníky nevěnují.

H. Sociální programy

V textu ani v tabulkové části Výroční zprávy za rok 2004 a za rok 2005 není tento cíl a případně jeho plnění zmíněno. Reakce je až ve Výroční zprávě za rok 2006, která uvádí, že v souladu s novelou zákona byl od 1.1.06 zřízen Sociální fond, a to povinně na každé fakultě v rozsahu alespoň 1,3% mzdových nákladů příslušného roku. Z fondu se v roce 2006 vyplácely příspěvky na penzijní pojištění nebo soukromé životní pojištění. Byly stanoveny podmínky nároku pro příspěvek (5 let pracovního poměru na plný úvazek a vlastního spoření alespoň 500 Kč měsíčně s kompetencí fakult částku navýšit i přiznat příspěvek dalším zaměstnancům). Výroční zprávy za rok 2007 a 2008 o sociálních programech a Sociálním fondu nehovoří, takže je možné předpokládat, že se tyto záležitosti staly běžnou a rutinní činností.

III. Analýza

Analýza sociálních záležitostí v období 2004-2008 využívá především veřejně dostupných dokumentů, kterými jsou Dlouhodobý záměr, jeho každoroční aktualizace a výroční zprávy za roky 2004, 2005, 2006, 2007 a 2008. Doplnující, zejména kvalitativní údaje, byly získány ze společných diskusí vedení UK a pracovníků CSVŠ, v.v.i. Cíle v sociálních záležitostech, které formuluje DZ, jsou v aktualizacích v některých případech znovu zmíněny, často zpřesněny nebo modifikovány, případně jsou doplněny sekundární cíle. Z nich jsou vydefinovány souhrnné cíle, jejichž míru naplnění lze empiricky analyzovat pomocí kvantitativních a kvalitativních indikátorů, které poskytují jednotlivé výroční zprávy.

Analýza se postupně zabývá souhrnnými cíli 1. – 9. a sleduje přitom následující kvantitativní (případně kvalitativní) indikátory:

- a) Počet poskytovaných doktorandských stipendií.
- b) Naplňování koncepce transformace kolejí a menz.
- c) Počty žádostí o ubytování na kolejích, počty vyřízených žádostí.
- d) Využití kapacity kolejí pro ubytování zaměstnanců a příležitostnému ubytování hostů UK.
- e) Počet vydaných jídel pro studenty.
- f) Projednání/přizpůsobení/zahájení transformace kolejí a menz (kvalitativní indikátor).
- g) Změny v poskytování prospěchových stipendií.
- h) Výše a počet poskytovaných stipendií a cen za vynikající výsledky ve studiu.
- i) Počet studentů se speciálními potřebami, počet projektů v této oblasti; Minimální standardy pro studenty s postižením.
- j) Úkoly a odpovědnost Kanceláře pro studenty se speciálními potřebami (kvalitativní indikátor).
- k) Informační/koordinační zázemí pro studenty se speciálními potřebami.
- l) Kvalitativní posouzení péče o studenty se speciálními potřebami.
- m) Motivační prvky v odměňování (kvalitativní indikátor).
- n) Zlepšené podmínky bytové situace mladých pracovníků (kvalitativní indikátor).
- o) Rekonstrukce objektu v kolejích v Hostivaři, počet „startovacích“ bytů.

- p) Počet a typ sociálních programů.
- q) Zřízení Sociálního fondu.

1. Podpora studentů doktorského studia

Cíl podporovat studenty doktorského studia, zejména ty, kteří dosahují vynikající výsledky, je pouze součástí DZ, aktualizace se jím nezabývají. Ve výročních zprávách lze sledovat vývoj indikátoru a), tj. počet vyplacených doktorských stipendií i počet účelových stipendií pro doktorandy (viz. tabulka Stipendia doktorandů). Počet stipendií pro doktorandy ve sledovaném období stále mírně narůstal, což ale jednoznačně souvisí s počtem těchto studentů. Účelová stipendia uvádějí výroční zprávy souhrnně, bez rozlišení důvodu jejich poskytnutí.

Stipendia doktorandů		
Rok/ počet stipendií	Doktorandská stipendia	Účelová stipendia pro doktorandy
2004	2 684	967
2005	2 798	976
2006	2 953	922
2007	3 035	904
2008	3 278	806

Významná pomoc pro výborné studenty doktorského studia poskytla nadace Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových. Jednalo se 60 míst (počet míst zahrnuje též mladé výzkumné pracovníky s vynikajícími výsledky) v Hlávkově koleji s finanční podporou těmto studentům. Další výraznou podporou umožnila změna ve stipendiích za vynikající výsledky (prospěchová stipendia), na které má podle Stipendijního řádu nárok alespoň 10% studentů fakulty, studijního programu nebo ročníku. Výše stipendia (v roce 2008) se pohybuje mezi 9 450 – 18 900 Kč za akademický rok. Kvantitativní indikátor a) sledující počet stipendií narůstá, v případě účelových stipendií není trend jednoznačný.

Doporučení

Kvalitě informace v souvislosti s cílem DZ podporovat vynikající studenty doktorského studia by přispělo rozlišení účelu poskytovaného účelového doktorského stipendia; ke kvantitativnímu posouzení by také přispěla informace o vyplacené celkové částce účelového stipendia. Závislost výše stipendia na vynikajících výsledcích (pokud to tak je), nelze z tabulky III-7 (resp. III-7a) ani z textu zprávy vysledovat; vysvětlení by zvýšilo informační hodnotu výroční zprávy. Zpráva explicitně neuvádí, zda změna Stipendijního řádu, tj. nárok 10% studentů na stipendium a výše stipendia, platí také pro doktorandy.

2. Koncepce/transformace ubytovacích a stravovacích služeb

Do koncepce a následné transformace ubytovacích a stravovacích služeb na univerzitní úrovni zasáhly změny z úrovně státu, které změnily nepřímé dotace na ubytování na dotace přímé, zatímco o dotacích na stravování se s větší či menší intenzitou stále diskutuje, ale zatím zůstávají v nezměněné podobě, jde tedy o dotace nepřímé. Nový způsob rozdělování státní dotace na ubytování vyvolal nutnost zpracovat algoritmus pro přidělování přímé dotace na úrovni univerzity. Indikátor c) sledující počet studentů ubytovaných na kolejích, jak je dokumentuje příslušná tabulka (Ubytování na kolejích), je potřeba interpretovat v souladu se změnami, ke kterým ve sledovaném období docházelo.

Ubytování na kolejích					
	Místa na kolejích celkem	Počet žádostí	Kladně vyřízené žádosti	Místa pro ubytování zaměstnanců	Místa pro ubytování hostů UK
2004	13 863	15 192	12 696	0	342
2005	13 894	13 671	11 230	0	485
2006	13 678	12 914	11 695	115	391
2007	13 675	14 316	13 064	115	407
2008	13 585	14 583	13 128	115	285

V roce 2004 se ubytování řídilo *Zásadami ubytování*, které stanovil svým opatřením rektor. Posuzování žádostí u prvních ročníků zohledňovalo výsledek přijímací zkoušky, u vyšších ročníků se bodoval studijní prospěch, časová dojezdnost již kritériem v té době nebyla. V roce 2005 se poprvé vyplácely přímé dotace, a sice za poslední čtvrtletí tohoto roku. Nová státní politika se promítla do úprav Zásad ubytování, studentům je stipendium na ubytování vypláceno podle kritérií stanovených ve Stipendijním řádu. Ceny za ubytování v souladu s novou metodikou vycházejí ze skutečných režijních nákladů. Univerzita stanovila kritéria pro získání stipendia na podporu ubytování částečně odlišná od rámcových kritérií MŠMT. Z vlastních prostředků poskytuje ubytovací stipendia pro studenty, kteří nesplnili podmínky MŠMT, ale vyhověli kritériím, která stanovila univerzita (v roce 2008 pro tento účel UK vyhradila částku 20 mil Kč).

Rok 2006 byl první rokem plného přechodu na přímé dotace na ubytování studentů a nový způsob financování se projevil v poklesu podávaných žádostí o ubytování pro akademický rok 2006/07. Významnou změnou bylo rozšíření možnosti celoročního zvýhodněného ubytování.

Rok 2007 je možné podle výroční zprávy považovat za rok, kdy studentům byly již nové podmínky ubytování všeobecně známy, měli možnost porovnat ubytování na kolejích s jinými možnostmi a mohli se tedy v této oblasti odpovědně rozhodovat. Vedení UK považuje za příspěvek ke stabilitě využívání ubytovacích služeb nový způsob rozhodování o vyřizování žádostí: Obecně platí, že bodové hodnocení se užívá v době hlavního rozdělování míst na kolejích (první kolo). Po uzavření tohoto procesu platí pravidlo, že ubytován je ten, kdo si požádá, je-li volné místo; žádná jiná pravidla či bodování se již nevyužívají. Univerzita nadále poskytuje z vlastních prostředků ubytovací stipendia těm studentům, kteří nevyhoví obecným požadavkům MŠMT, ale splňují kritéria UK. Na některých kolejích stále přetrvává převis poptávky po ubytovacích místech nad nabídkou, a to zejména v případě preferovaných kolejí k Praze a Plzni. Obecně bylo ve sledovaném období kladně vyřízeno 83-90% žádostí (indikátor c)). Přestože je období od změny dotací ještě velmi krátké, změněné *Zásady, kritéria pro poskytování stipendií* i algoritmus podávání a vyřizování žádostí o ubytování vykryštalizovaly do určité podoby a podle výroční zprávy je možné považovat situaci za stabilní (kvalitativní indikátor b)). Vypracování nového systému elektronického podávání a vyhodnocování žádostí, oznámení výsledků, námitkového řízení a kompletní agenda stipendií na podporu ubytování významně vylepšuje efektivitu řešení všech záležitostí týkajících se kolejí. Výroční zprávy uvádějí výši kolejného, která pro studenty po roce 2005 v souvislosti s přechodem na přímé dotace výrazně stoupla a v následujících letech jenom velmi mírně narůstá (z 2290 na 2321 Kč pro buňkový systém a z 2046 na 2 074 Kč pro vícelůžkové pokoje mezi roky 2007 a 2008).

Počtu ubytovaných zahraničních studentů se věnují bez interpretace příslušných statistických dat pouze tabulky v příloze výročních zpráv. Uvádějí celkové počty ubytovaných

zahraničních studentů ve členění na muže a ženy, aniž by bylo možné sledovat, zda jde o dlouhodobé či krátkodobé pobyty, země, jejichž studenti se v ČR ubytovávají na kolejích apod.

Část kapacity kolejí, pohybující se ve sledovaném období kolem 400 lůžek, je využívána pro ubytování příležitostných hostů (indikátor d)), což je v souladu s cílem Akt. 2005/06, který požaduje zlepšení podmínek „*ubytování studentů a hostů UK*“. Výroční zprávy se kromě souhrnných dat uvedených v tabulkové části těmto záležitostem explicitně nevěnují. V letech 2006 až 2008 bylo podle výročních zpráv využito vždy 115 lůžek pro ubytování zaměstnanců (na rozdíl od předchozích dvou let, kdy pro tyto účely kolejní kapacita vyčleněna nebyla). Výroční zpráva neuvádí, zda a v jaké míře se jednalo o využití ubytování na kolejích pro přechodné ubytování mladých pracovníků (cíl G - DZ). Využití kapacity kolejí pro oba výše uvedené účely souvisí patrně také s cílem efektivního využívání veškeré ubytovací kapacity.

Optimalizace menz je podložena požadavkem na efektivitu. Z rozhovorů s vedením UK vyplynulo, že se vyhodnocují míru ztrátovosti jednotlivých provozů a v případě potřeby se provoz některých menz utlumují, případně jsou neefektivní provoz zavírány. Výroční zprávy informují o tom, které menzy byly z výše uvedených účelů uzavřeny (v roce 2004 byl uzavřen blok menzy 17. listopadu, zatímco provoz nové menzy v téže lokalitě byl zahájen, v roce 2005 byl ukončen provoz dvou menz, v roce 2006 byla v jedné z menz zahájena rekonstrukce, která byla v roce 2008 dokončena).

Výše stravného pro studenty zůstává stejná. Zajímavý je vývoj počtu vydaných jídel pro studenty: v jednotlivých letech za období 2004 – 2008 se jednalo o 1 328 100, 1 688 476, 1 535 322, 1 498 071 a 1 034 353 jídel. Mírný pokles vydaných jídel (indikátor e)) může odpovídat zrušení či rekonstrukci několika menz, ale také snižujícím se zájmu o tento způsob stravování.

Diskuse s vedením UK osvětlila, že transformace kolejí a menz (indikátor f)) má časové zpoždění, skutečný rozběh transformace začal až po nástupu nového rektora do funkce. Cílem transformace je posunout ubytovací a stravovací služby studentům tak, aby jejich řízení nezatěžovalo řídicí orgány univerzity. Do nově budovaného řízení kolejí a menz budou zahrnuti studenti. Majetek, který v současné době univerzita vlastní, bude v jejím vlastnictví i po transformaci ponechán. V přípravě transformačního procesu působí problémy nestejná pravidla pro přidělování státní dotace na stravování (nepřímá dotace) a na ubytování (přímá dotace), se kterou se musí budoucí provoz kolejí a menz vyrovnat (pokud nedojde ke změně na státní úrovni).

Doporučení

Vzhledem ke stále narůstajícímu počtu zahraničních studentů a obecně narůstajícímu významu mobility studentů by se měl DZ (strategie ubytování zahraničních studentů) i výroční zpráva podrobněji (ze zprávy není možné posoudit, kolika zahraničním studentům bylo skutečně ubytování poskytnuto) věnovat kapacitě vyčleněné pro tyto účely a naplňování plánů v této oblasti.

Efektivní využívání kapacit kolejí nepochybně souvisí s využitím ubytovací kapacity pro ubytování zaměstnanců a hostů UK. Výroční zprávy v tomto ohledu přímo nereflktují cíle DZ a upřesňující cíle aktualizací (např. týkající se bydlení mladých pracovníků a nabídky přechodného ubytování pro překlenutí obtížného období ve výroční zprávě), ale z tabulkové části nelze statistické údaje detailněji posoudit a vyhodnotit indikátor d). O významu stravování v menzách a případném přechodu na přímé dotace se stále diskutuje. Důvody

poklesu (pokud bude trvalý) vydaných jídel na UK by mohly přispět k této diskusi a případnému zavedení/nezavedení změn. Podrobné sledování a popis plnění transformačních cílů UK v oblasti kolejí a menz může v případě jejich úspěšného plnění sloužit jako příklad dobré praxe i pro jiné vysoké školy.

Výroční zprávy se prakticky nezabývají sekundárním cílem Akt. 2005/06 „Vytvářet vhodné podmínky pro mimostudijní život studentů“ (kromě studentů se speciálními potřebami) ani dalším sekundárním cílem Akt. 2006/07 „Vytvořit systém podpory zájmové a spolkové činnosti studentů“. V roce 2008 přitom byly vytvořeny legislativní podmínky pro podporu studentské spolkové činnosti, včetně zázemí např. v podobě Studentského klubu v Celetné 20. Bylo by proto vhodné plnění těchto cílů ve VZČ důsledně zachytit. Sledování dopadu různých kvalitativních změn (poskytování ubytování pro zaměstnance, ubytování pro hosty, rozšíření možnosti celoročního zvýhodněného ubytování, podmínky pro mimostudijní život studentů (pokud se nějaké vytvoří), případné snižování zájmu o stravování v menzách apod.) a jejich vyhodnocení by mohlo být důležitým podkladem pro budoucí nové uspořádání a řízení ubytovacích a stravovacích služeb studentům.

3. Podpora vynikajících studijních a odborných/výzkumných výsledků, sociální stipendia

Cílem DZ je „Při sociálním zvýhodňování studentů nadále upřednostňovat jejich dobré výsledky ve studiu a zvláště v odborné a vědecké činnosti.“ Aktualizace přímo na tento cíl nenavazují a tudíž je možné předpokládat, že ocenění dobrých výsledků studia je běžnou součástí fungování univerzity. Za vynikající výsledky je studentům poskytováno tzv. prospěchové stipendium. V oblasti těchto stipendií došlo k výrazným změnám, o kterých poprvé hovoří výroční zpráva za rok 2006. Na prospěchové stipendium má nárok 10% nejlepších studentů fakulty, studijního programu nebo ročníku a jeho výše se v současné době (rok 2008) pohybuje v rozmezí 9 450 – 18 900 Kč za akademický rok. V roce 2007 byla situace obdobná, výše stipendia zůstala prakticky ve stejném rozmezí. Kvalitativní indikátor sledující vývoj podpory vynikajících studentů (indikátor g)) potvrzuje skutečnou reálnou a vysokou podporu těchto studentů. Nárůst počtu prospěchových stipendií (zejména v posledním období) dokumentuje tabulka „Stipendia“ (indikátor h)). Výrazně a soustavně narůstá také počet účelových stipendií. Účely přiznání těchto stipendií jsou součástí Stipendijního řádu, výroční zpráva je nijak nekommentuje. Vzhledem k tomu, že vývoj počtu stipendií podle různých účelů se vyvíjí různě, komentář k této problematice by přispěl k informační hodnotě výroční zprávy.

Stipendia			
	Počet prospěchových stipendií	Počet účelových stipendií (pregraduální)	Počet udělených cen (ceny mininstra)
2004	1 433	2 038	30 (1)
2005	2 051	2 579	30 (1)
2006	1 541	2 828	33 (2)
2007	3 016	2 991	28 (3)
2008	3 008	2 264	*/ (3)

*/ Srovnávat celkový počet cen ve sledovaném časovém období je problematické vzhledem ke změně statutu Bolzanovy ceny.

Výrazné změny také doznala stipendia na podporu ubytování studentů, která jsou podrobně pojednána v části 2. Další zásadní změnou bylo zavedení sociálního stipendia (změna zákona), které je vypláceno od roku 2006. Počty studentů, kteří stipendia na ubytování a

sociální stipendia pobírají, jsou uvedeny ve výročních zprávách souhrnně, upřesnění této informace by bylo prospěšné.

Další kvantifikaci (indikátor h)) vynikajících studentských výsledků umožňuje sledování počtu různých cen, které studenti získali. Výroční zprávy udávají podrobná data o cenách v tabulkové části, kde jsou i jména studentů, kteří jednotlivé ceny získali. Počty cen za jednotlivé roky sledovaného období se mění jen velmi málo, za významné je možno považovat nárůst počtu cen udělených ministryní/ministrem školství.

Doporučení

Bylo by vhodné komentovat podrobněji účelová stipendia, jejichž vývoj je různý a k porozumění tabulkám by bylo třeba prostudovat Stipendijní řád. Rozlišení počtu studentů pobírajících stipendium na podporu ubytování a sociální stipendium by zlepšilo orientaci čtenářů výroční zprávy i sledování časových řad v těchto záležitostech.

4. Podmínky studia studentů se speciálními potřebami, informovanost této specifické skupiny studujících a osob, kteří s nimi pracují

Dlouhodobý záměr i jeho aktualizace se zabývají studenty se speciálními potřebami s cílem zajistit jim co nejlepší podmínky pro studium a zároveň je o všech možnostech v maximální možné a dostupné míře informovat. Základní a jeden z mála kvantifikovatelných indikátorů je počet těchto studentů v jednotlivých letech uváděný ve výročních zprávách (150, 137, 130, 116 a 123) v členění podle fakult. Z rozhovorů s vedením UK však vyplynulo, že jde o data, která nejsou plně vypovídající o skutečném stavu, protože přesný počet těchto studentů je obtížné zjistit. Do evidence jsou totiž zahrnuti pouze ti studenti, kteří se sami do této skupiny hlásí, a to především prostřednictvím žádostí o různé služby. Jejich počet je tudíž stanoven pouze odhadem, neexistuje centralizovaná databáze těchto studentů.

Filosofie přístupu ke studentům se speciálními potřebami, která je založena na principu maximálního integrování mezi ostatní studenty a na snaze nevytvářet uzavřené enklávy, vyplynula z diskuse s vedením UK, není však výrazně zmíněna v žádném ze sledovaných dokumentů.

Speciální služby jsou orientovány na různé typy zdravotního postižení, studentům jsou pouze nabízeny a je na nich, které služby si vyberou a jak je využijí. Výroční zprávy uvádějí velké množství aktivit, které handicapovaným studentům pomáhají a umožňují maximálně se začlenit mezi ostatní studenty. Jde o stavební a další úpravy na budovách, zvláštní úpravy studijních materiálů podle typu postižení, asistenční služby, speciální pracoviště, poradny apod. Za výraznou charakteristiku péče o studenty se speciálními potřebami je nutno považovat nabídku k začlenění do sportovních a dalších volnočasových aktivit. V návaznosti na tento trend jsou upravovány i další standardní akce jako například rektorský den tak, aby tito studenti nebyli z důvodu handicapu z akcí vyčleňováni. Další velmi pozitivní a obecně použitelný příklad dobré praxe je přednostní nárok těchto studentů na ubytování na kolejích UK, v případě potřeby i s asistentem, stejně jako podpora možnosti studia v zahraničí.

Starost o handicapované studenty je decentralizovaná na úroveň fakult, v rámci rektorátu není zřízeno centralizované pracoviště. Základní tým pro zajišťování péče je založen na kontaktních osobách jednotlivých fakult. Kromě péče o studenty se tento tým podílel na několikaleté práci při vytváření dokumentu o minimálních standardech pro studenty s postižením, který byl v roce 2008 zveřejněn jako Opatření rektora (kvantifikovatelný

indikátor i)). Formulace dokumentu vystihují stanovisko univerzity a jsou volné do té míry, aby vyhověly aktivitám všech fakult, na nichž handicapovaní studenti studují.

Naopak jako celouniverzitní kontaktní a informační místo pro handicapované studenty slouží Kancelář pro studenty se speciálními potřebami a pro uchazeče o studium (spolupracuje s IPC), která zajišťuje informovanost o nabídce služeb pro studenty se speciálními potřebami, poskytuje poradenské služby a koordinuje níže citovaný rozvojový projekt (indikátor j)). Péče o studenty se speciálními potřebami je finančně náročná. UK proto již od roku 2003 pravidelně žádá o rozvojový projekt „Zkvalitňování podmínek studia handicapovaných studentů na UK“ (v rámci rozvojového programu MŠMT), jehož řešiteli jsou jednotlivé fakulty, specializovaná pracoviště i rektorát UK. Do projektu se v průběhu let zapojilo 10 fakult (kvantifikovatelný indikátor i)). Významnou kladnou stránkou projektu je rozvoj spolupráce fakult, která umožňuje nabízet služby jedné fakulty také studentům fakult ostatních. Analýza realizovaných projektů v období 2003-2008 dovolí posoudit potřeby na dovybavení fakult a vytvoření systému služeb, které budou využitelné pro celou univerzitu.

Doporučení

Bylo by vhodné k tabulce III-11 výroční zprávy dodat vysvětlení, jak to je ve skutečnosti s počty studentů se speciálními potřebami (uvedené v této zprávě na základě diskuse s vedoucími pracovníky UK). Přístup ke studentům se speciálními potřebami je velmi pozitivní a není nijak zvlášť ve výročních zprávách zdůrazněn, ať už jako cíl či vysvětlení při popisu podmínek pro tyto studenty ve výročních zprávách (částečně něco z popisu vyplývá). Určitě by měl sloužit jako příklad dobré praxe i pro jiné vysoké školy a doporučením tedy je zdůraznit některá opatření z této oblasti a zejména popsat obecný přístup ke studentům se speciálními potřebami.

5. Ekonomické motivační podmínky, stabilizace stavu zaměstnanců

Jedním z cílů DZ je motivace pracovníků prostřednictvím odměňování. Na tento cíl navazují upřesňující cíle aktualizací na akademické roky 2004/05 a 2006/07, které požadují posilovat motivující prvky a stanovit ekonomické motivační podmínky pro projektové činnosti v rámci celoživotního vzdělávání a doplňkové činnosti. Výroční zprávy informace o plnění těchto cílů nepodávají ani v textové ani v tabulkové části. Z rozhovorů s vedením UK vyplynulo, že mzdový předpis UK motivační odměňování mladých pracovníků neřeší. Z výročních zpráv také nevyplývá, zda/do jaké míry se podařilo nalézt pravidla pro finanční motivaci pro projektovou činnost, případně pro činnost doplňkovou (indikátor m)) a proto by měla být informace o těchto záležitostech zapracována do výroční zprávy za rok 2009.

Dalším cílem DZ je vytvořit podmínky pro stabilizaci zaměstnanců. Konkrétní forma pomoci se soustředila na řešení bytové situace mladých pracovníků nabídkou přechodného ubytování ve vybraných prostorách kolejí, které by jim poskytlo možnost „startovního“ ubytování. Výroční zpráva za rok 2004 informuje o pomoci pro mladé pedagogické a vědecké pracovníky UK s vynikajícími výsledky, jimž poskytla nadace Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových 60 míst (počet míst obsahuje též počet míst pro vynikající studenty – doktorandy) v Hlávkově koleji s finanční podporou.

Statistická data týkající se kolejí uvádějí, že zatímco v letech 2004 a 2005 nebyl na kolejích vyčleněn žádný prostor pro ubytování zaměstnanců, v letech 2006 až 2008 bylo pro tyto účely vyčleněno 115 lůžek. Výroční zprávy však tato data nekomentují a není z nich tudíž možné zjistit, zda se jednalo o podporu bytové situace mladých pracovníků v souladu s cíli DZ a aktualizací.

Cíl zaměřený na zlepšování podmínek mladých pracovníků řešením jejich bytové situace ve smyslu nabídky „startovacích“ bytů nekomentují výroční zprávy vůbec nijak. Z rozhovorů s vedením UK se ukázalo, že cíle se nedařilo řešit hned zpočátku platnosti DZ, protože bylo po nějakou dobu nutné formulovat ekonomicky nejefektivnější plán a směřovat do vhodných objektů. Situace se začala pozitivně vyvíjet v případě areálu v Hostivaři, v r. 2008 byla rekonstrukce přesunuta do objektu Krystal v Praze 6. Problémy s programovým financováním a obecně s prostředky potřebnými na rekonstrukci však přetrvávají. Původní cíl vybudovat do roku 2008 celkem 45 bytů se patrně nepodaří naplnit (indikátor o)), ale cca 25 bytů bude mladým pracovníkům poskytnuto. Na zpracování pravidel pro výběr zájemců o tyto byty lze usoudit z Akt. 2008/09, která ukládá zahájit provoz startovacích bytů, které budou přiděleny zájemcům z řad mladých pracovníků UK. Jde o výrazně motivační záležitost, která může do velké míry ovlivňovat stále problematickou situaci mladých akademických pracovníků danou odměňováním, které je podstatně nižší než v případě atraktivních míst v soukromém sektoru.

Doporučení

Výroční zprávy prakticky nijak nereagují na cíle DZ a aktualizací týkající se ekonomické motivace pracovníků. Bylo by proto vhodné do výroční zprávy pro rok 2009 uvést, jak se tato motivace daří realizovat a jaké jsou její výsledky. Výroční zprávy by měly v textové části komentovat lůžkovou kapacitu na kolejích vyčleněnou pro ubytování pracovníků. Přestože se původní cíle týkající se počtu „startovacích“ bytů nepodařilo zajistit v plné míře, jde o velmi důležitou motivační záležitost, která by měla být ve výročních zprávách zdůrazněna.

6. Sociální podmínky

Vytváření podmínek pro stabilizaci zaměstnanců se naopak daří, zejména zřízením Sociálního fondu (na každé fakultě povinně nejméně 1,3% mzdových prostředků – indikátor p)) v návaznosti na novelu zákona o vysokých školách. Příspěvky na penzijní a/nebo životní pojištění (indikátor q) byly doplněny další podporou, a sice nárokem pracovníků do limitovaného věku na hypoteční spoření (indikátor q) na základě stanovených podmínek (5 let pracovního poměru na plný úvazek a vlastního spoření alespoň 500 Kč měsíčně s kompetencí fakult částku navýšit i přiznat příspěvek dalším zaměstnancům).

Doporučení

Daří se vytvářet dobré sociální podmínky a cíle DZ i aktualizací jsou plněny, proto by měl tento trend nadále pokračovat. Za zvážení by stálo i lepší zdůraznění těchto výsledků ve výroční zprávě, případně na www stránce, aby příklad dobré praxe mohl sloužit i jiným vysokým školám.

Příloha:
Sociální záležitosti

DZ/Akt.	Cíl	Indikátor	Nástroj
A	Podpora doktorandů s vynikajícími výsledky	Počet podpořených studentů	Garanti programů, odpovědní pracovníci UK
B	Aktualizace koncepce ubytování a stravování (i v případě změn v dotační politice státu)	Kvalitativní indikátory: - optimalizace menz zkvalitnění ubytování	Práce na koncepci a optimalizaci Odpovědní pracovníci KaM odpovědní pracovníci UK
Akt.2004/05	Dokončit optimalizaci menz	Ukončená optimalizace	
Akt.2004/05	Pokračovat v dosavadní koncepci ubytování, připravit varianty pro možnou změnu dotační politiky	Připravené varianty koncepce pro ubytování studentů	
Akt.2004/05 Sekundární cíl	V souladu s investičním programem pokračovat v rekonstrukci a modernizaci kolejí	Počet rekonstrukcí Kvalitativní indikátor – popis uskutečněné modernizace	
Akt. 2005/06	Dokončit optimalizaci provozu menz	Provoz menz podle optimalizované koncepce	Odpovědní pracovníci UK a KaM
Akt. 2005/06	Upravit stávající podmínky pro ubytování a snažit se o maximální využití lůžek	Upravené podmínky pro ubytování Využití lůžek v %	
Akt. 2005/06	Vyhodnotit pravidla pro udělování ubytovacích stipendií, případně upravit pro další rok	Výsledek vyhodnocení pravidel	
Akt. 2005/06	Pokračovat v rekonstrukci kolejí, zlepšovat podmínky ubytování studentů a jejich hostů	Kvalitativní indikátor – jak se zlepšily podmínky ubytování od minulého roku	
Akt.2005/06 Sekundární cíl	Vytvářet vhodné podmínky pro mimostudijní život studentů	Kvalitativní indikátor – popis podmínek	
Akt.2006/07	Projednat transformaci kolejí a menz a zahájit realizaci transformace	Obsah pojednané transformace	Orgány UK Komise pro transformaci
Akt.2006/07	Transformaci přizpůsobit stávající plány modernizace a optimalizace kolejí a menz	Kvalitativní indikátor – popis modernizace a optimalizace	Orgány UK Komise pro transformaci
Akt.2006/07	V souladu se změnou Stipendijního řádu valorizovat stipendia	Výše valorizovaných stipendií	Odpovědní pracovníci UK
Akt.2006/07 Sekundární cíl	Vytvořit systém podpory zájmové a spolkové činnosti studentů UK	Kvalitativní indikátor - popis systému podpory	

Akt. 2007/08	Zahájit transformaci kolejí a menz	Zahájená transformace	
Akt. 2008/09	Zvolit a realizovat způsob transformace kolejí a menz v závislosti na rozhodnutí AS UK.	Realizovaná transformace	Odpovědní pracovníci UK
C	Při zachování sociálního zvýhodňování studentů upřednostnit jejich dobré studijní a výzkumné výsledky	Počet stipendií Výše stipendia	Koncepce/strategie/stipendijní řád Potřebné finanční prostředky
D	Zlepšit informovanost v oblasti sociálního zajištění pro uchazeče, studenty, akademické pracovníky	Stav www stránky Informační brožury (počet, obsah) Další informační zdroje (součást informačního systému)	Pracovníci UK
E	Zlepšovat podmínky pro studenty se speciálními potřebami (bezbariérové přístupy apod.)	Počet nově vybudovaných bezbariérových přístupů, počet/obsah studijních textů pro nevidomé atd. Kvalitativní indikátor – úpravy kolejí a menz pro potřeby těchto studentů	Pracovníci UK
Akt. 2004/05	Zlepšovat podmínky a rozšiřovat aktivity v této oblasti, využívat nadační projekty a granty	Počet nových aktivity Počet grantových a nadačních projektů Kvalitativní indikátor – popis zlepšených podmínek	Pracovníci UK Kancelář pro studenty se speciálními potřebami
Akt.2005/06	Soustavně vytvářet a zlepšovat podmínky studia handicapovaných studentů, možnosti využití volného času i života na kolejích.	Počet nově vybudovaných bezbariérových přístupů, počet/obsah studijních textů pro nevidomé atd. Kvalitativní indikátor – popis zlepšených podmínek	Kanceláře pro studenty se speciálními potřebami, odpovědní pracovníci UK a fakult
Akt.2005/06	Pravidelně informovat zájemce o studium o možnostech univerzity poskytovat služby pro studenty se speciálními potřebami.	Asistenční služby, speciální informační služby, webové stránky	Pracovníky IPC, Kancelář pro studenty se speciálními potřebami, pedagogy a členy sociální komise AS UK

Akt.2005/06	Vyhodnotit stávající podmínky studentů se speciálními potřebami v oblasti jejich studia a sociálního zabezpečení a nalézt efektivní možnosti jejich zlepšování.	Výsledky hodnocení – kvalitativní parametr	
Akt. 2007/08	Připravit Minimální standardy péče o studenty se zvláštními potřebami	Minimální standardy	Odpovědní pracovníci UK
Akt. 2008/09	Uvést do praxe opatření rektora Minimální standardy podpory poskytované studentům a uchazečům o studium se speciálními potřebami	Praktické využití opatření rektora	Odpovědní pracovníci UK
Akt. 2008/09	Posílit roli subjektů této podpory včetně cíleného vzdělávání	Posílená role subjektů, dosažené vzdělání	Odpovědní pracovníci UK, subjekty podpory
F	Motivace v odměňování pracovníků UK	Motivační prvky ve mzdovém předpisu	Vedoucí pracovníci UK
Akt. 2004/05	Posilovat motivující prvky	Nové/posílené prvky v systému odměňování	Odpovědní pracovníci UK Ekonomické vedení
Akt.2006/07	Stanovit ekonomické motivační podmínky pro projektovou činnosti v rámci celoživotního vzdělávání a doplňkové činnosti	Soubor podmínek pro motivaci v projektové a doplňkové činnosti	Odpovědní pracovníci UK Ekonomické vedení
G	Vytvořit podmínky pro stabilizaci zaměstnanců UK. Univerzita vybuduje přechodné ubytování ve vybraných prostorách kolejí pro začínající mladé učitele a vědecké pracovníky, které pro ně bude představovat „startovní“ ubytování	Počet ubytovaných mladých pracovníků na kolejích (počet ubytovacích/“startovních“ míst na kolejích)	Vedoucí pracovníci UK
Akt.2005/06	Podle možností zajistit podmínky pro stabilizaci zaměstnanců UK se zaměřením na mladé pracovníky.	Kvalitativní indikátor – zlepšené podmínky podle možností	Vedoucí pracovníci UK
Akt2006/07	Analyzovat a nalézt optimální možnost pomoci univerzity mladým pracovníkům v oblasti bydlení	Výsledky analýzy	Vedoucí pracovníci UK Vedoucí pracovníci KaM

Akt. 2007/08	Připravit pravidla pro výběr zájemců o „startovací“ byty a pravidla pro jejich užívání Rekonstruovat jeden z objektů areálu v Hostivaři na „startovací“ byty	Pravidla Rekonstruovaný areál	Vedoucí funkcionáři UK Vedoucí pracovníci KaM
Akt. 2008/09	Zahájit provoz startovacích bytů pro první z mladých pracovníků UK	Přidělení bytů	Vedoucí funkcionáři UK Vedoucí pracovníci KaM
H	Vyjednání výhodných sociálních programů pro pracovníky (pojištění, půjčky apod.)	Počet programů Počet a typ programů	Vedoucí pracovníci UK
Akt. 2004/05	V rámci dané legislativy připravit sociální programy pro zaměstnance UK	Počet připravených programů	Vedoucí pracovníci UK
Akt. 2006/07	Na základě schválených pravidel tvorby a užití Sociálního fondu zahájit sociální programy pro zaměstnance	Zřízení Sociálního fondu	Vedoucí pracovníci UK

6. Vnější vztahy

Vnější vztahy UK lze souhrnně charakterizovat jako aktivity, které vedou ke zviditelnění a prezentaci univerzity a k posílení komunikačních vazeb UK (konference, semináře, diskusní fora, popularizující přednášky, propagační publikace a předměty, kontakt s médii, stanoviska a tiskové zprávy, univerzitní periodika apod.), a to jak na národní, tak i na mezinárodní úrovni. Tyto aktivity zaměřené na prezentaci stanovisek k aktuálním tématům nejrůznějšího druhu, na výměnu zkušeností, sdílení příkladů dobré praxe, resp. zveřejňování úspěchů univerzity dosažených ve výukové a výzkumné činnosti, jakož i na činnosti přispívající k celospolečenskému rozvoji (třetí role), pak vedou nejen k posílení dobrého obrazu Univerzity Karlovy mezi širokou a odbornou veřejností, ale též k rozvoji spolupráce univerzity s externími subjekty (jiné vysoké školy, Akademie věd ČR, zaměstnavatelé). Tematika vnějších vztahů úzce souvisí s třetí prioritou DZ – větší otevřeností univerzity.

I. Dlouhodobý záměr a jeho aktualizace

V DZ jsou cíle univerzity v oblasti vnějších vztahů formulovány následovně: „*V době, která je někdy charakterizována jako „věk informací“, a v níž se zvyšují nároky na výměny a kooperace, předpokládá efektivní fungování univerzity posílit a kvalitativně proměnit pojetí jejích vnějších vztahů. Naše pojetí lze charakterizovat cílem komunikovat UK jako značku nejvyšší kvality, tj. jako univerzitu s kvalitním výzkumem tvořenou špičkovými odborníky ve svých oborech, jako univerzitu kvalitních magisterských a zejména doktorských studií*“.

Tohoto obecného cíle má být dosaženo těmito konkrétními kroky:

„*Vytvořením dlouhodobé komunikační strategie, která musí být aktivní a nezávislá. UK bude v prezentaci svých pracovníků, výsledků vědecké i pedagogické práce, v nabídce expertních služeb méně reaktivní. Budeme více prosazovat vlastní témata, prezentovat vlastní akce a výsledky činnosti našich pracovníků, a to i v zahraničí. Vhodným krokem bude vytvoření interní databáze univerzitních odborníků, které lze prezentovat jako konzultanty, analytiky a experty v konkrétních problémových okruzích či tématech. Zkvalitníme také informování o naší ediční činnosti, zejména o nejvýznamnějších připravovaných i publikovaných titulech nakladatelství Karolinum. Perspektivní cestu k aktivní prezentaci univerzity ukazují projekty typu Evropského diskusního fóra, které chceme i nadále produkčně a mediálně zajišťovat*“.

„*Formulováním komunikační taktiky, která vychází z potřeby diferencovaného působení na jednotlivé cílové skupiny. Adresnost zvyšuje efektivnost komunikace. Proto bude UK komunikovat formou přiměřenou každé skupině adresátů se širokou veřejností, s odbornými komunitami i s mezinárodními partnery. Pro každou z nich je nutné průběžně definovat nosná témata - např. pro mezinárodní spolupráci univerzity témata dokazující její špičkovou kvalitu; ve vztahu ke společenské praxi půjde o využitelné výsledky akademického výzkumu; ve vztahu k otázkám veřejného života chce být UK faktorem tvorby občanské společnosti a prezentovat své poznatky a stanoviska i prostřednictvím společných projektů s médii. Spektrum forem komunikace a nosičů bude širší: kromě využívání tištěných médií, televize a rozhlasu je žádoucí vedle obnoveného časopisu Forum koncipovaného jako monotematický, problémově orientovaný časopis, vytvořit výběrový časopis Forum-digest. Posilovat budeme kvalitu úspěšně se rozvíjejícího internetového i-Fora spuštěného v prosinci 2003, které je převážně zpravodajské a interaktivní. Za nezbytné považujeme systematicky rozšiřovat řadu prezentačních publikací o univerzitě*“.

„Harmonizací univerzitního kalendáře akcí a jejich mediálního pokrytí, což umožní vnést do vnější prezentace UK systém a upevnit ji v podvědomí naší veřejnosti i potenciálních partnerů pro spolupráci doma i v zahraničí“.

„Optimalizací vnitřní komunikace v rámci UK, která se musí podstatně změnit, protože je předpokladem pro účinnou komunikaci vnější³³. Do informačních aktivit důsledně zapojíme Informačně poradenské centrum. Průběžně budeme ve spolupráci s fakultami inovovat soubor informačních a propagačních materiálů v české i cizojazyčných mutacích“.

Podrobnější rozvojové cíle jsou uvedeny v aktualizacích DZ. Jejich přehled je uveden v tabulce v příloze na konci kapitoly. Bez pořadí důležitosti lze tyto cíle formulovat následovně:

- 1) Vytvořit funkční interní databázi univerzitních odborníků (Akt. 05, 06)
- 2) Vydat reprezentativní publikaci (alternativně brožuru) o UK v české i cizojazyčné mutaci (Akt. 05, 06)
- 3) Výrazně rozšířit dostupné prezentační a reklamní materiály o UK (Akt. 07) a vydat tyto materiály (Akt. 08), doplnit materiály prezentující UK v zahraničí, rozšířit nabídku prezentačních materiálů a propagačních předmětů UK v češtině, včetně forem jejich distribuce (Akt. 09)
- 4) Pokračovat v projektu Evropské diskuzní forum (Akt. 05, 06), tento projekt vyhodnotit (Akt. 06) a prezentovat UK jako významnou evropskou univerzitu (Akt. 09)
- 5) Za účelem zkvalitnění informovanosti o UK zahájit vydávání (čtvrtletně) tištěného časopisu Forum (příp. Forum-digest) (Akt. 05) a v této činnosti pokračovat (Akt. 06)
- 6) Za účelem zkvalitnění informovanosti o UK pokračovat a průběžně inovovat internetový časopis i-Forum (Akt. 05, 06)
- 7) Zvýšit rozsah a efektivitu informačních a poradenských služeb na UK (Akt. 05) s akcentem na EU (Akt. 06) vyšší participací Informačně-poradenského centra
- 8) Připravit anglickou mutaci www stránek UK (Akt. 07)
- 9) Zavést cenu rektora za popularizaci UK a šíření jejího dobrého jména (Akt. 07)
- 10) Připravit koncepci oslav 660. výročí založení UK (Akt. 07) a tuto koncepci realizovat (Akt. 08)
- 11) Připravit akce reflektující dvacetileté výročí svobodné polistopadové existence UK (Akt. 09)

II. Výroční zprávy

Uskutečňování deklarovaných cílů UK v oblasti vnějších vztahů je obsaženo v kapitole č. 9 příslušné výroční zprávy univerzity (vnější vztahy) za daný rok. Ve výročních zprávách UK za roky 2004-08 tato kapitola m.j. obsahuje přehled nejvýznamnějších akcí konaných na univerzitě v daném roce. Pro ilustraci aktivit univerzity v oblasti vnějších vztahů v období 2004-08 několik významných aktivit uvádíme:

*Vstup České republiky do Evropské unie ke dni 1. května 2004 byl pro Univerzitu Karlovu nepochybně velkým krokem, nikoli však krokem neočekávaným. Univerzita se na něj průběžně připravovala – vedle intenzivní práce mj. na akreditacích studijních programů a rozšiřování mezinárodní spolupráce se konala celá řada tematických přednášek a UK tak úspěšně pokračovala v prestižním projektu **Evropské diskuzní forum**, který byl zahájen již na jaře*

³³ Viz. též cíl Akt. DZ UK na rok 2008/09: „Posílit vnitřní i vnější komunikaci UK“.

2002. Během roku 2004 se mj. uskutečnily přednášky Priority Evropské komise v oblasti školství pro období 2004–2009, kterou přednesl Ing. Ján Figel', člen Evropské komise.

V lednu 2005 byla podepsána Deklarace o spolupráci mezi Českým rozhlasem a UK. Na jejím základě dochází k přípravě a realizaci společných projektů v programové oblasti. Jedním z prvních samostatných projektů, který vznikl na základě této deklarace, je cyklus panelových diskusí univerzitních odborníků, zařazený do programu ČRo 6 v rámci cyklu **Lidé pera** vždy každé třetí úterý v měsíci. UK nabídla redakci více než 30 témat a další byla průběžně doplňována. Od dubna 2005 bylo již natočeno a částečně odvysíláno 11 témat a další se připravují. Spolupráce s ČRo funguje i v podobě mediálního partnerství, např.: ČRo Leonardo je mediálním partnerem Dne vědy.

V roce 2006 proběhl již 3. ročník společného projektu UK a AV ČR s názvem „Akademická Praha“. Jednalo se o cyklus přednášek určených širší veřejnosti. Přednášky, které v případě UK čerpaly i z tematické nabídky kurzů U3V, zprostředkovaly populárně-naučným způsobem vědecké poznatky z celé řady oborů pěstovaných na UK ... Na základě vytvořeného adresáře médií a novinářů specializovaných na literaturu pokračoval i roce 2006 pravidelný mailing s nabídkou vybraných titulů z produkce Nakladatelství Karolinum. V médiích přinesl zvýšený počet informací o vydávaných titulech.

Snaha prezentovat vědu a výzkum na vysokých školách motivovala první ročník akce s názvem Den vědy na pražských vysokých školách – Scientia Pragensis. Mladí lidé, především středoškoláci, ale i široká veřejnost, měli v rámci této akce příležitost diskutovat s vědeckými pracovníky, vidět některé výsledky jejich práce a dozvědět se řadu zajímavých informací. V programu UK si např. vyslechli přednášky na téma objevování starého Egypta. Den vědy se konal 30. listopadu 2007 v prostorách Vysoké školy ekonomické v Praze. Záštitu nad akcí převzal primátor hlavního města Prahy Pavel Bém. Na akci se kromě UK a VŠE podílely i ČVUT, VŠCHT a ČZU.

Rok 2008 přinesl řadu aktuálních témat, která se bezprostředně dotýkala UK. Mediální pozornost vzbuzovala jak témata s celospolečenským přesahem, jako byla uvažovaná transformace univerzitních nemocnic nebo Bílá kniha terciárního vzdělávání, tak i témata týkající se adresně Univerzity Karlovy. Mezi nejfrekventovanější patřila např. problematika školného, ubytovacích a sociálních stipendií, kreditního systému, možného plagiátorství diplomových prací a s tím souvisejících otázek autorského zákona, údajů k přijímacímu řízení, celoživotního vzdělávání, kvót zahraničních studentů na UK a v neposlední řadě i úspěšnosti absolventů UK na trhu práce ...Důležitou cílovou skupinou v komunikační strategii UK jsou absolventi středních škol, pro které byla vydána nová varianta brožury „S Univerzitou Karlovou do života i do světa...proč si vybrat ke studiu právě UK“. Brožura byla prezentována i při tradičním listopadovém Informačním dni UK. Univerzita Karlova v roce 2008 dále vydala v české i anglické verzi propagační brožuru o historii a současnosti univerzity a více jak 15 tematických letáků v jednotné grafické úpravě.

Jak vyplývá z citovaného obsahu výročních zpráv, akce realizované UK v oblasti vnějších vztahů zahrnují pestrou škálu aktivit, z nichž je možno zmínit dále akce ke vstupu České republiky do Evropské unie ke dni 1. května 2004, Studentský seminář Praha-Vídeň-Mnichov: Češi-Němci-Židé ve společném státě (2005, 2006), každoroční setkání akademické obce ke Dni studentstva 17. listopadu, projekty Evropské diskusní fórum, Akademická Praha, dále pak spolupráce Univerzity Karlovy s Českým rozhlasem a v roce 2007 též první ročník

popularizujícího Dne vědy konaného ve spolupráci s VŠE, ČVUT, VŠCHT a ČZU. S podobně kladným ohlasem proběhl druhý a připravuje se třetí ročník projektu Dne vědy a snaha založit novou tradici je, zdá se, zatím úspěšná. Každoročně proběhl tradiční listopadový Informační den UK a účast na veletrhu Gaudeamus, kterými UK oslovuje zájemce o studium. V roce 2007 pak k nejčastěji medializovaným a komentovaným tématům obecně patřila: ubytovací a sociální stipendia, fungování kreditního systému, možné plagiátorství u diplomových prací a s tím související problematika autorského zákona, otázky související s oblastí rozvoje (především kampusů a minikampusů, Národní knihovny a budovy Klementina a objektu Invalidovna), údaje k přijímacímu řízení, celoživotní vzdělávání, poplatky za studia, zahraniční studenti na UK a informace související s uvažovanými změnami v oblasti univerzitních nemocnic (VZ 2007).

Vzhledem ke koncepci kapitoly vnější vztahy obsahují výroční zprávy UK kromě přehledu nejvýznamnějších akcí konaných v daném roce též souhrnné informace o vydávání univerzitních časopisů (i-Forum, Forum), propagaci knih nakladatelství Karolinum a též zřízení interní databáze odborníků pro usnadnění komunikace s médii na jednotlivá odborná témata (VZ 2005). Lze konstatovat vysokou míru orientace na příslušné cíle v DZ a jeho aktualizacích – tj. tvorbu dlouhodobé proaktivní komunikační strategie zejména prostřednictvím vytvoření interní databáze univerzitních odborníků, vydáváním časopisů i-Forum, Forum-digest, a ediční činností nakladatelství Karolinum (viz dále). Pro dokonalejší vnitřní komunikaci funguje a členům akademické obce (AS UK, vedení UK, vedení fakult atd.) je rozesílán tematicky selektivní monitoring společnosti Newton.

III. Analýza

Formulace koncepce UK v oblasti vnějších vztahů, tak jak ji uvádí dlouhodobý záměr a výroční zprávy univerzity, naznačuje, že hlavním cílem je *vytvoření dlouhodobé, primárně proaktivní komunikační strategie* nezávisle na vlivu a mínění vnějších zájmových skupin. Hlavními nástroji implementace této strategie je pak, kromě jednotlivých aktivit (diskusní fora, semináře, konference apod.), realizace výše uvedených 10 rozvojových cílů. Všechny tyto aktivity jsou pak v praxi realizovány odpovědnými pracovníky UK. Nezbytným předpokladem pro tvorbu proaktivní komunikační strategie je též revize a optimalizace „*vnitřní komunikace v rámci UK, která se musí podstatně změnit, protože je předpokladem pro účinnou komunikaci vnější*“ do níž „*důsledněji zapojíme Informačně poradenské centrum*“. Vytvoření a implementace proaktivní komunikační strategie UK vč. harmonizace s univerzitním plánem propagačních aktivit a jejich mediálního pokrytí pak „*umožní vnést do vnější prezentace UK systém a upevnit ji v povědomí naší veřejnosti i potenciálních partnerů pro spolupráci doma i v zahraničí*“.

Deklarovaná dlouhodobá komunikační strategie UK s cílem prezentovat UK jako přední evropskou a světovou univerzitu se tedy v souhrnu vyznačuje:

- proaktivním spíše než reaktivním přístupem;
- adresností komunikovaných tematik diferencovanou dle jednotlivých cílových skupin (veřejnost, vzdělávací a výzkumné instituce, průmyslové podniky, studenti a zaměstnanci UK apod.);
- rozšířením forem komunikace s vyšším využitím veřejných médií (tisku, rozhlasu, televize);

- zkvalitněním informovanosti o aktivitách a dění na UK pro vnější a vnitřní prostředí (informační a propagační publikace, i-Forum, Forum a její ediční činnosti (nakladatelství Karolinum);
- rozšířením forem komunikace formou distribuce propagačních předmětů též na komerčním základě.

Nyní postupně probereme 10 výše uvedených rozvojových cílů a budeme přihlížet k tomu, jak přispívají k dosažení hlavního cíle UK v oblasti vnějších vztahů. Kvalitu těchto vztahů ve smyslu propagace aktivit UK je dále možno posuzovat z kvantitativních (např. počet akcí konaných součastmi UK v České republice a v zahraničí vč. počtu domácích a zahraničních účastníků, počet publikací vydaných nakladatelstvím Karolinum) jakož i kvalitativních hledisek (hodnocení úspěšnosti/účinku těchto akcí na dění na univerzitě resp. hodnocení ediční činnosti nakladatelství Karolinum klíčovými aktéry).

1. Interní databáze univerzitních odborníků. Tato databáze, naplňující potřebu UK zviditelnit aktivity univerzity při styku s médii, byla vytvořena a v současné době čítá více než 500 odborníků na celou řadu tematik. Kritérii výběru není jen vysoká odbornost daného pracovníka UK v příslušné odborné tematicce, ale též schopnost její prezentace poutavým způsobem širšímu, převážně nezasvěcenému publiku. Vzhledem k celkové profilaci UK jako prestižní vědecké univerzity to znamená mj. schopnost popularizace vědeckých tematik např. psaním článků, vedením blogů/diskusí, což však ve svém důsledku nepřináší danému pracovníkovi vědeckou prestiž v tradičním slova smyslu, neboť tuto popularizující činnost nelze srovnat s přínosem formou vědecké publikace. Do databáze jsou proto vybíráni a v ní udržováni odborníci, u nichž lze předpokládat, nebo kteří již osvědčili vstřícný postoj k médiím, aniž by čas jim věnovaný považovali za dehonestaci své vědecké práce. Vzhledem k tomu, že ne všichni vybraní pracovníci tomuto kritériu v praxi vyhoví a vzhledem k tomu, že společenská dynamika zájmu reflektovaná médii má tendenci generovat nové tematiky, je tvorba interní databáze univerzitních odborníků trvalým úkolem. Komunikace odborníků s médii probíhá prostřednictvím odboru vnějších vztahů, jež po oslovení příslušným médiem obratem vyhledá a kontaktuje pracovníka UK s odpovídajícím odborným profilem. V praxi velmi časté jsou kontakty s veřejnoprávními médii ČRo a ČT24; v případě ČRo již několik let (v roce 2004 navázána dlouhodobější spolupráce, formalizována v lednu 2005 podpisem Deklarací o spolupráci mezi ČRo a UK) probíhá úspěšná spolupráce formou panelových diskusí univerzitních odborníků, která je pravidelně tj. s jedno- až dvoutýdenní periodicitou zařazována do programu ČRo 6 v rámci cyklu *Lidé pera*.

2. Reprezentativní publikace o UK v české a cizojazyčné mutaci. Tento cíl nebyl splněn. Přesto lze za dílčí naplnění uvedeného cíle ověřující možnosti literárního formátu považovat soubor úvah a esejů prof. M. Petruska „...*At' je stůl k pohoštění prostřený*“ vydaný v 2. čtvrtletí 2008, v rámci oslav 660. výročí založení UK. Tuto publikaci lze pokládat za pilotní projekt směřující k vytvoření reprezentativní publikace o UK v obecném slova smyslu zahrnující též novodobou historii univerzity a k následnému vytvoření její cizojazyčné verze. Dalším podpůrným krokem je výrazná obsahová a formální inovace Výroční zprávy o činnosti (grafika, zavedení fotografií, rozšíření rozsahu, zařazení tabulkových příloh o fakultách atd.) a příprava její nadčasovější anglické varianty.

3. Zvýšení počtu prezentačních a reklamních materiálů o UK. Dle informací pracovníků Informačně-poradenského centra (IPC) bylo od roku 2004 vydáno celkem 87 různých prezentačních tiskovin (tj. v průměru více než 21 ročně) a též celkem 18 interaktivních nosičů (CD-ROM). Za poslední dva roky bylo zpracováno a vydáno celkem 35 prezentačních

materiálů (od plakátu až po informační brožuru); mezi nejvýznamnější patří vydání propagační brožury o historii a současnosti UK v české i anglické verzi. Průběžně se rozšiřoval i sortiment a formy prodeje propagačních předmětů. Rozšířil se také počet kontaktních míst pro prezentaci UK (byl připraven projekt „UK Point“). Obsah vydávaných materiálů o UK a způsob jejich prezentace by měly svou atraktivitou napomoci nejen uchazečům o studium ale i širší veřejnosti zajímat se o aktivity UK a o možnosti na nich participovat. Tato koncepce tvorby prezentačních a reklamních materiálů o UK, charakterizovaná snahou o graficky přitažlivé, ucelené, obsažné a nadčasové prezentační materiály nahrazující tak velká množství kusých informačních letáků, již začala být odborem vnějších vztahů implementována. Jako přelom je v tomto ohledu možno označit vydání prezentační brožury o UK v češtině (40 stran textu) v červnu 2008 a prezentační brožury o UK v angličtině (40 stran textu) v září 2008. Součástí této více marketingově zaměřené koncepce prezentace UK je i profilace širší veřejnosti dobře známého celouniverzitního nakladatelství Karolinum: dosavadní orientace především na publikace vědeckého typu (monografie, učebnice, skripta ...) se má rozšířit též více populárně-naučným směrem (např. v rámci specializované edice).

4. Projekt „Evropské diskusní forum“, iniciovaný prof. I. Wilhelmem, prošel od počátku své realizace (rok 2002) několika odlišnými vývojovými fázemi. Tyto fáze lze vymezit jako (1) snahu o seznámení širší veřejnosti se vstupem ČR do EU, (2) orientaci na spolupráci se zahraničními ambasádami, v poslední době zejména s Francouzským velvyslanectvím, při přípravě tematik vzhledem k českému předsednictví v Evropské radě v první polovině roku 2009, (3) cyklus přednášek o budoucnosti Evropské unie s podtitulem „Rendez-vous s Evropou“ s důrazem na oblast vědy a vzdělávání a roli univerzit v evropském vzdělávacím a výzkumném prostoru, (4) specificky zaměřenou sérii seminářů (od září 2008) k českému předsednictví. Počet akcí konaných ročně v rámci projektu osciluje mezi 3 a 6 – v roce 2007 bylo uskutečněno 6 akcí, z toho několik v rámci „Rendezvous s Evropou“ – za účasti v průměru několika set zájemců. V souladu s cílem aktualizace DZ na rok 2006 bylo provedeno *vyhodnocení realizace projektu*: projekt je možno hodnotit jako velmi úspěšnou aktivitu UK s odpovídající mediální prezentací. Pro úplnost je vhodné zmínit, že za rok 2007 bylo uspořádáno univerzitou a jejími součástmi celkem 155 akcí na území ČR s celkovou účastí 11138 osob (z toho 7 164 z ČR a 3 974 ze zahraničí), resp. 87 akcí v zahraničí s celkovou účastí 605 osob³⁴. V roce 2008 bylo Evropské diskusní forum zaměřeno na české předsednictví Evropské unii a dále se dle své tradice věnovalo vědě, výzkumu a postavení univerzit v evropském vzdělávacím a výzkumném prostoru. V rámci Evropského diskusního fora např. proběhla 23. dubna ve Vlasteneckém sále přednáška baronky Cox of Queensbury na téma „Lidská práva a humanitární pomoc: výsada pomáhat druhým“ a dne 5. listopadu se diskuse na téma „České předsednictví a Lisabonská smlouva očima Evropského parlamentu“ zúčastnili zástupci Výboru pro ústavní záležitosti Evropského parlamentu. Uvedené a další akce konané v rámci Evropského diskusního fora pak napomáhají prezentovat Univerzitu Karlovu jako významnou instituci jak v národním tak mezinárodním kontextu. Prozatím nevyužitý potenciál celého projektu spočívá v často až příliš formalizovaném a diplomatickém tónu prezentovaných příspěvků.

5. Vydávání tištěného periodika *Forum*. Časopis Forum je vydáván od roku 2005 a to 3x ročně v rozsahu 60-80 stran a s nákladem 3000 ks. Časopis je koncipován jako monotematický. Jednotlivá témata vycházejí nejen z hlavní činnosti UK, ale postupně začala reagovat i na aktuální problémy a události, kterými UK žije (např. problematika univerzitních nemocnic (č. 3/08). Na přípravě časopisu Forum se podílejí dva studenti žurnalistiky ve

³⁴ Pro podrobnější údaje viz. tabulka V-6 ve výročních zprávách UK.

spolupráci s odborem pro vnější vztahy. Distribuce časopisu Forum probíhá dle interního rozdělovníku a časopis je zasílán na součásti UK, do veřejných knihoven a na partnerské instituce (MŠMT, vysoké školy aj.).

6. Internetové periodikum i-Forum, realizované od roku 2003, je možno charakterizovat jako denně aktualizované, zpravodajsky zaměřené periodikum, na jehož přípravě se podílí 1,5 pracovníka (přepočtený úvazek). Počet přístupů měsíčně překračuje 30 tisíc. Formát periodika umožňuje průběžnou interakci a inovaci, v rámci které dochází k otevírání nových rubrik (např. studenti se speciálními potřebami) i k zařazování aktuálních tematických bloků (problematika fakultních nemocnic apod.). Na webové stránce i-Fora jsou k dispozici ke stažení všechna archivní čísla tištěného časopisu Forum. Signifikantní je 100% nárůst počtu původních příspěvků v i-Foru od počátku jeho realizace a spolupráce redakcí obou periodik pod gescí odboru pro vnější vztahy. U časopisu i-Forum se trvale zvyšuje počet příspěvků, rubrik i přístupů. Statistika je výmluvná: v roce 2005 se uveřejnilo celkem 689 textů, roku 2006 vyšplhal počet na 786 textů, v r. 2007 to bylo již 1 238 zveřejněných textů a v roce 2008 počet zveřejněných textů vzrostl až na 1 763. Také evidované přístupy vykazují značný nárůst (v únoru 2005 jich bylo 18 982, v prosinci 2006 34 032, v červnu 2007 39 239 a v dubnu 2008 již 53 928).

7. Zvýšení rozsahu a efektivity informačních a poradenských služeb též s akcentem na EU. Informačně poradenské centrum (IPC) poskytuje spektrum služeb, jež v oblasti vnějších vztahů zahrnují zejména poradenské služby pro studenty před ukončením studia (profesní poradna), pro zahraniční studenty na UK (poradna pro zahraniční studenty) a pochopitelně též psychologické a sociálně-právní poradenství. Poradenské služby IPC jsou tedy zaměřeny na čtyři hlavní cílové skupiny: uchazeče o studium, studenty vč. studentů se speciálními studijními potřebami³⁵, absolventy a zahraniční studenty. Kromě poradců IPC jsou poradenské služby realizovány též na některých fakultách (PedF, 3. LF). V oblasti vnějších vztahů IPC dále realizuje prodej a distribuci publikací (pokrývající problematiku přijímacího řízení, 1. ročníku studia, doktorského studia, studia v zahraničí apod.), garantuje realizaci průřezových aktivit celounivezitního charakteru, tj. Informační den UK a účast univerzity na informačním veletrhu Gaudeamus, a administruje portál Absolvent s nabídkou volných pracovních míst v ČR a v zahraničí. Jak již bylo uvedeno v části zprávy analyzující tematiku internacionalizace na UK, nejčastěji jsou služby IPC žádány zájemci o krátkodobý studijní pobyt na zahraniční vysoké škole v rámci programu Erasmus a IPC v průměru ročně poskytne 800 konzultací tohoto druhu. Poptávka po tomto druhu poradenství přitom v poslední době narůstá. Data o činnosti IPC za roky 2003, 2005 a 2007 dále dokládají snižující se počet e-mailových dotazů v anglickém jazyce (926 v roce 2003, 637 v roce 2007), stejně jako počet telefonických konzultací (6151 v roce 2003, 3121 v roce 2007) a stagnující počet e-mailových konzultací v českém jazyce mezi roky 2005 a 2007 (883 v roce 2005, 828 v roce 2007). Oproti tomu v období 2003-2007 došlo k značnému nárůstu osobních návštěv z 3829 v roce 2003 na 8250 v roce 2007. Z normativního hlediska při rozhovorech se zainteresovanými aktéry³⁶ (z důvodu termínu konání příslušných rozhovorů³⁷ nebyli však zahrnuti studenti jako hlavní uživatelé služeb IPC) nebyly k otázce efektivity realizace aktivit IPC vysloveny připomínky. Vzhledem k rostoucímu zájmu o poradenské služby týkající se výjezdů v rámci programu Erasmus – s největším zájmem o realizaci části studia na partnerských institucích ve Francii, Německu, Španělsku a Velké Británii (viz. počty vyjíždějících, tab. V-5a VZ 2005, 2006) – tak lze konstatovat rostoucí zaměření služeb IPC na země EU. Stejně tak lze

³⁵ V rámci činnosti Kanceláře pro studenty se speciálními potřebami při IPC RUK.

³⁶ Kancléř, prorektor pro vnější vztahy, pracovníci odboru vnějších vztahů, pracovníci IPC.

³⁷ 23.6. 2008.

konstatovat značný rozsah aktivit IPC zahrnující k datu hodnocení studijní, profesní, psychologické a sociálně-právní poradenství (viz výše), dále servis pro studenty se speciálními studijními potřebami či výdej studijních průkazů, tj. služby které není vhodné redukovat a jež vyžadují odpovídající personální zajištění. Vzhledem k těmto skutečnostem tj. vyšší orientaci aktivit IPC na EU a zejména vzhledem k nárůstu konzultací spojených s realizací části studia ve Francii, Německu, Španělsku a dalších zemích EU, a šíří aktivit IPC je možné považovat cíle obsažené v aktualizacích dlouhodobého záměru univerzity za splněné.

8. Příprava anglické mutace www stránek. V roce 2005 došlo k realizaci nové koncepce webových stránek UK (grafika, struktura). V rámci této koncepce však nebylo systematicky dořešeno pojetí anglické verze webových stránek univerzity. V této souvislosti byly navrženy dva dílčí přístupy: a) úplný překlad českých www stránek při zachování stejné struktury b) překlad pouze vybraných nejdůležitějších pasáží s vytvořením struktury odlišné od české verze. Při snaze o řešení této otázky byla zvolena varianta b), jejíž dokončení však dosud nebylo realizováno a bude provedeno v připravované zásadní inovaci www stránek univerzity.

9. Zavedení ceny rektora UK. Z iniciativy rektora UK byly od roku 2007/08 zavedeny dvě nové ceny. *Cena za prezentaci UK* udělovaná jednotlivci, příp. skupině bez ohledu na příslušnost k akademické obci, za pozitivní počin, jež má významný dopad na vytváření pozitivního obrazu UK u široké veřejnosti, - a *Cena za tvůrčí počin*, udělovaná pracovníkovi, resp. pracovníkům UK za významný a originální publikační/tvůrčí počin. Statuty obou cen byl schváleny AS UK na jeho zasedání 30. 11. 2007. Ceny byly poprvé předány v Karolinu 24. 4. 2008, prvními nositeli se stali představitelé Českého egyptologického ústavu Filozofické fakulty UK (Cena za prezentaci UK) a doc. RNDr. David Vokrouhlický, DrSc. z Astronomického ústavu Matematicko-fyzikální fakulty UK (Cena za tvůrčí počin).

10. Příprava koncepce a vlastní realizace oslav 660. výročí založení UK. Pro oslavy 660. výročí založení UK byla zvolena koncepce důstojné, ale přiměřené oslavy s klíčovým obdobím duben-květen 2008. Při přípravě této koncepce byl kladen důraz na celkově vyšší aktivní participaci studentů UK na oslavách. V rámci oslav 660. výročí založení UK bylo v období duben-květen 2008 realizováno všech 13 plánovaných akcí celouniverzitního charakteru (např. Jarní sportovní hry, Klubové noci) a též několik akcí fakult s mezinárodní účastí pod záštitou rektora UK. Za vrchol oslav je možno považovat konferenci „Historie, současný stav a perspektivy univerzit (*Úsvit nebo soumrak akademické samosprávy?*)“ konanou za aktivní účasti všech polistopadových rektorů UK 10. 4. 2008 v Karolinu. Významná publikace prof. M. Petruska k 660. výročí založení UK již byla zmíněna v bodu 2. Celkově je možno strategii koncepce oslav 660. výročí považovat za z velké části naplněnou – v této souvislosti je však nutné zhodnotit též realizaci akcí pořádaných mimo hlavní období oslav, tj. akcí pořádaných na podzim 2008 a též nesoucích logo oslav 660. výročí (podzimní sportovní hry, generální shromáždění UNICA apod.).

11. Příprava akcí reflektující dvacetileté výročí svobodné polistopadové existence UK. V roce 2008 byla zahájena příprava scénáře souvisejícího s připomenutím 20. výročí svobodné univerzity v průběhu roku 2009. Akcentována byla zejména podpora studentských akcí (studenti pro studenty) a spolupráce se Studentskou unií UK (SU UK)³⁸. K nejvýznamnějším

³⁸ SU UK, o.s., byla oficiálně zaregistrována v dubnu 2008. Na jejím vzniku se podílelo sedm studentských spolků ze čtyř fakult. Jejím cílem je pomáhat studentským spolkům, zlepšit společenský život na UK a posílit univerzitní identitu.

aktivitám/akcím konaných při příležitosti 20. výročí polistopadové existence UK patří vydání univerzitního kalendáře pro rok 2009 dokumentujícího (po)listopadové události roku 1989, dále pak výstava „Jan Palach 69“ k připomenutí oběti Jana Palacha doprovázená vydáním stejnojmenné knihy a řadou dalších vzpomínkových a pietních akcí, festival Mene Tekel, slavnostní zasedání vědecké rady apod³⁹. Z uvedeného výčtu již realizovaných akcí vyplývá, že se relevantní cíl, uvedený v Akt. DZ 08/09, daří plnit.

Realizace cílů UK v oblasti „vnější vztahy“ je shrnuta v následující tabulce.

Vnější vztahy na UK		
	Cíl	Realizace
1	Vytvořit funkční interní databázi univerzitních odborníků	Ano
2	Vydát reprezentativní publikaci o UK v české i cizojazyčné mutaci Obsahová a formální inovace VZČ a příprava její nadčasové anglické mutace	Ne, kniha prof. Petruska „Ať je stůl k pohoštění prostřený“ jako „vývojový stupeň“ realizace tohoto cíle
3	Výrazně rozšířit prezentační a reklamní materiály o UK vč. jejich vydání	Ano, vč. Vydání
4	Pokračovat v projektu Evropské diskusní forum a tento projekt vyhodnotit	Ano, včetně hodnocení
5	Zahájit vydávání tištěného čtvrtletníku Forum	Ano
6	Pokračovat ve vydávání internetového časopisu i-Forum	Ano
7	Zvýšit rozsah a efektivitu informačních a poradenských služeb s akcentem na EU	Ano, doporučena realizace studentské ankety
8	Připravit anglickou mutaci www stránek	Ne. Systémové řešení bude součástí připravované zásadní inovace www stránek univerzity.
9	Zavést cenu rektora UK	Ano, dvě ceny
10	Připravit a realizovat koncepci oslav 660. výročí založení UK	Ano
11	Připravit akce k 20. výročí polistopadové existence UK	Ano

IV. Závěry a doporučení

Hlavním cílem Univerzity Karlovy v Praze v oblasti vnějších vztahů je realizace dlouhodobě proaktivní komunikační strategie vyznačující se v souhrnu zkvalitněním informovanosti o aktivitách a dění na UK, vyšší adresností komunikovaných tematik cílovým skupinám a rozšířením forem komunikace. Tento cíl komplexní povahy je možné realizovat v středně- až dlouhodobém výhledu a to prostřednictvím relevantních rozvojových cílů specifikovaných v aktualizacích DZ. Na základě analýzy realizace výše uvedených rozvojových cílů je možné přistoupit k formulaci s nimi souvisejících doporučení. Kromě konstatování zřejmých skutečností tj. nutnosti učinit kroky k realizaci dosud nesplněných cílů (vydání reprezentativní publikace v české a cizojazyčné verzi, příprava anglické mutace webových stránek UK) se nabízí i několik komentářů a doporučení k cílům již realizovaným.

³⁹ Harmonogram všech akcí vč. již uskutečněných je dostupný na <<http://iss.fsv.cuni.cz/IFORUM-7485.html>>.

Ad 1. Trvalým úkolem při budování databáze odborníků pro styk s médii musí být její periodická aktualizace s důrazem na pokrytí maximálního počtu oborů pěstovaných na UK při respektování požadavku jejich operativní disponibility a schopnosti komunikovat s médii a interpretovat odborná témata způsobem přístupným nejširší veřejnosti a posilujícím dobré jméno UK.

Ad 3. Prokazatelné kvantitativní rozšíření nabídky prezentačních materiálů o UK je potřebné ještě výrazněji provázat s realizací proaktivní, komplexně orientované komunikační strategie UK, která může umocnit jejich marketingový potenciál. Například jejich využití v rámci sportovních studentských her, Českých akademických hrách a propojení prodejní činnosti s širší prezentací UK (viz připravený projekt UK POINT a prodej v rámci IPC). Vyššího marketingového potenciálu prezentačních a reklamních materiálů, včetně přitažlivější grafické a obsahové stránky je též možno dosáhnout vědomou orientací na jednotlivé cílové skupiny. Těmito skupinami jsou: a) uchazeči o studium (SŠ studenti) – zde je možno využít poznatky Střediska vzdělávací politiky při PedF o uplatnitelnosti absolventů UK⁴⁰ resp. v minulosti realizované výzkumy CSVŠ⁴¹, b) studenti vč. c) studentů se speciálními studijními potřebami, d) zahraniční studenti, e) studenti programů celoživotního vzdělávání – zde lze, vzhledem k budoucímu významu této skupiny doporučit posílení orientace a množství materiálů, f) zájemci o Univerzitu třetího věku resp. g) širší veřejnost obecně.

Ad 4.. Po úspěšném průběhu minulých ročníků EDF je nutné vyhodnotit dosažené efekty a zvážit jeho proměnu v kontextu nových témat. Cílem nového formátu je zvýšit atraktivnost projektu a stimulovat tak zájem účastníků a médií.

Ad 5 a 6. Podobně lze za úspěch prezentace UK v oblasti vnějších vztahů považovat vydávání periodik Forum a i-Forum; pro udržení úspěšného vývoje z minulých let však bude nutno, vzhledem k výhledově limitovanému počtu témat oslovujících celou univerzitní obec, dopracovat zejména obsahovou koncepci časopisu Forum; dále je zejména s ohledem na vyšší informovanost zahraničních studentů na UK možné zvážit zahájení vydávání výběrového čísla Forum digest 1x ročně, zahrnujícího též vybraný obsah periodika i-Forum, a to v anglickém jazyce s jeho možnou distribucí do zahraničních knihoven. Pokud by vydání Forum digest vyžadovalo nepřiměřené finanční náklady, bylo by možno vydat takto koncipované číslo elektronicky jako zvláštní, výběrové číslo i-Fora, případně možnost zavedení nové rubriky i-Fora, která by přinášela výběrové zpravodajství z UK v angličtině.

Ad 7. V případě hodnocení efektivity a rozsahu služeb IPC bylo konstatováno splnění cílů stanovených v aktualizacích dlouhodobého záměru. Hodnocení se však nemohlo opřít o názor klíčové skupiny uživatelů těchto služeb, tj. studentů. Vzhledem k časovému omezení nebylo možné rozhovory s nimi provést. Pro lepší vyhodnocení efektivity činnosti IPC lze v budoucnu doporučit realizaci studijní ankety zahrnující i studenty doktorského studia a studenty se speciálními studijními potřebami, a to papírovou či elektronickou formou; v druhém případě by mohla být využita webová stránka Informačně-poradenského centra resp. periodika i-Forum.

⁴⁰ Viz. data o nezaměstnanosti absolventů UK v tabulce III-4d výroční zprávy za rok 2007 (nově zařazena oproti roku 2006), z nichž vyplývá, že průměrná míra nezaměstnanosti absolventů UK dosahuje 1.3% (nezahrnuje FHS), přičemž průměrná míra nezaměstnanosti absolventů veřejných vysokých škol v ČR je 2.8%.

⁴¹ Platí i pro skupinu b) tj. studenty Univerzity Karlovy v Praze.

Analýza realizace těchto dílčích cílů naznačuje, že uskutečňování hlavního cíle UK v oblasti vnějších vztahů tj. dlouhodobě proaktivní komunikační strategie komplexní povahy probíhá v zásadě ve dvou rovinách: a) *celouniverzitní* (odbor vnějších vztahů) zajišťující medializaci tematik vztahující se k UK jako celku resp. tematik ve středu mediálního zájmu (problematika fakultních nemocnic může sloužit jako příklad obou kategorií) a b) *fakultní* komunikující více specializované tematiky dle zaměření příslušné součásti UK. V případě fakult je však propracovanost komunikační strategie značně diferencována od de facto neexistující až po existenci fakultních odborů vnějších vztahů, resp. jmenování proděkanů odpovědných za tuto agendu. Na základě této diverzifikace se tedy v nejbližších letech jeví vhodné nejen usilovat o vyšší provázanost cílů dílčí povahy na úrovni celouniverzitní strategie, ale též o rozvoj (v případě faktické neexistence) a harmonizaci fakultních komunikačních strategií se strategií celouniverzitní. Při diskuzích o koncepci celouniverzitní strategie v oblasti vnějších vztahů v následujících letech je též možno doporučit zvážení širší jejího zaměření tak, aby tato strategie v širší míře než dosud postihla vztahy s následujícími subjekty, se kterými též UK rozvíjí spolupráci: střední školy, vysoké školy, Akademie věd, zaměstnavatelé. Za tímto účelem je možné zvážit změnu struktury výroční zprávy UK⁴², resp. modifikaci obsahu kapitoly vnější vztahy ve výroční zprávě i v dlouhodobém záměru UK.

Na základě výše uvedených skutečností tak lze konstatovat splnění většiny, tj. osmi z deseti rozvojových cílů univerzity v oblasti vnějších vztahů. Realizace dosud nesplněných cílů, resp. doporučení k zlepšení současného stavu je pochopitelně otázkou množství a kvality zdrojů (finančních, lidských ...), resp. otázkou vhodného nastavení priorit.

⁴² Například přesunutím části spolupráce UK s odběratelskou sférou z kapitoly č. 3 (Studijní a sociální záležitosti) do kapitoly č. 9 (Vnější vztahy).

Příloha:**Vnější vztahy na UK**

V tabulce jsou u jednotlivých dílčích rozvojových cílů uvedeny indikátory umožňující spolu s příslušnými nástroji tyto cíle vyhodnotit a tak posoudit míru implementace hlavního cíle UK v oblastí vnějších vztahů.

	DZ/Akt.	Cíl UK	Indikátor	Nástroj
1	Akt. 05 06	Vytvořit funkční interní databázi univerzitních odborníků	Databáze univerzitních odborníků, jejich počet	Odpovědní pracovníci UK
2	Akt. 05 06	Vydat reprezentativní publikaci (alternativně brožuru) o UK v české i cizojazyčné mutaci	Reprezentativní publikace v českém/cizím jazyce	Odpovědní pracovníci UK
3	Akt. 07 Akt. 08 Akt. 09	Výrazně rozšířit dostupné prezentační a reklamní materiály o UK Vydat tyto materiály Doplnit materiály o ty prezentující UK v zahraničí, rozšířit nabídku materiálů a předmětů v češtině, vč. forem jejich distribuce	Počet a typ dostupných prezentačních a reklamních materiálů Počet výtisků dle typu	Odpovědní pracovníci UK Nakladatelství
4	Akt. 05 06 Akt. 06 Akt. 09	Pokračovat v projektu Evropské diskusní forum Tento projekt vyhodnotit Prezentovat UK jako významnou univerzitu	Počet přednášek Počet účastníků	Odpovědní pracovníci UK
5	Akt. 05 Akt. 06	Zahájit vydávání tištěného čtvrtletníku Forum Pokračovat ve vydávání	Počet výtisků/číslo	Odpovědní pracovníci UK Nakladatelství
6	Akt. 05 06	Pokračovat ve vydávání internetového časopisu i-Forum	Počet aktualizací Počet přístupů	Odpovědní pracovníci UK (redakce i-Forum)
7	Akt. 05 Akt. 06	Zvýšit rozsah a efektivitu informačních a poradenských služeb s akcentem na EU	Počet podaných informací/konzultací	Pracovníci Informačně-poradenského centra
8	Akt. 07	Připravit anglickou mutaci www stránek	Anglická mutace www stránek	Odpovědní pracovníci UK
9	Akt. 07	Zavést cenu rektora UK	Cena rektora UK	Odpovědní pracovníci UK vč. rektora
10	Akt. 07 Akt. 08	Připravit koncepci oslav 660. výročí založení UK Tuto koncepci realizovat	Počet realizovaných akcí	Odpovědní pracovníci UK
11	Akt. 09	Připravit akce k 20. výročí polistopadové existence UK	Počet realizovaných akcí	Odpovědní pracovníci UK

7. Rozvoj

Rozvoj univerzity prodělal v hodnoceném období výraznou proměnu. Vedle investičních akcí, jako jsou rekonstrukce a výstavba, se objevují aktivity nové. Především se v investiční oblasti objevují akce připravující vybudování nových strategických celků (minikampusy). Univerzita také výrazně podpořila aktivity spadající do tzv. třetí role (inovační transfer) a nově se objevily rozvojové aktivity podpořené evropskými projekty (zejména v oblasti vzdělávání).

7.1 Projekty

Úvod Dlouhodobého záměru UK zmiňuje složité a rychle se měnící prostředí, charakterizované rozšířeným rámcem činnosti univerzity v národním i mezinárodním měřítku a nutností pružně reagovat na potřeby společnosti v nejširším slova smyslu – tj. na problémy vědy, vzdělávání i společenské praxe. Tato situace vede také k hledání diverzifikovaných zdrojů financování a ke snaze přizpůsobit dosavadní model činnosti univerzity těmto novým podmínkám. Dále DZ uvádí, že *“V nejbližším období nelze očekávat radikální vyřešení otázky financování vysokých škol, která se týká i UK”* a proto je potřeba počítat s tím, že *„Kromě základní dotace ze státního rozpočtu se bude stále více prosazovat vícezdrojové financování“*. Prosazování vícezdrojového financování zahrnuje i finanční prostředky získané účelově na řešení projektů, které mohou přicházet jak z domácích tak ze zahraničních zdrojů. DZ formuluje cíle UK ve čtyřech hlavních oblastech, jejichž rozvoj by měly podpořit projekty nejrozumnějšího druhu. V této části vlastní hodnotící zprávy se nebudeme podrobně zabývat projekty výzkumu a vývoje, které jsou součástí kapitoly 2. Kategorie „projektů“ zahrnuje svým zaměřením velmi rozmanité zdroje (Fond rozvoje vysokých škol, Rozvojové programy MŠMT, Evropské strukturální fondy a další národní a mezinárodní účelové projekty).

I. Dlouhodobý záměr a jeho aktualizace

DZ v kapitole Rozvoj uvádí strategické úkoly rozvoje a následovně formulované cíle:

- *„Iniciativně využívat možnosti prosazovat priority UK pomocí systému financování vědy, výzkumu a terciálního vzdělávání a pomocí pravidel vnitřního rozdělování prostředků na UK.*
- *Usilovat o nové zdroje financování univerzity, zejména spoluprací s praxí a zhodnocováním výsledků výzkumné práce. Připravujeme vhodný model inovační politiky UK, který zlepší přenos poznatků našeho výzkumu do praxe“*.

Podstatný úkol, na který se UK v nejbližší době zaměří, představuje spolupráce s praxí. DZ vyžaduje, aby tento úkol vedl *„k finančně výhodnému zhodnocování intelektuálního potenciálu univerzity v podobě inovačních projektů“*. DZ dále uvádí rozvojové úkoly v užším slova smyslu, které zdůrazňují potřebu *„nalézt optimální model zhodnocení našich zkušeností a poznatků na poli efektivního získávání grantové podpory z mimoresortních i nadnárodních zdrojů a analyzovat všechny varianty kooperace s praxí: například inovační (technologické) centrum jako součást univerzity, smluvní vztah s tzv. out house společností, metodické a poradenské středisko UK a další“*.

Akt. 2004/05 žádné konkrétní cíle týkající se projektové aktivity UK neuvádí.

Akt. 2005/06 formuluje jeden konkrétní cíl a dva další, relativně obecné cíle:

- *„Realizovat Projekt „Centrum pro přenos poznatků a technologií UK“ (CPPT UK) podle plánovaného harmonogramu.*

- *Využít dalších možností ESF pro region soudržnosti Praha (návazné projekty) pro vzdělávání v oblasti přenosu poznatků do praxe.*
- *Ověřit nová kritéria pro projekty v rámci Rozvojových programů MŠMT ČR.* “

Akt. 2006/07 na předcházející rok navazuje ve formulaci cíle, který se týká projektu CPPT. Opět požaduje realizovat tento projekt podle plánovaného harmonogramu. Doplňuje sekundární cíl, který klade důraz na zahájení samostatné činnosti Centra, jehož vznik je naplánován na základě výsledků projektu. Dalším sekundárním cílem je vzdělávání pracovníků UK, které bude toto Centrum zajišťovat. Obecným cílem této aktualizace, opět navazujícím na aktualizaci předcházejícího roku, je využít možností Evropského sociálního fondu (ESF) pro přípravu projektů v novém plánovacím období EU pro region soudržnosti Praha.

Akt. 2007/08 v úvodu zmiňuje Rozvojové programy: *„V některých oblastech napomohou dosažení cílů UK projekty Rozvojových programů. Zejména jde o ... zefektivnění organizace a infrastruktury činností UK,...“*. Konkrétní cíle se týkají možnosti připravit projekty financované ze strukturálních fondů EU se zaměřením na vzdělávací činnost i na výzkum a vývoj:

- *„Po vyhlášení výzev využít možností strukturálních fondů EU pro přípravu projektů v novém plánovacím období pro region soudržnosti Praha (Operační program Adaptabilita i Operační program Konkurenceschopnost).*
- *Ve spolupráci s dalšími subjekty se podílet na přípravě projektů ze strukturálních fondů EU zaměřených na výzkumnou činnost.* “

Akt. 2008/09 se opět už v úvodu zabývá Rozvojovými programy, které hodlá využít pro podporu dosažení hlavních cílů v různých oblastech činnosti UK. V konkrétních cílech se část věnovaná rozvoji zaměřuje především na investiční výstavbu a s ní spojené záležitosti a ukládá předložit podklady na projekty do Operačního programu VaVpI, které podpoří výstavbu Biomedicínského výzkumného centra LF v Plzni a Výzkumného a výukového centra UK v Hradce Králové.

Podobně jako v jiných tematických částech DZ a jeho aktualizací jsou úpravy cílů v jednotlivých letech často potvrzením, případně rozšířením nebo upřesněním původního cíle DZ pro další období. V případě úspěšně pokračujícího úkolu se vesměs cíle v aktualizacích neopakují. Naopak na rozdíl od jiných tématik cíle DZ ani aktualizací nejsou zcela konkrétní a neformulují požadavky, které by bylo vhodné v jednotlivých letech sledovat a hodnotit pomocí kvantifikovatelných indikátorů.

II. Výroční zprávy

Výroční zprávy na rozdíl od DZ a jeho aktualizací již uvádějí řadu konkrétních údajů a projektovou činnost je proto možné sledovat v souvislosti s různými programy, zejména Fondem rozvoje vysokých škol, Rozvojovými programy a Evropskými strukturálními fondy.

II.1 Fond rozvoje vysokých škol

Tento program slouží především k nastartování různých rozvojových činností na jednotlivých fakultách a výroční zprávy UK proto uvádějí především konkrétní údaje pouze v tabulkových částech.

Výroční zpráva za rok 2004

Textová část zprávy Fond rozvoje nepopisuje ani nekomentuje, tabulková část je naopak poměrně podrobná. Počet projektů (Tab. VI-3) je členěn podle fakult a podle tématických okruhů. Absolutně nejvyšší počet projektů podala PřF, poměrně vysoké počty projektů podaly i následující fakulty: FaF (41), LFHK (24), I.LF a MFF (22), LFP (14), PedF (10). Ostatní fakulty i RUK se Fondem rozvoje účastní, počet projektů je už vesměs výrazně nižší. Absolutně nejvíce projektů podávají fakulty do tématického okruhu G (Tvůrčí činnost studentů, 107 projektů), následuje tématický okruh F (Inovace studijních programů, 88 projektů) a tématický okruh A (Inovace a rozvoj laboratoří, ateliérů a pracovišť pro výuku včetně knihoven a informačních technologií ve vysokoškolském vzdělávání, 41 projektů). Nejmenší zájem je o tématické okruhy C a E, do nichž bylo podáno pouze po jednom projektu. Výroční zpráva neuvádí výši získaných finančních prostředků na úrovni jednotlivých fakult, ani částku celkovou. Tabulková část dále uvádí srovnání počtu podaných a přijatých projektů od roku 2001 (Graf VI-a). Počet podaných projektů od roku 2003 klesá, počet schválených projektů také klesal, v roce 2004 však mírně stoupl.

Výroční zpráva za rok 2005

Text zprávy se opět Fondem rozvoje nezabývá a tabulková část má odlišný formát než měla zpráva za minulý rok. Počty projektů jsou uvedeny v závislosti na tématických okruzích, opět vede tématický okruh F (38 projektů) následován tématickým okruhem G (35 projektů), nejmenší zájem byl opět o tématické okruhy C a E. Ve srovnání s rokem 2004 přibýly údaje o získaných finančních prostředcích v členění na investiční a neinvestiční prostředky (13 298 tis Kč, resp. 10 022 Kč, celkem 23 320 tis. Kč), tabulková část naopak neposkytuje přehled projektů podle fakult. V tabulkové části jsou opět uvedeny počty projektů podaných a přijatých a srovnání těchto údajů od roku 2001. Úspěšnost projektů v porovnání s rokem 2004 výrazně klesla.

Výroční zpráva za rok 2006

Stejně jako v předcházejících letech se text Fondem rozvoje nezabývá. Tabulková část je ve stejném formátu jako v roce 2005. Udává tedy celkové počty projektů v závislosti na tématickém okruhu (opět nejvíce projektů v tématických okruzích F (52) a G (26), následuje tématický okruh A (21), v tématických okruzích C a E nebyl podán projekt žádný) a získané finanční prostředky. Údaje jsou opět doplněny srovnáním údajů o počtu projektů od roku 2001 s tím, že úspěšnost projektů v porovnání s rokem 2005 mírně vzrostla.

Výroční zpráva za rok 2007

Text zprávy opět o Fondem rozvoje nic neuvádí, ale situace je obdobná jako v předcházejících letech. Nejžádanější byla tematika okruhů F(47), A (20) a G (17), počet podaných projektů dále klesl, zatímco úspěšnost (počet přijatých k počtu podaných) byla větší než v roce 2006.

Ani Výroční zpráva za rok 2008 v textové části Fond rozvoje nekomentuje. V tabulkové části lze najít, že největší zájem o projekty z oblasti inovace studijních programů je po několik let stabilní a tudíž i v roce 2008 bylo nejvíce přijatých projektů v tématickém okruhu F (50). Další projekty se soustředily na tématické okruhy G (13) a A (10) (tvůrčí práce studentů směřující k inovaci vzdělávací činnosti a inovace a rozvoj laboratoří, ateliérů a pracovišť pro praktickou výuku včetně knihoven a informačních technologií v vysokoškolském vzdělávání). Pracovníci UK podali v tomto roce o něco více projektů než v roce předcházejícím (191 ve srovnání se 183 projekty v roce 2007), přijatých projektů bylo však o něco méně (73 ve srovnání s 88 v roce předcházejícím), takže úspěšnost mírně klesla.

II.2 Rozvojové programy MŠMT

Výroční zpráva za rok 2004

V textu výroční zprávy nejsou Rozvojové programy zmíněny. Tabulková část uvádí pouze programy, do nichž byly projekty předloženy: jedná se o Program na podporu rozvoje a Program na podporu internacionalizace, do nichž bylo předloženo celkem 173 projektů a 128 z nich přijato. UK tak získala v tomto roce téměř 100 mil Kč (99 504 tis. Kč).

Výroční zpráva za rok 2005

V textu výroční zprávy rozvojové projekty opět zmíněny nejsou. Tabulková část je zpracována obdobně jako ve zprávě za rok 2004. Počet podaných i přijatých projektů v Programu na podporu rozvoje a Programu na podporu internacionalizace mírně narostl (207, resp. 130), výrazně (téměř na dvojnásobek) vzrostly získané finanční prostředky – celkem se jednalo o 196 079 tis Kč, z toho 71 144 tis Kč byly prostředky investiční. Ve srovnání s rokem 2004 poklesly prostředky na internacionalizaci, zatímco prostředky na podporu rozvoje narostly.

Výroční zpráva za rok 2006

V textu zprávy je stručně popsáno vyhlášení Rozvojových programů, o vlastních projektech UK do programů předložených zpráva hovoří jen velmi stručně a sice informuje o tom, že byly předloženy rozvojové projekty centralizované i decentralizované, ve všech třech prioritních oblastech, nejvíce projektů bylo zaměřeno na oblast internacionalizace. V tabulkové části (Tabulka VI-4) je uveden seznam všech projektů (celkem 105) podle jednotlivých fakult a dalších součástí UK (včetně RUK) a uvedena výše dotace na každý projekt ve členění na investiční a neinvestiční prostředky. Celková částka opět ve srovnání s předcházejícím rokem výrazně narostla a činila 336 341 tis Kč, z toho 123 781 tis Kč byly prostředky investiční.

Výroční zpráva za rok 2007

V textu zprávy je stručně uvedeno, že bylo vypsáno 11 Rozvojových programů, do nichž UK předložila 25 integrovaných (s účastí více fakult) decentralizovaných projektů ve všech třech základních prioritách (internationalizace, kvalita a excellence akademických činností, kultura akademického života). Dále byly podány 3 centralizované projekty zaměřené na podporu výuky studentů se speciálními potřebami, na využití potenciálu LF v Plzni pro zvýšení zájmu studentů o technické a přírodovědné obory a na modernizaci infrastruktury U3V v ČR. Tabulková část výroční zprávy uvádí tentokrát globálnější seznam projektů, který není členěn podle fakult jako v roce předcházejícím, nýbrž podle jednotlivých vyhlášených rozvojových programů, u nichž se uvádí pouze počet podaných a přijatých projektů (všechny projekty byly přijaty) bez konkrétního názvu jednotlivých projektů. Tabulková část dále uvádí celkovou výši prostředků získaných pro projekty v každém z vyhlášených programů, opět v členění na prostředky běžné a kapitálové. Uvedeny jsou i všechny tři centralizované projekty. S předchozími roky je možné porovnat pouze celkový počet podaných projektů, který je výrazně nižší než v roce 2006 (28 projektů ve srovnání se 105 projekty v roce 2006). Počet projektů není v tomto případě rozhodující, protože se změnila metodika ministerstva, podle níž byly projekty podávány a hodnoceny. O hodně nižší než v roce 2006 však byly i celkové získané finanční prostředky ve výši 287 171 tis Kč (z toho 82 732 prostředky kapitálové).

Výroční zpráva za rok 2008 opět stručně uvádí obecnou informaci o Rozvojových programech, o jejich organizaci, prioritách a tématických oblastech. Konstatuje, že v tomto roce pracovníci UK řešili celkem 25 integrovaných decentralizovaných projektů a 17 projektů centralizovaných, z nichž některé řešila UK samostatně, jiné ve spolupráci s dalšími

vysokými školami. V obou kategoriích projektů byly podány projekty ve všech šesti tematických oblastech. Zatímco počet projektů byl nejvyšší v tématické týkající se podpory k odstraňování slabých stránek školy (13 decentralizovaných a 4 centralizované projekty), nejvyšší prostředky byly získány pro tematiku rozvoje přístrojového vybavení a moderních technologií: pro 3 decentralizované projekty bylo získáno 129 692 tis Kč, zatímco pro 5 centralizovaných projektů 11 490 tis Kč, což je dohromady 56% z celkových prostředků, které UK získala ze zdrojů pro Rozvojové programy (244 290 tis Kč).

II.3 Strukturální fondy EU

Výroční zpráva za rok 2004

stručně konstatuje, že byl schválen projekt „Centrum pro přenos poznatků a technologií UK“ (CPPT) v rámci programu JPD2 a podáno 12 projektů (do programu JPD3), jejichž úspěšnost nebyla ještě v roce 2004 známa.

Výroční zpráva za rok 2005

Zpráva se stručně zmiňuje o projektu „Centrum pro přenos poznatků a technologií UK“ (JPD2), který byl odstartován v květnu 2005 a lze tedy odvodit, že běží podle plánu. Dále je v textu zprávy pouze konstatováno, že bylo v roce 2005 odsouhlaseno a spuštěno financování celkem 17 projektů. Z tabulkové části výroční zprávy je možné zjistit počet projektů v jednotlivých programech (JPD3 (11), OPRLZ (5) a výše uvedený projekt financovaný z JPD2) a příslušné získané finanční prostředky členěné na investiční a neinvestiční. Seznam projektů je členěn kromě jiného i podle fakult a podle názvů projektů je možné posoudit, do jakých oblastí a tématik byly směřovány. U všech projektů je též uvedena doba jejich trvání, avšak v některých případech jde o přesné datum, jinde pouze celková doba trvání projektu v měsících nebo letech, z čehož pak není možné přesně zjistit, jak tyto projekty souvisejí s 12 projekty podanými v roce 2004. Tabulková část dále uvádí celkové získané finanční prostředky (patrně na celkovou dobu trvání všech projektů), která dosáhla výše 115 193 tis Kč. Na rok 2005 bylo vyčleněno pouze 17 208 tis Kč, takže čerpání většiny finančních prostředků je záležitostí dalších let trvání projektu.

Výroční zpráva za rok 2006

Výroční zpráva konstatuje, že na základě výzev JPD2 a JPD3 bylo zařazeno k financování 24 projektů za cca 167 mil Kč. Ve většině případů šlo o projekty vzdělávacího charakteru, dotované neinvestičními prostředky, ve třech případech se jednalo o projekty celouniverzitní, řada ostatních projektů byla postavena na partnerství alespoň dvou fakult. Tabulková část opět uvádí úplný seznam projektů (JPD2 a JPD3) s příslušnou řešitelskou fakultou nebo součástí UK a se dvěma výjimkami i přesné datum trvání projektu. Přesto je však z tabulkové části obtížné najít úplnou souvislost s projekty pokračujícími z roku 2005 a posoudit tak, zda obsahuje všechny finanční prostředky poskytované na všechny běžící projekty. Na rozdíl od předcházejícího roku tabulková část neuvádí projekty podané do OP RLZ. Do druhé fáze v tomto roce vstoupil projekt „Centrum pro přenos poznatků a technologií UK“ (CPPT). Výroční zpráva dokumentuje jeho úspěšné řešení popisem pilotních projektů i vzniklého strategického materiálu. Dále popisuje rozběh vzdělávacího projektu „Komplexní program UK pro vzdělávání v řízení přenosu znalostí a výchovu v inovačním podnikání“, který na projekt CPPT bezprostředně navazuje vytvářením vzdělávacích kurzů.

Výroční zpráva za rok 2007

Zpráva uvádí, že bylo zpracováno celkem 32 projektů (JPD3 – 22 projektů, RLZ – 9 projektů, JPD2 – 1 projekt (CPPT)), které byly předloženy do programů financovaných z ESF a získaly finanční podporu v celkové výši 208 179 tis Kč. Tabulková část opět uvádí seznam projektů

s uvedením jejich názvu, řešitelské fakulty a finanční podpory. Data o trvání projektů jsou v této zprávě uvedena přesně, takže bude možné kontrolovat návaznost v dalších letech včetně poskytnutých finančních prostředků. V roce 2007 bylo ukončeno 14 z těchto projektů, zbývající pokračují. Zpráva dále konstatuje, že byla zahájena příprava nových projektů na období 2007-2013. Pozornost je opět věnována projektu „Centrum pro přenos poznatků a technologií UK“, který byl úspěšně dokončen a Centrum zřízeno jako samostatná součást univerzity. V souladu s plánem z předcházejícího roku bylo realizováno devět pilotních projektů, ve srovnání s původně v projektu plánovanými čtyřmi, u nichž se prokázal skutečný přenos poznatků a technologií do praxe. V roce 2007 dále pokračuje na CPPT navazující vzdělávací program „Inovační podnikání UK“ (IPUK), v jehož rámci se rozvíjejí e-learningové moduly vzdělávacího kurzu. Schváleno bylo prodloužení tohoto projektu do 31.7.2008.

Výroční zpráva za rok 2008 konstatuje, že všechny projekty financované ze strukturálních fondů EU (ESF a ERDF), jejichž řešení pokračovalo z minulých let, byly úspěšně ukončeny. V rámci nového programovacího období byly otevřeny výzvy Operačních programů Praha – Adaptabilita (OPPA) a Lidské zdroje a zaměstnanost (OPLZZ), do nichž pracovníci UK podali celkem 60 projektů (57 do OPPA a 3 do OPLZZ). Výběrovým řízením úspěšně prošlo 13 projektů v OPPA (dva v prioritní ose Podpora rozvoje znalostní ekonomiky, ostatní v prioritní ose Modernizace počátečního vzdělávání) s celkovým objemem schválených prostředků 77 650 tis Kč. V rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost bylo v průběhu roku 2008 otevřeno celkem devět výzev k podávání projektů. UK připravila celkem 40 projektů a její pracovníci se účastnili i přípravy projektů společně s dalšími vysokými školami v ČR. Výsledky o úspěšnosti projektů budou zveřejněny v roce 2009. Zpráva věnuje opět pozornost inovačnímu transferu, který reprezentuje především činnost CPPT, založené v roce předcházejícím. Informuje o aktivitách CPPT (semináře, konzultace, zpracovaná metodika postupu komercializace, soubor vzorových smluv, stanovení cca 30 externích poradců, apod.) a konstatuje, že v tomto roce došlo k jeho personální stabilizaci s výhledem zajišťovat do budoucna požadavky vědeckých týmů UK v oblasti transferu znalostí a technologií. Pracovníci CPPT se též zapojili do přípravy projektů zaměřených na transfer znalostí a technologií, které by měly být financovány z programů OPPA a OPVK.

V roce 2008 nadále pokračovala návazná aktivita, kterou je vzdělávací program IPUK. Jeho významnou činností v rámci kurzu B2 bylo uspořádání několika zahraničních stáží (Rakousko, VB, Německo), které byly zaměřeny na získávání praktických zkušeností v oblasti transferu technologií. Nedočerpané finanční prostředky umožnily prodloužit projekt až do konce července roku 2008 a uspořádat vzdělávací kurz „Ochrana a využití duševního vlastnictví vzniklého v rámci výzkumu a vývoje financovaného z veřejných zdrojů“, na který navázala řada odborných přednášek a diskusí na toto téma. Také kurz A (informačně-motivační) byl pro velký zájem potenciálních posluchačů v roce 2009 opakován. Dalším výstupem projektu IPUK jsou publikace, které budou sloužit práci CPPT.

II.4 Ostatní programy

Texty výročních zpráv se o ostatních programech dotovaných z různých zdrojů (domácích i zahraničních) prakticky vůbec nezmiňují, tabulkové části výročních zpráv z let 2004 a 2005 různé programy a podané projekty, resp. získané finanční prostředky, uvádějí. Výroční zpráva za rok 2004 uvádí v tabulkové části Programy MŠMT, z nichž jsou úspěšné projekty podporované z účelových prostředků MŠMT. V tomto roce uvedené tabulky obsahují i programy výzkumu a vývoje (Národní program výzkumu, Výzkum pro státní správu,

Výzkumné záměry, Výzkumná centra, CONTACT, COST, INGO, EUREKA atd.), počty projektů (celkem 74) a získané finanční prostředky (celkem 578 611 tis Kč).

Další tabulka zahrnuje projekty podporované z účelových prostředků mimo MŠMT. Mezi poskytovatele projektů jsou opět zahrnuty programy výzkumu a vývoje (GA AVČR, GAČR, Interní GA Ministerstva zdravotnictví atd.) a programy otvírané dalšími ministerstvy, přičemž z tabulky nemůže být přesně odvozeno, zda se jedná pouze o programy výzkumu a vývoje, či také o programy podporující další činnosti. Celkový počet projektů je v tomto případě 578 a celkové získané finanční prostředky 337 768 tis Kč.

Také výroční zpráva za rok 2005 obsahuje další programy. Uvádí tabulku, která informuje o projektech získaných z Fondu vzdělávací politiky, které byly dotovány celkovou částkou 21 379 tis. Kč.

V další tabulce lze nalézt projekty podporované z jiných zdrojů v ČR a ze zahraničí. Na rozdíl od roku 2004 není mezi těmito zdroji uvedena např. GA ČR ani další grantové agentury, avšak opět na rozdíl od roku 2004 jsou uvedeny například projekty financované z 5. a 6. Rámcového Programu EU a další relativně velké projekty dotované z různých dalších zahraničních zdrojů, aniž by bylo možné z názvů posoudit, zda jde ve všech případech o projekty výzkumu a vývoje či nikoliv. Celková získaná částka je 62 540,5 tis. Kč.

Výroční zprávy v následujících letech (2006, 2007 a 2008) se již soustřeďují pouze na výše uváděné tři kategorie programů a do nich podaných projektů.

III. Analýza

III.1 Fond rozvoje

Z výročních zpráv vyplývá, že Fond rozvoje je především záležitostí jednotlivých fakult, které mohou z tohoto programu získat prostředky na nastartování řady důležitých aktivit spojených jak se vzděláváním (inovace studijních programů), tak s tvůrčí činností studentů, ale též s vybavením laboratoří, knihoven atd., se vzděláváním učitelů a s poradenstvím. Vývoj v oblasti Fondu rozvoje lze sledovat prostřednictvím dat, která výroční zprávy uvádějí (viz. tabulka Projekty FRVŠ). Zcela srovnatelný s ostatními není rok 2004, kdy je tabulková část uváděna v jiném formátu než v letech následujících. Jak bylo uvedeno výše, v roce 2004 lze posoudit, které z fakult mají o projekty Fondu rozvoje největší zájem a které tématické okruhy jsou pro ně vhodné. V dalších letech tato data uvedena nejsou, takže možnost srovnání chybí.

Obecně lze konstatovat, že největší zájem je o tématické okruhy F a G, které dávají fakultám možnost získat prostředky na inovaci studijních programů a podporovat tvůrčí činnost studentů. Další žádaná témata jsou inovace a rozvoj laboratoří a možnost získat vybavení sloužící obecně pro účely vzdělávání nebo výzkumu a vývoje. Vzhledem k tomu, že jde o obecné priority rozvoje vysokého školství, je možné konstatovat, že z tohoto pohledu je DZ UK plněn velmi dobře. Za diskusi a vysvětlení by stál velmi malý zájem o projekty na podporu vzdělávání učitelů a poradenské činnosti, což jsou v současné době významné prvky rozvoje vysokých škol, stejně tak je překvapivý nulový zájem o tématický okruh Vysokoškolské knihovny.

S výjimkou roku 2004, kdy nejsou celkové získané finanční prostředky uvedeny, lze konstatovat, že se daří získávat stále více prostředků z Fondu rozvoje a tím podporovat/naplňovat cíl diversifikace finančních zdrojů. Důležité je, že rozhodující není počet přijatých projektů, který se v průběhu doby snižuje, zatímco celková finanční dotace se v posledních třech letech navyšovala. Tento trend, který byl částečně narušen v roce 2008, bylo možné považovat za pozitivní, protože se dařilo zbytečně netříštit kapacity a koncentrovat lidské zdroje do menšího počtu projektů při získání srovnatelných (resp. v některých letech vyšších) finančních prostředků.

Projekty FRVŠ												
Rok	Tématický okruh						Počet projektů			Finanční prostředky celkem (v tis Kč)		
							přijatých	podaných	přijatých/podaných			
	A	B	C	E	F	G				INV	NIV	Celkem
2004	41	6	1	1	88	107/*	161	244	66%	N	N	n
2005	11	2	1	0	38	35	87	235	37%	13 298	10 022	23 320
2006	21	5	0	0	52	26	104	222	47%	25 067	10 006	35 073
2007	20	4	0	0	47	17	88	183	48%	26 824	8 890	35 514
2008	10	0	0	0	50	13	73	191	38,2	11 879	1087	18966

/*V roce 2004 jsou v tabulkové části uváděny podle tématických okruhů počty podaných projektů, v ostatních letech jde o počty přijatých projektů.

Celková částka, kterou UK z Fondu rozvoje získává, je pouze zlomkem procenta celkového rozpočtu univerzity, avšak pro jednotlivé fakulty je významnou možností, jak cíleně podpořit aktivity, které jsou významné pro rozvoj dílčích oblastí činnosti (pro jejich přípravu, zahájení apod.).

Doporučení

Přestože získávané prostředky nejsou zásadním příspěvkem k rozpočtu UK, bylo by vhodné analyzovat, proč se fakulty nezajímají o tématické okruhy C, E a B a zda prostředky na rozvoj činností v těchto oblastech získávají jiným způsobem. Užitečné by bylo posouzení efektivity projektů v jednotlivých letech, která se dost výrazně mění. Zajímavé by bylo i posouzení, jak velká částka z celkové dotace Fondu rozvoje plyne na UK (na její fakulty), tj. podíl UK vzhledem k ostatním veřejným vysokým školám. .

III.2 Rozvojové programy

Jak bylo výše poznamenáno, DZ i jeho aktualizace uvádějí pouze velmi obecné cíle, které deklarují, že prostředky z rozvojových programů by měly obecně podporovat dosažení rozvojových cílů UK. Vzhledem k pojetí rozvojových programů jako účelových projektů určených k řešení postupně se objevujících problémů ve vypisovaných oblastech rozvoje vysokých škol, nebyly plánovány ani počty projektů, které by měla UK do Rozvojových programů podat, ani finanční prostředky, které by bylo potřeba z těchto programů získat.

Akt. pro roky 2007/08 a 2008/09 však shodně uvádějí, že rozvojové projekty by měly podpořit zejména rozvoj internacionalizace, ale také pomoci k dosažení cílů v oblasti studia i výzkumu a vývoje (zejména ve výchově doktorandů). Úvodní text aktualizací pro tyto roky

dále uvádí, že rozvojové projekty podpoří též zefektivnění organizace a infrastruktury činnosti UK, podpoří možnosti studia handicapovaných studentů a přispějí ke zvýšení kvality života studentů i pracovníků univerzity.

Výroční zprávy za rok 2004 a 2005 se v textové části rozvojovými projekty vůbec nezabývají. Tabulkové části poskytují souhrnné informace o počtu podaných a přijatých projektů a o získaných finančních prostředcích. Z Tabulky č.2 je vidět, že v obou uvedených letech byl velký počet projektů zaměřen na podporu rozvoje a další projekty byly cíleny na podporu internacionalizace, což je zcela v souladu s obecnými cíli DZ i jeho aktualizací. Výroční zprávy za další tři roky (2006, 2007 a 2008) komentují tuto projektovou aktivitu jen velmi stručně. V textu výroční zprávy za rok 2006 je popsáno vyhlášení Rozvojových programů a konstatováno, že projekty (centralizované i decentralizované) byly podány ve všech třech prioritních oblastech.

Výroční zpráva za rok 2007 uvádí, že bylo vypsáno 11 Rozvojových programů a podáno celkem 25 integrovaných decentralizovaných projektů ve všech třech základních prioritách (internationalizace, kvality a excelence akademických činností, kultura akademického života) a 3 projekty centralizované. Termínem integrované decentralizované projekty jsou označovány vzhledem ke změně metodiky ministerstva podporující decentralizované projekty, na kterých se podílelo více fakult téže vysoké školy. Obdobně Výroční zpráva za rok 2008 informuje o počtu podaných projektů v obou typech programů (25 integrovaných decentralizovaných projektů a 17 centralizovaných projektů) a potvrzuje obecný cíl projektů centralizovaných, které řeší UK nejen samostatně, ale i ve spolupráci s dalšími vysokými školami. Naplněny byly tudíž jak obecné cíle DZ UK a jeho aktualizací, tak strategický cíl ministerstva.

Tabulková část výročních zpráv je uspořádána v jednotlivých letech různým způsobem, takže jenom z těchto dat není možné analyzovat vývoj situace v oblasti rozvojových projektů. Tabulka VI-4 výroční zprávy za rok 2006 uvádí rozvojové projekty v členění podle fakult a z názvů projektů je možné si učinit představu o širokém spektru činností, které fakulty pomocí rozvojových projektů podporují. Z tabulky není jasně vidět, které z uvedených projektů jsou projekty centralizované. Úspěšnost v soutěži o centralizované projekty lze odvodit z celkové získané finanční podpory na rozvojové projekty, která je o cca 140 mil Kč vyšší, než celková dotace získaná v roce 2005. Výroční zpráva za rok 2007 člení projekty podle vyhlášených rozvojových programů a je proto možné snadno posoudit, o které programy byl největší zájem – nejvíce projektů (5) bylo podpořeno v rámci „Programu na přípravu a rozvoj lidských zdrojů“ a „Programu na podporu internacionalizace (4) (viz. tabulka Rozvojové projekty). Z tabulky ve výroční zprávě je v tomto roce též jasně vidět, že byly skutečně předloženy tři projekty centralizované, které se zaměřily na podporu výuky studentů se speciálními potřebami, na využití potenciálu LF v Plzni pro zvýšení zájmu studentů o technické a přírodovědné obory a na modernizaci infrastruktury U3V v ČR. Také tabulková část Výroční zprávy za rok 2008 dává možnost posoudit, která témata byla nejžádanější ve smyslu počtu podaných projektů, ale také kde bylo získáno nejvíce finančních prostředků. Pracovníci UK využili možnosti zpracovat projekty decentralizované (25) i centralizované (17). Pravděpodobně v souladu s očekáváním nejvíce decentralizovaných projektů bylo zpracováno v oblasti podporující odstraňování slabých stránek v činnostech UK a jejích součástí (13 projektů), zatímco centralizované projekty se soustředily především na možnost rozvíjet přístrojové vybavení a moderní technologie (5 projektů). Ostatní témata byly v obou typech programů pokryty celkem rovnoměrně jedním až třemi projekty, obdobně jako v minulých letech byla žádaná i tematická oblast zabývající se podporou internacionalizace, v níž byly

podány tři decentralizované a jeden centralizovaný projekt a získané prostředky (28 701 tis. Kč) tvořily druhý největší podíl z prostředků celkově na rozvojové projekty získaných (12%). Největší finanční přínos (136 182 tis. Kč) byl získán v tématické oblasti podporující přístrojové vybavení a moderní technologie, který činil celkem 56% z celkových prostředků pro UK.

Projektová aktivita v oblasti Rozvojových programů odpovídá obecným cílům rozvoje UK a vzhledem k tomu, že dotace ze státního rozpočtu jsou o řád vyšší, než je tomu v případě Fondu rozvoje, je možné konstatovat, že tyto projekty představují výraznou složku účelového financování a že podstatným způsobem přispívají k diverzifikaci finančních zdrojů UK.

Rozvojové projekty						
Rok/údaje o projektech	Počet projektů		Získané finanční prostředky (v tis Kč)			Rozvojový program/tématika projektů
	podaných	přijatých	INV	NIV	Celkem	
2004	173	128	78 007	99 504	177 511	Podpora rozvoje (107), podpora internacionalizace (21)
2005	207	130	71 144	124 935	196 079	Podpora rozvoje (107), podpora internacionalizace (22)
2006		105	123 781	212 560	336 341	Projekty členěny podle fakult, tématika velmi různá
2007	28	28	82 723	204 439	287 171	Projekty členěny podle Rozvojových programů, nejvíce projektů v „Programu na přípravu a rozvoj lidských zdrojů“ (5), a v „Programu na podporu internacionalizace (4)
2008		32 (25 +17)			244 290	Projekty členěny podle tématických okruhů a podle typu programu (decentralizované, centralizované)

Tabulka ukazuje, že po celé sledované období byla výraznou prioritou UK v rámci Rozvojových programů podpora internacionalizace, která je v souladu s cílem DZ „... budování moderní univerzity vstupující do mezinárodního vzdělávacího a výzkumného prostoru“.

Náměty

Vzhledem k tomu, že za sledované období získala UK na rozvojové projekty více než miliardu Kč (1 241 392 Kč), bylo by vhodné analyzovat přínos těchto projektů a využití jejich výsledků. Zajímavé může být v některých případech i srovnání s Fondem rozvoje, kde jsou například zcela nevyužité tématické okruhy týkající se dalšího vzdělávání učitelů nebo poradenství, zatímco podle názvů rozvojových projektů (zřejmých z tabulkové části výroční zprávy za rok 2006) je vidět, že v rámci Rozvojových programů se některé projekty na tato témata zaměřují.

Doporučení

Výroční zprávy by se daly lépe využít k analýze aktivit v oblasti Rozvojových programů, kdyby byla jejich struktura jednotná (pokud se mění v souvislosti se změnami v organizaci rozvojových programů, bylo by vhodné kromě nových tabulkových částí zachovat i části zveřejňované v předchozích letech). Analýzu a využití z ní získaných poznatků by také

usnadnil stručný popis změn v cílech a metodice Rozvojových programů. Příklad: výrazně menší počet projektů v roce 2007 než v roce 2006, který není důsledkem menší aktivity UK, ale je dán změnou metodiky, což nezasvěcený čtenář výroční zprávy nezjistí. Pochopení dat (především celkové finanční částky poskytované na rozvojové projekty) by také přispělo jasné oddělení centralizovaných projektů, které jsou finančně podporovány na základě soutěže, od projektů decentralizovaných, kde je objem finančních prostředků předem daný (což ve skutečnosti již Výroční zpráva za rok 2008 v tabulkové části respektuje).

III.3 Evropské strukturální fondy

Obecné cíle DZ zaměřené na diversifikaci finančních zdrojů podporujících rozvoj univerzity, byly v oblasti programů ESF postupně doplňovány konkrétnějšími údaji v aktualizacích až po reálném otevření těchto možností, tj. poprvé v Akt. 2005/06. Aktualizace požaduje „Realizovat projekt „Centrum pro přenos poznatků a technologií UK“ (CPPT) podle plánovaného harmonogramu“ a dále obecněji vyzývá k využití „dalších možností ESF pro region soudržnosti Praha (návazné projekty) pro vzdělávání v oblasti přenosu poznatků do praxe“. Projekt CPPT je výjimečný nejen schválením již v roce 2004, jak o tom informovala výroční zpráva za tento rok, ale i svou obsahovou náplní, která navazuje na jednu z nejvýznamnějších priorit současného rozvoje vysokého školství. Projekt byl realizován podle naplánovaného harmonogramu: Práce na projektu začala v květnu 2005 a pokračovala v souladu s cílem Akt. 2006/07, která kladla důraz na zahájení samostatné činnosti Centra, a to včetně vzdělávání pracovníků UK. Výroční zpráva za rok 2006 informuje o druhé fázi projektu a výběru devíti námětů na pilotní projekty, jejichž počet tak výrazně překročil původní plán, kterým byla realizace čtyř pilotních projektů. Dalším významným výsledkem projektu bylo zpracování materiálu „Strategie a politika UK v oblasti přenosu znalostí a technologií“.

Z výroční zprávy za rok 2006 je dále zřejmé, že byl zahájen návazný vzdělávací projekt „Komplexní program UK pro vzdělávání v řízení přenosu znalostí a výchovu v inovačním podnikání“. Cílem tohoto projektu bylo vytvořit vzdělávací kurz složený ze tří částí, z nichž každá je určena jiné cílové skupině: A: informačně-motivační kurz o inovačním podnikání, určený pro široké spektrum mladších posluchačů; B: kurz pro vědecké pracovníky, kteří budou na svém odborném pracovišti vyhledávat oblasti výzkumu, které by mohly být zajímavé pro komercializaci; C: kurz poskytující vedoucím akademickým funkcionářům rámcové pochopení problematiky přenosu poznatků a technologií z akademické do podnikatelské sféry. V roce 2006 probíhaly především přípravné práce, včetně vytváření internetové stránky a zpracování informací o vzdělávacích možnostech. Obsah kurzu A je zpracován v e-learningové formě a poskytován v prostředí Moodle.

Také výroční zpráva za rok 2007 se projektem CPPT podrobně zabývá, informuje o jeho úspěšném dokončení a o zřízení Centra jako samostatné součásti univerzity. Zpráva dále popisuje vytvoření e-learningových modulů v rámci návazného vzdělávacího projektu „Inovační podnikání UK“ a informuje o schváleném prodloužení tohoto projektu do 31.7.2008.

Další úspěšný rozvoj CPPT potvrzuje i Výroční zpráva za rok 2008. Informuje o řadě aktivit pracovníků CPPT, o jeho personální stabilizaci a vyjadřuje se pozitivně k budoucnosti Centra, kdy by mělo zajišťovat (případně s využitím externích poradců) potřeby všech vědeckých týmů v oblasti transferu znalostí a technologií.

Výsledky získané v rámci projektu CPPT jasně dokladují jeho úspěšnost. Realizace devíti pilotních projektů v rámci CPPT představuje skutečný přenos poznatků do praxe a UK to považuje za reálné naplňování „třetí mise“, kterou je (kromě jiných činností vysoké školy) nalezení cesty pro efektivní využívání vědeckého a výzkumného potenciálu. Příkladem dobré praxe je i aktivita pracovníků CPPT ve zpracování návrhů čtyř projektů, jejichž financování z OPPA resp. OPVK by mělo přispět k jeho rozvoji.

Jako další příklad dobré praxe může sloužit vzdělávání akademických pracovníků vytvořené jako výsledek návazného projektu IPUK, které zároveň prokazuje požadovanou „udržitelnost“ výsledků projektů financovaných z ESF. Možnost dočerpání prostředků projektu IPUK v roce 2008 umožnily zorganizovat v tomto roce zahraniční stáže a zpracovat vzdělávací kurz o ochraně a využití duševního vlastnictví vzniklého v rámci výzkumu financovaného z veřejných zdrojů a zopakování informačně-motivačního kurzu pro řadu zájemců. Publikace, které jsou dalšími výstupy tohoto projektu, bude v další práci využívat CPPT, což je možné opět citovat jako konkrétní příklad „udržitelnosti“ výsledků projektů.

Naplnění cílů dalších projektů financovaných z evropských fondů formulovaných v aktualizacích na roky 2006/07 a 2007/08 „*Využít možností Evropského sociálního fondu (ESF) pro přípravu projektů v novém plánovacím období EU pro region soudržnosti Praha*“ a „*Po vyhlášení výzev využít možností strukturálních fondů EU pro přípravu projektů v novém plánovacím období pro region soudržnosti Praha (Operační program Adaptabilita i Operační program Konkurenceschopnost*“ je dokumentováno v tabulkových částech výročních zpráv, které uvádějí seznam schválených a následně řešených projektů včetně finančních prostředků, kterými jsou projekty dotovány.

Některé z projektů byly ukončeny již v roce 2007, takže bude možné postupně hodnotit jejich výsledky a sledovat jejich přínosy pro činnost UK. Jednoznačně úspěšný projekt CPPT, podporovaný ze zdrojů JPD2, naplňuje třetí základní prioritu DZ, jejíž součástí je důraz na aktivní využívání inovací ve společenských aplikacích. Součástí UK včetně RUK řeší celkem 23 projektů podporovaných z JPD3 částkou mírně převyšující 150 mil Kč. Tématika těchto projektů je různorodá, ale vesměs zaměřená na vzdělávací činnost v souladu se základní prioritou tohoto programu. Mohou tak velmi dobře doplňovat nejen tématicky, ale i finančně, cíle rozvojových projektů financovaných ze státního rozpočtu. Na obsáhlejší a hlubší analýzu významu ESF pro UK je patrně ještě příliš brzy, i když Výroční zpráva za rok 2008 konstatuje, že projekty podané v rámci prvního programového období byly všechny úspěšně splněny, ale vzhledem k relativně vysokým finančním částkám (více než 200 mil Kč, viz Tabulka VI-5 Výroční zprávy za rok 2007), které UK prostřednictvím těchto projektů získala, bude rozbor této činnosti a stanovení rámcových plánů do budoucna nepochybně vhodný.

Podstatné jsou informace Výroční zprávy za rok 2008 o dalších rozsáhlých projektových aktivitách pracovníků UK. Do OPPA ve dvou prioritních osách (Modernizace počátečního vzdělávání a Podpora rozvoje znalostní ekonomiky) bylo podáno celkem 57 projektů, z nichž 13 bylo úspěšných a celkově bylo získáno 77 650 tis Kč, což je další výrazná část vícezdrojového financování UK. Kromě toho UK předložila dalších 40 projektů v rámci OPVK, jejichž výsledky nebyly ještě v roce 2008 známy.

Doporučení

Výroční zprávy za roky 2005 a 2007 uvádějí v tabulkových částech informace o projektech podporovaných z Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů, ve výroční zprávě za rok 2006 seznam těchto projektů chybí. Textové části se zabývají projekty v programech JPD2 a

JPD3, OPRLZ nijak nekomentují. Částky získané z OPRLZ jsou výrazně menší než z JPD3 (v roce 2006 cca 47 mil Kč), přesto by zmínka o těchto projektech byla vhodná. Bylo by vhodné zachovávat stejnou konstrukci tabulek, případně vysvětlit, proč něco není uvedeno. Rozbor výsledků projektů financovaných z Operačních programů z hlediska přínosu k rozvoji UK by mohl poskytnout důležité podklady pro přípravu (výběr tematiky) dalších projektů. Z obecnějšího hlediska by mohl přispět k posouzení využití prostředků Operačních programů v ČR.

III.4 Ostatní programy

Z popisu obsahu výročních zpráv (2004 a 2005) je vidět, že tabulkové údaje v různých letech jsou konstruovány různě a nelze tudíž činit žádné závěry týkající se vývoje v oblasti daných programů. V obou letech jsou mezi projekty uváděny (různým způsobem) projekty a prostředky získané na výzkum a vývoj, které jsou v dalším období již součástí kapitoly výročních zpráv, a proto se jimi dále nebudeme v této části vlastní hodnotící zprávy zabývat. Lze pouze konstatovat, že získané finanční prostředky jsou hodně vysoké (zejména v případě projektů uvedených ve výroční zprávě za rok 2004) a proto by bylo vhodné jejich výsledky soustředit a posoudit jejich přínosy. Pouze Výroční zpráva za rok 2005 poskytuje údaje o projektech a získaných prostředcích z Fondu vzdělávací politiky a dále informuje o dalších různých programech – například Jean Monet Activity, International Visegrad Fund, E-learning, atd., o nichž není žádná zmínka ani v textu této výroční zprávy, ale ani ve výročních zprávách v dalších letech.

Poznámka

K této části výročních zpráv je možno pouze doporučit, aby projekty financované ze zdrojů pro VaV byly i v budoucnu zařazeny do kapitoly pojednávající o VaV. Ostatní projekty financované z řady různých programů, nepřinášejí pro UK zásadní finanční příspěvky, přesto může být informace o nich z různých důvodů zajímavá. Bylo by proto vhodné, aby byly pokud možno uváděny ve všech zprávách ve stejné struktuře a aby se jim případně věnovala i stručná zmínka v textové části zprávy, protože pak bude možné analyzovat vývoj a činit příslušné závěry.

7.2 Informační systém

I. Informační systém v DZ a jeho aktualizacích

V úvodu Dlouhodobého záměru UK (dále též „DZ“) se konstatuje, že realizace hlavních „priorit je závislá na komunikaci uvnitř univerzity a na kvalitě sdílení a spravování informací. V této souvislosti považuje univerzita za klíčový úkol vybudování celouniverzitního informačního systému. Tento projekt, jehož první etapa byla po ukončení přípravných prací zahájena na začátku roku 2004, bude dokončen v roce 2006. Informační systém UK bude zahrnovat všechny oblasti činnosti univerzity (vědecká a vzdělávací činnost, zahraniční spolupráce, sociální oblast), podporu pro řídicí a administrativní činnost (personalistika, hospodaření, oběh dokumentů apod.) a v neposlední řadě umožní využití dalších technických prvků, jako jsou např. univerzitní průkazy. Počítáme s tím, že v mnoha agendách dojde v rámci univerzity k jejich sjednocení, bez kterého není efektivní správa univerzity, ani fakult a dalších součástí nadále možná. Primárním cílem informačního systému je umožnit členům akademické obce přístup k informacím, které pro vzdělávací, vědeckou i pedagogickou činnost potřebují, a současně jim usnadnit mnohé administrativní úkony dnes zatížené neúměrně velkou byrokracií a v mnoha případech zbytečným dublováním.“

Pro přehlednost se v dalším budeme na aktivity související s nízkými OSI vrstvami (tedy sítě a HW vůbec, SW prostředí) v oblasti „komunikace uvnitř univerzity a na kvalitě sdílení a spravování informací“ odvolávat jako na oblast TI (technická infrastruktura), na tu část IS, která zahrnuje podporu „vědecké a vzdělávací činnosti“ a „přístup k informacím, které pro vzdělávací, vědeckou i pedagogickou činnost (členové akademické obce) potřebují, se budeme odvolávat jako na oblast VI (vědecké informace) a na část IS související s „podporou pro řídicí a administrativní činnost“ a „usnadněním mnohých administrativních úkonů“ budeme odkazovat jako na oblast AA (administrativní agendy). DZ vedle oblastí TI, VI a AA vysvětluje i závažnou úlohu informačního systému pro pravidelná i jednorázová hodnocení činností UK, která budou využívat aktuální data tímto systémem poskytovaná. V kapitole „Rozvoj“ se už jen opakuje, že vybudování Informačního systému UK je považováno za strategický úkol.

Aktualizace v jednotlivých letech strategický cíl DZ upřesňují.

Aktualizace pro rok 2004/05 požaduje, aby byla realizace první etapy IS dokončena a zahájena „realizace druhé etapy zahrnující zejména oblast vědy a výzkumu, zahraničních styků, oběhu dokumentů a hospodaření UK“. Některé z cílů jsou dále konkretizovány - vydávání průkazů UK pro všechny kategorie osob by mělo být dokončeno a zahájen program na zabezpečení vstupů do vybraných objektů UK využívající tyto průkazy (oblast TI a AA).

Aktualizace pro rok 2005/06 opakuje požadavek dokončit realizaci IS UK a zahájit program na zabezpečení vstupů do vybraných objektů UK a formuluje další dva konkrétní cíle v oblastech AA a VI: vybudovat certifikační autoritu UK (v rámci UK) s co nejvyšší uznatelností vně UK a podporovat integrování systému vědeckých informací na UK.

Aktualizace pro rok 2006/07 formuluje nový zásadní cíl v oblasti TI a sice „Stanovit jednotné softwarové prostředí, které je nezbytnou podmínkou realizace Informačního systému UK“. Na něj navazují tři konkrétní cíle: „Dokončit budování IS UK v oblasti personalistiky, mezd a studijních záležitostí; Spustit elektronickou evidenci oběhu dokumentů na rektorátě UK; V souladu s podaným rozvojovým projektem zahájit program na zabezpečení vstupů do

vybraných objektů UK.“, které do velké míry opakují cíle předcházejících aktualizací v oblasti AA a TI. Důvodem jsou vzniklé problémy s původně vybranou variantou integrace systémů fakult, jak částečně vyplývá z prvního obecného cíle o stanovení jednotného softwarového prostředí a bude vysvětleno podrobněji v analytické části. Další dva cíle se týkají IS v oblasti výzkumu a vývoje (oblast VI): „*Dokončit první a realizovat druhou etapu informačního systému v oblasti GA UK a Spustit systém evidence elektronických podob závěrečných prací a zahájit přípustnou formou jejich zveřejňování*“.

Aktualizace pro rok 2007/08 navazuje již na cíl o jednotném softwarovém prostředí formulovaný již v předcházející aktualizaci a požaduje v oblastech AA a VI: „*Zahájit systematický rozvoj centralizované studijní části IS UK*“; „*Po sjednocení agend v oblasti personalistiky a mezd provést centralizaci této části IS UK; Rozšířit IS UK o další aplikace v oblasti VaV, zahraničních vztahů a mobilit a evidence dokumentů a smluv; Připravit univerzitní Katalog prací pro neakademické pracovníky*“.

Aktualizace pro rok 2008/09 opět navazuje na Aktualizaci z roku předcházejícího a dále konkretizuje úkoly v oblastech AA a VI: „*Stabilizovat a systematicky rozvíjet personalistickou a studijní část IS UK; realizovat jejich vzájemnou integraci. Rozšiřovat IS UK o další aplikace v oblasti vědy a výzkumu, zahraničních vztahů a evidence dokumentů a smluv*“.

II. Informační systém ve výročních zprávách

Výroční zprávy se v kapitole „Informační služby“ na rozdíl od každoročních aktualizací DZ UK zabývají velmi podrobně oblastí TI, (část Komunikační technologie a sítě), které souvisejí s rozvojem Informačního systému UK (dále též „IS UK“). Proto se v těchto dokumentech hledá jen obtížně vzájemná návaznost formulovaných cílů a jejich naplňování. Kapitoly výročních zpráv jsou dále členěny na část věnovanou vlastního Informačnímu systému (oblast AA), databázím a portálům (oblast VI) a následují části věnované distančnímu vzdělávání (VI), superpočítačovému centru (TI) a knihovnickému systému (oblast VI).

II.1 Komunikační technologie a počítačové sítě (oblast TI)

Výroční zpráva za rok 2004

Podrobný popis technického rozvoje komunikačních technologií a sítí se dá shrnout následovně:

- Připojení dalších fakultních sítí technologií gigabitového ethernetu:
 - * dobudování optického připojení areálu Univerzity Karlovy v Jinonicích (FF, FSV, FHS, COŽP),
 - * LAN FF v Hyberské ulici,
 - * KTF v lokalitě Thákurova.

Zkušenosti s provozem potvrdily výrazné zvýšení stability IP konektivity a následně i dalších služeb.

- Upgrade centrálních prvků páteřní univerzitní sítě
 - * uzel Ovocný trh a uzel Dejvice,
 - * aktivní prvek uzlu 1. LF v ulici Na Bojišti,
 - * nasazení technologie CWDM (Coarse Wave Division Multiplexing) na vybraných páteřních trasách. Smyslem nasazení této technologie bylo umožnit rozšíření poskytovaných služeb (dedikovaná připojení vědeckých pracovišť s extrémními nároky na kapacitu spojení do výzkumných sítí typu CzechLight, GLIF) a samozřejmě i zvýšit

spolehlivost páteřní sítě při efektivnějším využití stávajících optických spojů. Na páteři univerzitní sítě byl nasazen protokol IPv6, který zatím využívají RUK, VŠE (Žižkov a Jižní Město) a dále MFF UK Malá Strana a Kolej 17. listopadu.

- IP telefonie ve spolupráci s Cesnet, z. s. p. o.
- * do sítě sítě IP telefonie byly připojeny ústředny v areálu Jinonice (FF, FSV, FHS, COŽP) a FF UK na náměstí Jana Palacha,
- * začátkem roku 2005 je plánováno připojení ústředny MFF UK.
- Povýšení a rozšíření připojení a sítí fakult a dalších součástí:
- * povýšeno připojení koleje Hvězda (z 10Mb/s na 100 Mb/s, optické vlákno místo mikrovlnného spoje),
- * na 34 Mb/s povýšen mikrovlnný spoj na HTF Pacovská,
- * na 10 Mb/s povýšen mikrovlnný spoj na Kajetance,
- * novým mikrovlnným spojem (22 Mb/s) připojena lokalita ÚJOP ve Vratislavově ulici,
- * pokračovala internetizace kolejí: Otava, Vltava, Hvězda, Větrník – proveden upgrade aktivních prvků – možnost zvyšovat zabezpečení sítí a zvyšovat propustnost sítě
- * testy a ověřování konfigurace firewallů – LAN Karolinum, poté vlastní instalace,
- * instalace páteřních přepínačů pro LAN Karolinum a Jinonice,
 - * instalace bezdrátových přístupových bodů (WiFi access pointy) v Modré a Zelené posluchárně v Celetné 20, rozšíření bezdrátové sítě do areálu Jinonice – plán na rok 2005, projekt EDUROAM – rekonfigurace bezdrátové sítě, připojení do národní autentizační a autorizační infrastruktury (AAI), uvedení do plného provozu v roce 2005.

Výroční zpráva za rok 2005

uvádí opět v části o komunikačních technologiích a sítích (TI) velké množství technických informací:

- Optické připojení
 - * dokončena realizace optického úseku mezi areálem v Jinonicích a areálem FN Motol,
 - * realizováno plánované zakruhování optické sítě a zprovoznění připojení 2.LF v Motole a 2. LF na Plzeňské,
 - * optické připojení kolejí na Větrníku.
 - Upgrade centrálních prvků sítě
 - * povýšena kapacita v uzlech RUK na Ovocném trhu a 1.LF v ulici Na Bojišti,
 - * povýšení kapacity mikrovlnných spojů pro lokality ÚJOP Hloubětín, areál Vltava a sportovní centrum Hostivař,
 - * povýšení propustnosti mikrovlnných spojů pro 5 kolejí UK.
 - Firewall
 - * nasazení pro kolejní sítě za účelem zvýšeného zabezpečení sítě.
 - IP telefonie
 - * plánované připojení telefonní ústředny MFF (jak bylo deklarováno ve výroční zprávě 2004),
 - * testování H.323 Gatekeeperu pro možnost vlastního řízení a směrování hovorů v síti IP telefonie.
 - Zálohování dat (celkové zvýšení z 5,4 TB na 30 TB)
 - * vybudováno nové záložní centrum v lokalitě Jinonice,
 - * instalováno nové diskové pole – Jinonice
- a zavedeno ukládání dat technologií SAN.
- Úspěšně pokračovalo budování sítě EDUROAM v objektech Jinonice a Ovocný trh.

Plánované cíle, stejně jako v předcházejícím roce, nejsou součástí ani DZ ani jeho aktualizace a tudíž není možné posoudit úspěšnost úkolů na základě těchto dokumentů.

Výroční zpráva za rok 2006

je v části TI poněkud méně podrobná, než byly zprávy z předcházejících let (a na tomto místě už podrobnosti nebudeme uvádět). Opět se dá rozčlenit na několik částí, které jsou zaměřeny na rozvoj páteří univerzitní sítě, na povýšení přenosové kapacity sítí, rozšíření optického připojení do dalších lokalit, nové pokrytí WiFi a na pokrok v oblasti IP telefonie. Vzájemná návaznost dokumentů se opět hledá obtížně, v případě této výroční zprávy i proto, že je stručnější, než zprávy předcházející.

Výroční zpráva za rok 2007

popisuje dosažené výsledky v oblasti TI (v podobném členění) jako zprávy, bez explicitní návaznosti na aktualizace DZ, které po celé sledované období cíle zabývající se technologiemi a sítěmi podrobně nespecifikuje. Ve výroční zprávě je začleněna technická informace o podprojektu v rámci Rozvojových programů na rok 2007 „Vybudování centrální části infrastruktury systému zabezpečení vstupů do objektů UK“, která je shrnuta takto (oblast TI): *„Systém zabezpečení vstupů do objektů UK je koncipován jako stavebnicový s definovanými otevřenými rozhraními. To dovolilo jeho realizaci po funkčních celcích a dovoluje jeho interaktivní doplňování a rozšiřování dle potřeb jednotlivých fakult a součástí UK. Systém je dále navržen tak, aby jakýkoliv výpadek nadřazené části systému nezpůsobil výpadek činnosti částí podřazených. Systém se skládá ze dvou částí: přístupového systému a kamerového systému.“*

Výroční zpráva za rok 2008

Výroční zpráva za rok 2008 se opět velmi podrobně věnuje výsledkům, které byly v oblasti TI dosaženy. Informuje o tom, že (stejně jako rok předešlý) ani rok 2008 nepřinesl žádné zásadní změny v koncepci univerzitní sítě, jejíž struktura je nadále budována v souladu s dlouhodobou koncepcí rozvoje v rámci sdružení PASNET. Zpráva dále jmenuje některé významné výsledky, kterých bylo v roce 2008 dosaženo: v rámci společného projektu UK a ČVUT došlo k propojení Superpočítačového centra UK se Superpočítačovým centrem ČVUT; systém Shibboleth přešel z pilotního režimu na režim standardní, který dovoluje studentům i učitelům jedním přihlášením používat aplikace provozované na univerzitě i mimo univerzitu; zprovoznění jednotného systému přidělování uživatelských jmen v rámci Centrální autentizační služby přispělo k přehlednosti a usnadnění správy uživatelů; byla zdokonalena opatření vedoucí ke zvýšení bezpečnosti sítě.

II.II Informační systém UK, databáze, portály

Výroční zpráva za rok 2004

informuje o obchodní veřejné soutěži vypsané v roce 2003, v níž jako dodavatel centrální části IS UK zvítězila firma IBM ČR.

V roce 2004 byl zahájen vývoj centrálního úložiště dat, aplikačního serveru realizujícího datovou výměnu mezi integrovanými systémy a vývoj dílčích aplikací v oblasti personalistiky a oblasti studia. Probíhalo intenzivní testování vlastního jádra systému a jeho připojování na různé datové zdroje.

Byly vyvinuty následující dílčí aplikace (oblast AA):

- personální aplikace WhoIs NT – testuje se,
- aplikace v oblasti studia:
 - * přezkumy v oblasti přijímacího řízení,
 - * podmínky přijímacího řízení,
 - * elektronická přihláška ke studiu,
- zahájena analýza v oblasti podávání žádostí o koleje.

V roce 2004 pokračoval výdej bezkontaktních čipových průkazů (oblast TI a AA)

- průkazy studentů
 - * výdej pokračoval,
 - * dvě podoby: studentský průkaz UK, studentský průkaz s mezinárodní licencí ISIC (International Student Identity Card).
- průkazy zaměstnanců a stážistů
 - * výdej zahájen,
 - * průkazy zaměstnanců mají dvě podoby: průkaz zaměstnance UK, průkaz zaměstnance spojený s mezinárodní licencí ITIC (International Teacher Identity Card). Výdej průkazů provádělo pět výdejních center (3 v Praze, po jednom v Hradci Králové a Plzni), výdej, evidence a správa průkazů je prováděna pomocí aplikace, jejíž databáze je napojena na další univerzitní databáze (zejména na matriku studentů).

Další součásti IS (oblast VI a AA)

- Databáze WoS (Web of Science) pro celou akademickou komunitu (včetně AV ČR), oblast VI.
- Jednotná informační brána ve spolupráci s Národní knihovnou (zpřístupnění volných i licencovaných zdrojů z oblasti vědeckých informací) v oblasti VI,
- Nová webová prezentace UK (květen 2004) se zajištěním denní aktualizace a používáním vyhledávače Jyxo (AA oblast).
- Zakoupení dalších multilicencí některých webových modulů pro fakultní studijní informační systémy s cílem umožnit snadnější přístup a efektivnější zpracování vybraných dat studijní agentury (AA oblast).

Výroční zpráva za rok 2005

uvádí, že pokračovala realizace první etapy IS UK v následujících částech (vše oblast AA):

- * datová integrace oblasti personalistiky, studijní agentury a ubytování na kolejích,
- * dopracování centrálního úložiště,
 - * dopracování mechanismů datové replikace a jejich testování. Při testování integrace aplikací byl shledán problém (výsledky testů nebyly uspokojivé) a následně ze strany UK navržen jiný přístup k řešení integrace dat. Jeho rozpracování bylo naplánováno na rok 2006. Pokračoval také vývoj dalších dílčích aplikací, vše v oblasti AA:
- * v oblasti studijní agentury zejména tisk dodatků k diplomům,
- * v oblasti ubytování studentů, v souvislosti se zásadní změnou financování kolejí, nová aplikace sloužící pro podávání a vyhodnocování žádostí o ubytování v kolejích, nový centrální systém pro evidenci ubytovaných v kolejích UK a zcela nová aplikace pro podávání a vyhodnocování žádostí o ubytovací stipendia,
- * aplikace změn vyplývajících z přijetí novely vnitřního mzdového předpisu (mimo jiné reklasifikace zaměstnanců do nových mzdových tříd pro akademické pracovníky) do personálně-mzdových systémů,
- * další rozšiřování aplikací a modulů studijního informačního systému, zejména těch umožňujících elektronické zápisy do předmětů a přihlašování na zkoušky, s cílem dosažení shodné úrovně používaných aplikací a modulů na jednotlivých fakultách.

V oblasti TI

- * pokračoval výdej průkazů studentům i zaměstnancům s využitím pro různé účely (pro zabezpečení vstupů do vybraných objektů, pro systémy plateb za kopírovací a tiskové služby). Platný průkaz studenta uznává Dopravní podnik hl. m. Prahy jako doklad nahrazující průkaz k časové jízdence.

Další součásti IS

- Dále probíhala aktualizace webových stránek UK s použitím publikačního systému Document Globe (dále jen „DG“) vyvinutého ÚVT UK a k použití tohoto systému se připojily další fakulty a součásti UK (oblast AA a TI).
- V systému DG je provozován internetový časopis i-Forum.
- Dále byla provozována databáze WoS a stejně tak nadále využívána Jednotná informační brána, zpřístupňující volné i licencované informační zdroje (oblast VI).
- Byla provedena analýza a předprojektová příprava jednotného řešení vstupů do budov UK a zabezpečení vybraných prostor.

Výroční zpráva za rok 2006

V tomto roce se již projevila změna způsobu integrace provozních systémů pro oblast personální, mzdové a studijní agendy, která má za cíl snížit decentralizaci a heterogenitu provozních systémů (oblast AA). Zatím byly provedeny formální, analytické a technické kroky nezbytné pro provedení centralizace studijního informačního systému UK a byla uzavřena smlouva s firmou Erudio, která je autorem tohoto systému, k provedení úprav systému umožňujících provozovat jeho aplikace a moduly na centrální databázi pro celou UK. Dokončení těchto úprav a převedení IS Studium z decentralizovaných fakultních instalací na provoz nad jednou centrální databází bude provedeno v roce 2007.

V souhrnu bylo v roce 2006 v oblasti AA provedeno následující:

- * pořízeny licence všech modulů studijního informačního systému pro všechny fakulty a součásti tak, aby mohly studijní informační systém využívat v jeho plném rozsahu,
- * zahájeny úpravy IS Studium nezbytné pro jeho převod z decentralizovaných fakultních instalací na centrální databázi,
- * provedeny úpravy IS Studium podle nového Studijního a zkušebního řádu UK (zejména zavedení jednotného kreditního systému), dokončení úprav a plné zavedení do provozu v roce 2007,
- * úpravy centrální personální aplikace WhoIsNT tak, aby mohla sloužit jako společná databáze osob pro personální i studijní systém,
- * snížen počet typů mzdových systémů z původních pěti na dva, pořízeny licence těchto dvou systémů pro fakulty, které dosud měly odlišný mzdový systém, a zahájen proces přechodu na nový mzdový systém na těchto fakultách,
- * nová aplikace pro podávání a hodnocení přihlášek projektů GA UK,
- * úpravy v systému podávání a vyhodnocování žádostí o ubytování,
- * nové verze aplikací Ubytovací stipendia a Sociální stipendia,
- * úprava aplikace Poplatky za další a delší studium,
- * centrální aplikace Přihláška ke studiu (elektronické přihlášky využilo 10 ze 17 fakult).

Další součásti IS

Výroční zpráva dále přináší informaci o službách v oblasti VI a AA, budovaných v rámci IS:

- Zprovoznění centrální autentizační služby pro přihlašování uživatelů do centrálně provozovaných aplikací, propojení centrální autentizační služby se systémy na fakultách (AA),
- Na centrální autentizační službu byl napojen projekt Eduroam a nad centrální autentizační službou zprovozněn systém Onelog pro vzdálený přístup k databázím s licencovaným přístupem pro UK (oblast VI), v oblasti VI byl zahájen projekt budování Digitálního univerzitního repozitáře pro účely správy, zpřístupňování a rozšiřování elektronických dokumentů (pro studenty i zaměstnance),

- Pořízena byla licence systému DigiTool, vloženy nejcennější historické prameny,
- Byla zahájena realizace projektu archivace a zpřístupnění vysokoškolských kvalifikačních prací UK.

Výroční zpráva za rok 2007

V tomto roce byla dosažena řada významných výsledků, které už jsou důsledkem změn v koncepci budování IS a výroční zpráva je shrnuje následovně:

a) IS Studium (oblast AA)

- * přechod z 17 decentralizovaných fakultních instalací na jednu centrální databázi s jednou centrální instalací webových aplikací studijního systému (v roce 2007 zapojeno 16 ze 17 fakult, začlenění poslední fakulty – FHS UK – do systému je plánováno na první čtvrtletí 2008); výsledkem centralizace IS Studium byla možnost okamžité výměny dat mezi fakultami navzájem a fakultami a RUK a možnost integrace dalších aplikací s IS Studium,
- * při úpravách bylo dbáno na to, aby se zachovaly všechny smysluplné fakultní odlišnosti,
- * byly dokončeny a zprovozněny programové úpravy podle Studijního a zkušebního řádu UK s akceptováním jednotného kreditního systému,
- * byly vytvořeny nové verze aplikací pro rozvrhy, rezervace učeben a další činnosti s rozvrhem související, umožněna je nepravidelná výuka podstatná např. u lékařských fakult,
- * byla zahájena implementace algoritmu pro přiznávání prospěchových stipendií (v roce 2007 implementováno zhruba pro polovinu fakult, plán dokončení v roce 2008).

b) Personalistika a mzdy (oblast AA)

- * byly dokončeny úpravy WhoIsNT pro jednotnou databázi osob UK a zahájen pilotní provoz na PF, RUK a dalších nefakultních součástech, včetně provedení migrace osobních dat a základních údajů o pracovněprávních vztazích z těchto fakult a dalších součástí do aplikace WhoIsNT,
- * spuštěn výukový portál 1.LF (oblast VI).

Další části IS (oblast VI)

- Portál elektronických časopisů UK převeden na systém SFX:
 - Celouniverzitní seznam časopisů, seznamy pro FF a CERGE, pro další fakulty se seznamy plánují na další rok.
 - Seznam elektronických časopisů dostupný v Centrálním katalogu UK.
 - Spuštěn blog s RSS kanálem.
- Nadále provozována Jednotná informační brána Národní knihovny.
- Obohacena portfolia a nastaveno OpenURL linkování ve významných on-line databázích: EBSCO, Proquest, CSA, HW Wilson a další.
- Spuštěn systém pro správu elektronických zdrojů Verde (přehled o předplácených zdrojích, eliminace vícenásobného předplatného) .
- Nově spuštěn Portál elektronických zdrojů UK (napojen na Verde).

Výzkumný projekt Design hardwarových robotických organizmů pomocí počítačem řízených evolučních metod byl zahájen ve spolupráci MFF a ÚVT. Navazuje na úspěšný projekt týkající se evoluce robotických organizmů řešený MFF. V rámci projektu bude provedena simulace evolučních procesů pomocí sítě superpočítačů METACentra.

Výroční zpráva za rok 2008

Stejně jako v předcházejících letech také tato výroční zpráva uvádí celou řadu výsledků, které v souladu se základní koncepcí UK umožnily další rozvoj IS UK a které navazují na výsledky uvedené ve výroční zprávě za předcházející rok. Strukturovat je lze následovně:

a) IS Studium (oblast AA)

- * dokončení přechodu na centrální studijní informační systém (IS Studium), když byla v únoru tohoto roku na provoz nad jednou centrální databází a s jednou centrální instalací webových aplikací studijního systému připojena též FHS,
- * provedená centralizace IS Studium s sebou přinesla okamžitou výměnu dat o studentech, studiích a souvisejících záležitostech mezi fakultami navzájem a mezi fakultami a RUK, což usnadňuje řadu činností v oblasti studijní agendy,
- * změna organizace podpory provozu IS Studium, stabilizace provozu centralizovaného IS Studium,
- * příprava, projednání a na přelomu roku 2008/09 uvedení do praxe koncepce dalšího rozvoje IS Studium (posílení prvků koordinace a plánování rozvoje, důraz na metodickou stránku, zpřesnění pravidel pro úpravy a opravy funkcí systému, nasazování nových verzí modulů IS Studium),
- * uvedení do provozu nových verzí modulů pro rozvrhování výuky, podporujících mimo jiné rozvrhování nepravidelné výuky.

V průběhu roku 2008 byly

- * pořízeny licence systému pro správu dokumentů,
- * provedeny analytické a implementační práce k nasazení uvedeného systému pro agendu spisové služby na RUK,
- * provedeny analytické a implementační práce pro podporu agendy investičních záměrů na RUK.

b) Personalistika (oblast AA)

- * provedení přípravných kroků k propojení IS Studium s centrální personalistikou WholsNT (toto propojení znamená vytvoření databáze všech osob UK se vztahem k UK, která umožní okamžitou výměnu dat mezi personální a studijní agendou), tj. testy integrovaného systému a uvedení do pilotního testovacího provozu,
- * ukončení pilotního provozu aplikace WholsNT a její uvedení do rutinního provozu včetně jejího rozhraní na mzdový systém Elanor Global , testování rozhraní personální aplikace WhoIsNT na mzdový systém Unicos Omega, který užívá 7 fakult a dalších součástí UK.

Další části IS (oblast VI)

Byly zahájeny práce na aplikacích pro oblasti podpory agend zahraniční spolupráce, vědy a výzkumu a podpory správních procesů (druhá etapa rozvoje IS UK), kde:

- * v oblasti zahraniční spolupráce byla provedena analýza a zahájeny práce na implementaci aplikace
 - ** pro agendu programu Erasmus
 - ** pro podávání a hodnocení žádostí o financování z Fondu mobility s cílem uvést aplikaci do provozu v roce 2009,
- * v oblasti podpory agend vědy a výzkumu byl
 - ** implementován systém pro podporu procesů habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorů,
 - ** pořízena licence systému pro evidenci grantových projektů a podporu jejich interního schvalování, uvedení do pilotního provozu na vybraných fakultách,
 - ** provedena analýza a zahájeny implementační práce na centrálním systému pro evidenci publikační činnosti.

V této oblasti dále byl

- * do standardního provozu uveden systém pro správu elektronických zdrojů Verde (přehled o předplácených časopisech, eliminace vícenásobné evidence předplatného),
- * uplatněno použití nástroje SFX k optimalizaci předplatného elektronických časopisů a knih (usnadňuje efektivní nákup),

* do provozu uveden nástroj pro vzdálený přístup k elektronickým zdrojům Shibboleth, který společně s CAS umožňuje (bez omezení typu a způsobu připojení) využívat několik desítek tisíc elektronických knih a časopisů.

II.III Superpočítačové centrum UK

Výroční zpráva za rok 2004

uvádí, že superpočítačové centrum bylo rozšířeno o nový server provozovaný pod operačním systémem Linux, jehož uvedení do provozu je reakcí na zvyšující se požadavky uživatelů na výpočetní kapacitu. Graf VIII-c v tabulkové části zprávy ukazuje významné zvýšení podílu UK na využití superpočítačového centra (zároveň pokles podílu AV ČR). Z grafu je zřejmé, že superpočítačové centrum využívají významným způsobem pouze UK a MU.

Výroční zpráva za rok 2005

Výpočetní server byl dále rozšířen a po testovacím provozu plně začleněn do infrastruktury Metacentra.

Výroční zpráva za rok 2006

V tomto roce byl výpočetní server rozšířen o dalších osm procesorů, zvýšena paměť a zvýšena vnitřní propustnost serveru. Pro potřeby odborníků zpráva uvádí technické parametry centra.

Výroční zpráva za rok 2007

uvádí, že se výrazně zvýšila robustnost a spolehlivost služeb poskytovaných uživatelům centra a dodává opět aktuální technické parametry.

Výroční zpráva za rok 2008

Jak už bylo uvedeno výše, spolupráce na společném projektu UK a ČVUT vedla k propojení Superpočítačového centra UK se Superpočítačovým centrem ČVUT

III. Informační služby: analýza

Dlouhodobý záměr UK potvrzuje, že vedení univerzity si uvědomuje zásadní význam informačních služeb pro rozvoj univerzity ve všech oblastech její činnosti a pro naplňování všech priorit, které jsou v Dlouhodobém záměru formulovány. Cíle záměru jsou velmi ambiciózní a jsou proto formulovány poměrně obecně. Informační systém UK by měl zahrnovat všechny její činnosti (oblast AA), s tím, že *„v mnoha agendách dojde v rámci univerzity k jejich sjednocení, bez kterého není efektivní správa univerzity, ani fakult a dalších součástí nadále možná.“* Velmi důležitá je deklarace základního cíle (oblast VI a AA), kterým *„je umožnit členům akademické obce přístup k informacím, které pro vzdělávací, vědeckou i pedagogickou činnost potřebují, a současně jim usnadnit mnohé administrativní úkony dnes zatížené neúměrně velkou byrokracií a v mnoha případech zbytečným dublováním“*. Dalším významným cílem formulovaným přímo v Dlouhodobém záměru je využívání všech aktuálních dat pro potřeby pravidelného i jednorázového hodnocení kvality činností univerzity.

Aktualizace Dlouhodobého záměru cíle v jednotlivých letech do jisté míry upřesňují, například požadují realizaci a dokončení první etapy IS UK, avšak požadavky se ve dvou aktualizacích do jisté míry opakují (Akt. 2004/05 a Akt. 2005/06). V následujícím akademickém roce (Akt. 2006/07) přichází zcela nový cíl: *„Stanovit jednotné softwarové prostředí, které je nezbytnou podmínkou realizace Informačního systému UK“*, který vyplynul

z problémů vzniklých s původně vybranou variantou integrace informačních systémů fakult (jak stručně vysvětluje Výroční zpráva za rok 2005). Další cíle navazují na předcházející roky (budování IS UK v oblasti studia, personalistiky a mezd a zabezpečení vstupů do vybraných objektů UK) a upřesňují úkoly týkající se informačního systému v oblasti výzkumu a vývoje („*Dokončit první a realizovat druhou etapu informačního systému v oblasti GA UK*“.). Aktualizace pro rok 2007/08 navazuje již na cíl týkající se jednotného softwarového prostředí formulovaný v předcházející aktualizaci a formuluje konkrétní cíle integrovaného informačního systému jak v oblasti studijní (zahájit systematický rozvoj), tak v oblasti personalistiky a mezd (provést centralizaci této části IS) a dále i v oblasti výzkumu a vývoje, mobility, smluv a evidence dokumentů (rozšířit IS o další aplikace). Aktualizace pro rok 2008/09 je ve formulaci poměrně obecná, avšak navazuje na předcházející rok a jak v oblasti studia a personalistiky „*Stabilizovat a systematicky rozvíjet personalistickou a studijní část IS UK; realizovat jejich vzájemnou integraci*“, tak v oblasti výzkumu a vývoje i zahraničních vztahů: „*Rozšiřovat IS UK o další aplikace v oblasti vědy a výzkumu, zahraničních vztahů a evidence dokumentů a smluv*“. Plnění těchto cílů bylo možné dobře sledovat z popisu dosažených výsledků ve výroční zprávě za poslední sledovaný rok. (Poznámka: I když je tato tematika obtížněji sledovatelná pro čtenáře, kteří nejsou odborníky v dané problematice)

Výroční zprávy jsou daleko konkrétnější než jednotlivé aktualizace DZ, zejména v částech popisujících vývoj v komunikačních technologiích a v rozvoji univerzitní sítě, a je proto velmi obtížné najít indikátory, pomocí kterých by bylo možné hodnotit naplnění jednotlivých cílů (podobně jako v jiných kapitolách vlastní hodnotící zprávy). Je zřejmé, že problematika řešená v oblasti AA a VI určuje požadavky na rozvoj oblasti TI. Je rovněž zřejmé, že oblast TI je rozvíjena ve srovnání s oblastmi AA a VI v dostatečném předstihu a až na jedinou výjimku, kterou bylo nejednotné SW prostředí, poskytuje dostatečný základ pro oblasti AA a VI.

Obdobně detailní jsou výroční zprávy i v části popisující rozvoj vlastního informačního systému a uvádějí mnoho výsledků, k nimž právě kvůli detailnosti VZ nelze v aktualizacích DZ najít explicitní odpovídající plánované cíle. Například Akt. 2004/05 formuluje obecné cíle ve smyslu jednotlivých etap budování informačního systému („*Dokončit realizaci první etapy IS UK, zahájit realizaci druhé etapy zahrnující zejména oblast vědy a výzkumu, zahraničních styků, oběhu dokumentů a hospodaření UK*“) a konkrétněji se zabývá vydáváním průkazů UK („*pro všechny kategorie osob*“) a vyžaduje „*zahájit program na zabezpečení vstupů do vybraných objektů UK*“. Výroční zpráva za rok 2004 velmi podrobně popisuje vývoj centrálního úložiště dat, aplikačního serveru, výměnu dat mezi integrovanými systémy fakult atd. (což jsou zároveň velmi odborné informace) a dále popisuje vyvinuté aplikace v jednotlivých oblastech (oblast studijní, oblast personální, oblast ubytování na kolejích). Stejně podrobně jsou ve výroční zprávě popsány práce a stav výdeje bezkontaktních čipových průkazů (studentských i zaměstnaneckých), místa jejich vydávání a napojení na další databáze. Žádný z těchto cílů v uvedené konkrétnosti v aktualizaci DZ není (ani patrně nebylo úmyslem je uvádět). Zpráva dále pokračuje informacemi o WoS a Jednotné informační bráně (v globálním souladu s aktualizací zahrnout do IS oblast VI výzkumu a vývoje) a poměrně podrobnou informací o vývoji webových stránek. Odpovídající cíle taktéž nejsou v aktualizaci explicitně a podrobně zmíněny. Výsledky týkající se zabezpečení vstupů do vybraných objektů UK zmiňuje až výroční zpráva za rok 2005: „*Byla provedena analýza a předprojektová příprava jednotného řešení vstupů do budov UK a zabezpečení vybraných prostor*“ a je tedy možné konstatovat, že tento cíl formulovaný v Akt. 2004/05 a Akt. 2005/06 je plněn. Analýza a předprojektová dokumentace jsou pak využity v projektu řešeném v rámci Rozvojových programů na rok 2007 „*Výbudování centrální části infrastruktury systému zabezpečení vstupů do objektů UK*“, který je uveden ve Výroční zprávě za rok 2007.

Uvedený příklad z roku 2004 ukazuje, že ani v případě IS UK není možné nalézt přesný soulad plánovaných strategických cílů (DZ a aktualizace) s konkrétními výsledky, tak jak jsou popsány ve výročních zprávách, a zvolit indikátory, které by míru naplnění cílů ukazovaly. Je ale možné zjistit, zda je DZ plněn a jak je plněn. Z výročních zpráv je zcela zřejmé, že jak na poli technického zabezpečení IS (oblast TI), tak na budování vlastního IS UK (oblasti AA a VI) bylo v jednotlivých letech dosaženo významných úspěchů a vykonáno neobyčejně velké množství dobře cílené práce.

Ke zhodnocení této práce je potřeba využít další dostupné dokumenty (například Plán vývoje IS UK, Aktuální stav, výhled a změny v IS Studium) a načerpat vysvětlující informace v diskusi s vedoucími pracovníky UK, kteří rozhodujícím způsobem vývoj v této oblasti ovlivňují. Vývoj IS na UK byl do počátku tohoto desetiletí částečně podceněn a zanedbán. Rozvíjel se především odděleně na jednotlivých fakultách, a to prakticky až do roku 2002. Ke strategickým cílům rozvoje centrálního informačního systému na UK panovala nedůvěra a rezistence. V letech 2001-2002 byly zpracovány první studie, jejichž cílem bylo ukázat potřebu celouniverzitního informačního systému. Výsledkem přesvědčovací kampaně bylo dosažení určitého kompromisu, který plánoval ponechat autonomní části informačního systému na fakultní úrovni a budovat na univerzitní úrovni pouze systém zahrnující určité oblasti, jehož funkce by byla závislá na mechanismech obousměrné replikace dat. Řešení spočívající na tomto kompromisu nebylo plně dosaženo. Již v samém počátku práce - z finančního hlediska - narušily povodně, které postihly podstatnou část UK. Důsledkem byla nutnost zrušit připravenou veřejnou soutěž na zhotovitele Informačního systému a zdržení všech prací cca o 1,5 roku.

K dalšímu výběrovému řízení na dodavatele IS UK došlo až v roce 2003. Vybrána byla firma IBM ČR a stanoveným základním cílem bylo vyřešit možnou nadstavbu mezi heterogenními fakultními systémy tak, aby byl umožněn akademické obci co nejširší přístup k informacím v souladu s formulací Dlouhodobého záměru. V průběhu dvou let se však ukázalo, že realita je složitější a že „nadstavby“ nejsou vyhovujícím řešením a pravděpodobně ani vůbec možným řešením. Proto bylo v roce 2005 definitivně rozhodnuto o centralizaci Informačního systému na celé univerzitě. Situace si vyžádala pozastavení projektu a zahájení jednání mezi UK a IBM o jeho změně a o variantách nového řešení. Nakonec bylo dosaženo dohody o nově pojatém systému (v oblasti studijní varianta se zachováním stávajícího IS Studium a provedení jeho centralizace, v oblasti personalistiky a mezd varianta dvou typů mzdových systémů), která byla schválena Kolegiem rektora a zapracována do dodatku smlouvy s IBM. Výsledek všech jednání a nových plánů se pak promítl do Akt. 2006/07 („Stanovit jednotné softwarové prostředí, které je nezbytnou podmínkou realizace Informačního systému UK.“) a do Akt. 2007/08 („Zahájit systematický rozvoj centralizované studijní části IS UK. Po sjednocení agend v oblasti personalistiky a mezd provést centralizaci této části IS UK“).

Výše stručně popsany složitý proces je ve výroční zprávě za rok 2005 zmíněn: „V tomto roce probíhalo ... intenzivní testování. Výsledky rozsáhlých testů systému nebyly bohužel uspokojivé. V rámci projektu, řešeného ve spolupráci s firmou IBM, bylo zahájeno společné hledání odlišné cesty řešení problému. Na konci roku 2005 byl ze strany UK navržen jiný přístup k řešení integrace dat. Tento přístup bude nadále rozpracováván v roce 2006“. Konstatování neuspokojivých výsledků však neobsahuje vysvětlení rozhodnutí o původním řešení. Neumožňuje ani v plné míře pochopit, proč nebyly jednotlivé etapy práce naplňovány podle cílů aktualizací (například „Dokončit realizaci první etapy Informačního systému UK,“ – Akt. 2004/05, „Dokončit realizaci Informačního systému UK“ - Akt. 2005/06 a „....

Dokončit budování IS UK v oblasti personalistiky, mezd a studijních záležitostí“ – Akt. 2006/07 nebo „...zahájit program na zabezpečení vstupů do vybraných objektů UK“ – Akt. 2004/05 a „V souladu s podaným rozvojovým projektem zahájit program na zabezpečení vstupů do vybraných objektů UK“ – Akt. 2006/07). Výroční zprávy, jak už bylo uvedeno, přináší velké množství výsledků, kterých bylo při budování IS UK dosaženo, a které je možné daleko lépe dát do souladu s Plánem vývoje IS UK, případně s dokumentem Aktuální stav, výhled a změny v IS Studium, než se sledovanými dokumenty, kterými je Dlouhodobý záměr a jeho aktualizace.

Cíle těchto dokumentů (především Plán vývoje IS UK) ve velké míře reflektuje Výroční zpráva za rok 2007, jejíž podrobnější rozbor doplněný informacemi z rozhovoru s vedoucími pracovníky UK poskytuje pro vlastní hodnotící zprávu vhodné a důležité údaje.

V oblasti IS Studium

- * došlo k přechodu z 17 decentralizovaných fakultních instalací na jednu centrální databázi s jednou centrální instalací webových aplikací studijního systému. Výsledkem je centralizace IS Studium (jádro + 57 modulů), která přináší možnost okamžité výměny dat mezi fakultami navzájem a mezi fakultami a RUK a možnost integrace dalších aplikací s IS Studium;
- * při úpravách bylo dbáno na to, aby se zachovaly všechny smysluplné fakultní odlišnosti;
- * byly dokončeny a zprovozněny programové úpravy podle Studijního a zkušebního řádu UK s akceptováním jednotného kreditního systému,
- * byly vytvořeny nové verze aplikací pro rozvrhy, rezervace učeben a další činnosti s rozvrhem související, zahrnující i možnost nepravidelné výuky, která je podstatná např. u lékařských fakult;
- * byla zahájena implementace algoritmu pro přiznávání prospěchových stipendií (v roce 2007 implementován zhruba pro polovinu fakult, plán dokončení v roce 2008). Tento shrnující výčet výsledků dokladuje, že obecný cíl Akt. 2006/07 „*Zahájit systematický rozvoj centralizované studijní části IS UK*“ je úspěšně plněn.

Zásadní informaci pak přináší Výroční zpráva za rok 2008: „*Tento přechod (ze 17 decentralizovaných fakultních instalací studijního informačního systému) byl dokončen v únoru 2008 připojením FHS UK do centrálního studijního informačního systému. Tomuto připojení předcházela přechod z odlišného studijního informačního systému na FHS UK, spojený s migrací stávajících dat a jejich kontrolami, opravami a doplněním.*“ Kromě výčtu pozitiv, které tato centralizace přinesla, uvádí výroční zpráva, že „*Rok 2008 byl ve znamení stabilizace provozu centralizovaného IS Studium.*“, čímž dokládá, že tento úkol by beze zbytku splněn. Zpráva dále pokračuje informací, že „*V závěru roku 2008 pak byla připravena koncepce dalšího rozvoje IS Studium,..... a uvedena do praxe na přelomu let 2008 a 2009.*“ – dává tedy možnost koncepci ověřit a zakomponovat do přípravy další aktualizace, případně nového DZ. Obdobně lze posoudit oblast personalistiky a mezd, kde Akt. 2006/07 formuluje cíl „*Po sjednocení agend v oblasti personalistiky a mezd provést centralizaci této části IS UK*“.

Naplňování cíle potvrzuje již Výroční zpráva za rok 2006:

- * byl snížen počet typů mzdových systémů z původních pěti na dva, pořízeny licence dvou systémů pro fakulty a zahájen proces přechodu na nový mzdový systém na fakultách. K významu této skutečnosti přispívá informace z diskuse s vedením UK, která vysvětlila potřebu odlišného mzdového systému lékařských fakult, které ho potřebují sdílet s fakultními nemocnicemi.

Dosažené výsledky dále dokumentuje Výroční zpráva za rok 2007, opět doplněné informacemi vedoucích pracovníků UK o některých dalších výsledcích, případně problémech:

- * byly dokončeny úpravy WhoIsNT pro jednotnou databázi osob UK a zahájen pilotní provoz na PF, RUK a dalších nefakultních součástech, včetně provedení migrace osobních dat a základních údajů o pracovněprávních vztazích do aplikace WhoIsNT na těchto fakultách a a dalších součástech UK.
- * byla provedena příprava na připojení FHS k centrální aplikaci WhoIsNT, všechny fakulty budou připojeny v průběhu let 2008 a 2009;
- * není plánováno propojení tohoto centrálního systému s personálním a mzdovým systémem KaM, kde je jako koncepční řešení plánováno (v důsledku krize a nutnosti řešení jiných problémů došlo k mírnému opoždění plánu) oddělení od UK prostřednictvím založení zvláštního subjektu.

I v případě této oblasti (AA) Výroční zpráva za rok 2008 dokladuje dosažené výsledky: „... byly provedeny všechny přípravné kroky k propojení centrálního IS Studium s centrální personalistikou WhoIsNT, Byly provedeny rozsáhlé testy všech komponent takto integrovaného systému a integrovaný systém byl nasazen do pilotního testovacího provozu.“ K naplnění cíle Akt. 2008/09 pak došlo na začátku roku 2009, jak se lze dočíst již v této výroční zprávě: „Provedení integrace systémů v provozním prostředí pak bylo realizováno v lednu 2009“ a tudíž lze opět konstatovat naplnění cílů DZ i jeho aktualizací v plném rozsahu.

Cíle pro oblast výzkumu a vývoje byly relativně konkrétně stanoveny v Akt. 2006/07: „Dokončit první a realizovat druhou etapu informačního systému v oblasti GA UK“ a Výroční zpráva za rok 2006 potvrdila jejich plnění:

- * byla zřízena nová aplikace pro podávání a hodnocení přihlášek projektů GA UK.

Akt. 2007/08 volí cíl daleko obecnější: „Rozšířit IS UK o další aplikace v oblasti VaV,“, který se daří posoudit opět s pomocí rozhovoru s vedoucími pracovníky UK. Z rozhovoru vyplynulo, že bylo dosaženo dalšího pokroku v interní Grantové agentuře UK, jejíž data budou využívána pro nové pojetí specifického výzkumu, že se pilotně zkouší provoz aplikace pro habilitační řízení, aplikace v oblasti evidence publikační činnosti pracovníků a studentů UK (zejména jako zdroje pro vykazování za UK do RIV) a aplikace v oblasti evidence grantů. V souvislosti s tím bylo zmíněno, že se nechystá centralizace v oblasti účetnictví, kde odpovědnost za dílčí závěrky zůstane na fakultách. Za rozšíření IS UK do oblasti VaV lze považovat také rozvoj Superpočítačového centra UK, kterému je ve všech výročních zprávách věnována samostatná část, dokumentující jeho stálé rozšiřování a zlepšující se služby pro jeho zákazníky. Zcela jistě pozitivní výsledek v činnosti Superpočítačového centra přináší Výroční zpráva za rok 2008, která informuje o jeho propojení se Superpočítačovým centrem ČVUT uskutečněném v rámci společného projektu. Plnění cílů však nelze v případě Centra posoudit, protože se jím konkrétně Dlouhodobý záměr ani jeho aktualizace nezabývají. Další oblastí VaV ve smyslu rozvíjení IS UK jsou projekty MFF a ÚVT z oblasti evoluce robotických organizmů. První zmínku o nich přináší Výroční zpráva za rok 2007, ale stejně jako v případě Superpočítačového centra je obtížné posoudit naplňování cílů, protože je sledované koncepční dokumenty nestanovují.

Výroční zpráva za rok 2007 nereaguje na cíl Akt. 2007/8 „Rozšířit IS UK o další aplikace v oblasti ..., zahraničních vztahů a mobilit a evidence dokumentů a smluv.“ Zpráva dále přináší řadu důležitých informací o dalších výsledcích v rozvoji IS UK – oblast VI – které jednoznačně hovoří o úspěšném rozvíjení Informačního systému. Tyto výsledky jsou v DZ a

aktualizacích uvedeny za účelem podpory „vědecké a vzdělávací činnosti“ a „přístupu k informacím, které pro vzdělávací, vědeckou i pedagogickou činnost [členové akademické obce] potřebují“ a to následovně:

- * celouniverzitní seznam časopisů, seznamy pro FF a CERGE, pro další fakulty se seznamy plánují na další rok;
- * seznam elektronických časopisů dostupný v Centrálním katalogu UK;
- * nadále provozovaná Jednotná informační brána Národní knihovny;
- * obohacena portfolia a nastaveno OpenURL linkování ve významných on-line databázích: EBSCO, Proquest, CSA, HW Wilson a další;
- * v SFX spuštěn blog s RSS kanálem;
- * spuštěn systém pro správu elektronických zdrojů Verde (přehled o předplácených zdrojích, eliminace vícenásobného předplatného);
- * nově spuštěn Portál elektronických zdrojů UK.

Výroční zpráva za rok 2008 jednoznačně reaguje na cíl formulovaný v Akt.2008/09 – „Rozšiřovat IS UK o další aplikace v oblasti vědy a výzkumu, zahraničních vztahů a evidence dokumentů a smluv“. Dokládá, že „...byly zahájeny práce na systémech a aplikacích zařazených do druhé etapy rozvoj Informačního systému UK, zejména v oblastech podpory agend zahraniční spolupráce, vědy a výzkumu a“. Podrobně informuje o přípravě a zahájení prací na implementaci aplikací pro agendy programu Erasmus a pro podávání žádostí o financování z Fondu mobility. V podpoře agend vědy a výzkumu se práce soustředily na systém pro podporu procesů habilitačních řízení a řízení ke jmenování profesorem, „...byly pořízeny licence systému pro evidenci grantových projektů a podporu jejich interních schvalovacích procesů ...“, byly provedeny analýzy dovolující zahájit implementační práce na centrálním systému pro evidenci publikační činnosti pracovníků a studentů UK. Další významné výsledky byly dosaženy v oblasti správy elektronických zdrojů, předplatného elektronických publikací i možnosti nelimitovaného připojení a využívání velkého množství elektronických časopisů a knih. Systém IS UK byl tedy zcela jednoznačně rozšířen o další aplikace v oblasti vědy, výzkumu a zahraničních vztahů a cíle DZ a následně zejména jeho Akt. 2008/09 byly naplněny.

Závěrem k analýze rozvoje IS UK lze říci, že velmi důležité a ambiciózní cíle Dlouhodobého záměru jsou naplňovány, i když se jejich původní plány setkaly s potížemi, které vznikly ve snaze vyhovět autonomii fakult i v případě budování informačních systémů a najít kompromisní řešení, které by dovolilo budovat nad těmito systémy integrující nadstavbu. Zpoždění a problémy, které se po zjištění nefunkčnosti této „vize“ ukázaly, mohou být posouzeny jako negativní stránka koncepce. Mohou ale být také chápány jako pozitivní nástroj k tomu, že došlo k pochopení nutnosti existence centrálního univerzitního informačního systému a že se tím (paradoxně) jeho vývoj do budoucna může urychlit. Obecně je postup při budování IS pomalejší, než by bylo potřeba, a tudíž je chápán vedením UK jako slabá stránka. Nad ní ale jednoznačně převažuje silná stránka toho, že se centrální informační systém nyní daří zavádět, a to i v rámci původní smlouvy s jeho dodavatelem a že se zcela jasně v souladu s plánem rozvíjí a jsou plněny úkoly tak, jak jsou vymezeny v aktualizacích DZ. Výše zmíněný složitý vývoj a posléze přistoupení na koncepci informačního systému lze považovat za příležitost, kterou je nutno dále rozvíjet.

IV. Poznámky a náměty

- Otázka – je důvod k tomu, zpracovávat Dlouhodobý záměr na běžné roky a jeho aktualizace na akademické roky? Koncepce hodnocení kvality činností univerzity na základě cílů v DZ, ale především konkrétních cílů formulovaných v aktualizacích pro akademický rok se velmi těžko dávají dohromady s popisem výsledků ve výročních zprávách. Jde totiž o porovnávání strategických cílů na jedné straně a taktiky, zvolené pro naplnění této strategie, tedy evidentně o porovnávání neporovnatelných entit. Lze ovšem vždy zhodnotit, zda zvolená strategie je správná a zda činnosti v každém roce slouží a odpovídají jejímu naplňování.
- K obsahu výroční zprávy:
Výroční zpráva v oblasti informačního systému a zejména pak v části TI popisující komunikační technologie a sítě je velmi podrobná, takže se obtížně hledají cíle (alespoň ve sledovaných dokumentech), jejichž výsledky zpráva popisuje. Je ale zřejmé, že cílem v oblasti TI je budovat s rozumným předstihem technologickou strukturu nutnou k budování oblasti VI a AA. Výroční zprávy jsou pro čtenáře náročné po odborné stránce a pro nezasvěceného čtenáře mohou patrně být i zcela nesrozumitelné. Otázkou pak je, pro jakou cílovou skupinu je výroční zpráva určena
 - * pro stát jako poskytovatele velké části finančních prostředků
 - * pro veřejnost, kde by měla působit kromě dalšího i atraktivně, což je například dáno grafickou úpravou, ale stačí to ? (např. pro uchazeče o studium?)
 - * pro další cílové skupiny?
- Propojení cílů formulovaných ve sledovaných dokumentech (DZ a aktualizace) často zdánlivě s výsledky (ve výročních zprávách) nesouvisí. Při diskusi a zodpovězených otázkách se většina záležitostí zcela vysvětlí. Je možné výroční zprávu v částech, kde může být pro nezasvěceného čtenáře nesrozumitelná, doplnit vysvětlením ? Pokud ano, může to být námět do budoucna pro zpracování výročních zpráv.

7.3 Knihovnické služby

Knihovnické služby tvoří významnou a nedílnou součást univerzitního života. Univerzitní knihovna v Klementinu se v průběhu dějinného vývoje postupně měnila v knihovnu ryze veřejnou a název „univerzitní“ se z ní posléze zcela vytratil (1848 c. k. Veřejná a univerzitní knihovna, 1935 Národní a univerzitní knihovna, 1958 Státní knihovna ČSR, 1990 Národní knihovna). I když studenti a pracovníci UK Národní knihovnu nadále pilně využívají, funkci vlastní univerzitní knihovny plní knihovny na fakultách a dalších součástech UK. Rozvoj informačních technologií umožnil postupně propojovat tyto „decentralizované“ knihovny do jednoho funkčního celku. Dovržit tento proces bylo jedním z cílů DZ 2005-2009, který byl (vzhledem k svému významu) zařazen jako bod D) do části „Věda a výzkum“: *„Podpořit další rozvoj systému vědeckých informací jako základní služby vědecko-výzkumné činnosti. Předpokladem je dokončení virtuální knihovny UK integrací knihovnicko-informačních služeb fakult a dalších součástí, které je nutné nadále zkvalitňovat tak, aby se staly moderními centry vědeckých informací. Cílem je umožnit snadný přístup k vědecko-informačním zdrojům všem členům akademické obce bez ohledu na to, na které fakultě studují nebo pracují. Nezbytnou podmínkou pro realizaci tohoto cíle je sjednocení a modernizace knihovnických a příbuzných systémů v rámci univerzity.“*

Byly připojeny i další dva související úkoly:

„Pro zajištění kvalitní výzkumné práce s aktuálními informacemi a plnohodnotné začlenění do mezinárodního rámce budeme průběžně obnovovat licence ke stávajícím databázím a získávat přístup k databázím dalším.

Knihovny a střediska vědeckých informací musí představovat komplexní integrované celky umožňující vyhledávání a inovování informací, jejich flexibilní používání i šíření výsledků vlastní výzkumné činnosti.“

V aktualizacích DZ byl první z těchto cílů upřesňován:

Akt. 2004/05:

„Podporovat integrování systému vědeckých informací na UK, pokračovat v budování virtuální univerzitní knihovny a v přechodu na knihovnický systém Aleph“ .

Akt. 2005/06:

„Podporovat integrování systému vědeckých informací na UK, pokračovat v budování virtuální univerzitní knihovny a v přechodu na knihovnický systém Aleph“ .

Akt. 2006/07:

„Zrevidovat dosavadní systém souborného katalogu UK, dokončit přechod na knihovnický systém Aleph“ .

Z výročních zpráv vyplývá, že cíl vytvoření jedné virtuální knihovny UK s jedním centrálním katalogem byl v roce 2007 splněn. Výsledkem je decentralizovaná virtuální knihovna s Centrálním katalogem, jejíž velikost a kvality můžeme porovnat s Národní knihovnou (údaje v tabulce jsou z výročních zpráv UK a NK za rok 2007):

	Knihovny UK celkem	Národní knihovna
Knihovní fond celkem	4,51 mil k.j.	6,37 mil. k.j.
Přírůstek knihovního fondu	74 178	89 281
Počet registrovaných uživatelů	98 572	25 179
Počet absenčních výpůjček	574 798	691 719

Počet svazků ve volném výběru	673 686	70 388
Počet studijních míst	2 149	532
Přepočtený počet pracovníků	213,7	439

Ze srovnání je vidět, že velikostí knižního fondu je knihovna UK zcela srovnatelná s NK, v relativním počtu přírůstků ji dokonce předčí. Při porovnání počtu uživatelů je třeba vzít v úvahu, že vzhledem k decentralizaci může být jeden uživatel zregistrován ve více než jedné knihovně UK (zatímco v NK je zaregistrován pouze jednou). I s touto rezervou počet uživatelů knihoven UK překračuje počet studentů a akademických pracovníků UK, takže lze oprávněně soudit, že služeb knihoven využívá nemalý počet občanů mimo UK. Knihovny UK tak neokázale, ale účinně plní jednu z důležitých funkcí tzv. „třetí role“ vysokých škol. Z tabulky je rovněž vidět, že „decentralizovaná“ knihovna je vůči uživatelům výrazně „přátelštější“ než NK: počet studijních míst je čtyřikrát větší a počet svazků ve volném výběru téměř desetkrát větší! A to vše při polovičním počtu pracovníků – i když nelze zapomínat, že NK plní řadu celostátních funkcí, které ostatní knihovny plnit nemusí.

Dosažení tohoto impozantního cíle by nebylo možné bez dlouholeté systematické práce knihovnic a knihovníků na digitalizaci katalogů, zavádění čárových kódů, bezpečnostních opatření atd., ani bez podpory z četných projektů (zvláštní programy MŠMT, FRVŠ, rozvojové programy). Současně s tím probíhala i rekonstrukce některých knihoven, např. na LF HK a FF. Příslowečnou třešničku na dortu tvoří konstatování z VZ: „V roce 2007 proběhl upgrade systému Aleph do verze 18, UK se stala první institucí v CR, která tuto vyšší verzi provozuje. Díky upgradu mohly na přelomu listopadu a prosince začít první práce a testování modulu Meziknihovní výpůjčky, který byl do ostrého provozu uveden v březnu 2008.“

Splněny byly i další dva úkoly z DZ, i když se o nich v aktualizacích dále nehovořilo. V roce 2005 byl pořízen vyhledávací systém MetaLib, který umožňuje snadnější paralelní a unifikovaný přístup k elektronickým informačním zdrojům. Podle VZ 2007 jsou prohledatelné všechny online katalogy univerzitních knihoven (dohromady 19 katalogů) spolu s dalšími převážně licencovanými elektronickými zdroji (článekové plnotextové databáze, bibliografické databáze, faktografické databáze). Celkový počet prohledatelných zdrojů je téměř 70.

Další systém SFX zajišťuje propojení na plné texty pro dokumenty uložené v databázích předplacených UK. (UK má předplaceny elektronické zdroje za více než 10 mil. Kč.) SFX vytváří také seznam všech elektronických časopisů dostupných v těchto databázích. Univerzitní Centrální katalog je prohledatelný v rámci Jednotné informační brány a tvoří její významnou součást Informační služby poskytované univerzitou. Vyhledávače jsou napojeny na centrální univerzitní adresářovou službu LDAP, čímž je ve spojení se systémem EZ Proxy zajištěna autentizace jejich využívání v režimu vzdáleného přístupu, tedy i přístupu z prostoru mimo UK. Další systém SFX zajišťuje propojení na plné texty pro dokumenty uložené v databázích předplacených UK. V současné době je možno takto využívat více než 38 tisíc elektronických knih a časopisů. SFX vytváří také seznam všech elektronických časopisů dostupných v těchto databázích.

Systémy ALEPH, METALIB i SFX spravuje a provozuje centrálně ÚVT, akvizice elektronických informačních zdrojů probíhá rovněž centrálně a je (spolu s další koordinační činností) organizována malým útvarem s názvem Ústřední knihovna UK na základě požadavků jednotlivých fakult a součástí univerzity.

Služby spojené se zpřístupňováním vědeckých informací tvoří součást Informačního systému UK (oblast VI) a jsou podrobně popsány v kapitole „Informační služby“.

Na UK je vedena rovněž centrální databáze publikační činnosti, která je i východiskem pro předávání údajů do databáze RIV (Registr informací o výsledcích výzkumu a vývoje) na základě požadavků z Rady pro výzkum a vývoj.

7.4 Vnitřní předpisy

Samosprávný charakter veřejné vysoké školy vyžaduje, aby většina oblastí její mnohotvárné činnosti byla upravena vnitřními předpisy. Dvoustupňový systém samosprávy (vysoká škola, fakulty) při větším počtu fakult znamená, že systém vnitřních předpisů je značně rozsáhlý. Projednávání a schvalování všech vnitřních předpisů patří do kompetence akademického senátu vysoké školy, akademické senáty fakult schvalují pouze návrhy svých vnitřních předpisů. Změny předpisů na celoškolní úrovni vyvolávají nutnost příslušných změn na úrovni fakult; iniciativa ke změnám může pochopitelně vycházet i z fakult samotných. Udržitelný celý systém vnitřních předpisů na velké škole ve vzájemné konzistenci je pak nemalý úkol.

Situaci na UK v této oblasti během hodnoceného období ovlivnilo několik okolností: V letech 2004 až 2006 byl na UK připravován a posléze schválen nový Studijní a zkušební řád UK, který od akademického roku 2006/07 mj. zavedl jednotný kreditní systém. Tomuto předpisu bylo pochopitelně nutno přizpůsobit i fakultní předpisy. Na úrovni UK byly změněny i některé další předpisy, změny vnitřních předpisů si rovněž vynutila novela zákona o vysokých školách č. 552/2005 Sb. (Tato novela dala akademickému senátu vysoké školy i pravomoc zrušit vnitřní předpis fakulty či jiné součásti vysoké školy, pokud by byl v rozporu s vnitřními předpisy vysoké školy.) Uvedené okolnosti vedly k tomu, že se AS UK v letech 2005-2009 kromě projednávání a schvalování vnitřních předpisů univerzitních velmi intenzivně a systematicky zabýval revizí vnitřních předpisů fakultních. Vzhledem k počtu fakult a dalších součástí na UK to kladlo na AS UK a zejména jeho legislativní komisi značné nároky. Tato akce pod názvem „depurace vnitřních předpisů fakult a dalších součástí“ byla zahrnuta i do aktualizací DZ na roky 2007/08 a 2008/09.

I. Dlouhodobý záměr a jeho aktualizace

Jelikož potřeba „depurace vnitřních předpisů fakult a dalších součástí“ se projevila až po schválení DZ, objevil se tento úkol až v aktualizacích VZ:

[Akt. 2007/08]: *Zahájit depuraci vnitřních předpisů fakult a dalších součástí.*

[Akt. 2008/09]: *Dokončit depuraci vnitřních předpisů fakult a dalších součástí.*

II. Výroční zprávy

Ve výročních zprávách se o depuraci vnitřních předpisů nepíše.

III. Analýza

Informace o průběhu depurace vnitřních předpisů jsou obsaženy v zápisech a zprávách o činnosti Akademického senátu UK. Z nich vyplývá, že v letech 2006 – 2008 bylo kromě řady celouniverzitních předpisů schváleno 116 předpisů fakult nebo jiných součástí UK. Před schválením byl každý předpis samozřejmě projednáván na fakultní úrovni, pak (často opakovaně) v legislativní komisi AS a v AS samotném. Řada předpisů na schválení ještě čeká. Při revizi vnitřních předpisů se nejen odstraňovaly rozpory s celouniverzitními předpisy, ale též různé nejasnosti nebo možnosti různého výkladu, což je např. u volebních řádů důležitá prevence před možnými problémy při volbě akademických funkcionářů známými z jiných vysokých škol.

I když „depurace“ není ještě plně dokončena, lze ji hodnotit jako jednu z významných a úspěšných akcí na úrovni UK.

7.5 Investiční výstavba – programové financování

Investiční výstavba je realizována především v rámci tzv. programového financování, které zahrnuje akce financované převážně ze státního rozpočtu (SR), ale řada z nich je podpořena i prostředky FRM. Její plány (i jejich naplnění) je potřeba sledovat ve více dokumentech různých úrovní, které jsou zpracovávány na základě zákona o vysokých školách (DZ UK a aktualizace), ale také na základě požadavků MŠMT a MF, vyplývajících z dalších zákonů a vyhlášek týkajících se stavební a další investiční činnosti. Uvedenými dokumenty zpracovávány UK (obdobně jako všemi vysokými školami v ČR) jsou:

- Dlouhodobý záměr rozvoje Univerzity Karlovy v Praze schválený v roce 2004 (DZ UK);
- Aktualizace dlouhodobého záměru (Akt.) (2004/2005; 2005/2006; 2006/2007; 2007/2008; 2008/2009);
- Výroční zprávy (VZ) (2004; 2005; 2006; 2007; 2008);
- Generel rozvoje v letech 1997 – 2020;
- Dokumentace programu 233 310 - Rozvoj a obnova materiálně technické základny UK v Praze na období 2002-2007 (DP 233 310);
- Rozpis rozpočtu programu 233 310 - Podpora rozvoje materiálně technické základny Univerzity Karlovy v Praze (RR 233 310) na léta 2005; 2006; 2007; 2008; 2009;
- Investiční program Univerzity Karlovy v Praze na období 2009 – 2015.

Citované dokumenty jsou strukturované od strategické do operativní úrovně a jsou obsahově i časově navzájem provázány tak, aby bylo možné zhodnotit efektivitu procesu i provedených realizací a vytýčit následně krátkodobé i dlouhodobé cíle. DZ UK formuluje cíle univerzity v jejích hlavních oblastech působení a doplňuje je cílem vytváření potřebného zázemí - infrastruktury (kapitola „Rozvoj“). Akt. na DZ UK navazují a některé cíle konkretizují a formulují cíle pro dílčí etapy.

Specifika investiční výstavby z pohledu metodiky zpracování vlastní hodnotící zprávy

„Model“ vlastní hodnotící zprávy byl postaven na posouzení, do jaké míry jsou naplňovány obecné cíle DZ a na ně navazující konkrétnější cíle jeho aktualizací. Míra naplnění cílů byla sledována pomocí výročních zpráv. V případě investiční výstavby je situace složitější, protože plánování není záležitostí pouze DZ a jeho aktualizací, ale i dalších základních dokumentů - Dokumentace programu 233 310 - Rozvoj a obnova materiálně technické základny UK v Praze na rok 2002 – 2007 a Rozpisu rozpočtu programu 233 310 - Podpora rozvoje materiálně technické základny Univerzity Karlovy v Praze na léta 2005, 2006, 2007, 2008 a 2009.

Cíle v investiční výstavbě jsou obdobně jako v jiných oblastech činnosti univerzity globálně stanoveny v DZ UK a konkretizovány (modifikovány apod.) v jeho aktualizacích. DZ UK formuluje obecné cíle univerzity ve všech oblastech její činnosti. Dokumentace programu 233 310 Rozvoj a obnova materiálně technické základny Univerzity Karlovy v Praze „...vychází z Dlouhodobého záměru UK v Prazea těmto záměrům musí být připravena materiálně technická základna univerzity. ...Cílem programu je vytvoření potřebné infrastruktury moderní evropské univerzity s vysokou úrovní vzdělávací a vědecké práce.“ Rozpis rozpočtu programu 233 310 pro příslušný kalendářní rok je konkretizací cílů spočívající v seznamu jednotlivých akcí s rozpisem příslušných finančních prostředků. Tato konkretizace v sobě obsahuje i aktualizaci potřeb stanovených v původní dokumentaci programu, která je též

ovlivněna plněním akcí v předcházejících letech. Rozpis rozpočtu je schválen MŠMT a může být se souhlasem MŠMT podle aktuálních potřeb i během roku měněn.

Z uvedeného je patrné, že v oblasti investiční výstavby lze Rozpis rozpočtu považovat za cíle pro příslušný rok schválené MŠMT včetně poskytovaných finančních prostředků. Posouzení míry naplnění těchto cílů by měla poskytnout výroční zpráva za tentýž rok. Naplňování konkrétních cílů investiční výstavby je proto nutné sledovat porovnáním údajů ve všech výše uvedených dokumentech a souhlas či nesouhlas indikuje silné, případně slabé stránky řízení procesu výstavby v různých úrovních. Pro celkový přehled cílů jsou uvedeny příslušné části aktualizací DZ a VZ za celé sledované období.

I. Dlouhodobý záměr a jeho aktualizace, Rozpis rozpočtu (cíle investiční výstavby)

Úvod kapitoly DZ „Rozvoj“ konstatuje, že *„Uplynulé období lze charakterizovat snahou o stavební rekonstrukce a o modernizaci technologického i přístrojového vybavení a informačních technologií. Stav v tomto roce sice není ani v této oblasti zcela uspokojivý, přesto však univerzita chtěla další rozvoj pojmut jako vytváření podmínek pro splnění priorit uvedených v jednotlivých oblastech její činnosti. Pro dosažení vysoké kvality hlavních činností UK je třeba vytvořit odpovídající logistické zázemí.“*

Dále DZ formuluje strategické úkoly, z nichž jsou pro investiční výstavbu stanoveny následující cíle:

- *„Naplnovat schválenou Dokumentaci programu obnovy a rozvoje materiálně-technické základny UK pro období 2002-2007.*
- *Provést analýzy a určit pravidla pro stanovení priorit tvorby investičního programu, včetně náročnějších projektů výstavby a modernizace. Na jejich základě vyhledat mimorozpočtové zdroje pro jejich financování.*
- *Podporovat funkční vnitřní uspořádání univerzity vytvářením účelných center zakládaných více fakultami nebo dalšími součástmi UK směřujících k mezioborové integraci a vyhodnocovat jeho efektivitu.“*

Obecnější cíl požaduje aby „Materiální, technologická a informační podpora směřovala tam, kde jsou nejvíce naplňovány priority UK. K nim bude přihlíženo při posuzování vnitrouniverzitních akcí navrhovaných na zařazení do investičního programu.“ Za modelový projekt DZ UK považuje budování kapacit pro výuku a výzkum formou minikampusů v lokalitách, kde již univerzita sídlí za předpokladu nalezení vhodného modelu financování. Dále doporučuje různé varianty spolupráce s praxí jako např. vybudovat inovační (technologické) centrum jako součást univerzity, navázat smluvní vztah s externí společností, využívat formu metodického a poradenského střediska UK a další.

Aktualizace DZ UK v jednotlivých akademických rocích uvádějí:

Akt. 2004/05

Obecným cílem této aktualizace je *„Rozvinout projekt institucionální spolupráce univerzity s praxí s možným využitím financování z Evropských strukturálních fondů.“*

Další konkrétní cíle se týkají už jednotlivých staveb:

„Na úrovni expertní činnosti aktualizovat studie minikampusů Albertov a Hostivař.

Realizovat jednotlivé plánované investiční akce zařazené do aktualizované Dokumentace programu podle podkladů z fakult a součástí.

Pokračovat v projektu digitalizace pasportů budov univerzity a fakult. “

Akt. 2005/06

Konkrétní cíle této aktualizace jsou následující:

„S případným využitím projektů ESF připravit studii minikampusu Albertov, Hostivař, příp. další lokality.

Zahájit, případně pokračovat v řízení o pozemkové připravenosti pro projekt minikampusů v Hradci Králové a v Plzni.

Realizovat jednotlivé plánované investiční akce zařazené do Dokumentace programu UK podle podkladů z fakult a součástí na rok 2005 a 2006. Zahájit práce na přípravě nové dlouhodobé Dokumentace programu UK (2008- 2012).

Pokračovat v projektu digitalizace pasportů dalších budov univerzity a fakult. “

Akt. 2006/07

Konkrétní cíle této aktualizace zaměřené na investiční výstavbu jsou následující:

„S využitím prostředků z ESF (VaVaI) na rozvoj regionů předložit projekt na stavbu univerzitního centra Plzeň (a v závislosti na pozemkové připravenosti Hradec Králové).

S případným využitím projektů ESF zpracovat podkladovou studii minikampusu Albertov.

Zpracovat analytickou studii o potřebách humanitních fakult v oblasti prostorového a materiálního vybavení.

Připravit novou dlouhodobou Dokumentaci programu UK (2008 - 2012).

Realizovat jednotlivé plánované investiční akce zařazené do Dokumentace programu UK na rok 2006 a 2007. “

Akt. 2007/08

Konkrétní cíle této aktualizace jsou následující:

„Dokončit ověřovací studii proveditelnosti minikampusu Albertov a na základě jejích závěrů připravit investiční záměr.

Vzhledem k situaci v investičním financování z veřejných prostředků využít i jiných zdrojů a pomocí nákupů a nových investičních záměrů pokročit v získávání prostor pro humanitní fakulty (prioritně pro FF a FHS).

Po schválení Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace a vyhlášení výzev předložit projekt na výstavbu univerzitního centra Plzeň (a v závislosti na pozemkové připravenosti Hradec Králové).

V závislosti na vyhlášení státem připravit novou dlouhodobou Dokumentaci programu UK.

Ve spolupráci s dalšími subjekty se podílet na přípravě projektů ze strukturálních fondů EU zaměřených na výzkumnou činnost.

Zjednodušit administrativu spojenou s akcemi hrazenými z Fondu reprodukce majetku UK. “

Akt. 2008/09

Konkrétní cíle této aktualizace, které se týkají investiční výstavby, nebo nabytí majetku investičního charakteru jsou následující:

„Na základě výzev Operačního programu VaVpI předložit podklady pro projekty na výstavbu Biomedicínského výzkumného centra LF v Plzni (prioritní osy 1.2. a 4.1.) a Výzkumného a výukového centra UK v Hradci Králové (prioritní osa 4.1.).

Dokončit převod vlastnického podílu v CDMS Krystal na UK a zpřístupnit takto získané prostory pro potřeby zejména FF.

Maximálně pokročit v Předprojektové přípravě rekonstrukce objektu bývalé menzy 17. listopadu v Tróji pro potřeby FHS; urychleně podat Investiční záměr a rozhodnout o způsobu financování z vlastních zdrojů.

Na základě doplněné studie proveditelnosti minikampusu Albertov provést hydrogeologický průzkum území, dořešit vlastnické vztahy, připravit Předprojektové práce na vybrané části (Globcentrum/Biocentrum) dle Investičního záměru předloženého k projednání na MŠMT.

II. Výroční zprávy

Výroční zpráva za rok 2005

V textové části se výroční zpráva zabývá následujícími akcemi:

- Výstavba spojená s odstraňováním důsledků povodní, „*které nejvíce zasáhly objekty MFF v Karlíně a Troji a objekt KaM v Troji. Byly ukončeny akce odstranění povodňových škod KaM kolej 17. listopadu a odstranění povodňových škod – výstavba pavilonu kryogenní techniky MFF. Jako poslední, nedokončená, zůstává oprava škod na budově MFF v Karlíně.*“
- Rekonstrukce a modernizace staveb v souladu s rozpočtem Dokumentace programu 233 310 – Rozvoj a obnova materiálně technické základny UK v Praze. Textová část, na rozdíl od tabulky VI-2 uvádí pouze rekonstrukce velkého rozsahu:
 - * pokračující celková rekonstrukce objektu PřF Hlavova 8,
 - * zahájeny projektové práce na rozsáhlé kompletní rekonstrukci prostor Kateřinská 32 (1.LF),
 - * rekonstrukce budovy Malostranské náměstí 25 – 2. etapa (MFF),
 - * rekonstrukce zvířetníku laboratorních zvířat U Nemocnice 5 (1.LF),
 - * rekonstrukce výcvikového střediska Patejdlova bouda,
 - * rekonstrukce rozvodů a sítí, FTVS objekt D, Vokovice (dokončena v roce 2005).
- Významné akce výstavby (které jsou v souladu s akcemi uvedenými v Tabulce VI-2):
 - * dokončení výstavby Výukového centra FN LFHK,
 - * zahájení dostavby loděnice Troja (FTVS),
 - * rozšíření a modernizace sítě UK,
 - * vestavba půdních prostor PF,
 - * interiéry a navazující restaurátorské práce MFF,
 - * dílčí rekonstrukce budov UK.
- Další prováděné akce menšího rozsahu zůstávají stejné jako v předchozích letech – rekonstrukce médií, modernizace jednotlivých učeben, zařízení a vybavení přístrojovou technikou ; jde především o akce financované z FRM (v Tabulce VI-2 jsou podrobněji specifikovány).
- Výroční zpráva se dále relativně podrobně zabývá dvěma připravovanými stavbami mimopražských kampusů a pracovišť:
 - * „UK věnovala pozornost přípravě projektu Výstavba teoretických, preklinických a výzkumných ústavů LF UK v Plzni, který je již ve fázi přípravy území. Je zpracována architektonická studie areálu a zpracovává se investiční záměr s tím, že by mohl být v roce 2006 registrován a mohly by být zahájeny projektové práce. Projekt má zajistit výstavbu (včetně moderního přístrojového vybavení) teoretických, preklinických a výzkumných ústavů soustředěných v jedné lokalitě s propojením na fakultní plzeňskou nemocnici. Jeho významnou součástí budou pracoviště centra medicínských technologií regionu. V současnosti neexistuje v Plzni vhodné zázemí a infrastruktura pro podporu výzkumu a vývoje, včetně podpory špičkové výuky v pregraduálních a doktorských studijních programech, ani pro podporu postdoktorských pracovníků

směrem k inovačnímu transferu (dislokace do mnoha nevhodných a zastaralých objektů).

* Během roku 2005 byly prováděny přípravné práce také na projektu Výstavba společných pracovišť LF UK v Hradci Králové a FaF v Hradci Králové, byla připravena urbanistická studie areálu a zpracovávat se bude investiční záměr. Půjde o regionální výzkumné a výukové centrum s využitím jeho propojení s aktivitami Fakultní nemocnice Hradec Králové a Fakulty vojenského zdravotnictví Univerzity obrany. Součástí projektu je vybudování střediska vědeckých informací a laboratoří základního i aplikovaného výzkumu. Společná pracoviště pro vědu a výzkum zahrnují infrastrukturu pro spolupráci s vývojovými a komerčními firmami regionu.“

- V průběhu roku probíhala také jednání na Útvaru rozvoje hlavního města Prahy a příslušných městských úřadech kvůli zájmovým územím Univerzity Karlovy.

Tabulková část VZ obsahuje dvě tabulky:

- Podrobnosti o akcích hrazených z fondu reprodukce majetku (FRM UK) v roce 2005 jsou uvedeny v tab. VI-1.V DZ UK a jeho aktualizacích akce hrazené z FRM jsou zahrnuty v globálních cílech jako jednotlivé plánované cíle se neuvádějí. Textová část VZ se akcemi hrazenými z FRM nezabývá ani je nijak nekomentuje.
- Podrobnosti o akcích hrazených ze státní dotace a z fondu reprodukce majetku (FRM UK) v roce 2005 jsou uvedeny v tab. VI-2. Textová část výroční zprávy tyto akce popisuje. Vybírá z nich především rekonstrukce a modernizace staveb velkého rozsahu a významné stavby. Další akce menšího rozsahu pouze globálně zmiňuje a informace o nich jak v textu tak v tabulkách jsou většinou kumulovány. Srovnání textu zprávy a seznamu akcí v tabulce je proto dost obtížné a není možné je k sobě úplně přesně přiřadit. Podrobné porovnání i vyhodnocení příčin rozdílů – **změn** provádí odpovědný útvar univerzity, aby minimalizoval podíl nečerpaných prostředků ze schváleného SR.

Výroční zpráva za rok 2006

konstatuje, že: „Škála rozvojových aktivit UK se i v roce 2006 rozšiřovala. Zahrnovala nejen klasickou stavební činnost, ale také činnosti koncepční. Jejich cílem bylo vytvořit podmínky pro intenzivní nástup nebo rozvinutí hlavních činností UK v následujících letech.“ V oblasti investiční výstavby byla věnována pozornost především univerzitním minikampusům, jejichž dostavba by umožnila efektivním způsobem řešit prostorové nedostatky jednotlivých fakult včetně modernizace jejich pracovišť. Jde především o lokality Plzeň, Hradec Králové a Albertov, kde v tomto roce došlo k významnému posunu. VZ 2006 dále konstatuje: „V některých dalších lokalitách byly dokončeny investice, které svým objemem odpovídají kampusovým řešením na jiných, menších vysokých školách v ČR. Jako příklad lze uvést rekonstrukci unikátní historické budovy na Malostranském náměstí zejména pro potřeby výuky informatiky na MFF.“

Výstavba v Plzni a v Hradci Králové počítá s podáním evropského projektu v některém z připravovaných Operačních programů EU. „V Plzni již byl připraven k registraci investiční záměr a v Hradci Králové pokračují aktivity směřující k dořešení vlastnictví pozemků. V těchto dvou regionálních centrech by mělo jít o klasický kampus se všemi funkcemi, včetně centra inovačního.“ Výstavba v Praze se soustředí na minikampus na Albertově a na investiční aktivity v Motole a v Tróji. Další aktivity v oblasti výstavby v roce 2006 se soustředily především na odstraňování povodňových škod, které se podařilo v tomto roce ukončit. Dále „Na základě rozpočtu programu reprodukce UK probíhaly především rekonstrukce a modernizace staveb zařazených do tohoto programu“ (jednalo se o

dokončenou loděnici v Tróji a o přípravu projektu rekonstrukce menzy, Patejdlovu boudu a stavební úpravy v pražských budovách UK (budovy PF, MFF). „*K nově zahájeným akcím většího rozsahu patří obnova sociálního zařízení a zateplení bloků III a IV koleji Větrník, a rekonstrukce opláštění severní budovy Farmaceutické fakulty v Hradci Králové.*“

Výroční zpráva za rok 2007

Stejně jako v roce 2006 pokračovaly práce spojené s výstavbou v Plzni a v Hradci Králové včetně získání potřebných pozemků (jednání v Hradci Králové stále pokračují, pozemky v Plzni jsou již majetkem univerzity). Projektová příprava byla zpomalena s ohledem na nedostatek prostředků ze státního rozpočtu. V areálu Albertov dál pokračovaly dílčí rekonstrukce a vestavby, jejichž cílem je zkvalitňovat a získávat nové prostory pro fakulty. Kromě toho pokračovaly práce na studii, jejichž vyústěním by měl být variantní návrh budoucích budov Globcentra a Biocentra a jejichž dokončení se očekává v roce 2008. Výroční zpráva dále informuje o možnosti umístit celou FHS do prostor bývalé menzy 17. listopadu v Tróji a uvažuje i o případném rozšíření výstavby na přilehlé pozemky, která však může narážet na problémy s vysokou intenzitou provozu v blízkosti areálu. Podle zprávy pokračují též práce v lokalitě Motol na náhradě objektu pro 2. LF. Zpráva pokračuje informací že: „V roce 2007 pokračovala UK v dokončování staveb zahájených v předchozích letech. Dále byly v souladu s Dokumentací programu reprodukce materiálně technické základny UK zahájeny stavby nové. Převážně se jedná o rekonstrukce a modernizace staveb.“ Rekonstrukce se týkají jak budov jednotlivých fakult, tak budov kolejí a menz v různých lokalitách, v nichž UK sídlí. Podstatná informace se týká generelu UK, který byl již v roce 2007 starý deset let. Provádějí se proto jeho průběžné aktualizace a průzkumné práce, mezi něž patří například analytická studie o potřebách humanitních fakult, které budou sloužit pro zpracování nového generelu.

Výroční zpráva za rok 2008

V textové části o oblasti výstavby uvádí: „*I v roce 2008 intenzivně pokračovaly v souladu se záměry univerzity, uvedenými ve strategických dokumentech (Dlouhodobý záměr a Investiční program UK na léta 2009–2015), přípravné práce směřující k odstranění prostorové nouze humanitních a společenskovědních fakult a k vybudování kapacit pro vznik špičkových pracovišť v přírodovědných a medicínských oborech. V roce 2008 se pozornost soustředila na studie a expertízy směřující ke vzniku nových univerzitních kampusů v prioritních lokalitách v Plzni, na Albertově (Praha 2) a v Hradci Králové. Pozornost byla také věnována projektu rekonstrukce objektu bývalé menzy 17. listopadu v Tróji pro potřeby Fakulty humanitních studií*“. Nedostatek finančních prostředků programového financování ze státního rozpočtu i krácení prostředků převedených do rezervního fondu vedl k významnému zpomalení plánovaných akcí a proto muselo být přednostně: „*zajištěno financování rozestavěných akcí zařazených do programového financování Dokumentace programu 233310 Rozvoj a obnova MTZ UK v Praze (2002–2007). Přesto práce pokračovaly formou studií a expertíz, které byly financovány z vlastních zdrojů, aby mohl být v okamžiku schválení projektů v krátkém čase vytvořen investiční záměr*“.

Konkrétně se výroční zpráva zabývá následujícími akcemi:

- Biomedicínské výzkumné centrum v Plzni – výstavba teoretických, preklinických a výzkumných ústavů Lékařské fakulty UK v Plzni. VZ konstatuje že: „*Projekt má zajistit výstavbu teoretických, preklinických a výzkumných ústavů soustředěných v jedné lokalitě s propojením na fakultní nemocnici, a to včetně moderního přístrojového vybavení. Jeho významnou součástí budou pracoviště centra medicínských technologií regionu, jehož předběžnou studii proveditelnosti připravila*

RRA Plzeňského kraje a město Plzeň“, „...v roce 2008 zpracováno architektonické řešení a připraven investiční záměr s podrobnou specifikací stavebního programu“.

- Výzkumné a výukové centrum v Hradci Králové – Výstavba společných pracovišť Lékařské fakulty UK v Hradci Králové a Farmaceutické fakulty UK v Hradci Králové. Cílem projektu je vybudovat špičkové výzkumné a vývojové centrum pro potřeby LF HK a FaF, ve kterém se budou realizovat i aktivity Fakultní nemocnice Hradec Králové a Fakulty vojenského zdravotnictví Univerzity obrany. *„Záměrem výstavby je vybudovat prostory pro kompletní přesun všech pracovišť teoretických ústavů lékařské fakulty a vybraných pracovišť fakulty farmaceutické a současně vybudovat dostatečné kapacity pro vědecko-výzkumné a výukové aktivity. Součástí projektu je vybudování laboratoří základního i aplikovaného výzkumu“.* Vznikem Centra dojde k výraznému ovlivnění inovačního potenciálu v regionu v oblasti medicíny a farmacie. V roce 2008 probíhaly přípravné práce spojené s podáním projektu v rámci Operačního programu VaVpl.
- Kampus Albertov (Biocentrum a Globcentrum). Projekt bude sloužit fakultám v širší oblasti Albertova (PřF, 1.LF a MFF) pro rozvoj badatelských i výukových aktivit v oblasti přírodovědných disciplín na evropské úrovni. VZ konstatuje, že: *„V roce 2008 byla vypracována studie, která ověřila možnost vybudování obou center v dané lokalitě. Tato studie byla po oponentním projednání v červnu 2008 dopracována a na podzim byly stanoveny požadavky na další dílčí studie využitelné v budoucím územním řízení. Zátěžová studie ověřila reálné možnosti území a naplnění uživatelského programu pro Biocentrum a Globcentrum UK včetně dostatečné prostorové rezervy. Na akci byl již zpracován investiční záměr a byly zahájeny přípravné práce, specifikované ve studii“.*
- FHS – Rekonstrukce objektu menzy 17. listopadu. Pro potřeby FHS bylo rozhodnuto rekonstruovat objekt bývalé menzy areálu kolejí v Troji. Studie prokázala, že je zde možné umístit celou FHS a to nejen v její současné velikosti, ale i s ohledem na její předpokládaný rozvoj. *„V roce 2008 byly realizovány první studie směřující k podání investičního záměru a zahájeny přípravné práce na vypsání architektonické soutěže“.*
- 2.LF–Výstavba a dostavba výukových pavilonů v areálu Plzeňská. *„V roce 2008 byla dokončena demolice vyhořelého pavilonu a následně zahájena výstavba nového pavilonu (1. etapa). V rámci Dokumentace programu (tzv. programového financování) bude 2. a 3. etapa výstavby teoretických ústavů dokončena v následujících letech“.*
- Výstavba, rekonstrukce a pořízení nemovitosti. VZ konstatuje, že v průběhu roku 2008 proběhla řada dalších akcí různého rozsahu, především dokončovacích a s ohledem na omezování prostředků ze státního rozpočtu došlo v omezené míře i k zahájení nových akcí a k nákupu podílu VŠE v objektu CDMS Krystal v Praze 6.
- V souvislosti s investičním programem na období 2009 – 2015 vycházela UK z průběžně shromažďovaných materiálů z fakult zpracovaných podle požadavků MŠMT a předaných MŠMT v říjnu 2008. Analýza prostorového a materiálního vybavení fakult vedla ke konstatování tísnivé situace především humanitních fakult. Proto byla zpracována analytická studie o potřebách humanitních fakult v oblasti prostorového a materiálního vybavení. VZ konstatuje, že: *„Zpracovaná analytická studie je prvním krokem k přípravě nového generelu UK. Zpracovává pouze hlavní problémy prostorové situace a potřeb vybraných fakult a navrhuje základní postupy a řešení, které bude potřeba prověřit a posoudit generelem rozvoje“.*
- Pro financování investičního rozvoje nebylo v roce 2008 možné využít prostředky ze strukturálních fondů EU. UK se zaměřila především na nutnou přípravu potřebnou pro projekt pro jeho včasné předložení do vhodné Výzvy.

- V případě Biotechnologického a biomedicínského centra AVČR a UK VZ konstatuje: „UK ve spolupráci s ústavu Akademie věd plánuje vytvoření společného Biotechnologického a biomedicínského centra BIOCEV, finančně podpořeného operačními programy EK. Za tímto účelem bylo vytvořeno zájmové sdružení právnických osob. Za UK se na projektu podílí PŘF a I.LF. V roce 2008 byl vypracován nástin vědecké strategie“.

Tabulková část VZ obsahuje tři tabulky:

- Prvá VI-1a je věnována přehledu počtu akcí hrazených z fondu reprodukce majetku (FRM UK), členěných podle jednotlivých fakult. Seznam jednotlivých akcí (nad 100 tis. Kč) hrazených z (FRM UK) v roce 2008 je uveden v tab. VI-1b. V DZ UK a jeho aktualizacích akce hrazené z FRM jsou zahrnuty v globálních cílech jako jednotlivé plánované cíle se neuvádějí. Textová část VZ se akcemi hrazenými z FRM nezabývá ani je nijak nekomentuje. Celková suma využitá pro tyto akce je 117 728 tis. Kč.
- Podrobnosti o akcích hrazených ze státní dotace a z fondu reprodukce majetku (FRM UK) v roce 2008 jsou uvedeny v tab. VI-2. Obdobně jako pro modelově zpracovaný rok 2005 i v roce 2008 textová část výroční zprávy jednotlivé akce zmiňuje. Vybírá z nich především rekonstrukce a modernizace staveb velkého rozsahu a významné stavby. Další akce menšího rozsahu pouze zmiňuje jen globálně a informace o nich jak v textu tak v tabulkách jsou většinou kumulovány. Jednotlivé akce popisované v aktualizaci a ve výroční zprávě není možné k sobě úplně přesně přiřadit. Podrobné porovnání i vyhodnocení příčin rozdílů – změn provádí odpovědný útvar univerzity z důvodu minimalizace podílu prostředků nečerpaných ze schváleného SR.

III. Analýza

Zhodnocení naplňování cílů programu ztěžuje jednak nestejné časové období platnosti víceletých dokumentů (DZ UK, DP 233 310), možnost změny obsahu těchto dokumentů v rámci jejich aktualizací (Akt., RR 233 310 – možnost změny i během roku platnosti), ovlivnění mimořádnými událostmi (povodně) a v neposlední řadě změna pravidel v průběhu sledovaného období (prodloužení platnosti DP, změna pravidel pro využívání rezervního fondu – jeho krácení v roce 2006 a 2007).

Porovnáním Tabulky VI-2 z Výroční zprávy (realizace cílů) s Tabulkou Rozpis rozpočtu Programu 233 310 pro rok 2005 (cíle) lze konstatovat následující:

- Tabulka VI-2 Výroční zprávy nenaplní v některých položkách Rozpis rozpočtu. Je pravděpodobné, že v průběhu roku mohlo z různých důvodů dojít ke změnám, které nejsou ve výroční zprávě popsány (z celkového počtu položek v Rozpisu rozpočtu (38) se nepodařilo v Tabulce VI-2 výroční zprávy dohledat asi 12 položek. Tabulka VI-2 uvádí celkem 15 položek Dílčích rekonstrukcí, které jsou uvedeny pouze pod jednou položkou Rozpisu rozpočtu (což vysvětluje výše uvedené nejasnosti).
- V Tabulce VI-2 výroční zprávy je uvedeno celkem 8 položek týkajících se rekonstrukcí KaM, zatímco v Rozpisu rozpočtu je z takto formulovaných položek uvedena pouze jedna (povodňové škody na jedné z kolejí UK).
- Rozdíl mezi Rozpisem rozpočtu na začátku roku a výsledkem ke konci roku není popisován ve Výroční zprávě. Změny se v průběhu roku řeší dodatky k investičním záměrům a informace o nich se projeví v závěrečném vyhodnocení jednotlivých akcí, které je součástí formulářů ISPROFIN. Ve výroční zprávě nejsou jednotlivé změny

vyvolané z různých důvodů během roku zdůvodňovány. Všechny změny jsou nicméně projednávány s MŠMT.

- Rozdíly ve sledovaném roce jsou i v proinvestovaných nákladech u jednotlivých položek, ale především jsou celkové spotřebované prostředky nižší asi o 126 852 tis. Kč (podle Tabulky VI-2 VZ bylo spotřebováno 606 990 tis Kč ze státní dotace ve srovnání s plánem Rozpisu rozpočtu, kde byla plánovaná státní dotace na akce rozvoj a obnovy ve výši 733 842 tis Kč). Tento stav je způsoben ne zcela předvídatelnými skutečnostmi, které se v průběhu realizace akce vyskytnou (prodloužené výběrové řízení v důsledku odvolání některého z neúspěšných účastníků, zjištění stavu konstrukcí po jejich odkrytí a s tím spojené přeprojektování a další).
- Všechny popsane skutečnosti jsou vysvětlitelné a ve složitém procesu výstavby i očekávatelné (je třeba dodržet řadu právních předpisů, mít k dispozici potřebné prostředky, být připraven řešit neočekávané technické problémy atd.).
- Textová část výroční zprávy uvádí pouze popis významnějších investičních akcí jak z hlediska nákladů tak z hlediska „historie“ stavby (zahájení, ukončení).
- Obdobně jako Rozpis rozpočtu neuvádí ani textová část zprávy investiční akce týkající se KaM.
- Naopak, textová část výroční zprávy poměrně podrobně popisuje přípravné práce na projektu Výstavba společných pracovišť LF UK V Hradci Králové a FaF v Hradci Králové a přípravu projektu Výstavba teoretických preklinických a výzkumných ústavů LF UK v Plzni. Ani z výroční zprávy (z tabulkové části) ani z Rozpisu rozpočtu není jasné, zda byly v roce 2005 na tyto akce poskytnuty finanční prostředky.

Ke globálnímu porovnání cílů formulovaných v Akt.2004/05 a Akt. 2005/06, ke kterým by se měla vztahovat Výroční zpráva za rok 2005, lze konstatovat:

- Byl naplňován cíl vzniklý v roce 2002 – odstraňování povodňových škod.
- V souladu s Akt. 2005/06 byly zahájeny práce na projektu minikampusů v Hradci Králové a v Plzni.
- Byly realizovány jednotlivé plánované investiční akce zařazené do Dokumentace programu a Rozpisu rozpočtu s úpravami schválenými MŠMT.
- Naopak vzhledem k nemožnosti čerpat evropské prostředky na investiční výstavbu v Praze není ve výroční zprávě komentován cíl připravit studii minikampusu Albertov a Hostivař s případným využitím projektů ESF.
- Rovněž se výroční zpráva nezmiňuje o projektu digitalizace pasportů budov univerzity a fakult (Akt. 2004/05).

Není zcela jasné, zda cíle neuvedené ve výročních zprávách nebyly naplněny nebo byly jen posunuty nebo je pouze struktura položek výroční zprávy jiná, než struktura položek Aktualizací, resp. Rozpisu rozpočtu. Tabulková část VZ za r. 2008 postihuje prakticky všechny akce Rozpisu rozpočtu programu 233 310 Rozvoj a obnova MTZ UK Praha v příslušném roce. Komentář by zasloužila položka 2333120040 UK – Ústřední knihovna FF UK – 2. etapa, která je součástí rozpisu, ale není uvedena v přehledu akcí financovaných v roce 2008 ani v komentáři a s rozpočtem 21, 317 mil není zanedbatelnou položkou. S přihlédnutím ke schválenému Rozpisu rozpočtu na r. 2009 lze konstatovat, že tato položka byla patrně přesunuta z velké části na r. 2009. V investiční části byl státní rozpočet čerpán částkou 400,559 mil. Kč, v neinvestiční částkou 63,440 mil. Kč tj. celkem ze státního rozpočtu 463,999 mil. Kč. Rozpis rozpočtu byl schválen ve výši 420,092 mil. Kč a 44,890 mil. Kč čerpáním rezervního fondu, tj. celkem 464,982 mil. Kč. Lze tedy konstatovat, že UK v roce 2008 plnila plánované úkoly a podařilo se jí čerpat schválené prostředky.

Obdobné připomínky, které jsme formulovali po podrobnější analýze dokumentů vztahujícím se k roku 2005 a 2008, bychom získali i analýzou v ostatních letech. Po těchto analýzách by měla následovat věcná analýza detailních příčin jednotlivých změn především s ohledem na příležitosti a rizika (například odejmutí nečerpaných finančních prostředků).

Problémy investiční výstavby obecně (ve vysokém školství)

Program Rozvoje a obnovy materiálně technické základny vysokých škol ve sledovaném období byl významně ovlivněn povodněmi (to se dotklo výrazně i UK). I když aktivity spojené s odstraněním následků povodní byly posíleny zvláštními dotacemi, přesto vedly k odčerpání lidské kapacity vyčleněné na přípravu investičních akcí a v konečném důsledku mohly také přispět k nenaplnění čerpání rozpočtu a následného vracení peněz do státního rozpočtu.

Vláda prodloužila naplňování dokumentace programů reprodukce majetku až do r. 2010 a tím oddálila přípravu programu na další období (podle některých informací se uvažuje o vytvoření jednoho programu pro všechny vysoké školy společně místo současných čtyř). Zároveň byly upraveny limity ze státního rozpočtu na léta 2008 a 2009 s tím, že by měly být dokončovány rozestavěné akce a nové by se neměly zahajovat.

Řada škol nebyla schopna čerpat přidělené prostředky a přesouvala nevyčerpané prostředky do rezervního fondu. V roce 2007 MF v rámci úsporných opatření rezervní fond rezortům odebralo či krátilo. Jednotlivé programy Rozvoje a obnovy materiálně technické základny (UK, ČVUT, MU a ostatní školy) byly kráceny v poměru prostředků převedených do rezervního fondu. Celkem tento odvod do státního rozpočtu činil asi 1 mld. Kč.

Dokument „Rozvoj Univerzity Karlovy v Praze 2003 – 2008“ (zpracovaný 25.3.2009) uvádí: „V srpnu 2007 bylo UK oficiálně sděleno, že vláda svým usnesením rozhodla o odvodu do SR části nečerpaných rezervních fondů, což znamenalo pro UK snížení o 287,005 mil Kč. V roce 2006 to bylo krácení 161,069 mil Kč. Z tohoto důvodu byla též prodloužena stávající dokumentace programu do roku 2010 a vynuceně byly prodlouženy realizace některých akcí.“

IV. Závěrem

Strategické a koncepční cíle investičního rozvoje, které lze shrnout podle dokumentů „Dokumentace programu 233 310“ a „Investiční program Univerzity Karlovy v Praze“, je potřeba vnímat v kontextu historického vývoje a ve srovnání se stavem v roce 1990. Skutečnost, že většina objektů užívaných univerzitou je vysokého stáří, památkově chráněná, často původně projektovaná k jiným než výukovým a vědeckým účelům, způsobuje, že je velmi obtížné a nákladné uzpůsobit užívané prostory pro provoz se stále vyššími technickými nároky. V období několika posledních desítek let před rokem 1990 nebyla téměř realizována investiční výstavba spočívající v zisku nových výukových prostor. Rovněž objekty, které univerzita užívala byly ve velmi zanedbaném stavu.

Proto univerzita v 90. letech a ještě v první polovině dekády 2000 – 2010 věnovala velkou pozornost především nákladným stavebním rekonstrukcím a modernizacím ale i nutným opravám vlastních budov, zejména inženýrských sítí a technického vybavení, plášťů budov a vnitřních povrchů a obnově technického vybavení. Zároveň byla univerzita nucena vzhledem k restitucím majetku opustit řadu objektů. K rozsáhlejší výstavbě nových budov pro výuku, vědu a výzkum, či ubytování v této době nedošlo.

Tyto skutečnosti ve spojení s nárůstem počtu studentů ve svém úhrnu vedly k tomu, že neustále klesá ukazatel užívaných ploch na jednoho studenta a prostor pro důstojné zázemí výzkumné práce. Zásadní nedostatek výukových ploch pocítují zvláště některé humanitní fakulty. V nejhorší situaci se nachází Fakulta humanitních studií, které chybí vlastní fakultní budova a prostory (zatím sdílí v Jinonicích velmi stísněné prostory s Fakultou sociálních věd). Filozofická fakulta, Fakulta sociálních věd a Pedagogická fakulta se též potýkají s nevyhovujícími prostorovými podmínkami. Fakultě tělesné výchovy a sportu zase chybí kvalitní kryté tělovýchovné zařízení. Provizorní objekt s tělocvičnou v areálu fakulty na Veleslavíně musí být nahrazen novou budovou. Lékařské fakulty a Přírodovědecká fakulta mají nedostatek prostorových kapacit pro výuku. Chybí jim prostory pro pedagogická a vědecká pracoviště; také knihovny a studovny jsou poddimenzované. Nůžky mezi úrovní prostorového a materiálního vybavení a kvalitou vědecké produkce se v posledních letech neúnosně rozevřely.

Původní plány obnovy, rekonstrukcí a perspektivní výstavby byly značně narušeny následky povodní v r. 2002 a jejich odstraňováním. I když na odstraňování následků povodní byly vyčleněny zvláštní prostředky, tak nutnost věnovat potřebnou lidskou kapacitu zajištění rekonstrukčních akcí vedla ke skluzu v realizaci akcí původně plánovaných. Významným úkolem pro budování konkurenceschopné univerzity bylo zabezpečení obnovy a modernizace přístrojového vybavení výukových prostor, vědeckých a výzkumných center a zajištění výukových technologií používaných v moderních výukových programech. Tyto aktivity byly podpořeny především z prostředků FRM. Lze konstatovat, že asi jedna třetina prostředků FRM je využívána na nákup „Ostatního strojního a přístrojového vybavení“ a tato částka je zároveň trojnásobná oproti částce, poskytnuté UK od MŠMT. Rovněž bylo třeba zajistit výuku, výzkum a vývoj, ale i administraci všech činností školy informačními systémy, systémy přenosu dat a potřebnými síťovými strukturami. Této problematice je věnována samostatná kapitola v této zprávě (viz výše). K rozsáhlejší výstavbě nových budov a zařízení pro výuku, výzkum a vývoj v posledních letech nedošlo, i když jak počty studentů tak hodnocené výsledky výzkumu významně narůstají. Ani ubytovací kapacity nebyly navýšeny způsobem odpovídajícím nárůstu počtu studentů.

K řešení zmíněného nedostatku ploch u řady fakult a dislokace jednotlivých fakultních objektů, které bylo stále odkládáno z důvodu nutných oprav obnovy a rekonstrukcí objektů, by výrazně přispělo vybudování minikampusů v některých lokalitách Prahy, v Plzni a Hradci Králové.

Shrme-li, je možné konstatovat, že období 1990 – 2005 bylo převážně využito k odstraňování kritických nedostatků způsobeným vývojem v minulém období tj. nutným opravám, obnově, rekonstrukcím a modernizacím budov, ale i obnově a modernizaci technologického a přístrojového vybavení. Od r.2006 se univerzita zaměřuje na zajištění realizace velkých projektů spočívajících ve výstavbě či dobudování minikampusů především v Praze (Albertov, Troja, Hostivař), Plzni a v Hradci Králové.

V. Náměty, doporučení

Obecně lze konstatovat, že:

- cíle formulované v DZ UK a jednotlivých Aktualizacích jsou na sebe navazující a s časovým postupem i konkrétnější, tak jak se vyvíjely realizační podmínky (zdroje a objemy financí). Lze také pozorovat, že s ohledem na vývoj těchto podmínek docházelo k časovým posunům akcí.

- výroční zprávy umožňují posoudit jen plnění akcí, které jsou součástí rozpisů rozpočtu programu 233 310 na jednotlivé roky, ale ne zcela umožňují přiřadit všechny akce širěji formulovaným cílům vytčeným v DZ a jeho Aktualizacích.
- je relativně malý souhlas ve formulacích dlouhodobého záměru a jeho aktualizací a souhrnem uskutečňovaných akcí popisovaných jak v textové tak i v tabulkové části VZ. Naopak, zvláště v posledních letech je značný souhlas mezi rozpisem rozpočtu programu 233 310 – Rozvoj a obnova MTZ UK Praha a tabulkovou částí popisující realizované akce v daném roce. Rozdílnost akcí realizovaných a plánovaných se pohybuje pod 10 % rozpočtu na daný rok (2007, 2008). Popsané skutečnosti jsou patrně způsobeny tím, že aktualizace dlouhodobého záměru na určitý kalendářní rok se připravuje skoro rok před schvalováním rozpisu rozpočtu, které probíhá na začátku příslušného roku a lze tudíž mít jak představu o potřebnosti určitých investic tak o jejich možné realizaci.
- realizace akcí v závislosti na jejich rozsahu a řadě dalších formálních náležitostí může trvat relativně dlouho, může narazit na řadu překážek, které nelze předem předvídat a jejichž odstranění může být časově náročné a někdy i neřešitelné. *V takových případech je třeba mít připraveny záložní programy, jejichž realizace má pro univerzitu smysl.*

Pro lepší pochopení výsledků investičních akcí by bylo vhodné text výroční zprávy více „sladit“ s tabulkovou částí, resp. vysvětlit, že jsou uváděny jen důležitější akce nebo že jsou některé aktivity popisovány globálně apod. Porovnání Rozpisu rozpočtu s výsledky uvedenými ve výroční zprávě by zjednodušila jednotná forma obou tabulek (stejně pořadí akcí); v posledním roce byla tato možnost do značné míry využita.

Pro vnitřní potřebu vedení UK by bylo vhodné explicitně uvádět důvody rozdílu mezi schválenými a realizovanými akcemi, případně rozdílu ročních plánů (Rozpis rozpočtu oproti registrované Dokumentaci programu), a to jak co se týče finančních prostředků, tak časového harmonogramu plnění jednotlivých akcí. Z podrobnější analýzy by pro další činnost bylo důležité stanovit především příležitosti a rizika.

Lze konstatovat, že získání/využití prostředků státního rozpočtu bude významně záviset na připravenosti jednotlivých akcí. Zjištění příčin opoždění jejich realizace a jejich odstraňování poskytuje univerzitě příležitost získat další prostředky ze SR i z Operačních programů pro mimopražská pracoviště.

Bylo by potřeba zhodnotit naplňování cílů DZ UK a jeho Aktualizací na jednotlivé roky v souvislosti s dokumentací programu 233 310.

9. Závěr

Vlastní (vnitřní) hodnocení kvality činností ve vysokoškolském vzdělávání je považováno za základní pilíř komplexního procesu hodnocení kvality. Jeho obsah a rozsah lze volit různě – od pravidelného globálního hodnocení všech uskutečňovaných činností až po výběr určitých činností, jejichž detailní vlastní hodnocení je vyvoláno závažnými důvody. Zákon o vysokých školách ukládá vysokým školám provádět vlastní hodnocení pravidelně a zveřejňovat jeho výsledky. Četnost a rozsah vlastního hodnocení i použitou metodiku nechává zákon v kompetenci jednotlivých vysokých škol. Domácí i zahraniční zkušenosti, nároky Boloňského procesu, ale především potřeba hodnotit vlastní činnost iniciovaly nový přístup univerzity k vlastním hodnotícím aktivitám.

Zvolená metodika vlastního hodnocení vychází z volného pojetí kvality ve vysokém školství, která je vyjádřena mírou naplnění předem stanovených cílů. Cíle byly sledovány v Dlouhodobém záměru UK a jeho aktualizacích, které je upřesňují, rozvíjejí a modifikují v souladu s vývojem univerzity i jejího vnějšího prostředí. Reflexe stanovených cílů a míra jejich naplňování byla získávána především z výročních zpráv. V průběhu práce se ukázalo, že sledované základní dokumenty neposkytují vždy všechny požadované informace, a proto bylo jejich soustavné studium doplněno polostrukturovanými rozhovory s odpovědnými vedoucími pracovníky UK, které se vždy soustředily na některé z tématických okruhů činnosti univerzity. Tyto rozhovory přinesly též řadu nových poznatků, které byly pro vlastní hodnocení využity. V řadě případů byly využity i další materiály UK, které pomohly porozumět některým stanoveným cílům a osvětlily problémy vznikající při ověřování, jak byly tyto cíle naplňovány.

Předkládaná hodnotící zpráva je obsáhlá, protože se zabývá všemi činnostmi UK členěnými do tématických okruhů v souladu se strukturou Dlouhodobého záměru. Po projednání v orgánech UK bude sloužit především ke zkvalitnění činností univerzity, případně jako podklad pro vnější hodnocení externími hodnotiteli, kterými může být jak Akreditační komise, tak některá z mezinárodních agentur, která může vnější hodnocení UK nabídnout. Vedlejším, ale nikoliv nevýznamným efektem práce na vlastní hodnotící zprávě jsou doporučení ke zlepšení základních dokumentů tak, aby byly srozumitelné akademické komunitě, ale i vnějším partnerům a aby na sebe vhodně navazovaly.

Vlastní hodnocení by mělo být periodickou činností a o jeho organizaci a zajištění povede akademická obec UK zcela jistě ještě diskusi. Text aktuální vlastní hodnotící zprávy i zvolená metodika, která se osvědčila, by mohly mít do budoucna do jisté míry precedentní charakter. Je však třeba počítat s tím, že se metodika bude dále vyvíjet, bude reflektovat mezinárodní standardy v hodnocení kvality a bude využívat všechny příklady dobré praxe, které bude možné modifikovat pro potřeby na národní úrovni. Není přitom nutné a patrně ani vhodné (s ohledem na náročnost důkladného hodnocení) provádět komplexní vlastní hodnocení všech činností v krátkých časových intervalech. Účelné však může být věnovat se s využitím navržené metodiky jedné nebo několika málo činnostem univerzity, které budou posouzeny podrobněji a podle potřeby případně opakovaně v kratším časovém intervalu. Úkolem do budoucna zůstává návrh podoby následné fáze vlastního hodnocení, která by měla posoudit, jak jsou využívána doporučení formulovaná v hodnocení a jaké přinášejí výsledky a zajistit zpětnou vazbu pro další hodnotící proces.

Předpokladem úspěšného a efektivního vlastního hodnocení kvality je ovšem diskuse uvnitř akademické komunity, která by se s ním měla seznámit. Měla by tak mít možnost sledovat dopady jednotlivých doporučení a postupně dojít k přesvědčení, že hodnocení lze zdokonalit tak, aby autonomní vysokoškolské instituci přinášelo užitek, a podporovala ho.

Zpracovali: Helena Šebková, Vladimír Roskovec, Jan Kohoutek, Josef Beneš, Tomáš Jelínek, Stanislav Štech